י' חשון תשמ"ז, 12.11.1986 מיספ

3.00 שקל חדש (כולל מע"מ) שנה 51

העולם הזה

יצחק מיטלמן

מוריס רג'ואן

זורח גהל

יצחק בן־סירא

רפי ...י

ריקבון בצמרת

New Regata
Re-Styling 1987
Regata 70 S
כולם עושים רעש סביב ה"יותר" שלה.
פיאט רגאטה החדשה היא יותר...
יותר אלגנטית... יותר מתקדמת... יותר נוחה...
יותר שקטה... יותר טובה...
קח פיאט רגאטה חדשה מודל 1987 ומיד תרגיש
בהבדל. שיא הטכנולוגיה המתקדמת.
שיא של שיפורים חדשניים.
לבחירתך:
★ רגאטה חדשה 70 - 1300 סמ"ק - 5 הילוכים או אוטומטית
★ רגאטה חדשה 85S - 1500 סמ"ק - אוטומטית
★ רגאטה חדשה 100S - 1600 סמ"ק - 5 הילוכים ומערכת הזרקת דלק S.P.I
★ רגאטה חדשה סטיישן - 1300 סמ"ק - 5 הילוכים
★ רגאטה חדשה סטיישן - 1600 סמ"ק - 5 הילוכים ומערכת הזרקת דלק S.P.I.
• מערכת SPI להזרקת דלק חד־נקודתית
המשלבת צריכת דלק טובה יותר ומעניקה
אמינות ותאוצה גבוהה יותר לרכב.
פיאט רגאטה החדשה
הבחירה של הבכירים.
FIAT
פיאט. טכנולוגיה בתאוצה

כתבת השער הקידמי:

מבול המעצרים

כמו השיטפון שירד השבוע משמים, כך מתעצם וגובר מבול המעצרים של שועי הארץ. הרושם הוא כי הריקבון אוכל בצמרת ומתפשט בה כסרטן: רפי לוי, המלך הכל־יכול של ירושלים, חשוד בשחיתות, הקבלן מוריס רג'ואן חשוד במעורבות בשוד־הבנק הגדול ביותר, זורח גהל, מבעלי חברת הסיגריות „דובק", נחקר בחשד של מירמת מיליונים, והפרופסור יצחק בן־סירא חשוד בגניבת קרניות עיניים מבית־החולים „בילינסון", להשתלה בחוליו הפרטיים. מי הבא בתור?

38 36 24 8

כתבת השער האחורי:

הטרגדיה של גוגה

מעצרו של מוריס רג'ואן, הקבלן הירושלמי, היווה מכה קשה לאשתו, אשת־החברה גוגה. אך מכה זו קטנה כאין וכאפס לעומת הטרגדיה שפקדה אותה בצעירותה. „מאז, שום דבר כבר לא ישבור אותי," היא אומרת.

24

וענונו בכילאו

מרדכי וענונו הוא צימחוני, ופרקליטו נוהג להביא לו פירות ומספק לו ספרים רבים ועיתונים ישנים. העיתון „סנדיי טיימס" פנה לעורך־הדין אמנון זיכרוני, בבקשה שיחפש אותו, מבלי לדעת שזיכרוני כבר מייצג אותו.

35

סרוסי היקר

פרשת השוחד הפוליטי היקרה ביותר במדינה: כיצד פוטרו מחברה ממשלתית עשרות עובדים, כדי לחסוך את מה שישולם תמורת סמנכ"ל אחד: אבנר סרוסי, המקורב לדוד לוי.

6

בחזרה מרומניה

כל הכבוד לחוזרים מן המיפגש הישראלי־פלסטיני. אך המילחמות הפרטיות בין העסקנים והמישחק הציני של הקומוניסטים גרמו לתוצאה עגומה. העולם הזה מנתח את הפרשה, שלב אחרי שלב.

11 9

אוי לעיניים שכך רואות!

מיכתב הלשנה הוא שהביא למעצרו של הפרופסור, המומחה העולמי להשתלת קרניות. במחלקה בבית־החולים שלו מספרים על אווירה עכורה, על אופיו המתנשא ועל שתי המישפחות שלו.

39

דקל: בין חקירות למחלות

סגן שר־הביטחון, מיכאל דקל, גולל את חשבון־נפשו באוזני **העולם הזה** – על החקירות, הכאבים, ההתנחלויות ועדותו הצפויה במישפט־הקרקעות. תוך כדי הראיון, נלקח סגן השר לאישפוז בבית־החולים.

26

טלפון האימים

בעת שכתבת העולם הזה ריאיינה את עדנה, אשת בעל דובק העצור, צילצל הטלפון בבית מישפחת גהל. על הקו היה האלמוני, המתעלל בשופטים, בפרקליטים ובאנשים מפורסמים. „בעלך מת!" בישר לבעלת־הבית. האם המטורף הוא איש־מישטרה, שיש לו גישה למיספרי הטלפון בתיקי החקירה?

37

רחל המרחלת מדווחת:

גליה אלבין נפרדה ממוטי רביד ולקחה בידה את זר־החתונה של קלריטה ואייבי נתן (בתצלום) ● ג'ק צימרמן אוהב את הארץ, וגם את רותית ברודי ● יגאל תומרקין ושיע יריב: מי הציע לנשק את ישבנו של מי? ● אהבתו של מנהל מכון וינגייט ● רחל מרחלת על בנה: אלון תבור, התנינים והדוגמנית רינת אלדר.

40

איש העסקים ודוגמנית העירום

סיביל ראוך, דוגמנית פלייבוי וכוכבת בסירטי אסקימו לימון קיבלה הצעת נישואין מאיש־עסקים ישראלי, שבבעלותו חברת־ביטוח גדולה. עכשיו נותר רק שהוא ישתחרר מצרותיו ושהיא תתגייר.

32

„גיתית נתנה לי!"

יוסף מולר, ששוחרר השבוע ממעצרו, מספר על יחסיו עם גיתית איזראילוב, שעדיין עצורה, ומתהדר בנוצות של תרנגול: „היא נתנה לי מה שאשה נותנת לגבר... הייתי זקוק מאוד לפורקן."

42

משארם לניו־יורק

אריה („פלוגי") פלוגה, יורד ישראלי בניו־יורק, מפליטי שארם־אל־שייח', מספר מה עשה לו הפינוי, ומכריז כי לא יתבייש לחזור לארץ – אם ייכשל שם בעסקים.

14

סיכום מחלה

חיים אסא הוא מיקרה נדיר: גם עבר צינתור, שגרם לשיתוקו, גם הגיש תביעה נגד רופאיו, והוכיח בבית־המישפט שהתרשל לו. סיפורו של „סיכום מחלה" ומיסמכים רפואיים מפוקפקים.

28

עירום ישראלי

מרדכי וענונו שימש כדוגמן עירום לציירים. זו ההזדמנות לערוך השוואה בין שלושה סוגי עירום מלא — גרמני, צרפתי וישראלי — ובין העיתונות האירופית לעיתונות הישראלית.

30

המדורים הקבועים:

מיכתבים – לבלבל את האוייב 3
איגרת העורך עיתונות וקריקטורות 4
תשקיף – יאכטה בשם „שוד ימי" 5
במדינה – החזון ממונטה כריסטו 6
הנדון – בדרך לרומניה 11
אנשים – חומר־קריאה למישל חדד 12
ראיון השבוע – להצליח בניו־יורק 14
יומן אישי – אמא יש רק אחת 17
מה הם אומרים – פולנים בלי נוסטלגיה 18
קולנוע – דמעות ויריקה 20
זה וגם זה – ברוגז עם מני פאר 21
לילות ישראל – קסטות גם במאה שערים 22
חשבון נפש – עם מיכאל דקל 26
דף חדש – הנחיתה בארץ 30
תשבץ – גא יהיר (3, 3) 32
הורוסקופ – ונוס ומרקורי נסוגים 34
רחל המרחלת – הפרקליטה והנישואין השניים 40

מיכתבים

הבישוף והלוויתנים

על תגובתו של אורי אבנרי להענקת פרס־נובל לשלום לאלי ויזל („מיכתב לאלי ויזל", העולם הזה 29.10.86).

קראתי את מיכתבו הגלוי של אורי אבנרי לחתן פרס־נובל אלי ויזל. מאחר שלא ידוע לי אם ויזל מתכונן לענות לו, הריני מעוניין לנסח תשובה, בשמו ובמקומו. אני רואה זכות לעצמי לעשות זאת, כקורא של כיתבי ויזל, וכצופה במחזותיו וכמי שחלק ממישפחתו (תושבי הלמשטאדט בגרמניה) הושמדו בשואה.

במיכתבו של אבנרי יש כמה רמזים שמטרתם לקבוע מראש את דעת הקורא עליי — היותי עיתונאי לשעבר, מגוריי בחו"ל, מראה פניי המעונה ועיסוקי הקבוע בשואה. כעיתונאי, בוודאי יסכים עימי שאין המיקצוע נחות. אין זה, בדרך כלל, עיסוק אינטלקטואלי, אך עדיין יש ויש במיקצוע העיתונות אנשים בעלי רמה.

אינני תושב ישראל, אך אין, לדעתי, הכרח להיות תושב ישראל כדי לבטא זהות יהודית.

אינני מתבייש במראה פניי המיוסרים וגם לא בכך שאני מקדיש את כל זמני לנושא השואה („שואה", בלשונו). ראוי הוא הנושא שיוקדש לו מיפעל־חיים של אדם אחד ואף של רבים!

ועתה, להערות ענייניות: במיכתבו הביע אבנרי ספק אם נושא השואה רלוואנטי לימינו ואם העיסוק בו יש בו כדי להציל חיי־אדם. כן, וכן. השואה היתה מאורע היסטורי ללא תקדים וטיבעם של מאורעות כאלה שהם פורצים את מחסום האפשרות. הבלתי־ייאמן הופך אפשרות ואף פיתוי. מאז השואה אירעו שואות קטנות יותר, אך לא פחות חמורות: בקמבודיה, בביאפרה ועוד.

אולם דומה שלא על כך יצא קיצפו עליי, אלא על שאני מקדיש מזמני לענייני העם היהודי ולא לצרות של כל יצורי־תבל — שחורי דרום־אפריקה, איתריאנים, פלסטינים. אינני תורם למען איכות־הסביבה ולמאבק נגד ציד־הלוויי־תנים.

האם חתן פרס־נובל, הבישוף רזמונד טוטו, משהוענק לו הפרס, נשאל מדוע איננו עוסק בפרשת ביאפרה או קמבודיה? די שמילא חובתו במיגזור חשוב אחד, וכך נהגתי גם אני.

בשם אלי ויזל, קוראו וקוראו הנאמן של אורי אבנרי,
פרדי באומן, כפר מעש

● ● ●

1986 זה לא 1948

על הצעתו של אורי אבנרי לשינוי שיטת הבחירות („פנים חדשות במראה", העולם הזה 22.10.86).

אני קורא קבוע של העולם הזה מזה שנים רבות. תמיד, ללא יוצא מן הכלל, לא הסכמתי עם אורי אבנרי. עתה, לראשונה, הנני מסכים איתו, לחלוטין!

מעולם לא תוכננה, הותאמה ונבנתה מערכת פוליטית (כפי שהדבר צריך להתבטא בשיטת־הבחירות לכנסת) למדינת ישראל. פשוט אכלו מה שבן־גוריון בישל בשנת 1948.

אז, בשולי מילחמת העצמאות, לא היתה ברירה אלא לצלם מצב קיים במיבנה הפוליטי. אבל היום? 40 שנה לאחר מכן מגיע לנו שנשב, נחשוב ונתאים לעצמנו מערכת פוליטית־חברתית לעתיד, ושינוי שיטת־הבחירות הוא רק חלק מהשינוי הדרוש.

אליעזר („ציטה") כהן, תל־אביב

● ● ●

אמור לי את פסוקך

על פסוק אחד מספר תהילים („מיכתבים", העולם הזה 5.11.86).

זה תמיד ככה כאשר מבקשים לצטט מקור זה או אחר להוכחת צידקת טענתך. גם המהנדס אלכסנדר זרחין עשה כך, בבקשו לתאר, במיכתבו להעולם הזה, את טיבם של פקידי המדינה.

זרחין בחר בפסוק הפסימי (והאחרון) של פרק י"ב בתהילים („סביב רשעים יתהלכון"), כשרק פסוק אחד לפני כן כבר מצוי המוצא: „אתה, ה', תשמרם, תצרנו מן הדור זה לעולם!"

חיים לבקובסקי, כפר סבא

● ● ●

משל הצפרדע

על מאבקו של העולם הזה לקיום דו־שיח עם הפלסטינים.

אני מבקש לשתף את הקוראים בחוויה שחוויתי ביום השישי האחרון בביתו של אחד מידידיי. היו שם החבר'ה הטובים הרגילים ולפתע התעורר ויכוח על ריעותיו של העולם הזה

(המשך בעמוד 4)

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ רכזת מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך כיתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב חומה ומגדל 2 ♦ הפצה: גד בע"מ, תל־אביב, רחוב יד חרוצים 7, טל. 377056.

קורא יקר,

כי עזה כמוות אהבה,
קשה כשאול קינאה –
רשפיה רישפי־אש שלהבתיה.

כך נאמר בשיר השירים, והמשורר ידע מה הוא שח.

יתכן שקינאת סופרים תרבה חוכמה. אך קינאת עיתונאים אינה מרבה אלא חלאה.

מאז פורסם הראיון של דפנה ברק עם ג'ון דמיאניוק, הסקופ של השנה לכל הדיעות, ניתזו רישפי הקינאה סביב הכתבת הצעירה.

תחילה הסתפקו העמיתים אכולי־התיסכול ברמזים עכורים על כך שהראיון לא היה ולא נברא, וכי אינו אלא המצאה או מלאכת־דמייה. הם ניצלו את העובדה, שהיתה ידועה להם, שאין העולם הזה יכול לגלות מקורות־מידע, ועל כן לא היתה לנו האפשרות לגלות איך הושג הראיון.

בינתיים פירסמנו את מיכתבו של דמיאניוק

עורכים־גראפיים־לשעבר לוריא וגת
אחרי 30 שנה

לדפנה ברק, בכתב־ידו, וגם העמית בעל המוח המלוכלך ביותר אינו יכול עוד להעמיד פנים כאילו הוא מאמין שהראיון אינו אמיתי.

מאז באו רמזים מסוג אחר. התחיל בזה שבועון, שהוא פילגש מוחזקת של קונצרן הסתדרותי, שרמז ברמז דק כי ברק משיגה את הסקופים שלה בחדרים של בתי־מלון. אחר־כך בא ירחון — שאחד מבעליו נהרג כאשר קפץ מחדר־החקירות של המישטרה, והבעל השני עומד עתה למישפט על גניבה מונומנטלית — ומפרסם מאמר על גבי ארבעה עמודים, שבמוקד שלו עומד דיון על התחתונים של הכתבת.

הייתי מתעלם מכך בבוז הראוי, אלמלא נקודה אחת, המרגיזה אותי מאוד.

אילו היתה דפנה ברק גבר, האם היה עיתון כלשהו — ולוא גם עיתון של שני בעלים כאלה — מעז להקדיש מאמר ארוך לתחתוניו? האם היה שבועון־הפילגש רומז כי הכתב משיג את הסקופים שלו בחדרי־מלון?

החזירות השוביניסטית הגברית — והמילה „חזירות" היא כאן במקומה, באופן מילולי — מבצבצת תמיד כאשר אשה מצליחה. ואם האשה צעירה ויפה, על אחת כמה וכמה. המאצ'ואים המתוסכלים, המאכלסים של מערכות־העיתונים, אינם מפרגנים גם איש לרעהו — אך כאשר מדובר באשה, כל הסייגים נופלים והכל מותר. העיתונות חוגגת.

עיתונאית זכאית להידון על פי הישגיה וכישרונותיה, ממש כמו — הפלא ופלא! — עיתונאי זכר. דבריה כתובים שחור על גבי לבן, ניתן לשבחם או לבטלם. מלבושיה האינטימיים שייכים לעניין בדיוק כמו תחתוניו של הכותב.

פגישה שכזאת

לפני שבועיים נערכה בקפה כסית פגישה מעניינת.

רענן לוריא, שהקריקטורות שלו מתפרסמות במיספר רב יותר של עיתונים מאשר של כל קריקטוריסט אחר בעולם, בא לחופשת־מולדת ושתה קפה, כאשר ניגש אלינו אלישע גת. גת הכיר את לוריא מייד, לוריא התקשה להיזכר בגת, שגידל בשנים האחרונות זקן.

מה היה מיוחד בפגישה זו? פשוט מאוד: אלישע גת היה בראשית שנות ה־50 העורך הגראפי של העולם הזה, אחרי דוש (קריאל גרדוש), העורך הגראפי הראשון שלנו. כאשר עבר גת לעיסוקים אחרים, העביר תפקיד זה לרענן לוריא.

השניים לא נפגשו מזה 30 שנה. בהזדמנות חגיגית זו ציירו זה את זה.

מיכתבים

(המשך מעמוד 3)

(המשך מעמוד 3

בנושא הפלסטיני, כשאחד הנוכחים אמר משהו מסוג „בסדר, בסדר, הם צודקים, אבל, דחילכום, כל שבוע, שבוע אחרי שבוע, הם דשים בנושא וחוזרים ודשים בו. הגיע הזמן שיניחו לנו. הפיתרון שהם מציעים הוא בינכך חסר־סיכוי!"

ואז נכנסה לוויכוח צעירה אחת, היסתה את כולם וביקשה להשמיע את המעשה בצפרדעים:

שתי צפרדעים נפלו, בשגגה, לתוך מחבצה אחת, שהיתה מלאה עד שוליה בחלב־חמאה.

„אנחנו אבודות," גנחה האחת, משלא הצליחה להשתלף החוצה.

„המשיכי לחתור," אמרה השניה. „איכשהו נצא מן העסק!"

„לא, אין מה לעשות," הגיבה הראשונה. „זה סמיך מדי לשחיה, דליל מדי לניתור, חלקלק מדי לזחילה. אנחנו אבודות!" והיא צללה לתחתית המחבצה ומתה.

הצפרדע השניה המשיכה לחתור ולחתור ולמחרת היא ישבה על הר חמאה, אותו חיבצה במו רגליה. ישבה על החמאה, חייך על פניה וטרפה, בהנאה, את הזבובים שהזדמנו לה.

המסקנה: אם אתה מתמיד מספיק זמן בחתירה למטרתך, סופך לנצח.

שמואל אמיתי, תל־אביב

● ● ●

צמאון בצהרי יום

על פן אחר של ביקור המלכה־האם

יוליאנה (1916)

יוליאנה (1986)

לא רק כוסות וודקה

ההולנדית, יוליאנה, בארץ („אור־חים", העולם הזה 22.10.86).

למראה תצלומה של יוליאנה בעת ביקורה בלישכתו של טדי קולק בירושלים ולמיקרא צימאונה שם: יכול להיות שלא תמיד נהגה יוליאנה לרוות את צימאונה בצהריי־יום בכוסית וודקה, אבל היא תמיד הקפידה להיות מוקפת פרחים.

אני מצרפת העתק תצלום של יוליאנה מלפני כמעט 70 שנה, ותשפטו בעצמכם.

רחל הרמתי, ירושלים

● *יוליאנה, בראשית המאה, בהאג, בירת הולנד וקרוב לסוף המאה בירושלים, ראה תצלומים.*

● ● ●

האקדמיה ללשון האפגאנית

על חידושי האקדמיה ללשון העברית („פינת בן־יהודה", העולם הזה 22.10.86).

חידושי המילים אותם מביאה דניאלה שמי מדי פעם במדורה, משגעים לי, לפעמים, את השכל.

מילא תצרום במקום קאקופוניה. אם כי תצרים היה נשמע לי יותר עברי.

אבל אחדיתנית במקום סולנית? זאת מילה היכולה לשבר שיניים וגם נשמעת לי תורכית. או אולי זה אפגאנית.

אריה עמיאל, רמת־גן

● ● ●

לבלבל את האויב

עוד על המפה האסטרולוגית שהוכנה עבור הרמטכ"ל (העולם הזה 3.9.86 ואילך).

הקורא שטרקמן טוען (העולם הזה 17.9.86) כי המפה שהכין האסטרולוג הירושלמי אליצור קדושי אינה נכונה, מכיוון שב־1948 הונהג שעון־קיץ כפול „וזה פיספוס של שעתיים".

אך באותה שנה (1948) הונהג שעון־קיץ כפול אך ורק בירושלים, ולעומת זאת, בכל ארץ־ישראל, נהג שעון־קיץ רגיל, כלומר: תוספת של שעה אחת בלבד. ומכיוון שכך, דייק האסטרולוג במפה שמסר לרמטכ"ל בדיוק כפי שהוא דייק, בזמנו, בחיזוי חלוקת כל המנדטים לכנסת, לפני הבחירות האחרונות.

קדושי הוא מומחה שאינו מפספס כחוט־השערה, וחזקה עליו לכתוב מפה של צה"ל במדוייק ולא יחטיא.

מה שנכון הוא, כפי שהוא בעצמו הודה (בעיתון מעריב), כי הכניס במפה בכוונה אלמנטים מטעים, כדי לבלבל את האוייב. ודי למבין.

מירי בן־שימחון, ירושלים

● ● ●

5000 שקל זה כסף?

על שכרם של מנהלי הבנקים („ה־נדון", העולם הזה 15.10.86).

אינני יורד לסוף דעתם של כל המטיפים בשער בעניין משכורת מנהלי הבנקים. מדובר באנשים החייבים לנהל עסקים של מאות מיליונים, להפעיל צוותים של אלפי עובדים, לתרום שעות־עבודה לאין־סוף.

וחשבון פשוט, בעזרת טבלת־ניכויים של מס־ההכנסה יראה, שמנהל „גדול", שמשכורתו היא, למשל, 8,000 דולר, נשארים לו, אחר ניכוי־מס, משהו כמו 5,000 שקל (שקל ולא דולר!).

ומה זה 5,000 שקל היום, כשפלוני מואשם בהעלמת 15 מיליון ואלמוני בהברחת מיליון ו־300 אלף?

דן אפשטיין, תל־אביב

●

מיכתבים למערכת

העולם הזה **שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מישפטיות או טכניות.**

היופי והאופי

היה זה סיומו של מישפט היסטורי, מישפטו של אדולף אייכמן. לפתע חלף חיוך על פניהם של השופטים חמורי־הסבר. את הסיבה לכך גילה העולם הזה בגליונו שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

● כאשר אב בית הדין, השופט העליון משה לנדוי, העיר לעורכת־הדין שעסקה בתרגום פסק־דינו של אייכמן (לגרמנית), על אי־הקפדות מילוליות בתרגום שלה, היא השיבה לו, בקצרה: „מלאכת התרגום היא כמו אשה. אם היא יפה, היא איננה נאמנה!"

דף תשקיף

שמיר התנגד לפירסום

ראש־הממשלה, יצחק שמיר, התנגד לפירסום ההודעה הרישמית על פרשת־זעינונו. שר־החוץ, שימעון פרס, הוא ששיכנע אותו, בסופו של דבר, להסיר את התנגדותו.

שמיר, כוותיק המוסד, ידוע בחוש־החשאיות המפותח שלו, ונוטה להתנגד לפירסומים ממשלתיים אפילו בעניינים הידועים לכל.

מונופול בחקירה

המכס התחיל לחקור באחד המיפעלים המונופוליים הגדולים בארץ בענף המזון.

תקציב הביטחון יגדל

שימעון פרס הסיר את התנגדותו להגדלת תקציב־הביטחון. משהוסר מיכשול זה, נראה שהממשלה תיענה בחיוב לתביעותיהם של יצחק רבין והמטכ״ל.

הפרופסור המדלג

חוגים דתיים בחיפה, המחפשים מזה זמן רב את הדרך לפגוע בפרופסור ידוע, בשל קשריו עם בת ה„מוניס", צברו נגדו חומר רב ואף הלשינו עליו במקום עבודתו.

לטענתם, הצליח האיש לעבוד בו זמנית בשתי מישרות מלאות, האחת במוסד אקדמי בארץ והאחרת בארצות־הברית, כשהוא מדלג פעמיים בשבוע משני צידי האוקיינוס.

רפול יעזוב את התחיה

ההתכתשות האחרונה במזכירות תנועת התחיה תוביל בסופו של דבר לפילוג הסיעה בכנסת, ולהסתלקותו של רפאל („רפול") איתן ותנועתו, צומת.

רפול מתכנן את פרישתו מזמן, ורמז כבר בשתי המיפלגות הגדולות כי הוא פנוי להצעות. הוא שמע כמה תגובות אוהדות בתוך מיפלגת העבודה, מפי ניצים שאמרו לו: „אחרי שנפטרנו סוף־סוף מיוסי שריד, קיבלנו פיתאום את עזר וייצמן. אז אם לווייצמן יש מקום אצלנו — גם אתה יכול לבוא!"

טמיר יוזם מטה כלכלי

מנכ״ל מישרד־החוץ, אברהם טמיר, יזם הקמתו של מטה־על לפעילות כלכלית בחו״ל.

המטה יתאם בין כל המיסגרות והמחלקות במישרד, ויקיים שיתוף־פעולה עם מישרדי האוצר והתעשיה, הפועלים היום בחו״ל באופן עצמאי לחלוטין, ללא כל תיאום ביניהם.

המטה החדש ידאג, בין השאר, להטיל מטלות מיסחריות על דיפלומטים המשרתים בנציגויות קטנות. במדינות רבות בעולם השלישי נציגויות כאלה הן הגורם הישראלי היחידי הפועל במדינה המארחת.

פגישות נוסח חרות

המהלכים לקראת כינוסה מחדש של ועידת־חרות צוברים תאוצה:

בשבוע שעבר נפגשו השרים משה ארנס ואריאל שרון, אחר־כך נערכה פגישתם של ארנס ודויד לוי, ובסוף השבוע הנוכחי ייפגשו שרון ומשה קצב.

בין ראשי המחנות יש הסכמה על המועד הכללי לכינוס הוועידה, שהוא בין סוף דצמבר לסוף ינואר, אך לא על ההסדרים המוקדמים שיבטיחו את השקט במהלכה. בשבוע שעבר דחה ארנס הצעה, אשר גובשה על־ידי ראובן ריבלין בהסכמתו של לוי, לפיה יוסכם מראש שלוי יתמנה כממלא־מקום יו״ר התנועה.

לוינסקי במקום דולצין

עקיבא לוינסקי, גיזבר הסוכנות, יהיה בכל הנראה יורשו של אריה דולצין כיו״ר הסוכנות וההנהלה הציונית.

במיפלגת העבודה החליטו זאת, בהנחה שהיו״ר הבא יהיה משורות תנועת העבודה הציונית, בהסכמת הליכוד.

במיקרה כזה יקבל מתי דרובלס מחרות את הגיזברות.

דולצין, שיפרוש בקונגרס הבא, בעוד שנה, יזכה בתואר הכבוד: „נשיא ההסתדרות הציונית". האחרון שנשא בתואר זה, לפני 20 שנה, היה נחום גולדמן.

לוינסקי כבר משתף את מקורביו בתוכניותיו לרה־אירגון ההנהלה הציונית.

אין אקמול בפוריה

בבית־החולים הממשלתי „פוריה", בטבריה, לא נמצאה ביום השבת אפילו טבלית אחת של „אקמול", להרגעת כאביו של נער שרגלו נשברה בתאונת־דרכים.

הנער וחברו נפצעו בשעות הערב בתאונה בצומת־גולני, ובני־המישפחה התקשו למצוא את הדרך לבית־החולים, בשל החושך המוחלט ששרר באותו לילה. בסביבה גם אין שילוט מתאים.

כשהגיעו סוף־סוף לחדר־המיון, מצאו שם רופא אחד בלבד, ללא אחיות, ובני המישפחה נאלצו לעזור לו בגיבוס הרגל ובחבישת הנער השני. הרופא התנצל על התנאים המחפירים ועל המחסור במשככי־כאבים, ואמר בפה מלא: „אני מתבייש על מה שהולך כאן!"

היחידה שתיפקדה באותו לילה כרגיל היתה פקידת־הקבלה: בתום הטיפול היא הקפידה לגבות 150 שקלים.

החוזרים יחזקו את מודעי

רוב מייסדי המרכז הליברלי, העומדים לשוב בקרוב למיפלגה הליברלית, יחזקו שם את מחנהו של יצחק מודעי. המדובר ביחזקאל פלומין, יחזקאל הרמלך, יצחק כספי וכנראה גם שלמה להט.

בין שרידי המיפלגה החדשה — יצחק ברמן, אריה דולצין ויוסף לפיד — גוברת המגמה להתאחד עם תנועת „שינוי".

גדות ימשיך בפיס

שר־האוצר, משה ניסים, יחתום על מינויו של ח״כ גדעון גדות כיו״ר „מיפעל הפיס" לשנתיים נוספות.

בתמורה ימנה אריאל שרון, שגדות הוא ממקורביו, את אחד מנאמני ניסים כחבר בדירקטוריון של חברה ממשלתית.

„שיכון ופיתוח" — למכירה?

באוצר שוקלים להורות לרשות החברות הממשלתיות להציע למכירה את „שיכון ופיתוח".

החברה עשירה לא רק בשערוריות (ראה פרשת־סרוסי, עמוד 6), אלא גם בנכסים: יש לה רזרוות קרקעיות גדולות בכל רחבי הארץ.

דוברת יקנה עוד חברת־ביטוח?

יו״ר מועצת־המנהלים של כלל, אהרון דוברת, מתכנן שינויים אישיים ומיבניים בקבוצת־הביטוח של כלל, שבבעלותה החברות אריה, ארדט וכלל־ביטוח. היעד: להגדיל את חלקה של הקבוצה בשוק, ולהגיע למעמד של מס' 2 — אחרי הסנה ולפני הפניקס ומגדל.

ייתכן ש„כלל" תקנה בקרוב חברה נוספת.

גלעד: „ההודעה נוסחה ללא ידיעתי!"

הודעת דובר המישטרה על מסקנות ועדת־גלעד, שחקרה את מעורבות קציני־השב״ס בריאלוג של ג׳ון דמיאניוק, שפורסם ב„העולם הזה", עלולה להטעות.

ניצב (גימלאי) בנימין גלעד, מחבר הדוח, אף מסר להעולם הזה כי הודעת־הדובר לא נוסחה בידיעתו.

הוועדה לא הצליחה לגבות עדויות מפי המעורבים העיקריים בעניין: דמיאניוק סירב לדבר עם גלעד, באומרו „איני מכיר אותך", הכתבת דפנה ברק סירבה להיחקר ומסרה כי בשום פנים ואופן לא תסגיר את מקורותיה, ואילו הפרקליט מרק אוקונור לא שוחח כלל עם הוועדה.

המסקנה האמיתית של הדוח, שלא באה לידי ביטוי בהודעת־הדובר: הוועדה לא הצליחה לאסוף כל ראיות שהן, ונאלצה להסתפק בניחושים על מה שבאמת התרחש.

בנסיון אחרון לרדת לחקר העניין ניסה גלעד לפני ימים אחדים לארגן פגישה משולשת עם אוקונור ודמיאניוק, בתיקווה שהפרקליט יתיר לעציר לשוחח עימו. הפרקליט נעדר אז מהארץ, והוועדה ויתרה על הרעיון.

אי־אלימות ועלבונו של כתר

ג׳ין שארפ, מחבר הספר „כוחה של אי־אלימות" ומומחה בעל שם עולמי בתחומו, יבוא לבקר בארץ ביום החמישי בשבוע הבא, דרך גשר־אלנבי. הוא יבוא מסימפוסיון בינלאומי בנושאי אי־אלימות, שייערך בעמאן, בחסות יורש־העצר הירדני, חסן.

בארץ יהיה שארפ אורחם של מכון טרומן, בירושלים המערבית, ושל המכון הפלסטיני לחקר אי־אלימות, בראשות הד״ר מובארכ עווד, בירושלים המיזרחית.

בינתיים נודעה הסיבה לכך שאין השילטונות הירדניים מתירים למובארכ עווד להשתתף בכינוס בעמאן: לפני כמה שנים השתתף עווד בפגישה בארצות־הברית, שאליה היה אמור לבוא גם הנסיך חסן. רגע לפני שנכנס חסן לחדר, הגיעו שליחיו ודרשו מכל הנוכחים לקום על רגליהם, כדי „לכבד את הוד־רוממותו". עווד סירב, הכריז כי הוא רפובליקאי בהשקפותיו, וכי מחוץ לממלכתו של חסן מגיע לו הכבוד שזכאי לו כל בן־תמותה, ולא כבוד של גינונים מלכותיים.

דבריו האמיצים של עווד עלבו כנראה בכתר ונרשמו בזיכרונם של הבכירים בירדן.

יש יורש לאביו

נשיאות הפדרציה הספרדית העולמית, בראשותו של ניסים גאון, החליטה ביום השני השבוע כי אשר אוחיון יהיה יורשו של דויד אביו בהנהלה הציונית.

אביו, שהיה עד לפני חורשים ספורים ראש המחלקה לקהילות ספרדיות, נתפס באי־סדרים ונמלט לקנדה. באחרונה פתח בוטיק לביגדי־נשים במונטריאול.

השוד הימי של נחמן

לטייס שוקי נחמן מצירידך, ששמו הוזכר בפרשת „דובק", יש יאכטה קטנה העוגנת במעגן של מונטה־קרלו.

שם היאכטה: „סי רוברי" (שוד ימי).

בן־דוב יעזוב?

יצחק בן־דוב, שנחשב בעבר כאיש המבריק בכור, יעזוב כנראה את הקונצרן לטובת עסקים פרטיים. עד לאחרונה הוא עמד בראש חטיבת־המתכת של כור, ומשזו פורקה הוא נותר ללא תעסוקה.

מפד"ל משחדת ש"סניקים

עובדי המועצות הדתיות, המקבלים את שכרם ממישרד־הדתות, קיבלו באחרונה תוספות ניכרות, על־ידי כך שכל אחד מהם קודם בשתי דרגות.

בחוגים הדתיים טוענים כי ח״כ־המפד״ל דויד דנינו, שיזם את התוספות, משחד את עובדי המועצות הדתיות, שרבים מהם תומכים בש״ס, כדי להחזיר אותם לחיק המפד״ל.

העם

זיקני צפת

דבר מפתיע לגמרי קרה השבוע ברחבי הארץ. ירד גשם. איש לא התכוון לזה

„זיקני־צפת אינם זוכרים גשמים כאלה מאז חורף 1889!" פסוק מעין זה כבר הפך חלק של הפולקלור של ישראל.

בכל שנה מספרים כי זיקני־צפת האגדתיים אינם זוכרים — לא גשם כה חזק, לא גשם כה מוקדם, לא שלג כה עבה, לא קור כה עז.

זאת יכלה להיות בדיחה טובת־לב, אלמלא ביטאה מציאות הרבה פחות מרנינה: בכל שנה גורמים הגשמים/הקור/השלג לאפתעה גמורה בכל המערכות שהיו צריכות להיות ערוכות באופן שיגרתי לקראתם. העיריות נדהמות, חברת־החשמל מופתעת, מר־כיבי־האנטנות אינם מאמינים, מפעי־לי־הרמזורים אינם מעלים על דעתם.

מזה עשרות אלפי שנים יורד בחורף גשם בארץ־ישראל, לפעמים חזק יותר, לפעמים חלש יותר, מדי כמה שנים יורד גם שלג. יש ימים קרים.

אולם המוח הישראלי, האוהב את „האילתור", מפני שאינו מסוגל לתכנן שום דבר מראש, מתעלם מעובדות בסיסיות אלה. וכך קורה בכל שנה מה שקרה השבוע ברחבי הארץ: הרחובות והכבישים מוצפים, הרמזורים מפסיקים לפעול, האנטנות נופלות יחד עם העצים, חוטי־חשמל מתנתקים, מים חודרים למעליות, הטלפונים משתב־שים.

חורף במדינת־ישראל.

פרשות

הרוזן ממונטה־כריסטו

פרשת וענונו חשפה עובדות חמורות ביותר על המערכת הישראלית. אך היא גם הוכיחה את חוסנה הבסיסי

לפני דור הובא לארץ מרדכי קידר, צעיר שגוייס על־ידי אמ"ן לשליחות עלומה בחו"ל, וסרח שם בעת ביצוע המשימה.

היתה זאת פרשה עדינה מאוד. קידר הובא ארצה בחשאי, ונכלא בחשאי. זהותו לא נרשמה. הוא צויין בסימן „איקס". איש לא ידע שהוא כלוא בארץ.

אחרי חודשים ארוכים הצליח קידר להגניב החוצה ידיעה על קיומו. ידידים מסרו על כך לעיתונאים. אך שום ידיעה לא פורסמה. ראש־אמ"ן, האלוף חיים הרצוג, כינס את עורכי־היומונים, והשיג מהם הבטחה שלא לפרסם מילה וחצי מילה על העניין.

נותרה בעיית העולם הזה, שהוחרם על־ידי ועדת־העורכים, ושהחרים או־תה. קצין בכיר נפגש עם עורך העולם הזה, וביקש ממנו להצטרף להסכם של העלמת האיש, למען ביטחון המדינה. העורך סירב בתוקף.

אחרי דין ודברים חמור, הסכימה הצנזורה לאפשר להעולם הזה לפרסם את הסיפור — אך תוך אי־איזכור ה־פשע שבגללו הובא האיש. העולם

שער „העולם הזה" 20.5.59
משהו השתנה

הזה (25.5.59) פירסם על שערו את הפרשה תחת הכותרת: „עלילות מוטקה קידר שזכה לשליחות לאומית — השודד הנודד בשליחות־האומה". רק זמן ניכר לאחר־מכן העזו גם העי־תונים הממוסדים להזכיר את הפרשה.

קידר עצמו הובא לדין חשאי, נשפט בחשאי ושוחרר כעבור שנים רבות. חלק ניכר מתקופת־מאסרו בילה בבי־דוד מוחלט. הפרשה כולה הזכירה את הרוזן ממונטה־כריסטו.

הביאס וענונוס. השבוע חזרה פרשה זו על עצמה.

מרדכי וענונו הובא ארצה בחשאי, נכלא בחשאי והוחזק בחשאי. האיש נעלם כאילו בלעה אותו האדמה.

אולם בדור האחרון השתנו הדברים בארץ. מה שהיה אפשרי אז, בשיא שילטונם של דויד בן־גוריון, „מנ־גנון־החושך" ונערי־החצר, אינו אפשרי עוד כיום.

בפרשת וענונו (ראה עמוד 35) הו־כח כי המערכת הדמוקרטית הישרא־לית פועלת — לא בצורה מושלמת, אך בכל זאת באופן סביר. לחשיפת הפרשה גרמו כמה מוקדי־כוח:

● **בית־המישפט העליון של המדינה.** עצם האיום בהגשת עתירה להאביאס קורפוס („הבא את הגוף") על־ידי עורך־הדין אמנון זיכרוני, הס־פיק כדי להטיל מורא על השילטונות.

● **העיתונות הזרה.** העיתונים, ובעיקר הבריטיים, לא הירפו מענייו וענונו. העיתונות הזרה רדפה את ראשי המדינה. עיתוני העולם פירסמו בהת־מדה ידיעות מוסמכות על המתרחש, וכך איפשרו לעיתונות הישראלית להי־ביא את הדברים, על־פי הכלל שמותר לעיתון ישראלי לפרסם מה שכבר פורסם בחו"ל. (כלל זה, אגב, אינו מעוגן בחוק. שום חוק אינו כובל את הצנזורה הצבאית, היונקת עד היום את כוחה מתקנות־החירום של הדיקטטורה הקולוניאלית הבריטית.)

לעומת שני גורמי־כוח אלה — בית־המישפט העליון והעיתונות הזרה — בלטה העיתונות הישראלית עצמה בכל עליבותה. היא לא הרימה את קולה. היא הניחה לשילטונות לחסום את פיה. כמו בימי־הזוהר של המישטר הבן־גוריוני, הסכימו עורכי־העיתונות לשתף פעולה עם הקו השילטוני הרודני והמטופש, וכך עשתה הכנסת.

בלילה ובערפל. הקו היה מטופש מפני שנדון מראש לכישלון.

בחברה הישראלית של 1986 לא ניתן עוד להעלים בן־אדם. ימיו של הרוזן ממונטה כריסטו נגמרו בישראל מזמן. שלא כמו בגרמניה הנאצית, בצ'ילה ובברית־המועצות של סטאלין, אין אנשים יכולים להיעלם בישראל, „בלילה ובערפל".

המטופשות השילטונית הזאת הבי־אה פירות־באושים רבים. בין השאר:

● הוצג נשיא־המדינה כשקרן מו־עד. יומיים לפני שהימצאותו של וענונו בישראל אושרה על־ידי הממשלה, אמר חיים הרצוג במסיבת־עיתונאים פומבית באוסטרליה כי אין לו מושג על האיש ועל מקום־הימצאו. המסקנה לגבי מיליוני אוסטרלים: לנשיא אין מושג על הדברים החשובים ביותר המתרחשים בארצו, או שהוא משקר פומבית.

● דוברי המישטרה שיקרו פומ־בית, כאשר מסרו כי וענונו לא היה בכלא של המישטרה או שרות בתי־הסוהר.

כל השקרים האלה, ורבים אחרים, נאמרו באוזני העולם כולו, כשהגדולים בכלי־התיקשורת העולמיים עוקבים

(המשך בעמוד 8)

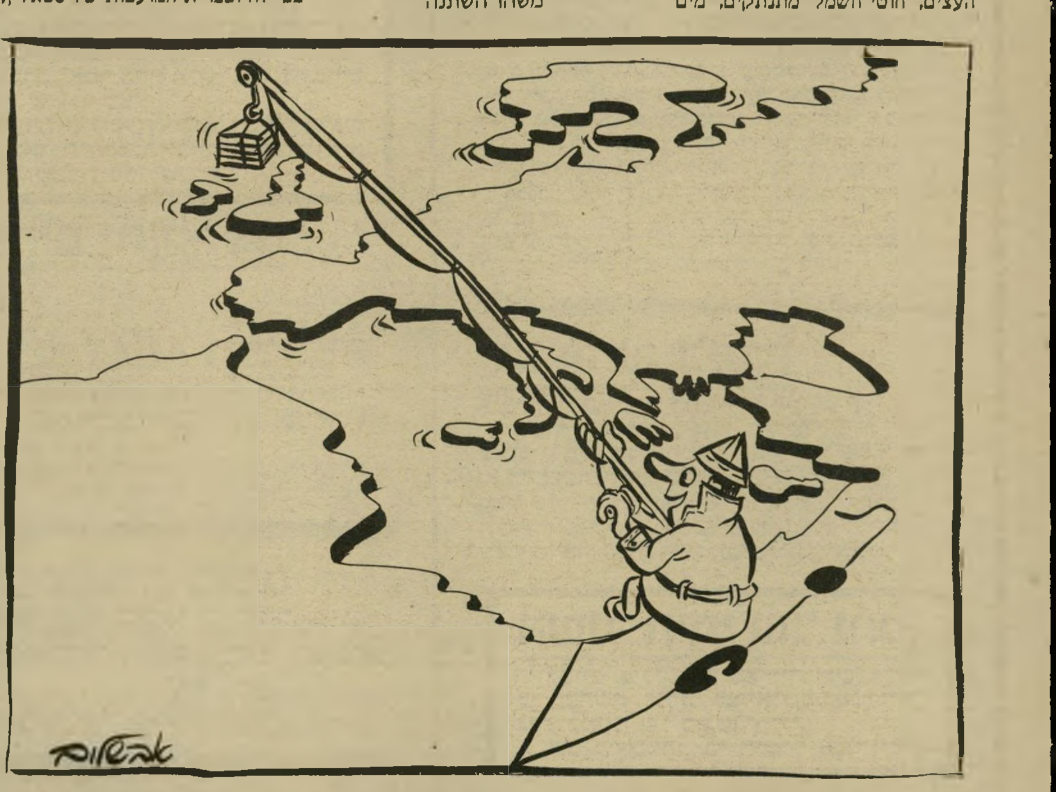

הבוס והעוזר בעבר נצמד אבנר סרוסי אל השר כמו צל, ונהג לומר לו בכל הזדמנות: „דויד (במילרע), אתה גדול!" אחר־כך עבר ביניהם איזה חתול שחור, ולוי החליט להגלותו.

העולם הזה מפרסם לראשונה את המיסמך המוכיח את העיסקה: איך לשחד ציבור שלם של עובדים

מי שלא רצה את אבנר סרוסי כעוזר השר דויד לוי, כמעט קיבל אותו כיושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה לפיתוח רמלה־לוד. ומי שלא רצה אותו בחברה לפיתוח רמ־לה־לוד, יקבל אותו כסמנכ"ל חברת שיכון־ופיתוח.

בתפקיד הזה יעלה סרוסי למשלם המיסים הישראלי כרבע מיליון דולר בשנה.

על פי הסכם שנחתם לפני שבועיים, ב־28 באוקטובר, בין דויד מור, יושב־ראש מועצת־המנהלים של חברת שי־כון־ופיתות, לבין נציג־ההסתדרות, הוחלט כי עובדי־החברה יקבלו הטבות כספיות מפליגות. כל זאת תמורת דבר אחד: הסכמתם שסרוסי יעבוד בחברה.

כמה שבועות לפני שנחתם ההסכם נערכה פגישה בין ועד־עובדי־החברה לבין דויד מור ויצחק רגב, יועצו הפו־ליטי של לוי. אחד העובדים, שערך תירשומת בעיקבות הפגישה, התרשם כי שליחי השר לוי הודיעו בתוקף שלא יעזרו לעובדים שום איומים במישפ־טים או בהליכה לבג"ץ: שר־הבינוי־והשיכון רוצה להכניס את סרוסי לחברה בכל מחיר.

נציגי השר הבהירו לעובדים, כי בת־מורה לשקט בחברה הם מתחייבים להשיג את כל האישורים הדרושים לתשלום ההטבות — אישורים מליש־כת השר, מדירקטוריון־החברה ומ־רשות החברות הממשלתיות. ביום ח־תימת־ההסכם הגיע האישור הראשון: מלישכת השר לוי.

להבנה המוזרה ולהסכם חסר התק־דים קדמה עתירה מישפטית. לפני שלושה שבועות פנו עובדי שיכון ופיתות לבית־הדין האזורי לעבודה בתל־אביב. בתביעה הם מחו על כך שבחברה נעשים מינויים פוליטיים, וזאת אחרי שיותר מ־40 עובדים פוטרו באחרונה בשל צימצומים.

העובדים דרשו צו־מניעה קבוע, שיאסור על חברת שיכון ופיתוח לקבל עובדים חדשים.

העיף אותו מלישכתו, בעיקבות פיר־סום כתבה במקומון התל־אביבי העיר, לפני כשנה.

מישפט זה הפחיד ככל הנראה את השר לוי. מאז מרס 86' מנסה השר ל־שלב את סרוסי באחת החברות הקשו־רות למישרד השיכון־והבינוי. בהסכמת יו"ר החברה והמנכ"ל, הוחלט כי סרוסי יהיה סמנכ"ל החברה, ותמורת שתיק־תם יזכו העובדים בהטבות הבאות:

● כל עובדי החברה, ללא יוצא מן הכלל, יקודמו בדרגה נוספת.

● 73 מן העובדים יקבלו קידום בשתי דרגות — מה־1 באפריל 86' ומה־1 באוקטובר 86'.

● באשר לעובדי־החברה שאינם כלולים בהסכם הקיבוצי — היושב־ראש, ההנהלה והדירקטוריון ישקלו באהדה להעניק להם דרגה נוספת, במהירות האפשרית.

● כל העובדים יקבלו מענק מיוחד לרגל 25 שנים לחברה — מענק שווה־ערך לשכר של חודש עבודה.

● שכר עורכי־הדין וההוצאות ש־היו לוועד בתביעתו לבית־הדין לעבו־דה ישולמו על־ידי ההנהלה.

● תשולם אחזקת־רכב לכל העוב־דים שעד כה לא שולמה להם תוספת זו.

הסיכום: חברת שיכון ופיתות, שפיטרה יותר מ־40 עובדים וחסכה בכך 200 אלף דולר, תשלם כעת לעובדיה כרבע מיליון דולר בשנה הקרובה. והכל מפני שדויד לוי רוצה להרחיק את סרוסי מלישכתו ולהגלותו לחברה.

סרוסי הצעיר, ג'ינג'י נמוך קומה ומנומש, לבוש תמיד במעיל־עור שחור. הוא מדבר מהר מאוד, בולע את המילים. הוא מקפיד על תיסרוקת כמו לבוס.

הוא הכיר את דויד (תמיד במילרע!) ב־1976, בבניין ההסתדרות. לוי, אז יושב־ראש סיעת תכלת לבן בהסתד־רות, נהג להישאר לישון בבניין, בחדר הסיעה.

סרוסי סיפר כי השניים נהגו לדבר על נושאים חברתיים, כמו איך דופקים את השחורים. אחרי בחירות המהפך, כשקיבל לוי את מישרד־העליה־והק־ליטה, מונה סרוסי כעוזרו לענייני פניות־הציבור. ב־1979 לוי עבר למיש־

יס, מיניסטר

„אני אקבור את כולכם יחד איתי!" אמר אבנר סרוסי לאחת מעובדות לישכת השר לוי, אחרי שזה

מחירו של סרוסי?
250000 דולר (בלבד)!

רד־השיכון, וסרוסי נשאר במישרד הקליטה.

למקומון התל־אביבי סיפר סרוסי כי במשך שנתיים וחצי הוא היה מדווח ללוי על המתרחש במישרד, אך בעצם היה שר־הקליטה בפועל.

ב־1981 עבר סרוסי למישרד־השיכון־והבינוי, והתמקם בלישכת־השר, קרוב לחדרו של הבוס. למטלפנים שחיפשו את לוי, היה סרוסי נוהג לענות כי השר עסוק, או שהשר מחוץ למישרד. הוא האיש שהיה מחליט מי מן המטלפנים יזכה לשוחח עם השר, ומי לא.

הוא גם היה אחראי לקביעת הפגישות עם לוי.

סרוסי ידע מה טוב ללוי ומה לא, מי יכנס אליו ומי לא, מי יזכה לשוחח עם השר העסוק ומי יסתפק בתשובת העוזר. ממש „יס מיניסטר".

לפוגשים בו במיסדרונות היה תמיד מבטיח: „יהיה בסדר. אני אסדר לך." אך רק מעטים הם אותם הזוכרים שסרוסי סידר להם ולו פעם אחת את מה שביקשו.

סרוסי מעריץ את לוי. הוא קורא לו בשמו הפרטי, תמיד במילרע.

„דויד, אתה גדול!", „דויד, היית טוב!", „דויד, הנאום שלך היה מצויין!" אוצר מישפטים זה היה שגור בפיו של העוזר. תמיד מחמיא: אחרי נאום בכנסת, הרצאה במצודת זאב, הברקה, מינוי או ויכוח. מעולם לא נשמעה מפיו ביקורת על השר. מעולם לא אמר לו: שגית. מעולם לא הציע לו חלופות. תמיד־תמיד: „דויד, אתה גדול!"

מיסמכים מצולמים

ב„מצודת זאב" נזכרו השבוע בסיפורי סרוסי. ושוב התעוררו התהיות, ושוב נשאלו השאלות: מניין נובע כוחו של הג'ינג'י הצעיר אצל סגן־ראש־הממשלה?

יש אומרים כי סרוסי מכיר את לוי יותר טוב אפילו מאשתו. שנים הוא בקירבתו, הולך איתו למיסעדות, נוסע איתו להרצאות, יושב בחדרו, יודע את סודותיו.

אחרים אומרים שלסרוסי יש תאוות־מיסמכים, שבמשך השנים צילם מיסמכים מכל הסוגים — בסיעת תכלת לבן, בתנועת החרות, במישרד־הקליטה, במישרד־השיכון. ציניקאים אמרו פעם, שרק בגלל תאוותו של סרוסי לצילום־מיסמכים לא מונה השר לוי כשר־החוץ.

המיסמכים העלומים שבידי סרוסי מטילים כנראה אימה על השר.

הסוציולוגים היושבים במצודת זאב — כן, יש שם גם כאלה — טוענים כי סרוסי הוא עלה־התאנה העדתי של לוי. לוי, המסובב רק באשכנזים, חייב שיהיה בקירבתו מיזרחי אחד לרפואה:

במישרד־הקליטה היו מיכה רייסר, אורי אורן, עמוס לבל וסרוסי. במישרד־השיכון היה אשר וינר, נמצאת עליזה גורן וסרוסי. בתנועת־החרות הקרובים הם מיכה רייסר, מיכל קליינר, דודי אפל וסרוסי.

כשעלה התלמיד על מורו, וסרוסי השוויץ בראיונות עיתונאים שהוא אשר הדריך, לימד וכיוון את לוי, בערה חמתו של השר, והוא ניסה לזרוק אותו מלישכתו. אחרי שבוע ימים חזר בו. סרוסי שב ללישכה. במשך השנה האחרונה הוא קיבל את משכורתו מלישכת־השר, כשלוי מנסה כל הזמן למצוא לו תפקיד במקום אחר, כדי לסלקו מקירבתו — אך מבלי לפגוע בו כלכלית.

הפעם זה עלה הרבה כסף. זו גם הפעם הראשונה שבה מעגנים מינוי פוליטי תמורת שוחד בהסכם חתום.

השר לוי אוהב לחלק ג'ובים ממשלתיים למקורביו, בין אם הם בעלי כישורים מיקצועיים ובין אם כישוריהם הם בתככנות במחנה המתעצם והולך בתנועת־החרות — מחנה דויד לוי.

אורי אורן היה דובר מישרד־הקליטה. בלחץ העיתונאים, שטענו כי אורן אינו אמין, העביר אותו לוי לתפקיד אחר: יועץ להסברה. בתפקיד הזה משמש אורן עד היום, ללא שכר.

חבר־הכנסת מיכה רייסר, מקורבו של לוי, היה יועצו במישרד־הקליטה. לימים מונה כיושב־ראש מרכז־הקבלנים. היום יש כבר לרייסר, כחבר־כנסת, מקורבים משלו, אבל הם תמיד ממחנה לוי.

עזריאל ולדמן עבד עם השר לוי ומונה כמנהל החברות הממשלתיות. כשהגיע מודעי למישרד־האוצר, הוא סילק את ולדמן. לוי דאג לו. ולדמן משמש כיום כציר הכלכלי של ישראל באוסטריה.

בני כשריאל התחיל את עבודתו ב־מישרד־הבינוי־והשיכון. התקדם לאט, אך בטוח. שלא כחבריו, הוא גם בעל כישורים מקצועיים. פשוט בחור מוכשר. היום הוא מנכ"ל אפרידר, החברה לשיקום אשקלון.

מיכאל קליינר, ממקורבי לוי, מונה כיושב־ראש מועצת־המנהלים של עמידר.

דויד מור, איש־עסקים פרטי, ניסה מזלו כמה פעמים להיבחר לכנסת. בתנועת־החרות מתבדחים, שכל מי שנמצא ברשימת הליכוד לפני מור הוא בעל סיכויים. כך זה קרה בשתי מערכות הבחירות האחרונות. היום הוא יושב־ראש מועצת־המנהלים של שיכון־ופיתוח. לפניו בתפקיד היה חבר־הכנסת יהושע מצא, גם הוא ממקורבי לוי.

דויד אפל, קבלן פרטי, מעמודי התווך של קבלני הקולות במחנה לוי,

היו"ר דויד מור, הסכים לקלוט את סרוסי, כדי לחלץ את השר דויד לוי מהצרה.

קיבל מלוי רשיון של „חברה משכנת" — שפירושו זיכיון לבנות עבור מישרד־השיכון ללא מיכרז.

ניסים אבולוף, יושב־ראש חברת כרטא לשיקום הרובע היהודי. בשבועות האחרונים קיבל תפקיד נוסף: יושב־ראש ועדה ציבורית הבודקת את מצבם של הקבלנים הפרטיים בירושלים, והממליצה להעניק להם הלוואות ממשלתיות. ועדה מובהקת לחלוקת שלל של 80 מיליון דולר.

אלברט בן־אבו היה יועצו של השר לוי במישרד־השיכון. לא מכבר קיבל תפקיד חדש: שליח־עליה בטורונטו, קנדה.

רמי קוך עבד באגף־האירגון במצודת זאב, אגף הנמצא בשליטת מיכה רייסר. לאחרונה מונה כמישנה למנכ"ל עמידר.

גבי ללוש, חבר סניף תנועת־החרות בדימונה, מונה כמנכ"ל חברת חלמיש, חברת־השיקום של עיריית תל־אביב.

את יואב רפאל, מסניף באר־יעקב, דורש לוי למנות כסמנכ"ל החברה לפיתוח רמלה־לוד.

רוברט סמואל מסניף באר־שבע מונה כיושב־ראש החברה לפיתוח רמלה־לוד.

רותי חדד, עובדת לשעבר במצודת זאב, ממחנה לוי, מונתה כמזכירת החברה לפיתוח רמלה־לוד.

דויד אדרי, גיסו של השר, הגר בבית־שאן, מונה כמזכיר חברת שיכון ופיתות.

פרוספר אוחנה, גיסו של השר, עבר מחולון לקצרין שברמת־הגולן. הסיבה: הוא מונה כאחראי על סניף שיכון ופיתוח בקצרין. פעילי חרות בקצרין כועסים. הם טוענים שיש במקום די חברי תנועה נאמנים.

הנרי אזולאי ימונה בקרוב כסמנכ"ל חלמיש, בעיסקה דומה לזו שנעשתה בשיכון ופיתוח. אזולאי, ממחנה לוי, הוא חבר סניף־חרות ביפו.

אתי לוי, בתו של השר, הגרה בטבריה, עובדת בפרוייקט שיקום־השכונות בעיר.

ג'קי לוי, בנו של השר, מקבל את משכורתו מן המועצה המקומית רמת־ישי. למעשה, הוא זה המתאם את הפגישות של לוי.

אשר וינר היה מנכ"ל מישרד־השיכון. לוי סידר לו שליחות באנגליה.

ביום השני השבוע, כשהפרשה התפתחה לממדי סערה ציבורית, התעורר לפתח השר דויד לוי. הוא הבין היטב שהעניין פוגע קשות בתדמיתו, והחליט להתנער מאחריות. „ההטבות לא היו על דעתי," הכריז, הודיע שהוא מורה לבטל אותן מייד. אך את תמורתן הוא מתעקש לקבל: סרוסי, אמר לוי, יישאר בחברה.

סיכום דברים - ראשי פרקים

כפי שסוכמו ביום 30.11.86 בין

1. שליחי שר הבינוי והשיכון: היו"ר מור דוד והיועץ הפוליטי רגב יצחק
2. ועד עובדי שיכון ופיתוח שלף עקיבא (יו"ר) וההסתדרות ע"י מועצת פועלי ת"א המזכיר ספריה מאיר

א. כלל הציבור יפסיק להתנגד למינוי של אבנר סרוסי כסמנכ"ל שיכון ופיתוח כיון שכך רוצה השר ולא יעזור לועד שום משפט או בגצ. בתמורה לכך ועל מנת להשיג שקט בחברה מתחייבים היו"ר ויועץ השר להשיג את אשור לשכת שר הבינוי והדרקטוריון ורשות החברות והאוצר הוספות ותקוני שכר לכלל הציבור כר"מ

ב. להלן הפירוט:
1. מענק שכר עד חודש אחד לכלל הציבור
2. מחצית העובדים (כ-80) יקבלו העלאת דבר ב-2 דרגות, אחת מ-1.4.86 ושניה מ-1.9.86
3. יתר העובדים (כ-80) יקבלו העלאה דבר בדרגה אחת מ-1.4.86 ופיצוי מיוחד עבור הדרגה השנייה שלא תינתן להם כמו ל-80 הראשונים
4. תשולם אחזקת רכב לכל העובדים שעד כה לא שולמה להם תוספת זו, שדרגתם היא 38 נק' ומעלה.

ג. היו"ר והיועץ הפוליטי ערבים ומתחייבים להשיג את חתימת האוצר לכל הנ"ל ולרשום הסכם קיבוצי מיוחד עד 9.11.86. ואם לא יעמדו בכך, אבנר סרוסי יוחזר מיד לעבד בלשכת השר או בחברת לוד-רמלה כפי שיורה לו היו"ר.

ד. היו"ר ויועץ השר רגב מתחייבים שיאושר התקציב הדרוש לנ"ל בסך כרבע מליון דולר לשנה. (להשואה: הסכום שנחסך לחברה עם פיטורי יעול בראשית השנה הוא 200 אלף דולר - פוטרו 47 עובדים). כמו כן התחייבו כי לא יהיו יותר פיטורים בחברה.

המיסמך המדהים הוא תירשומת מהפגישה החשאית שנערכה בין שליחי שר־הבינוי־והשיכון לבין ועד עובדי שיכון ופיתוח. התירשומת נערכה לפני יותר מחודש (התאריך שרשום בראשה הוא שגוי). כל הסעיפים שבמיסמך הופיעו, בסופו של דבר, גם בהסכם הרישמי, שנחתם ב־28 באוקטובר. לפי המיסמך, מחירו של סרוסי גדול יותר ממחירם של 47 המפוטרים.

רונית אנטלר

רפי לוי (מימין) היה כל־יכול. הוא היה מקורב לכל בעלי־הכוח. הוא היה סמל של תקופה

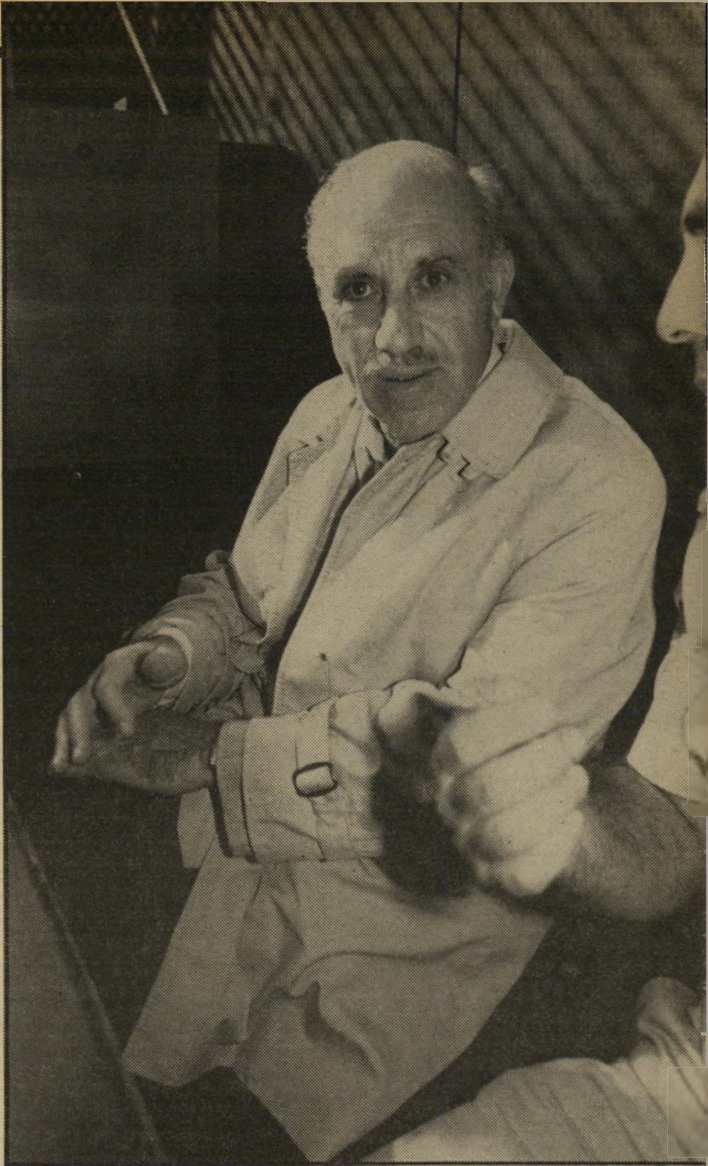

מילחמת ששת־הימים נהגו לוי ואיש־הכמורה להיפגש בשער־מנדלבאום. לוי הציע לו אז לפגוש שני אישים דגולים, כדבריו — דיין וטדי קולק. עם דיין, התפאר, נהג לסעוד במיסעדת גונדולה ברחוב־פינסקר בתל־אביב.

עוד סיפר, כי מייד אחרי שצה"ל נכנס לעיר העתיקה, הופיע בביתו דיין, כשהוא מלווה בעוזי נרקיס ובשלמה להט. אז קישר אותו עם סוחרי עתי־קות.

איש הכמורה העצור התגאה גם בידידותו עם יצחק נבון, עזר ויצמן, יצחק רבין ואחרים.

האיש הוא בן 60. הוא נולד בארץ ערבית, והוא בעל תואר דוקטור לפילו־סופיה. במשך השנים האחרונות הוא מצוי בסיכסוך מתמיד עם אנשי־כמורה אחרים מעדתו.

פעם אמר שקיימת מצד המישטרה והיועץ המישפטי לממשלה, יצחק ז־מיר, סובלנות מוגזמת כלפי יריביו.

הוא נחשב כפרו־ישראלי וכאנטי־סובייטי מובהק. בזמן מילחמת־לבנון יצא להגנת האינטרסים של ישראל.

הדואר. גיסיו הם משה ששון, שגריר ישראל במצריים, ועדי יפה המנוח, שהיה יועצו הקרוב של לוי אשכול. חברו הקרוב הוא טדי קולק, שאף גר במרחק כמה בתים מביתו, בשכונת רחביה. עם טדי הוא קשור גם ביחסי־עבודה יומיומיים. יצחק נבון, שימעון פרס ובעבר משה דיין היו מקורביו. לוי מזוהה עם מיפלגת־העבודה, ובעיקר עם אנשי רפ"י.

לוי הוא נמוך־קומה. עיניו העירניות מתרוצצות תמיד. אין הוא מרוכז כשמדברים אליו. מחשבותיו רצות קדימה. נראה כמו מאהב לאטיני מן הדור הישן: שפם קטן, חליפות מחוייטות, חפתים, מיקטרת. תמיד מסורק למישעי. נוסע במכוניות חדישות.

בירושלים אמרו השבוע כי היה ברור שהאיש „ייתפס בסופו של דבר". איך יכול פקיד ממשלתי לחיות ברמת־מיחיה כל־כך גבוהה, ובצורה כל־כך מנקרת־עיניים?

ללוי שני בנים. רענן, צייר, ועמי, עובד מישרד־החוץ, שלא מזמן חזר משליחות בשוודיה.

סופו של מושל מחוז

בערב חג המולד בשנה שעברה, כמו בערב חג המולד שנה קודם לכן וכמו בערב חג המולד לפני 15־10 שנים, הגיע רפי לוי, הממונה על המחוז, לכנסיית־המולד בבית־לחם.

מצידו האחד צעד טדי קולק, ראש עיריית ירושלים. מצידו השני מפכ"ל המישטרה, ומסביבם פקידים בכירים. החבורה באה לכבד בנוכחותה את הקתולים והפרוטסטנטים ביום חגם.

כמה ימים אחר כך, בחצות ה־6 בינואר של כל שנה, נהג לוי לכבד את האורתודוכסים בחגם.

בחצות ה־18 בינואר היה מופיע בכנסיה הארמנית הישנה שבעיר הע־תיקה בירושלים. גם לארמנים מגיע כבוד.

רפי לוי, פטרונם של העדות הנוצ־ריות בירושלים והאיש החזק של מישרד־הפנים במחוז, נעצר השבוע. מעצרו היכה בתדהמה את צמרת המ־דינה ואת כלי־הקודש הירושלמיים, מכל העדות. החשדות נגדו רבים:

● הנפקת תעודות־זהות ירושלמי־ות לתושבי השטחים הכבושים, דבר ה־מאפשר להם לקבל קיצבת־ילדים, מיספר רכב ישראלי ורשיון לשאת נשק.

● הנפקת אישורי־מעבר חופשיים בגישרי־הירדן.

● זירוז הליכי אישור לפרוייקטים לבנייה, תמורת טובות־הנאה והעברת תוכניות־מיתאר עתידיות למקורביו ב־מיזרח ירושלים, כדי לקדם את עיס־קיהם.

יחד איתו נעצר איש־כמורה בכיר, ששמו נאסר לפירסום. אותו איש־כמורה סיפר בשעתו לעיתונאי חיים ברעם כי ביקר לפני זמן בתערוכת אר־ספ ארכיאולוגי של משה דיין, המוצגת במוסיאון ישראל. הוא לא הופתע לגלות שם כמה שכיות־חמדה שבעבר היו מונחות בביתו שלו.

חי עם גיסתו

איש־הכמורה הוא חובב ארכיאו־לוגיה לא פחות נלהב מדיין. ה־שניים, סיפר, נהגו להחליף ביניהם חרסים וכלי זכוכית עתיקים.

לברעם סיפר כי רפי לוי, איש מיש־רד־הפנים, תיווך בינו לבין דיין. לפני

הוא סיפר כי טדי קולק הביא לביתו את אורחיו רמי־המעלה, אישים כמו הנרי קיסינג'ר וג'ראלד פורד. יריביו טענו בזמנו כי האיש חי חיי־חטא עם גיסתו.

מאהב לאטיני

רפי לוי, בן 62, הוא ממישפחה ס"ט. מישפחתו הגיעה לירושלים מחלב. הוא יליד שכונת מחנה יהודה. לוי שתול בחברה הירושלמית הוותיקה והמיוחסת. לימים נשא לאשה את אלגרה, בתו של אליהו ששון, שר־

בשנות ה־50 מונה לוי כקצין מחוז ירושלים לענייני־מיעוטים. אחרי מיל־חמת ששת־הימים הוא מונה כסגן הממונה על המחוז, ולפני 10 שנים זכה בתפקיד שהשאיר אחריו בירושה המנ־דט הבריטי.

בזמן המנדט הבריטי מונו מושלי־מחוזות בפלשתינה. עם הקמת המדינה נקבע בחוק כי הסמכויות שהיו למוש־לים יועברו לתחום המישרדים הממ־שלתיים והשרים הממונים. לוי מונה כ־ממונה על המחוז מטעם מישרד־הפנים, אך הצליח לחדור לחלל הריק: העדות הנוצריות, שמישרד־הדתות לא אהב להתעסק עימן.

מישרד־הדתות לא אהב מאז ומת־מיד להתעסק עם לא־יהודים. לוי חדר עמוק לתחום זה, הכניס עצמו גם לצד הפוליטי, והתערב במאבקי־הכוח ובע־ניינים הפנימיים שבתוך העדות. היות שהפונקציה — עדות נוצריות — כלל אינה בסמכות מישרד־הפנים, יכול היה לוי לעשות ככל העולה על רוחו. לא היתה עליו ביקורת.

במשך כל השנים היה שנוא על צמרת מישרד־הפנים. שם הוא תואר כ־מי שעשה טריקים, ותמיד עקף דברים. אחד מאנשי מישרד־הפנים מתאר אותו כמי שאינו אוהב להביע את עמדתו, איש־תככים שמאחורי הקלעים. „אוהב להסתיר. תמיד חיפש גיבוי, אם זה משה דיין בזמנו או טדי קולק היום."

קשר עם האלמנה

עם השניים נעצרו חנה ג'נחו וכנה. ג'נחו, האב, היה מעשירי רמאללה, ונרצח לפני שנים על שיתוף פעולה עם הישראלים. לוי שמר על קשרים עם האלמנה, ונראה לעיתים רבות בביתה המפואר שברמאללה.

[illegible]

מלך ירושלים

הממונה על מחוז־ירושלים מטעם מישרד־הפנים הוא האיש החזק של ירושלים, העיר העתיקה והמועצה האיזורית מטה־יהודה.

הוא יושב־ראש הוועדה המחוזית לבניין־ערים. בסמכותו לאשר כל תוכנית לבנייה. יכול לעצור תוכנית בנייה, יכול בעצמו להפסיק עבודה, ומצד שני יכול לקצר את שהות הממתינים לאישורים.

מיד אחרי 67' הוענקו לוועדה־המחוזית סמכויות מעבר לוועדה מאשרת. הוועדה המחוזית היא גם ועדה יוזמת.

בסמכויות אלה גלום כוח כלכלי אדיר.

הממונה הוא האיש המאשר את תקציב עיריית ירושלים, מחלק נשק ותעודות־זהות, נותן רישיונות למעבר בגשרי־הירדן ומעניק רישיונות לפירסום עיתונים.

בסמכויות אלה גלום כוח פוליטי כביר.

תושבי מיזרח־ירושלים מכנים אותו „חוואג'ה לוי". הוא המוציא, המביא, המקרב, המתווך, המקשר והבודק בין תושבי ירושלים המיזרחית למישרד־הפנים ולעיריית־ירושלים. בכוחו לקבוע את גורלם של רבים מהם, לשבט או לחסד. למעשה יש לו עליהם שילטון אבסולוטי, שילטון של מלך מוחלט.

במדינה

(המשך מעמוד 6)

אחרי הדברים וחושפים את השקרים. לישראל נגרם נזק עצום.

דבר אחד הוכח בשבועות האלה שוב: אי־אפשר לסמוך על המימסד הפוליטי הישראלי, לא לגבי אמירת־אמת ולא לגבי שילטון־החוק. יתכן כי ממשלת־ישראל היא החלק הבלתי־דמוקרטי, ובוודאי היותר־שקרני, ב־מערכת הפוליטית הישראלית כולה.

יחסי חוץ

חיוכו של מאקיאוולי

נשק ישראלי לאיראן. בים ובאוויר. מדוע? מי רצה להרוויח מה?

ניקולא מאקיאוולי היה נהנה. העובדות שפורסמו השבוע בעיתונות הזרה אישרו את הכללים המפולפלים ביותר של תורתו.

ישראל היא האוייבת־בנפש של איראן. עצם קיומה הוא, בעיני האיית־אללה, פשע בעיני אלוהים. השמדתה היא מיצווה קדושה.

איראן מתעבת את ארצות־הברית, וארצות־הברית מתעבת את איראן.

ארצות־הברית נשבעה כי לעולם לא תישא־ותיתן עם טרוריסטים, שחטפו את אזרחיה. היא גילגלה את עיניה השמימה ותבעה מכל העולם ללכת בדרך צודקת זו.

ישראל תמכה בהתלהבות בעמדה זו של ארצות־הברית, למרות ששיחררה אלפי אסירים ערביים כדי להחזיר כמה מאנשיה השבויים. כאשר ניהלו הצר־פתים ואחרים עסקים ציניים על טרוריסטים, גינתה ישראל בקולי־קולות את השיטה הבלתי־מוסרית הזאת.

אתנן וכופר־נפש. השבוע גילו כלי־התיקשורת בעולם, ובעיקר באר־צות־הברית, שתיאוריה לחוד ומציאות לחוד. בין הגילויים הזרים:

● ישראל מוכרת כמויות אדירות של נשק לאיראן, שנשבעה להשמידה.

● נשק זה הוטס מישראל במישרין לאיראן, בידי טייסים ישראליים, ולאחר מכן נשלח באוניות דניות ואחרות מאילת לאיראן. האוניות החזירו לישראל בוטנים.

● העיסקות האלה זכו באישור מוקדם מטעם הסמכות העליונה בארצות־הברית: הבית הלבן.

● לגבי האמריקאים, היתה זאת (בין השאר) שיטה לתשלום כופר־נפש לאיראן, כדי שתורה לסוכניה בלבנון לשחרר אזרחים אמריקאיים שנחטפו על־ידם. למעשה המשיכו טרוריסטים אלה לחטוף אזרחים חדשים, בעודם משחררים תמורת אתנן־נשק את החטופים הקודמים.

● הבית הלבן העלים את העיסקות האלה מן הרשויות האמריקאיות, וכך היה אפשרי מאסרו של תת־אלוף (מיל') אברהם ברעם, באשמת נסיון להבריח נשק ישראלי ואמריקאי לאיראן.

● אחד המארגנים של העיסקים האלה היה המנכ"ל (דאז) של מישרד־החוץ הישראלי, דויד קימחי. עסקו בזה סוכנים ישראליים שונים, ביניהם סוח־רי־נשק מיקצועיים ומייסד התעשיה האווירית, אל שווימר, אחד מידידיו ההדוקים ביותר של שימעון פרס. יועצו של פרס, עמירם ניר, ניהל את העיסקים בשלב האחרון. פרס עצמו אישר את העיסקות.

גם מהשטן. לפי תורת מאקי־אוולי, האינטרסים הגסים גוברים תמיד על מישאלות חסודות ואידיאלים. מה היה האינטרס של כל אחד מהצדדים, לפי הפירסומים הזרים?

● איראן עומדת במילחמה קשה בעיראק, העולה עליה בציודה הצבאי. היא מוכנה לקבל נשק גם מהשטן — וגם מאויביה־בנפש, ישראל וארצות־הברית.

● בישראל שולטת הדיעה שככל שתימשך מילחמת איראן־עיראק, כן ייטב. הדבר מעסיק את עיראק, שיש לה צבא גדול ומעולה.

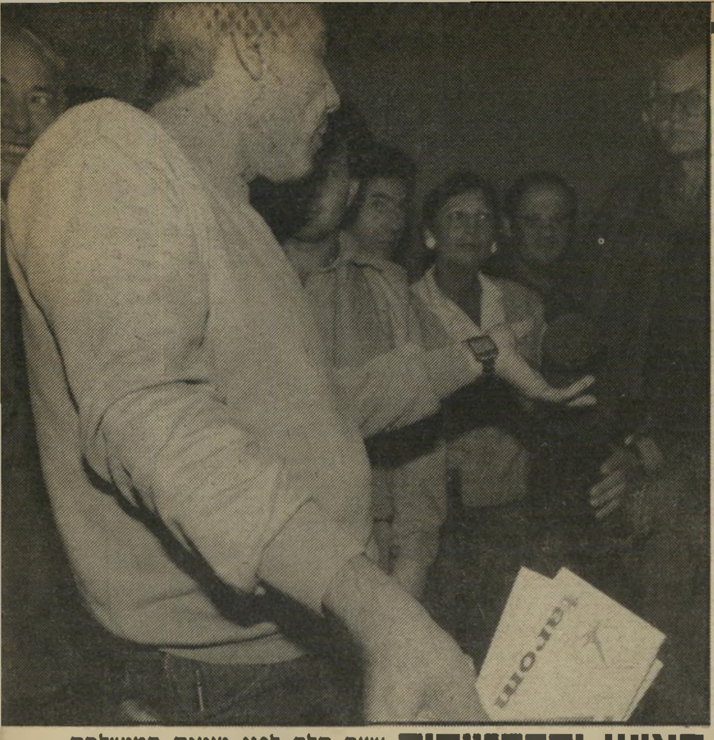

מה אידע באמת בחוף הים השחור? מה גרם להתפוצצות המישלחת לפני כן? מי אירגן את התככים ומה היתה מטרתם?

ה ראשון שעלה למטוס היה הדו־בר הממושקף של רק"ח, עוזי בור־שטיין, עסקן נמוך־קומה שידיו בכל ענייני רק"ח ברחוב היהודי. שעתיים וחצי לפני המועד שנקבע לטיסת המ־טוס של חברת טרום הרומנית, הופיע בנמל־התעופה, הציג כרטיס קנוי ועלה למטוס.

הראשונים מחברי המישלחת שהגי־עו לנמל עוד הספיקו לראות אותו. המראה הרתיע אותם, וגרם לאחדים מהם לוותר על הנסיעה.

אחר־כך הגיעו שאר חברי המיש־לחת, וביניהם היו"ר המיועד, לטיף דורי. בידיו היו — לדבריו — 98 כרטיסים, כולם בכיוון אחד: תל־אביב־בוקרשט.

שני כרטיסים חסרו באופן מיסתורי. האחד של החבר היחידי של הרשימה המתקדמת לשלום במישלחת, אדם קלר. השני של רחל אבנרי, שהיתה אמורה לסקר את המיפגש מטעם העו־לם הזה. קלר הזדרז, לווה מידידים, וקנה כרטיס בו במקום, במחיר 400 דולר.

במקום התפתחה המהומה הצפויה. הסורי: הגנה על מרדכי וענונו.

עשרות כרטיסים נותרו מיותמים. בעליהם המיועדים לא הגיעו כלל לנמל־התעופה, אחרים הגיעו וחזרו כלעומת שבאו, אחרי שהסתבר להם ההרכב הסופי של המישלחת היוצאת. חסרו בה מי שצריכים היו לצאת, וההרכב הסופי נראה בלתי מאוזן.

ערפל סמיך

עד לרגע המראת המטוס ניזונו רוב הנוסעים משמועות בלבד. לא היתה התכנסות מוקדמת של חברי המישלחת, ולא נמסר להם כל מידע על מהות המיפגש ועל הסידורים. גם באויר נמשך הערפל. רק לקראת סיום הטיסה נמסר כי המטוס אינו נוחת כלל בבוקרשט, אלא במקום אחר. הסיבה הרישמית: בבוקרשט שורר ערפל. הנוסעים הסתכלו מבעד לחלון המטוס, וראו כי השמש זורחת ואין עננים. גם לראש המישלחת לא היה מושג מה קורה.

כאשר נחת המטוס, הסתבר שהגיע בוסים, שהחלו נוסעים דרומה לעבר הגבול הבולגרי. לא היה להם מושג מה מתרחש. סנדה גרטלר, יוצאת רומניה, שפנתה אל הנהג השרירי בשפתו, לא נענתה. האיש אף לא סובב את ראשו אליה.

הנסיעה נמשכה יותר מחצי שעה. הכביש היה ריק — השוטרים מנעו כל גישה אליו. שרשרת של חיילים, במרחק של מאה מטר בין איש לרעהו, איבטחה את הדרך לכל אורכה.

כשעצרו האוטובוסים, התגלה היעד. המישלחת הגיעה לעיר־קיט קטנה בשם קוסטינסטי, ולמלון הנושא את אותו השם. בעונה זו של השנה סגורים כל אתרי־הקיט שלחוף הים השחור. היה ברור כי המלון הזה נפתח במיוחד לרגל המאורע.

סידורי הביטחון היו קפדניים. גם המלון היה מוקף בחיילים ובשיריוניות.

הביטחון שלט בכל ברגע שהגיעה המישלחת לאדמת רומניה. בנמל־הת־עופה הקטן של קונסטנצה עברו כל הבאים בדיקה חמורה ביותר, במכ־שירים ובידיים. במכס עברו בדיקה שניה, חמורה עוד יותר. כל החפצים

האיש והכרטיסים שעה קלה לפני יציאת המישלחת, בנמל־התעופה בן־גוריון, עומד לטיף דורי כשבידיו חבילה של כרטיסי חברת־התעופה הרומנית, טרום, שלא נוצלו. לדברי דורי היו לו 98 כרטיסים. לדברי אנשים אחרים: רק 50.

היה טלפון. במלון כולו היה רק טלפון אחד, ועליו נערך המאבק בשעות הבאות.

אם קיווה מישהו מבאי המישלחת כי עתה יתבררו פרטי המיפגש, טעה. טינים. התברר שהיו אלה פלסטינים המתגוררים ברומניה, שגם להם לא היה מושג מה קורה.

כך עברו שעות היום הרביעי. הא־רוחות היו בשפע, ולא הזכירו את הצנע

לרומניה ובחזרה

אנשי כך פתחו בצרחות, כשבראשם, כרגיל, גליה תמם, האם השכולה הקבועה של מאיר כהנא. השוטרים נטפלו, משום־מה, דווקא לאדם קלר, אך לא הפריעו לאנשי כך לעורר מהומה. באנדרלמוסיה הכללית עלו למטוס 21 חברי־מישלחת, ושיבעה אנשי תיקשורת נלווים. נספח אליהם עורך־הדין אמנון זיכרוני, כיועץ מישפטי צמוד. חברי המישלחת לא ידעו עדיין כי זיכרוני התפנה מעיסוקו לעיר הנמל קונסטנצה שלחוף הים השחור. חברי המישלחת התבקשו לרדת. כל מי שלא היה חבר ה"ג'נ־ציה" נחסם על־ידי אנשי־הביטחון הרומניים והוחזר למטוס. ביניהם: העיתונאים הזרים שבאו מישראל, ודובר רק"ח, עוזי בורשטיין. זה האחרון הגיע עד לאוטובוס, אך התבקש לחזור למטוס שהמשיך בטיסה לבוקרשט, שם נעלם הערפל כבדרך פלא.

חברי המישלחת הוכנסו לשני אוטו־ הוצאו מהתיקים ונבדקו. שפופרות של מישחת־שיניים נפתחו כדי לוודא שאכן יש בהן מישחה.

„נא לא לגשת אליי!"

ב מלון נמסרה כל הקומה השניה לחברי המישלחת. לכל חבר ניתן חדר ובו שתי מיטות, וראש המישלחת שוכן במערכת־חדרים. אך בחדרים לא הרומנים רק חייכו והבטיחו מידע בבוא העת. המישלחת הסתודדה במלון הריק, שכל מתקניו נפתחו לפניה. לא היה טעם לטייל בחוץ — אתרי־הקיט היו סגורים, בחוץ שרר קור, ואחרי הליכה של כמה דקות נתקלו המ־טיילים באנשי ביטחון רומניים, שרמזו להם באדיבות כי מוטב להם לחזור למלון. „זה היה כמו כלא פתוח," אמר אחד מחברי המישלחת.

לקראת הערב הופיעו כמה פלס־ החמור השורר ברומניה. אך מידע על המתרחש לא היה.

גם למחרת בבוקר נמשך הערפל. תחילה הגיעו העיתונאים שהוטסו לבוקרשט. הם התמרדו והועברו למלון במרחק של כ־25 קילומטרים ממלון המישלחת. שם הוכן עבורם מרכז־תיקשורת. אולם הם דרשו להגיע למישלחת, והובאו אליה.

כשעברו השעות גברה אי־הסבלנות. ראש המישלחת, לטיף דורי, הוזמן למ־

והפרחים באמצע כך נראה המיפגש. מימין: שולחנות המישלחת היש־ראלית. משמאל: שולחנות המישלחת הפלסטינית. באמצע: פרגוד בצורת עציצים. העיתונאים מסתירים את שולחן־הנשיאות, שנשאר מיותם. מימין יושבים לטיף דורי ושימחה פלפן. משמאל: עימאד שקור. לידו: רמונדה טוויל. במרכז השולחן הפלסטיני ראש המישלחת, עבד־אל־רזאק אל־יחיא, ולידו פואד ביטאר, שגריר אש"ף באתונה. המישלחת הישראלית מנתה 21 חברים, המישלחת הפלסטינית קצת יותר.

(המשך מעמוד 9)

סיבת־עיתונאים מאולתרת, ושם הצהיר הצהרות באוזני הנציגים של יותר ממאה כלי־תיקשורת בעולם. לא נערכה מסיבת־עיתונאים מטעם הפלסטינים.

הסתבר שאלה הגיעו בינתיים. אולם לא עמד בראשם איש בכיר מתונים, וגם מוחמד מילחם, שהיה אמור לעמוד בראש המשילחת של אש״ף, נשאר בבוקרשט, כביכול לשם שיחות עם ניקולאי צ׳אושסקו, שליט רומניה. באותו בוקר נודע כי שגרירות רומניה בביירות נפגעה בפיצוץ יום קודם לכן. מבצעי הפיגוע: אנשי אבו־נידאל. כמו ממשלת ישראל, התנגד גם זה למיפגש.

בראש המישלחת הפלסטינית הועמד אדם הנושא בתואר של תת־אלוף במילואים של צבא השיחרור הפלסטיני. זהו צבא סדיר הכפוף להלכה לאש״ף, אך חטיבותיו מסופחות למעשה לצבאות הערביים השונים. בריגדיר עבד־אל־יחיא היה מפקד בחטיבה המסופחת לצבא הירדני. הוא מקובל על המישטר הירדני, ונשאר כנציג אש״ף בעמאן, אחרי שנציגים אחרים סולקו. כיום הוא מכהן כחבר הוועד־הפועל של אש״ף בראש מחלקתו הכלכלית — מישרה מקבילה לזו של שר־אוצר.

הכל חשו שמאחורי הקלעים קורה משהו בלתי מוסבר, שיש עיכוב. אך אי־אפשר היה לחלץ מילה מפי הרומנים.

אלה ניסו לאלתר. אחרי הצהריים, אחרי שחלפו שעות בחוסר מעש, הציעו לפתע לערוך קבלת־פנים לשתי המישלחות. זה נראה קצת מוזר, שהרי סביר היה לערוך קבלת־פנים אחרי הסיום המוצלח. אך מכיוון שממילא לא היה מה לעשות, נערכה קבלת־פנים בקומה השמינית של המלון.

את ההומור סיפק אמנון זכרוני, היועץ המישפטי, שבא מלכתחילה כדי למנוע הפרת חוק. הוא הסתובב כשעל דש מיקטורנו שלט־נייר מאולתר, ובו נאמר באנגלית ובערבית: „לפלסטינים, נא לא לגשת אליי!” בערבית נוספו גם המילים: „בגלל החוק הישראלי.”

התיידדות בשעת ארוחת־הערב הממושכת התיידדו חברי המישלחות. בתמונה: לטיף דורי מרים כוס, בעומדו מאחורי וליד סאלם, רמונדה טוויל ופואד ביטאר. בראשית הארוחה ישבו חברי שתי המישלחות בנפרד, אך במשך השעות ערכו המשתתפים היכרויות והחליפו רשמים.

הנשיא נעלם

בינתיים נערכו הסידורים באולם־המיפגש. לפי הצעת זיכרוני, הוכנו שני שולחנות ארוכים, אחד לכל מישלחת, וביניהם מעין פרגוד נמוך, המורכב מעציצי פרחים. הוא נועד לסמל שאין „מגע”. הצלע השלישית, שהשלימה את צורת האות חית, היתה שולחן הנשיאות, ולידו שלושה כיסאות: אחד ליו״ר הרומני, נציג המזמינים, ואחד לכל אחד משני ראשי המישלחות.

בשעה 6 החל סוף־סוף המיפגש. ברגע האחרון התגלתה עובדה מוזרה: היו״ר הרומני נעלם, ויחד עימו הכיסא שלו וכל הרומנים האחרים. אלה, שנשאו קודם לכן תג שציין אותם כמישלחת הרומנית (האות הלטינית ר׳), נשאו לפתע תג פ׳ (עיתונות) ונטמעו בקרב שאר העיתונאים.

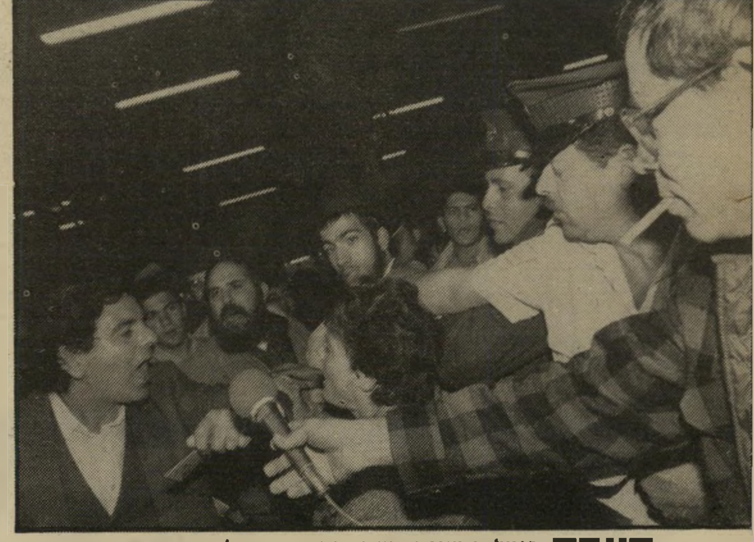

סערה בנמל־התעופה, בעת יציאת המישלחת. בחסות המישטרה נערכה במקום הפגנה אלימה של אנשי „כך”, ובראשה גליה תמם. היא מחליפה בתמונה צעקות עם חבר־המישלחת, דויד איש־שלום.

שני הכיסאות הנותרים נועדו לראשי המישלחות, אך בנסיבות שנוצרו העדיפו אלה לשבת עם מישלחותיהם. למיפגש לא היה יו״ר, והמישלחות דיברו — בניגוד למתוכנן — זו אל זו.

המיפגש הרישמי נמשך רק שעה וחצי. נישאו בו הדברים הצפויים, כששני הצדדים מדברים על שלום. היו״ר הפלסטיני נשא נאום שבו לא הזכיר במפורש את „המאבק המזויין”, אלא את „כל צורות המאבק”, ולפי הישראלים גם לא הזכיר את המילה „ציונות”.

החלק הלבבי ביותר של האירוע היה, כרגיל במיפגשים כאלה, ארוחת־הערב המשותפת. חברי שתי המישלחות התערבבו חיש מהר אלא באלה, ערכו היכרויות ושוחחו על עניינים אישיים ופוליטיים. הארוחה נמשכה יתר משלוש שעות עד אחרי חצות, וחלק מן המסובים עברו משם לבר.

המיסכן היחידי היה אמנון זיכרוני, שלא נכנס לארוחה, כדי להימנע ממגע. הוא נשאר בחוץ והפציר במלצרים ובחברי המישלחת להוציא לו אוכל. לשווא. הוא נשאר רעב.

גם בארוחה זו נשארו הרומנים בצד. הם סעדו בנפרד, ליד שולחן משלהם. היה ברור כי הם קיבלו הוראה מפורשת להימנע מכל מעורבות במיפגש. התירוץ היה, באופן בלתי־רישמי, שהפיגוע בשגרירות בביירות הפריע. אך ברור שזאת היתה אמתלה בלבד. הסיכון הזה היה מובן מראש. האמת היא שצ׳ארשסקו נרתע מכל העניין — אם בגלל הלחץ הישראלי המאסיבי, אם בגלל ההרכב המצומצם של המישלחות.

גם הורדת הפרופיל מצד אש״ף, שתורץ בשיחות פרטיות על־ידי הפחד מאבו־נידאל, נובעת מהרכב המישלחת. היה ברור מראש שאבו־נידאל יעשה את הכל כדי למנוע את המיפגש ולהתנכל למשתתפיו. לא היה צורך לנסוע לרומניה כדי לעמוד על כך.

חברי הוועד לחקירה

באמצע הלילה העירו את לטיף דורי בחדרו כדי לבשר לו שהמישלחת יכולה לישון עד הבוקר. היציאה תהיה רק בשעה 9 וחצי.

ואכן, המטוס שהמריא מבוקרשט בשעה 6 בבוקר, ושאמור היה להגיע ארצה ב־8.45, הועבר לקונסטנצה. שם המתינו הנוסעים התמימים ארבע שעות על הקרקע, עד שהגיעה המישלחת ועברה את כל הבדיקות. המטוס הגיע לישראל ב־2 בצהריים.

זה לא הרתיע את הקומנדו הצורח של כהנא, שהופיע כמצופה כדי לצעוק, לנופף אגרופים ולהצטלם לטלוויזיה הישראלית. מה שלא היה צפוי היתה החלטת המישטרה לאפשר לכמה מהם להיכנס לאולם הנוסעים הנכנסים, מקום שהוא סגור לפני כל קהל. שם נערכה ההפגנה הבלתי־חוקית בחסות המישטרה.

באותה שעה הצטווה לטיף דורי בגסות לבוא אל חדר המישטרה בבניין. שם נמסר לו על־ידי קצין נייר: הזמנה להתייצב במישטרה לחקירה שבוע לאחר מכן. אותה הזמנה נמסרה גם לשלושה חברים אחרים של המישלחת: ראובן קמינר, יעל לוטן ואליעזר פיילר.

בחירת הארבעה מתוך ה־21 היתה מאלפת מאוד. במלון ברומניה בחרה המישלחת בפעם הראשונה בוועד. כל ארבעת חברי הוועד הוזמנו לחקירה. המסקנה הבלתי נמנעת: בתוך המישלחת היה סוכן של השילטונות, וזה מסר על הבחירה עוד בהיותו ברומניה.

התנהגות השילטונות בארץ היתה מתוחכמת ביותר. היא מנעה מהמישלחת דבר שלפחות חלק מחבריה שאפו לו: דרמתיזאציה של המיפגש ועימות ראוותני עם החוק. מישהו החליט לשים את כל העניין על אש קטנה, למנוע פירסום עולמי ולהפחית עוד יותר מערכו של המיפגש.

בדיעבד התברר כי כבר מראשית היוזמה היו עוזרים נאמנים לכוונה זו של ממשלת ישראל, אף שהיוזמים לא היו מודעים לכך. שורה של החלטות גרמו בסופו של דבר לצימצום היתמו הגדולה למימדים מיזעריים.

החלטות מיסתוריות

היוזמה התחילה לפני קבלת החוק, ובלי קשר איתו. בכינוס שנערך מטעם האו״ם בווינה בימים הראשונים של חודש יולי (העולם הזה 16.7), השתתפה מישלחת ישראלית גדולה, ובה כמה קבוצות של צעירים מיזרחיים כגון המיזרח אל השלום, החזית המיזרחית והוועד לדיאלוג ישראלי־פלסטיני מיסודם של בני עדות המיזרח.

אנשי הקבוצות האלה שוחחו עם נציגי אש״ף שבאו לכינוס. אלה גילו עניין רב ביותר בהתעוררות של ישראלים ממוצא יהודי מיזרחי בכיוון השלום, והבטיחו לשקול את הצעתם לערוך פגישה.

פגישה כזאת עמדה להיערך בפאריס עוד לפני קבלת החוק, אבל התוכניות נשארו מעורפלות ולא יצאו לפועל, בעיקר בגלל המצב הפנימי באש״ף עצמו.

עם קבלת החוק השתנה הכיוון. בארץ נוצרה דרישה ספונטאנית להפר את החוק, כדי להפגין נגד אופיו האנטי־דמוקרטי, המכוון למנוע מגעי־שלום. ראשי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, שקיימו את המגעים בעשר השנים האחרונות, החליטו להכין פגישה כזאת שלא בלחץ של זמן, אחרי הכנה פוליטית ומעשית מדוקדקת. אחרים סברו כי יש לעשות משהו מייד, כל עוד החוק טרי.

בשלב זה קרו כמה דברים מסתוריים, שגם עתה לא ברור מי החליט עליהם וכיצד.

כך „הוחלט”, מבלי שיהיה ברור מי החליט, לערוך את המיפגש ברומניה. בדיעבד הסתבר כי בכך הפכו השילטונות הרומנים לבעלי־הבית על היוזמה כולה. ממילא ניתנה למיפלגה הקומוניסטית הישראלית, שיש לה מהלכים בדרגים העליונים ברומניה, שליטה עקיפה. בצד השני היתה התוצאה דומה: בארצות הקומוניסטיות נמצאים מוסדות אש״ף בידי אנשי השמאל הקיצוני, וברומניה מיוצג אש״ף על־ידי השוליים השמאליים של תנועת פת״ח.

„החלטה” אחרת היתה שלא לשתף במישלחת שום אדם התופס עמדה בכירה במיפלגה כלשהי. ההחלטה נראתה סבירה, מכיוון שלא היה עניין להטביע על המישלחת חותם מיפלגתי

(המשך בעמוד 42)

המישלחת

המישלחת הישראלית מנתה 21 חברים. נספחו אליה עורך־הדין אמנון זיכרוני, כיועץ מישפטי (לא השתתף בפגישות), ושיבעה עיתונאים מטעם כלי־תיקשורת זרים. (מכאן המיספר 29, שהופיעה בכמה פירסומים).

ואלה חבריה:

● **לטיף דורי**, לשעבר ראש המחלקה הערבית במפ״ם, כרגע בלי תפקיד במפ״ם. ראש המישלחת הנבחר.

● חברי רק״ח: **יסה גביש**, נציגת רק״ח בנעמת; **ירון בקר**, חבר ותיק הכותב לעיתים מזומנות בביטאון רק״ח; **רות לוין**, משוררת, חברת רק״ח; **אליעזר פיילר**, פרש בשעתו מרק״ח וחזר אליה, חבר קיבוץ יד־חנה.

● אנשי שס״י, קבוצה הקשורה ברק״ח: **ראובן קמינר**, לשעבר מזכיר המיפלגה הקומוניסטית, ו**תרזה וייזל**.

● **פרץ קידרון**, סופר ומתרגם, מאוהדי רק״ח.

● **שימחה פלפן**, מוותיקי מפ״ם, לשעבר פעיל של מפ״ם בעניינים ערביים, מייסד ניו־אוטלוק והמרכז הבינלאומי לשלום, פרש ממפ״ם.

● אנשי על המשמר: **עודד ליפשיץ**, כתב בכיר, שהצטיין במאבקים לשיווי־זכויות לערבים, **אבשלום קוזה**, **אפי לנדאו**, הצלם **אנדריה ברוטמן**.

● **דויד דדון**, חבר קיבוץ של מפ״ם.

● **דב ירמיה**, אלוף־מישנה (מיל׳), בלתי־תלוי, יו״ר הוועד נגד הגזענות.

● **יעל לוטן**, סופרת ועיתונאית, עורכת המדור הספרותי של על המישמר, בתו של בנימין לובוצקי־אליאב (מנהיג רוויזיוניסטי שעבר אחרי קום המדינה למיפלגת־העבודה).

● **אדם קלר**, איש הרשימה המתקדמת, (לא קיבל כרטיס מן המישלחת ונסע על־חשבון עצמו).

● **יצחק חסון** ואשתו **שרה**, פעילים בגופים חילוניים.

● **דויד איש־שלום**, בלתי־תלוי, מזהה את עצמו עם קבוצת המיזרח אל שלום, אך נסע בניגוד לרצונה.

● **סנדרה גרטלר**, פעילת־שלום בלתי־תלויה, יוצאת רומניה (קיוותה להיפגש שם עם מישפחתה, אך לא הצליחה בכך).

המישלחת הפלסטינית:

● **עבד־אל־רזאק אל־יחיא**, חבר הוועד־הפועל של אש״ף וראש המחלקה הכלכלית, תת־אלוף במילואים של צבא־השיחרור הפלסטיני (חטיבות סדירות המסופחות לצבאות הערביים השונים), נציג האירגון בירדן.

● **עימאד שקור**, בן הכפר סח׳נין בגליל, בוגר האוניברסיטה העברית, המומחה של יאסר ערפאת לעניינים ישראליים.

● **פואד אל־ביטאר**, נציג אש״ף באתונה (בעל מעמד של שגריר מואמן), חבר הוועד המרכזי („הוועד המהפכני”) של פת״ח.

שאר חברי המישלחת ידועים פחות.

הנדון:

כל הכבוד ליוצאים — אך התוצאה עגומה

בדרך לרומניה

זה היה **אמור** להיראות כך:
יותר מ־100 ישראלים היו צריכים להיפגש עם מישלחת מטעם אש״ף.

המישלחת הישראלית היתה צריכה לכלול בין 50 ל־60 יהודים מיזרחים, חברי הקבוצות המיזרחיות השונות ש־קמו באחרונה, כשמגמתן היא לגבש בשורת־שלום יהודית־מיזרחית ייחו־דית.

שאר חברי־המישלחת היו צריכים להיות אנשי־רוח בולטים, סופרים ואמנים בעלי־שם, נציגות מרשימה של הצמרת התרבותית של ישראל.

מהצד הפלסטיני היתה צריכה לבוא מישלחת בדרג עליון, בהנהגת אבו־איאד (צלאח ח׳לף) ו/או אבו־מאזן (מחמוד עבאס), שניהם חברי החמישיה המובילה של אש״ף ופת״ח. נרמז — אך לא הובטח — שגם יאסר ערפאת עצמו עשוי להופיע ברגע המכריע.

מהצד הרומני היה ניקוליי צ׳אושסקו צריך להעניק לעניין את חסותו האישית, להשתתף בכינוס ולברכו.

המטרה היתה צריכה להיות כפולה:

להוכיח לצד הפלסטיני כי יש התעו־ררות גדולה של כוחות־שלום בישראל, ובעיקר בציבור היהודי־מיזרחי — ושהדו־שיח עימם חשוב מה„מאבק המזויין״.

להפגין נגד חוק־התועבה בצורה מרשימה ומוחצת, ולהעמיד את יוזמיו לפני הברירה בין מישפט־ראווה ענקי, אשר ירתק את תשומת־לב העולם כולו, ובין ביטול החוק למעשה.

זה היה ההר. יצאה ממנו חיה קטנה ומיסכנה.

על כך אני אבל. על כך אני זועם.

■ ■ ■

לפני **שאמשיך,** ברצוני להבהיר שאיני בא להגיד דבר נגד משתתפי המישלחת, אלא להיפך.

אני מעריך ומוקיר את רובם — אותם שיצאו בלב תמים ובנפש חפצה, ושקיבלו על עצמם סיכון ניכר כדי לשרת אידיאל שאין יפה ממנו.

להם כל הכבוד.

אני מחשיב גם את המיפגש עצמו. אומנם היה דל ומקוצץ אך גם כך היתה בו חשיבות.

כל מיפגש חשוב.

לא היה צורך לקשט מיפגש זה בנוצות כוזבות. זה לא היה המיפגש הראשון, ולא הגדול ביותר מבחינת המישקל הציבורי, ולא החשוב ביותר מבחינה מדינית. כבר היו פגישות שבהן השתתפו הצמרת העליונה של אש״ף ואנשים בדרג של ח״כים, מנכ״לים ואלופים מצד ישראל.

מבחינה זו היה המיפגש של השבוע המשך ישיר של 12 שנות מגעים, פגישות וכינוסים — חוליה נוספת בשרשרת ארוכה ומפוארת.

המיוחד בכינוס מסויים זה היה אחד: היה זה המיפגש הראשון אחרי שהת־קבל חוק־התועבה על־ידי ממשלת שימ־עון פרס. הוא היה הראשון שהעמיד חוק זה במיבחן.

בזה ייחודו. ודי בייחוד הזה כדי להעניק לו חשיבות.

■ ■ ■

עוד **הערה,** לגבי הטוענים לשמירה על החוק, ובייחוד אנשי־השמאל־כביכול.

התיאוריה שיש לשמור על כל חוק, בכל התנאים, היא תיאוריה טוטלי־טארית.

התיאוריה האומרת שמותר לרוב לחוקק כל חוק שהוא, ושהמיעוט חייב לשמור עליו בכל תנאי, אינה דמוקרטית, אלא פאשיסטית. ברייך השלישי שלט הרוב, והוא חוקק את החוקים. אנחנו בזים למי ששמר על החוקים ההם.

במדינה דמוקרטית אסור לרוב לחוקק חוקים הפוגעים בזכות המיעוט לחיות על פי אמונתו, מבלי לפגוע בביטחון המדינה. לשם כך יש חוקה כתובה ומשוריינת, ויש בית־מישפט המבטל חוקים הפוגעים בזכויות־המיעוט ובזכויות־האדם.

לישראל אין חוקה. רוב מופקר ומושחת בכנסת יכול לחוקק כל חוק שהוא, נתעב ואנטי־דמוקרטי ככל שיהיה.

על החוק המסויים הזה אמרו מיטב המישפטנים של מדינת־ישראל, בכנסת ומחוצה לה, שהוא פוגע באושיות־היסוד של המישטר הדמו־קרטי.

אם לשמור על חוק כזה או לא — הרי זו רק שאלה פוליטית, טאקטית. אין כאן שום שאלה מוסרית, מפני שהחוק הזה הוא בלתי־מוסרי מעיקרו.

■ ■ ■

לכן **אני** מחייב מיפגש זה שלחוף הים השחור, כפי שאני מחייב כל מיפגש.

אולם בהשוואה למה שיכול היה להיות,

חברי המישלחת החוזרים, בנמל־התעופה לוד: מי אשם?

בהשוואה למה שצריך היה להיות, זה היה כינוס עצוב מאוד.

הוא נשא בחובו שני אסונות גדולים.

אחד כלפי חוץ, אחד כלפי פנים.

עליהם יש צורך לעמוד — ולוא רק כדי להפיק לקחים ולתקן מה שניתן עדיין לתקן.

■ ■ ■

כלפי **חוץ** נוצר רושם מדכא.

בעיני פלסטיני, מה שקרה הוא זה: מכל תנועת־השלום הישראלית המהו־ללת לא נמצאו אלא 21 איש ואשה, המוכנים לפגישה כזאת. וגם אלה לא היו, בחלקם הגדול, אלא עסקנים זוטרים.

הסיכוי הגדול של מיפגש גדול וחסר־תקדים עם יהודים מיזרחים, אנשי האינטליגנציה החד־שה, שעוררו סקרנות ותיקוות כה רבות, לא התממש.

ההתקוממות ההמונית של אנשי־הרוח הישרא־ליים נגד החוק־לאיסור־השלום לא התגשמה.

משמע: תנועת־השלום הישראלית פשוט אינה קיימת.

המסקנה הראשונה כבר הוסקה בשטח. המיש־לחת הפלסטינית המתוכננת נמוגה בדרך לקונס־טנצה. אבו־מאזן ואבו־איאד לא יצאו כלל לדרך. מוחמד מילחם, איש בעל מעמד פוליטי הרבה יותר זוטר, עצר בבוקרשט ולא הגיע למיפגש. ביקור־הפתע של ערפאת ירד, כמובן, מן הפרק. גם כך היתה המישלחת של אש״ף בעלת דרגה הרבה יותר גבוהה מאשר המישלחת הישראלית.

הדיבורים על הפחד מפני אבו־נידאל אינם אלא תירוץ. אבו־נידאל קיים מזה שנים. כל פלסטיני שקיבל על עצמו להשתתף במיפגש זה ידע מלכתחילה שהוא חושף את עצמו לגמול מצד אנשי־הטרור, סוכני סוריה. הוא לא נזכר בכך בדרך לבוקרשט. אך מי שמוכן לסכן את עצמו למען מיפגש גדול, היסטורי, עם נציגות ישר־אלית מרשימה, אינו מוכן לכך למען מיפגשון עם מישלחת מדולדלת, ש־40% מחבריה הם אנשי רק״ח וגרוריה. אותם אפשר לפגוש בכל עת ובכל מקום, מבלי להסתכן.

אולם המסקנה העיקרית של הפלסטינים היא חשובה וקטלנית הרבה יותר.

וזוהי: אם התבדו כל התיקוות שנתלו בתנועת־השלום הישראלית, ובעיקר בהתעוררות של היהודים המיזרחיים, כי אז אפשר להתייאש מכל סיכוי של הידברות ופיתרון בדרכי־שלום.

המסקנה המתבקשת היא שצודקים הקיצו־ניים, שאמרו מראש שזהו מיקסם־שווא. משמע שיש לחזור למאבק המזויין הבלתי־מרוסן, בארץ ובכל העולם. צריכים לשפוך דם, הרבה דם, כדי לזכות בתשומת־לב.

השבוע הונחתה מכה נוראה על כל החוגים באש״ף — ובראשם יאסר ערפאת ועמיתיו הקרובים — הדוגלים ב„פיתרון מדיני״. ניתנה רחיפה נוראה למי שטוענים כי „בדם ואש פלסטין נפלה, בדם ואש פלסטין תקום.״

לאבו־נידאל ולדומיו היה זה שבוע של חג.

■ ■ ■

רק **בסוגריים** אוסיף כי גם לגבי הצד השלישי — הגורמים הבינלאומיים הדוגלים בשלום ישראלי־ערבי — היה זה מאורע עגום.

כאשר ראו הרומנים את הרכב המישלחת הישראלית, הם נעלמו. נעלמו פיסית מאולם המיפגש.

ניקולאי צ׳אושסקו, שהיה צריך להע־ניק למיפגש את חסותו האישית ואת חשיבותו הבינלאומית, לא הופיע, לא בירך, לא שיגר אף ברכה בכתב.

לקראת המיפגש נוצרה התעניינות עצומה בכלי־התיקשורת הבינלאומיים. מתריסר מקומות בעולם התקשרו איתי כדי לשאול אם לשלוח לשם כתבים וצלמים. יעצתי להם לשלוח.

במערכות־העיתונים ובלשכות הפו־ליטיות ברחבי העולם תהיה המסקנה: אם זהו השיא שאליו יכולים להגיע כוחות־השלום הישראליים והפלסטי־ניים, אחרי אתגר כזה, כי אז אין בהם ממש. לא כדאי להתעסק בזה.

ואכן, הסיקור הבינלאומי של האירוע — שהיה אמור ליצור דראמה בינלאומית — שאף לאפס.

אך בעיניי, האסון הגדול ביותר קרה בתוך ישראל עצמה.

מזה תריסר שנים ויותר אני משוכנע כי הישועה לתנועת־השלום הישראלית תבוא מן הציבור המיזרחי. ציפיתי לכך, הטפתי לכך, שמחתי כשהופיעו הסי־מנים הראשונים לכך.

השמאל הישראלי הישן, הנחמד, ה„שפוי״, האשכנזי, מיצה את עצמו. הוא מפונק מדי, מבוסס מדי, מכובד מדי, ממוסד מדי. שום אש אינה בוערת בעצמותיו. עיסוקו העיקרי, בכל המשבר, הוא להתייצב לפני הראי, להסתכל בעצמו ולהפליט בהתפעלות: „הוי, כמה יפה אני!״

בשבועות האחרונים, באירועים ש־קדמו למיפגש, הופיע השמאל הזה בכל מערומיו על פטפטניו, ברברניו, פחדניו ופוזליו־ימינה. הוא נראה כמו מערך־ב׳, שפירושו ליכוד־ג׳.

שינויים גדולים אינם באים בזכות אנשים שבעים, מסודרים, עתירי זכויות־יתר. הם באים בזכות מי שכואב לו, מי שחש כי הוא מושפל ומקופח, מי שזקוק לשינוי כאוויר לנשימה, מי שמוכן על כן להיאבק, להסתכן, לעלות על בריקאדות. תנועת־השלום החדשה תבוא מן הציבור המיזרחי, מפני שהוא זקוק לשלום, כדי להחזיר לעצמו את כבודו וזהותו וזכותו לשיוויון בחברה הישראלית.

לכן היתה חשיבות כה רבה להשתתפות המונית של מיזרחים, נציגי האינטליגנציה החד־שה, בכינוס זה.

הוא נועד לבשר לציבור המיזרחי בארץ: סוף־סוף הגענו לאן שאנחנו צריכים להגיע. יכולים אנחנו להתגאות במורשתנו ובזהותנו המיזרחית, המ־אפשרת לנו למלא תפקיד כה חשוב כגשר לשלום.

התככים העכורים שקדמו להרכב המישלחת שמו לאל את המטרה הזאת.

קרה ההיפך. אנשי־השלום המיזרחים נפגעו במקום הרגיש ביותר: כבודם. אנשים טובים וחדשים, שהופיעו בזירה, הושפלו והועלבו. נפערה תהום חרשה בינם ובין כוחות־השלום הקודמים, האשכנזיים ברובם המכריע.

בכך הוסג אחורה תהליך מבורך, חשוב מאין כמוהו. ניתנה מתנה לליכוד, שעיקר כוחו בא לו מן הציבור המיזרחי.

גרוע מזה: מה שנראה למיזרחים (בטעות) כהתנשאות אשכנזית ותככים אשכנזיים עלול להוליד תגובה בצורת גיזענות מיזרחית עקרה, שתעוות את התהליך כולו.

מי שאשם בכך, ביצע פשע נגד השלום.

■ ■ ■

מי **אשם?**

בימים האחרונים הוטחו האשמות רבות. נאמר כי עסקו בעניין עסקנים שונים, שהמיל־חמה הפרטית ביניהם גרמה לכל השיבוש. נחשפו חלקית התככים של רק״ח, שניהלה מישחק ציני מאחורי הקלעים. במקום אחר בגליון זה מנסה העולם הזה לנתח את העובדות ולהציגן בצורה אובייקטיבית ככל האפשר.

מי שגרמו למה שקרה יישאו בחרפה. אין על כך מחילה.

אך האם באמת די בהסברים האלה?

אילו היתה קיימת תנועת־שלום ישראלית בריאה וגדולה, האם ניתן היה לאותה מיפלגה צינית לשחק את מישחקיה ולשבש מהלכים בע־לי חשיבות היסטורית? והאם ניתן היה לעסקנים זוטרים להפריע, מטעמים אנוכיים קטנוניים, למה שאמור היה להיות מאורע היסטורי?

התשובה טמונה בשאלות עצמן. אם קרו הדברים כפי שקרו, זה מוכיח כי תנועת־השלום הישראלית, על כל חלקיה, הגיעה לשפל המדרגה.

תככים וקנוניות ואנוכיות ושנאות הדדיות וא־גומאניה של עסקנים קיימים בכל מחנה פוליטי, ובכל עת. אך אם הם מצליחים להטביע את חות־מם על המחנה כולו, ולגזור עליו כישלון חרוץ, סימן הוא שהמחנה עצמו אינו שווה הרבה.

פרשת השבוע מוכיחה שתנועת־השלום היש־ראלית פשטה את הרגל. יש לחשוף את הסיבות ולערוך חשבון־נפש, כדי להתחיל בבניית מחנה־השלום של מחר. מן היסוד.

זהו המסר העיקרי של הפרשה העגו־מה הזאת.

מאת אורי אבנרי

הנהג של בגין מסיע את עוזר־פרס ומה אמר יצחק שמיר באוסטרליה

הדסה צור עם בעלה, שר־הקליטה יעקב צור, השתתפו השבוע במסיבה שנער־כה לאחר בכורת האופרה נישואי פיגארו. האופרה הישראלית המתחדשת אירגנה את המסיבה לאגודת ידידי־האופרה, שאותה הקימה אנט דולצ׳ין. לאגודה החדשה הצטרפו הזוג צור, הזוג רות ועדי אמוראי (בתצלום משמאל), והזוג ויולה ומרדכי וירשובסקי (בתצלום למטה), שחלקו מחמאות רבות לביצוע האופרה. המסיבה, שנערכה במלון קרלטון, נפתחה בנאומים של אברהם עופר, מנכ״ל האופרה, ואנט דולצ׳ין.

שליחות סודית לגמרי

סתם אדם יכול היה לחשוב כי היעלמו של ח״כ יצחק ארצי מנוף הכנסת אינו מאורע היסטורי, וכי ביקור של עסקן ישראלי אצל קהילה יהודית בארץ לא־עויינת אינו אירוע לכותרת הראשית בכלי־תיקשורת. לא כן חושב יצחק ארצי, הנציג של מיפלגה שאינה קיימת – ל״ע – שנבחר ברשימת המערך.

ארצי הספיק להשמיץ את המישלחת הישראלית שיצאה למיפגש עם אש״ף ולגנות את הפגישה שלה מכל וכל, ואז התכונן למסעו הסודי־לגמרי בשליחות־סודית־לגמרי לארץ סודית־לגמרי.

אז ככה: •

ביום הרביעי בבוקר יצא חבר־הכנסת יצחק ארצי (ל״ע־מערך) בסודיות מוחלטת לכיוון הגבול היוגוסלווי. ארצי התכוון לשהות ביוגוסלוויה כמה ימים, על פי הזמנה שקיבל. עם זאת, כששוחח עימי, שעות ספורות לפני־כן, לא היה בטוח עדיין שהכל יעבור כשורה, והיוגוסלווים אכן יאשרו את כניסתו של חבר־כנסת לארצם.

סיפר ארצי: „עדיין אין לי ויזה: אני צריך לקבל אותה רק כשאגיע לגבול היוגוסלווי. לכן אני חושש כל־כך מפירסום מוקדם של נסיעתי. זה עלול לעורר מבוכה אצל היוגוסלווים ועלול לעורר בעיות.

„עד עכשיו לא נסעו ישראלים, הנושאים בתפקידים ציבוריים, ליוגוסלוויה בדרכון־שרות – דרכון הניתן לאיש הנוסע בתפקיד ולא באופן פרטי*.

„אני מתכוון לשהות שם כמה ימים. הוזמנתי לשם על־ידי הקהילה היהודית בזאגרב. זוהי הקהילה היהודית השניה בגודלה ביוגוסלוויה, אחרי הקהילה בבלגרד. בסך־הכל יש כ־7000 יהודים ביוגוסלוויה.

„ההזמנה היא לרגל חגיגות לציון 180 שנים לקהילה בזאגרב.

„מדוע הזמינו אותי? כי אני מכהן כיושב־ראש מועצת בית־התפוצות. נכון שהעובדה שאני חבר־הכנסת מסבכת את העניינים, מקנה להם רשמיות. באמת חששתי שימנעו ממני לבקר שם. השילטונות צריכים לאשר ביקור כזה. הקהילה היהודית שם מקיימת קשר הדוק עם השילטונות.

„הודעתי לקהילה שאני מגיע, והם הודיעו לי בתשובה שהם יחכו לי. אני מבין מכך שהשילטונות אישרו את ביקורי. אני מקווה...

„הודעתי על כך לשימעון פרס. הוא בירך על עצם הנסיעה. אני עצמי מתכוון לברך שם בשם הממשלה, הכנסת, ובשם העיר תל־אביב, שאני חבר־העירייה שלה. אנסה גם להיפגש עם ראש־עירית זאגרב ולהגיש לו מתנה – אלבום של תל־אביב.

„בשעתו הצלחתי לקיים פגישה כזאת עם ראש־עיריית ורשה.

„אני רוצה גם לנסות ולארגן תערוכה בבית־התפוצות על גורל היוגוסלווים במילחמת־העולם השניה, ועל הפרטיזנים שם. הנאצים השמידו ביוגוסלוויה לא רק יהודים אלא גם רבים מבני־העם היוגוסלווי. אנסה ליצור שיתוף־פעולה לצורך קיום התערוכה.

„מכיוון שיהיו נציגים של השילטון בחגיגות – לא אפספס שום הזדמנות ליצירת קשרים, או התחלה של קשרים, בתקופת־שהייתי הקצרה. לפני 40 שנה עזבתי את זאגרב בדרך לישראל. כעת אני סוגר מעגל.״

** כל חבר־כנסת הנוסע לחו״ל מקבל דרכון־שרות, שאינו מעניק לבעליו מעמד דיפלומטי וחסינות, אך מגדיר אותו כאיש־מימשל בתפקיד.*

■ בישיבתה האחרונה של ועדת־הכספים של הכנסת עלה נושא התפטרותו של חבר־הוועדה **מרדכי** („מורל׳ה״) **בראון**, מהכנסת. חברי־הוועדה הרעיפו חום על עמיתם הפורש, ואילו חבר־הכנסת **אריאל ויינשטיין** הגדיל לעשות, כשהצהיר: „רע לך? יש אצלנו פרוטקציה לחברי־הוועדה שעוזבים!״ למראה הרמת הגבות, המשיך: „חמש הבקשות הראשונות שתביא לוועדה — יאושרו בלי דיון!״ לכל מי שתמה מתי החלה המסורת, הוסבר: כך נהגו כלפי **יחזקאל זכאי**, שעזב את הכנסת ושב לוועדה כמנכ״ל מקורות. כך נקבע תקדים.

■ בדיחה המסתובבת במיסדרונות הפוליטיים: כש**שימעון פרס** היה פעם־פעם ראש־ממשלה, והתעופף ברחבי העולם, אחת מנקודות־הנחיתה שלו היתה קאמרון. שניים מצבא יועציו טיילו שם בג׳ונגלים והתפעלו מהנוף הפראי. פיתאום הגיח אריה מהצימחיה והתחיל לרדוף אחר השניים. היועצים פתחו במנוסה. במהלך מרוצתם, אמר אחד מהם לרעהו: „אוף, כמה חבל שאני לא נועל נעלי־התעמלות!״ „מה זה משנה?״ הופתע השני, „האריה ממילא זריז מאיתנו!״ „כן,״ נאנח הראשון, „אבל ככה הייתי יותר זריז ממך...״

■ חבר־הכנסת **חיים רמון** (מערך) התאכזב מעט מהסיפורים שסיפרו כמה מעמיתיו על המנכ״ל המדיני של מישרד־החוץ, **יוסי ביילין**. רמון ביקש להוסיף על הסיפורים שהתפרסמו בהעולם־הזה את הסיפור הבא: במערכת־הבחירות האחרונה התגלתה מחלוקת בין נערי־פרס המתרכים והולכים — מי יישב היכן, כלומר: מי יישב סמוך יותר ל„שימון״. ביילין, כבר אז הבכיר והמקורב ביותר בין חבורת־הצעירים, ויתר והתמקם במירפסת של הבניין ברחוב־הירקון.

■ הכל עסוקים ברחמים על **בועז אפלבאום**, שהושאר על־ידי פרס מאחור, במישרד ראש־הממשלה. אפלבאום דווקא עסוק בבניית לישכה לתפארת ובתוכניות חדשות. ובאשר למכונית שנלקחה ממנו — הוא פתר חיש־קל את הבעיה, בעזרתו האריכה של **יחיאל קדישאי**, איש־שלומו של מנחם בגין. עכשיו ניתן לראות את נהגו הג׳ינג׳י של בגין מסיע את עוזריהם של בגין ופרס בכפיפה אחת.

■ שר־החוץ **שימעון פרס** התראיין ביום השישי שעבר בתוכנית מוסף־המוספים של הטלוויזיה החינוכית. פרס, לא־מכופתר ומנוסח כהרגלו, דיבר על מנהיגו, **דוד בן־גוריון**. משתם המישדר, היו כל המעורבים מרוצים. הכל — מלבד פרס, שהביע חוסר־ביטחון־עצמי לגבי הופעתו. הוא חש שהיה משוחרר מדי.

■ העיתונאי **דן מרגלית** הירהר השבוע בקול, במיזנון־הכנסת, מדוע חלק מחברי־הכנסת ואנשי־הציבור מכונים בעיתונות בכינויים בלתי־רשמיים — **יוסי שריד**, **יוסי ביילין** — ואילו אחרים באורח רישמי ביותר, גם אם יש להם כינויי־חיבה שגורים בפי הכל — **אברהם שריך** ולא אברש׳ה, **אהרון הראל** ולא אהרל׳ה. **אריאל שרון**, למשל, כונה בתקופתו הפופולארית־יותר „אריק״. מרגלית סבור כי הכינויים של אנשי־הציבור הם פועל־יוצא של היחסים בינם ובין העיתונאים המסקרים אותם. זוהי, אגב, טעות: „יוסי״ אינו בהכרח קיצור של יוסף, אלא שם כשלעצמו.

■ ועיתונאי אחר — **אלימלך רם** — עורר תשומת־לב השבוע, כששאל שאלות שהתשובות עליהן ידועות. שאלות של תייר: מהיכן משדרת הטלוויזיה הלימודית את ערב חדש? ועוד. רם, ששב משליחות הטלוויזיה הכללית בארצות־הברית, ומונה ככתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה, מנסה להתאקלם מחדש בארץ, ולהתעדכן בשינויים שחלו מאז שעזב.

■ אנשי־ציבור רבים אוהבים לערוך ביקורים בכפרים דרוזיים או ערביים. קבלות־הפנים הנער־

כות שם לכבודם הן בין הסיבה לכך. **גד יעקובי**, למשל, שביקר בשבוע שעבר בכפר הערבי איכסאל, קיבל שם כשי שעון־קיר יפהפה.

■ שבוע לא־מוצלח במיוחד עבר על חבר־הכנסת **אהרון אבו־חצירא**. בין שאר האירועים שפקדו את ביתו: שריפה. משהתבשר על כך, עזב את מישכן־הכנסת ומיהר לביתו. שם גילה כי הנזק אינו גדול במיוחד, והמדובר במיני־שריפה.

■ גם סגן שר־האוצר **עדי אמוראי** הסתובב השבוע מצוברח כהוגן. הסיבה נעוצה בבעיות התקציב. אומנם, אחרי שלא מרנה לנגיד בנק־ישראל כפי שהובטח לו, גזר אמוראי על עצמו שלא להתרגש עוד ולא לגלות מעורבות נפשית. בעיות התקציב במישרדי החינוך והבריאות בכל זאת הפרו את הגזירה.

■ גם חברת־הכנסת **מרים תעסה־גלזר** התלוננה השבוע על תשישות ועייפות. היא חיכתה באי־רצון בולט לתחילתה — ובעיקר לסיומה — של ארוחת־ערב חגיגית שהוזמנה אליה. המדובר בארוחת־ערב שנערכה ביום השלישי במישכן־הכנסת, לכבוד מישלחת של הפרלמנט האירופי. לתעסה לא היה ראש לכך.

■ גם לשר־הקליטה **יעקב צור** היו השבוע תלונות. צור, שהוזמן לחזות בפרימיירה של ההצגה יצרים, לא נהנה במיוחד. רעייתו דווקא נהנתה. ההצגה עוסקת באשה שנפלה קורבן לאונס. אחר־כך מתהפכות היוצרות: הקורבן הופכת לתוקפנית ואילו האנס — לקורבן. לא ברור אם צור לא אהב את הביצוע, או את הרעיון.

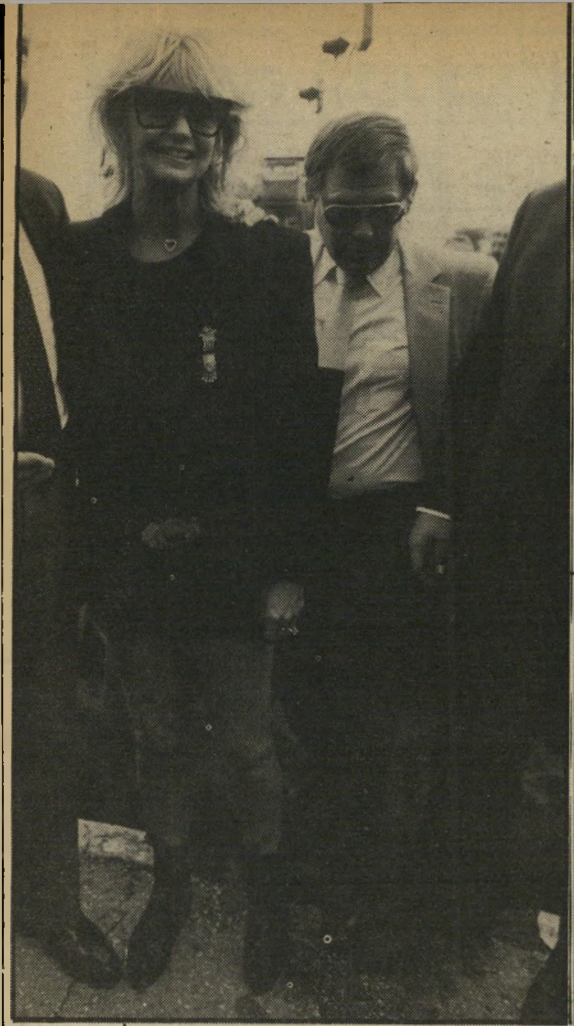

גולדי הון כוכבת הקולנוע המפורסמת, נחתה ביום השישי בצהריים בנמל־התעופה בן־גוריון. היא באה כדי להשתתף בטקס הנחת אבן־הפינה לסינימטק החדש בתל־אביב. עשרות צלמים מהארץ ומהעולם המתינו לכוכבת באולם הנוסעים הנכנסים. הם היו בטוחים שהיא תערוך מסיבת־עיתונאים קצרה עוד בנמל־התעופה. הנוסעים שבאו איתה בטיסה מניו־יורק כבר לקחו את מיזוודותיהם והתחילו לצאת החוצה, והכוכבת בוששה לבוא. לפתע גילה אחד הצלמים שהיא הובלה מהמטוס הישר למכונית שהמתינה לה בפתח נמל־התעופה. הצלמים עטו על המכונית, כשהם מנסים לצלם את הון דרך החלון והדלת הפתוחה. הם נדחקו והצטופפו. המחזה היה מביש. לבסוף ביקש אחד הצלמים בנימוס מהכוכבת לצאת אל מחוץ למכונית לצילומים. הכוכבת נעתרה, יצאה, והצטלמה בסבלנות רבה.

מישל חדד

חייך כאשר קרא כתבה בהעולם הזה שהישוותה את גיתית איזראלוב לחווה יערי. מישל ישב בבית־המישפט בעת הסיכומים במישפטה של יערי, וחשב על המשימה הבאה שלו: כיצד לשבור את גיתית. קרא בעיון, והסביר כי אולי יוכל להפיק ממנה תועלת מיקצועית.

■ לרגל ביקורו של הנשיא **חיים הרצוג** באוסטרליה, נזכרו השבוע בכנסת במישלחת פרלמנטרית שנסעה לשם, לפני כמה שנים. בראש המישלחת עמד מי שמכהן כיום כראש־הממשלה, **יצחק שמיר**. הוא אומנם הצטלם עם החיות האכזוטיות של המקום, אבל לא יצא מגידרו למראה הנופים ואתרי־התיירות המרהיבים שם. לכל מקום שהגיעה המישלחת, כך סיפר אחד ממשתתפיה, הודיע שמיר לחבריו: „מה יש כבר לראות כאן? כל הבניינים אותו הדבר! בואו נלך לאכול...”

■ חברי־המישלחת נזכרו גם באחת הפגישות עם נציגי הקהילה היהודית שם. דיעותיו וניסוחיו הבלתי־מתפשרים של שמיר לא מצאו־חן באוזני השומעים, ונוצרה מתיחות רבה באולם. הפגישה כמעט שהתפוצצה, עד שקמה חברת־הכנסת **שרה דורון** ואמרה במתק־שפתיים ובקולה הצרוד: „כל מה שבאנו לומר לכם זה עד כמה אנחנו אוהבים אתכם ומעריכים אתכם ואוהבים אתכם...” המתח התפוגג כלא־היה, והפגישה נמשכה ברוח טובה. דורון אינה מלווה את הרצוג במסעו.

■ כשמגן דויד אדום החליט לערוך מיבצע תרומות־דם בבאר־שבע, נדברו ביניהם **משה זילברמן**, ראש־העיריה, **ואנדרה אוזן**, יו"ר ועד־העובדים בעיריה, לגשת ראשונים לנקודת־ההתרמה, כדי לשמש דוגמה לאזרחי־העיר. היתה לכך גם משמעות פוליטית, ברוח האיזון, המקובלת על הכל: זילברמן מקורב למיפלגת העבודה, ואילו יו"ר הוועד הוא איש הליכוד. אלא שביום ההתרמה התברר כי זילברמן נטל אנטיביוטיקה, ולכן דמו אינו ראוי. מייד הוחלט שבמקומו יתרום יועצו לענייני תיקשורת, **יצחק שתיל**. האיזון בין העיריה לוועד־העובדים נשמר, אך לא האיזון הפוליטי: גם שתיל הוא חרותניק ותיק.

■ שתיל נשאל על־ידי החובש אם היו לו מחלות. „היתה לי מלנומה,” ענה לחובש, וסיפר לו על מחלת הסרטן, שבה לקה וממנה החלים לפני 20 שנה. „אבל אתה נראה בסדר,” אמר החובש ונעץ את המחט.

■ מפיק־הטלוויזיה **חיים מלובן** קיבל הזמנה מפתה ביותר: לנסוע ללונדון על חשבונה של חברה אנגלית. מלובן השמח כבר עשה הכנות נפשיות למסע, קיבל את ברכת־הדרך של **יוסי צמח**, מנהל־התוכניות של הטלוויזיה, עד שנעצר על־ידי מנהל־הטלוויזיה **חיים יבין**. למלובן הובהר שההצעה מריחה טיפ־טיפה משחיתות, תופעה שאינה מקובלת כלל וכלל בטלוויזיה הכללית. מלובן הופתע.

דפנה ברק

החגיגה חייבת להימשך

ציירת אולמרט
לא הופיעה

● בית־הקפה הירושלמי טעמון מארגן, מדי פעם, פתיחות חגיגיות לכבוד תערוכות של אמנים. הפתיחה שהוכנה בפרוטרוט, שהוזמנו אליה כל היפים והיפות של ירושלים, היתה לכבוד הציירת **עליזה אולמרט**. אחרי שנשלמו ההכנות ונשלחו כל ההזמנות, הפתיעה בעלת־השימחה את בעלי־המקום והודיעה שהחגיגה הגדולה המתוכננת לכבודה אינה לרוחה. אולמרט הסבירה כי אינה מעוניינת באירוע תיקשורתי, שיכלול את כל המתחככים הקבועים. אלה, טענה, הוזמנו בגלל עיסוקו של בעלה — חבר־הכנסת **אהוד אולמרט** — ולא בגלל עיסוקה שלה. היא עצמה מעדיפה לחגוג את תערוכתה בפורום אינטימי יותר. אמרה — ולא הופיעה. החגיגה התקיימה בלעדיה.

אריה („פלוגי") פלוגה, יורד ישראלי בניו־יורק, מסביר מדוע החליט לרדת מן הארץ, מספר על תקופת מגוריו בשארם־אל־שייח', על מה שעשה לו הפינוי, על חייו מאז, על מה שהוביל אותו להגר ועל ציפיותיו מן הגולה האמריקאית

„אני אתגעגע לחדשות הרעות ולמצבי־הרוח המשתנים, וגם לחופש באילת"

„לולא החזירו את שארם, לא הייתי חושב על ירידה"

ראיינה ענת סרגוסטי

„אם אכשל באמריקה, זה לא יוביל אותי לייאוש"

„אני יודע שאני הולך לארץ נוכרית"

„אני עוזב דבר שתמיד אוכל לחזור אליו"

„אין לי חששות שאני לא אצליח"

„אני יורד מהארץ כדי להחליף אווירה!"

כששימעון פרס, ראש־ממשלת ישראל, וחוסני מובארכ, נשיא מצריים, ערכו את מה שכונה בארץ ובעולם „ועידת־הפיסגה", ארזו אריה („פלוגי") וחגית פלוגה את המיזוודות והתכוננו לירידתם מן הארץ. הדירה שלהם בשכונת ארנונה בירושלים כבר היתה כמעט ריקה מחפצים, והראיון עם פלוגי נערך כששנינו יושבים על כיסאות קטנים של ילדים, במירפסת עגולה הצופה אל גן־מישחקים.

הקשר של פלוגי אל ועידת־הפיסגה עובר דרך שארם־אל־שייח', שם היה תושב העיר אופירה במשך כמה שנים, ומשם פונה במיסגרת הסכם־השלום עם מצריים, קיבל את הפיצויים, כמו שאר מפוני סיני ושארם, ולפני זמן קצר החליט לעזוב את הארץ לטו־בת גולת ניו־יורק.

מאז נאלץ פלוגי לעזוב את שארם, הוא חיפש את עצמו בכל מיני צורות. בשארם היו הוא וחבריו שם־דבר. אנשים שהתמזגו היטב בנוף המידברי וחיו לפי קצב־החיים האיטי של סיני. הוא התפרנס ממיסעדת־דגים קטנה, שהיתה ממוקמת על הטיילת שלאורך החוף המקסים של המיפרץ הדרו־מי, ונקראה המיפלט האחרון. המיסעדה היתה שייכת למיכאל ולפלוגי, ושם אפשר היה לאכול דגים שהרגע הוצאו מן הים וניצלו על האש לנגד עיניו של הסועד. בזמן שלא היה הופך דגים ליד האש ומתבל אותם, היה פלוגי בים, ליד הים, על הים או בתוכו. הוא למד צלילה ועסק בזה רוב שעות היום. בייחוד אהב לצלול עם אלכס של, המלך הבלתי־מוכתר של חוף־שארם ושל הצוללנים שם. מול מיסעדת־הדגים היתה סוכת־המציל, ושם אפשר היה למצוא את יגאל במשך רוב שעות היום.

החיים בשארם התנהלו על מי־מנוחות, באיטיות, כאילו אין מחר, כאילו העתיד הוא היום והיום הוא ארוך ורגוע עד בלי־סוף. תושבי המקום נהגו להסתובב רוב הזמן בביגדי־ים, או בלבוש מינימאלי. הכל היה שקט, עד שנפל עליהם הסכם־השלום כרעם ביום בהיר.

בשעה שסאדאת נחת בנמל־התעופה בן־גוריון בישראל, היה פלוגי בחופשה בשוו־דיה. הוא צפה בטלוויזיה וניסה לקלוט בין המילים השוודיות הבלתי־מוכרות מה פירושה לגביו של נחיתתו הדרמאתית של הנשיא המצרי.

כשנסעתי לבקר את פלוגי, בימים האח־רונים שלפני הפינוי, היו מפוני־שארם עסוקים בחגיגות עצובות של הרגע האחרון,

פלוגי עם חגית, שאול (10 חודשים) ואיתמר (3)
„אשמת אם הילדים ידברו אנגלית!"

אריזות ובפרידות. מיכאלו אפילו איים כי שרוף את מיסעדת־הדגים שלו – איום שלא מומש מכיוון שהחברים השפיעו עליו שלא לעשות את המעשה. הפינוי עצמו וסי־ור־הפיצויים תועד בכתבות למכביר, שמילאו את כל אמצעי־התיקשורת, האלק־רונית והכתובה, של אותם הימים.

פלוגי, יליד ירושלים, החליט שלא לחזור בירה אלא לעבור לגור בתל־אביב. כך, ושב, יוכל להמשיך להיות קרוב לים, ויוכל המשיך ולהתעסק בספורט־הצלילה, הא־וב עליו. אך תל־אביב אינה דומה לשארם, הדבר היחיד המקשר בין שני המקומות הוא הצבע הכחול של הים והצבע הזהוב של החול. פלוגי הבין מהר מאוד שהחיים בכרך הגדול צריכים להיות שונים. הוא, הידוע כמי שנופל תמיד על הרגליים, לא נפל לתוך נהומות הדיכאון. חיש־מהר התאושש מ־מכת־הפינוי ועבר לעסקים המתאימים לתל־אביב. הוא פתח – ביחד עם אלכס דידו מן הדרום, ועם שיקה, טייס בחברת ארקיע, מיסעדה ובר בשייח'־מוניס שליד אוניברסיטת תל־אביב. תוך זמן קצר הפך המקום לאחד הלהיטים של תל־אביב, עשרות מתושבי העיר הגדולה מילאו אותו ערב־ערב. הבאר גם הפך למקום־מיפלט סיפק תעסוקה לכמה ממפוני שארם, שלא מצאו את עצמם אלא בהיותם ביחד. הטבחית פליטת־שארם, וגם מיקצת המל־צריות, ומי שעמד ליד האש ומאחורי הבאר. ם מי שלא היה לו תפקיד, הירבה לשבת במקום ולהעלות זיכרונות על שארם.

שנה אחרי הפינוי נסעתי לשארם עם פלו־י ואלכס. בטיול, שנמשך כמה ימים, הבין פלוגי שתקופת שארם הסתיימה לבלי שוב. כל המקומות המידבריים, השוכנים לחופו של ים־סוף, שאותם הכיר כה טוב ושאותם אהב, השתנו עד לבלי־הכר, ורק הנוף המידברי החזק נשאר מאז. באופירה כבר ישבו מצרים, המחזיקים את המקום. בד־ווים, שהכירו ואהבו מאוד את פלוגי ואלכס, קיבלו אותם בשימחה ואירחו אותם. אבל גם קבלת־הפנים הזאת לא חיפתה על הרגשת האובדן שהיתה לשניים לאורך כל הדרך. כך סגר פלוגי, סופית, את פרק שארם בחייו, וידע שהוא ממשיך הלאה.

אחרי תקופה ארוכה של לילות סוערים, החליטו בעיריית תל־אביב שלמיסעדה בשייח'־מוניס אין רשיון־עסק, וכי גם לא ניתן להעניק רישיון כזה, בגלל הפרוב־למטיות של שייח'־מוניס, המיועדת לה־ריסה. שלושת השותפים נאלצו לסגור את העסק.

אך גם הסיפור הזה לא הכניע את פלוגי, הוא המשיך הלאה. בינתיים הכיר את ח־גית, בת קיבוץ ראש־הניקרה שעברה לגור בעיר. נולד איתמר (כיום בן 3), והשלושה עברו לגור בירושלים. פלוגי חזר למיקצוע שהתעסק בו בין התקופות מאז השתחרר מהצבא – מכירת־מכוניות. בזה עסק, עד שהחליט לפני כמה חודשים לעזוב את הארץ.

בביקור, שערך בחורף שעבר בניו־יורק, ראה כי המקום מתאים לו כרגע. הוא עניין משקיע אמריקאי ברעיון, והמשקיע הציע לו לבוא לעבוד איתו שם. פלוגי חשב על כל הישראלים הרבים (וכאלה כך הוא מאמין, יש גם מלאומים אחרים) הבאים לארצות־הברית ורוצים לערוך טיול מחוף־אל־חוף שלא בדרך האוויר. הוא החליט לפתוח מקום שיצייד את הנוסע בכל הדרוש לטיול כזה, החל מן הרכב ועד לפריט הדרוש האחרון. ואז שב לארץ והחליט שהוא מתחיל לארוז את עצמו ואת מישפחתו – חגית, איתמר ושאול (10 חודשים) – ולהגר לניו־יורק.

הוא אינו טוען שהיה לו רע בארץ. אבל כאיש־עסקים שפניו קדימה, היה לו קשה לעבוד עם מה שהוא מגדיר „מצב־הרוח המתחלף של הכלכלה הישראלית". הוא תולה תיקוות בחייו החדשים בארצות־הברית, אך גם בעניין זה אין הוא רואה את הדברים באופן דרמאתי כמו רוב היש־ראלים שהחליטו לרדת מן הארץ. הוא אינו עושה צעד זה מתוך שינאה, וגם לא ירגיש כישלון אישי אם לא יצליח בעסקיו שם וייאלץ לחזור לארץ. הוא מאמין שזו יכולה להיות עוד תקופה בחייו, אולי ארוכה יותר אולי פחות. כל עוד יהנה שם, הוא יישאר! וכשיפסיק ליהנות, יחזור למולדת.

■ ■ ■

● למה אתה יורד מהארץ?

אני יורד כי אני רוצה להחליף אווירה, להחליף ארץ. בכלל — לעשות החלפות.

● נמאס לך פה?

במידה מסויימת.

● ממה?

מהמצב־רוח הכללי ומהמצב־רוח הכלכלי המשתנה.

● קשה לעבוד פה?

אפשר לעבוד, אבל בשוק המכוניות, שבו אני

„אני מתייחס לירידה כאל נסיון: אם טוב אשאר, ואם לא — אחזור"

עובד, הדברים סובלים ממצבי־הרוח של הכלכלה באופן ישיר, כך שיש תקופות סוערות מאוד ויש תקופות שצריך להיות צמוד לפסיכולוגים כדי להבין מתי העם משתחרר וכולי.

חלק מהעניין של הירידה לאמריקה זה ששם יש רצף כלכלי מחשבתי לאדם, בלי שהוא יצטרך להיות תלוי בזה ששר־האוצר אמר ככה ושר אחר אמר אחרת, והדולר יורד או עולה.

פלוגי (מימין) עם איריס ואלכס בחוף ד'הב
„היה הכי טוב בשארם!"

● אתה חושב שאילולא היו מחזירים את שארם, היית נשאר שם?

אני בטוח שלא הייתי חושב על ירידה.

● אתה מתגעגע לשארם?

מאוד. לשארם האוריגינאלית, לא לשארם שראיתי שנה אחרי הפינוי.

● אתה מרגיש כאילו הרסו לך את החיים?

אני מרגיש שליציאה משארם יש תרומה גדולה לזה שעד היום לא תקעתי שורשים יותר עמוקים, למרות שיש גם עצים גדולים בלי שורשים. זה שאני יודע לעשות כסף, ויודע להסתדר, זה עדיין לא זה. אבל זה שלא בניתי בית משלי, זה בגלל הצורך לזוז. בינתיים היה לי הכי טוב בשארם.

● עקרו אותך?

זה כבר קצת מאוחר מלהתעסק בזה. כשאני נוסע לאילת, אני מרגיש פיתאום געגועים. כשאני מתחיל להרגיש את הטמפרטורה של המים ואת היובש, אז צובט לי בגרון. כשאני נוגע בים־סוף, אני מרגיש כאילו הקסטה רצה חזרה להתחלה, זה מצב שמתאים לי, שהוא נכון לי.

● מה זה עושה לך כשמדברים עכשיו על טאבה?

יש לי חתיכה בלב שזזה עם המקום. אם יחזירו את טאבה, יהיה לי חבל ביחוד על יגאל, שיושב שם עם סירת־הזכוכית שלו. יגאל בשבילי הוא השארית הכי קלאסית של האנשים שהיו בשארם, בנקודה הכי דרומית של הארץ. כל השאר התפזרו לכל עבר.

כשאני נמצא באילת, עם יגאל ועם אלכס של, אני מרגיש שלקחת את טאבה ולהכניס את יגאל לאילת זה יהיה העונש האחרון של תושבי שארם.

אני לא מרגיש את זה לגבי רפי נלסון, למשל, רק לגבי יגאל.

■ ■ ■

● אתה מרגיש שאתה עוזב מולדת?

כן, כך אני מרגיש. אני גם יודע שאני הולך לארץ נוכרית, אפילו שאני אוהב אותה מאוד.

יש שם אנרגיה עצומה שמזיזה לי את הגל־גלים, כמו שהאנרגיה של שארם עשתה לי.

● אנרגיה שיש שם ואין פה?

לא. יש מזה בזעיר־אנפין בתל־אביב, אבל זה לא אותו הדבר שיש שם.

● איך בן־אדם מגיע להחלטה לעזוב את הארץ? זו לא החלטה קשה?

עשיתי כבר כמה סיבובים בחיים שלי, הייתי באמסטרדאם ובלונדון, הייתי בשארם ובתל־אביב. אני אוהב מספיק את אמריקה בשביל לדעת שאני יכול לחיות שם.

● כשאתה חושב על הנסיעה, אתה יודע שאתה נוסע לשנים?

אני נוסע עם מה שנקרא כרטיס פתוח.

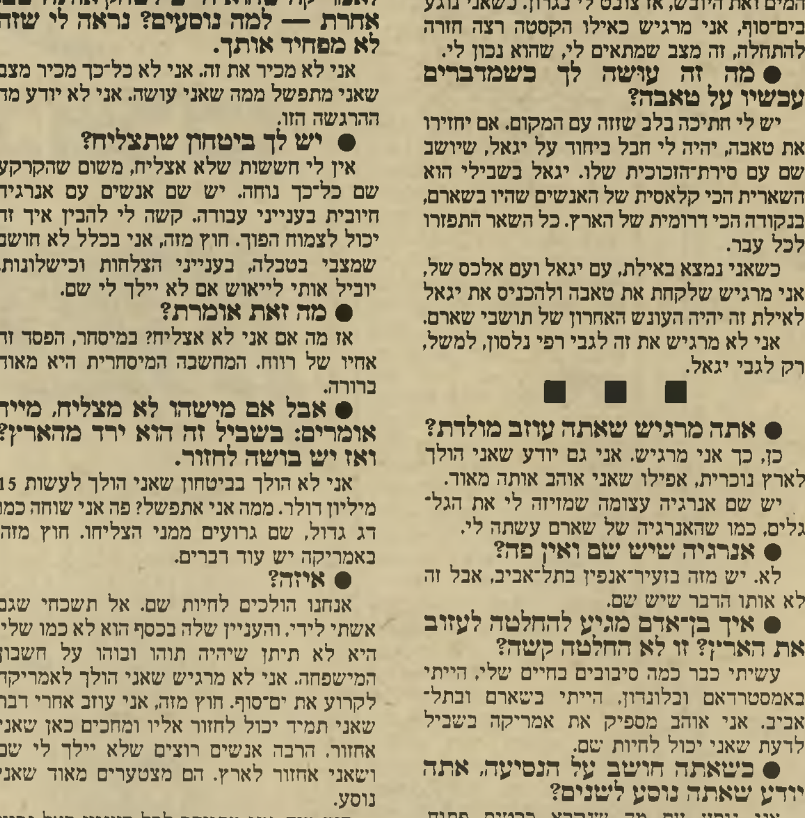

פלוגי ליד מיצלה־הדגים במיסעדה בשארם
„כשאני נוסע לאילת אני מרגיש פיתאום געגועים!"

התאריך הראשון של החזרה שאני חושב עליו הוא אם יתהפך לי מצב־הרוח או, במיקרה אחר, כשאיתמר, בני הבכור, יגיע לגיל בית־הספר — וזה יקרה רק בעוד שלוש שנים.

● לא יפריע לך שהילדים שלך ידברו אנגלית?

זו תהיה הנאה גדולה.

● יש הרגשה בארץ לגבי מי שנוסע לאמריקה שהוא חייב לשחק אותה שם, אחרת — למה נוסעים? נראה לי שזה לא מפחיד אותך.

אני לא מכיר את זה. אני לא כל־כך מכיר מצב שאני מתפשל ממה שאני עושה. אני לא יודע מה ההרגשה הזו.

● יש לך ביטחון שתצליח?

אין לי חששות שלא אצליח, משום שהקרקע שם כל־כך נוחה. יש שם אנשים עם אנרגיה חיובית בענייני עבודה. קשה לי להבין איך זה יכול לצמוח הפוך. חוץ מזה, אני בכלל לא חושב שמצבי בטבלה, בענייני הצלחות וכישלונות, יוביל אותי לייאוש אם לא יילך לי שם.

● מה זאת אומרת?

אז מה אם אני לא אצליח? במיסחר, הפסד זה אחיו של רווח. המחשבה המיסחרית היא מאוד ברורה.

● אבל אם מישהו לא מצליח, מייד אומרים: בשביל זה הוא ירד מהארץ? ואז יש בושה לחזור.

אני לא הולך בביטחון שאני הולך לעשות 15 מיליון דולר. ממה אני אתפשל? פה אני שוחה כמו דג גדול, שם גרועים ממני הצליחו. חוץ מזה, באמריקה יש עוד דברים.

● איזה?

אנחנו הולכים לחיות שם. אל תשכחי שגם אשתי לידי. והעניין שלה בכסף הוא לא כמו שלי. היא לא תיתן שיהיה תוהו ובוהו על חשבון המישפחה. אני לא מרגיש שאני הולך לאמריקה לקרוע את ים־סוף. חוץ מזה, אני עוזב אחרי דבר שאני תמיד יכול לחזור אליו ומחכים כאן שאני אחזור. הרבה אנשים רוצים שלא יילך לי שם ושאני אחזור לארץ. הם מצטערים מאוד שאני נוסע.

חוץ מזה, אני מתייחס לכל העניין כאל נסיון — אם הוא יהיה טוב, אני אתן לזה לרוץ. אם לא, אז נחזור.

■ ■ ■

● עצוב לך לעזוב את הארץ?

כן, זה מהול בעצב. אבל זו הרגשה מעורבת

(המשך בעמוד 35)

MACCAO מקאו

המסעדה הכי סינית בעיר

· יש סינית ויש סיניות
אולם הכי סינית בעיר
היא הסינית היפה "מקאו"
בה אוכלים סינית ומבלים סינית.

ארוחות צהריים עיסקיות (5 מנות) החל מ-15 ש"ח.
רח' ירמיהו 7 תל-אביב טלפון: 5464311, 03-5464273
חניה חינם לכל אורחי המסעדה.

סקס ועסקים ללא שותפים סמויים

אנו מספקים:
* מכשירים למניעת ציתותים בטלפון
* שרות לגילוי מיקרופונים מושתלים
* מגלי מתכות
* מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ
שלום עליכם 18, ת"א, טל' 286444

זיוה תלם

דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

חורף 1987

הנך מוזמנת
לראות ולקנות

את אופנת העור של זיוה תלם

„זיוה תלם"

בפיפת' אבניו... ובהרצליה פיתוח

✦

מחירים סבירים כל השנה
ניתן להזמין, לפי מידה ובכל גוון

זיוה תלם מארחת את:
האופנאי **ג'די מליץ** – בגדים ליום ולערב
רזיאלה – בגדי־ערב
M/N – בגדי בד אופנתיים
חגורות ⋆ תיקים ⋆ אביזרים שונים מותאמים לכל הדגמים בחדר־התצוגה.

המכירה תתקיים ביום שישי 21.11.86 וביום שבת 22.11.86
דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

לא רק לדוגמניות ולמלכות־יופי מיועד אולפן לאה פלטשר

בליבו של הכרך הסואן תל־אביב, ברחוב אבן־גבירול 50, מצויה פינת חמד מטופחת להפליא ושקטה שבה שוכן האולפן של גב' לאה פלטשר, לטיפוח החן, נימוסים ויחסי אנוש, דוגמנות מקצועית ותרבות הגוף.

למרות הדימוי של בית־הספר כאילו הוא נועד רק לדוגמניות ולמלכות יופי, הרי ש־80% מתלמידותיה הן חתך ישראלי רגיל, כמו: מורות, פקידות, נשות חברה וכל אשה ונערה השואפת לשיפור עצמי מכף רגל ועד ראש. אולם לא די בטיפוח החן החיצוני, כי על האשה ללמוד נימוסים, גינוני חברה ויחסי אנוש ומתוך כל אלה היא רוכשת בטחון עצמי המקנה לה הצלחה והערכה בעבודה בחברה ובמשפחה.

נוסף לכך מתקיימים במסגרת האולפן שיעורי התעמלות שמטרתם לעצב גמישות לגוף, חיזוק שרירים והרזיה במקומות הרצויים. תרגילים אלה מיועדים לבנות ולנשים בכל גיל.

הגב' לאה פלטשר הינה המורה המוסמכת היחידה בארץ ללמד את מקצועות טיפוח החן ודוגמנות מקצועית.

אין לגב' פלטשר סניפים.
לקביעת ראיון: טלפון 267682.

DUKE

דירות נופש במרכז לונדון

ריהוט מלא,
כל השרותים,
גדלים שונים,
לתקופות
קצרות וארוכות

מ־11 £
עד ה־27.3.87
לאדם, ללילה,
מינימום 2 אנשים
בדירה,
מינימום 7 לילות

הזמנות אצל סוכני הנסיעות
או

DUKE

DUKE APARTMENTS
14 Elm Court/11
Harrowby st.
London W.I.
Tel 00441-723-7964
· 00441-723-7077
Telex: 24141 DUKEAP

„אורלי"

בית ספר לספרות גברים ונשים
רח' המלך ג'ורג' 89, תל־אביב
טל' 03-295318 • 03-284919

החלה ההרשמה לקורסים מזורזים לחודש ימים, וגם קורסים רגילים

קבלת לקוחות במחירים עממיים:

⋆ תסרוקת	2 ש"ח	⋆ תספורת	2 ש"ח
⋆ צבע	10 ש"ח	⋆ החלקה	15 ש"ח
⋆ סלסול	15 ש"ח	⋆ פסים	15 ש"ח

פדיקור ⋆ מניקור ⋆ והשתלת ציפורניים

טיפול

בהרפיה עמוקה במיוחד
מכוונת לריכוז, לשיחרור,
לשליטה עצמית.

לשיחרור **מהרגלים** ומצבים לא רצויים

03-724938

תן טרמפ לחייל

אמא יש רק אחת

השבוע חגגה אמי את יום־הולדתה ה־92. היא בריאה ושלמה, תודה.

כשנולדה אמי בעיר הגרמנית שטוטגארט, מלך בגרמניה קיסר צעיר, וילהלם השני, שהדהים זה עתה את העולם כשפיטר את המדינאי הגאוני, אוטו פון־ביסמארק.

כשנישאה לאבי, והיא בת 19, היה הרייך הגרמני בשיא פריחתו. אמי היתה מזכירה, ואת אבי הכירה בנשף שאליו נגררה בניגוד לרצונה. למענה שיחק אבי טניס, ולמענו למדה אמי בעל־פה את החלק הראשון של פאוסט של גתה. למחרת הנשואין הפסיק אבי לשחק טניס, וחדלה אמי מלקרוא סיפרות קלאסית. אבי היה האינטלקטואל במישפחה, אמי היתה מעשית וחובבת־חיים.

אמא 1930

ו־1986

העולם היה רגוע, מלכים ביקרו זה את זה, הקיסר האוסטרי התכתב עם הצאר הרוסי, והקיסר הגרמני עם בן־דודו, מלך בריטניה. היה נרמה לכל כי רוח התבונה והמדע שולטת בכיפה, וכי בעולם כה נאור הפכה המילחמה נחלת־העבר.

אבי היה ציוני. בין שאר מתנות־נשואין קיבלו הוריי תעודה המעידה כי בפלסטינה ניטע על שמם עץ מטעם הקרן־הקיימת.

כעבור שנה ילדה אמי את בתה הבכורה. שלושה חודשים לפני כן פרצה מילחמת־העולם. אבי, בנקאי צעיר, מומחה לבורסה, גוייס לצבא. אך מכיוון שלא היה לו שום חשק למות למען הקיסר, הצליח במשך ארבע שנים תמימות לחמוק משרות קרבי. אמי נשארה בעיר האנובר, לבדה עם התינוקת.

בתה השניה נולדה ארבעה חודשים לפני שאנשי חיל־הים הגרמני הכריזו על המהפכה, שהבריחה את הקיסר להולנד וגרמה לסיום המלחמה. נולדה הרפובליקה, שנקראה על שם העיר שבה נוסחה החוקה שלה — ויימאר. המישפחה חזרה לעיירה בווטספאליה שבה כיהן סבי כמנהל בית־הספר היהודי וכרב לעת־מצוא, ואבי פתח שם בנק פרטי קטן משלו. שם נולד אחי, ושם נולדתי אני.

בשעה שנולדתי, השתוללה בגרמניה האינפלציה. כיכר־לחם עלתה במיליארדים. שכר הרופא־המיילד הגיע בוודאי לסכום של מאות מיליארדים. אמי ילדה בבית, כנהוג בימים ההם, וכמעט מתה מאובדן־דם בעת לידתי. רופא ותיק, שהוחש למקום, הציל את חייה.

אבי התעשר באינפלציה. הוא הבין את ההגיון שלה — לקנות ולמכור במהירות — ומאז היינו מישפחה עשירה. אבי קנה בית בן שלוש קומות בפרבר אופנתי של העיר האנובר, אז השלישית בגודלה בערי גרמניה, ושם גדלתי עד ליום־הולדתי העשירי.

אמי פיקחה על העוזרות שניקו את הבית ושגידלו את ארבעת הילדים. לפעמים עזרה אמי קצת לאבי במישרדו. בעיקר אהבה להזיז רהיטים ולסדר את הבית מחדש. בימי א' היינו יוצאים כולנו לטיולי־אופניים ארוכים ביער הסמוך.

ב־1929 פרץ המשבר הגדול. שר־הכלכלה היאלמר שאכט, האיש שחיסל את האינפלציה ב־1923, נאם נאום אחד, והבורסה התמוטטה. אבי הפך בן־יום מעשיר מאוד לסתם אמיד. עברתי מבית־ספר פרטי יקר לבית־ספר יסודי רגיל.

בראשית 1933 הגיע אדולף היטלר לשילטון. אבי, שנודע כסמל היושר, ישר כסרגל, היה אז כונס־נכסים, שהשופטים אהבו למסור לידיו חברות־בפירוק. יום אחד אמר עורך־דין בבית־המישפט לאבי: „אנחנו לא רוצים עוד יהודים כמוך!” למחרת היום פנה אבי למישטרה, וביקש היתר־יציאה. „אבל אדוני,” אמר לו קצין־המישטרה, שהכיר אותו, „אתה גרמני כמוני! איך זה עולה על דעתך להגר?”

ברגע האחרון טפל מישהו על אבי האשמת־שקר בגסטאפו. אבי ברח בסתר, יחד עם אחי. שתי אחיותיי נשלחו עוד קודם לכן לצרפת. אמי ואני יצאנו אחרונים. היה חשש שיאסרו אותנו ליד הגבול, אך אמי לא נבהלה. זוהי תכונת־אופי, שליוותה אותה תמיד. היא שכחה את מעיל־הפרווה שלה בקרון־רכבת שבו נסענו תחילה בכיוון ההפוך, כדי להטעות את מי שעלולים היו לרדוף אחרינו. המעיל נמצא והגיע לידינו בעוד מועד, בדיוק גרמני. עברנו את הגבול ונשמנו לרווחה.

הגענו באישון־לילה לבית־המלון בשטראסבורג, שבו קבענו להיפגש. השומר המנומנם לא ידע דבר. אבי לא היה רשום. אמי עברה לאורך המיסדרונות, והכירה את הנעליים של אבי, שעמדו לפני הדלת, מוכנות לציחצוח.

בנובמבר 1933 הגענו באוניה ספינכס ממארסיי לפלסטינה. ירדנו לסירה ביפו, נסענו לחיפה („עיר העתיד,” אמר אבי לאמי). הבאנו איתנו אלף פונטים — דבר שזיכה אותנו בסרטיפיקאט של „קפיטליסטים”, מחוץ למיכסה — וברוב יושרו ותמימותו הפסיד אבי את הכסף כולו תוך שנה. הסכום הזה הספיק אז לבניית בית בן שלוש קומות ברחוב דיזנגוף בתל־אביב.

לפני שנגמר הכסף קנתה אמי חנות־מכולת ברחוב עמק־יזרעאל בשכונת פלורנטין, בדרום־תל־אביב, על גבול יפו. היא עמדה על רגליה 12 שעות רצופות בכל יום, בלי הפסקה. אחר־כך פתחה מיכבסה ברחוב דיזנגוף. אבי היה מביא את הכביסה לביתם של אנשים, כשהוא רוכב על אופניים. אמי גיהצה כותנות במשך 12 וגם 14 שעות ביממה, ולעיתים קרובות הביאה גם היא כביסה באופניים. אחותי הבכורה הפסיקה את לימודי־הרפואה בצרפת, באה לארץ ועבדה כעוזרת־בית, וכך גם אחותי השניה. אני הלכתי לעבוד אחרי כיתה ז', בגיל 14. הרווחתי שלוש לא"י (לירות ארצישראליות), משהו בדומה ל־300 ש"ח כיום. בלילה ישנתי בין ערימות הכביסה המלוכלכת.

המעבר מארץ לארץ, מאקלים לאקלים, מתרבות לתרבות, מבית עשיר בעל משרתות לעוני מוחלט ולעבודה גופנית מפרכת ביותר לא הפריע לאמי כמלוא הנימה, וגם לא לאבי. הם שמרו על מצב־רוחם הטוב. שמחנו להתקיים, ושמחנו שאנחנו בארץ, בשעה שדברים נוראים קורים באירופה. את השפה לא למדו מעולם כהלכה, למרות המון נסיונות.

אמי היתה בת 38 כשבאה לארץ. מאז, במשך קרוב ל־20 שנים, עבדה עבודה גופנית קשה, שיבעה ימים בשבוע.

במילחמת־העולם ניספה אחי, חייל בקומנדו הבריטי. זה היה המוות הראשון במישפחה. אמי נפגעה קשה, אך התגברה. ב־1950 מת אבי מהתקף־לב במיטתו.

הפיצויים מגרמניה חילצו את אמי מן העוני. זמן־מה המשיכה במיכבסה, כשהיא רוכבת על אופנוע של צנחנים בריטיים. האשה בת ה־55 הרוכבת על אופנוע — היחידה בתל־אביב — היתה ידועה ברחובות העיר.

אחר־כך נישאה בשנית לאלמן, גם הוא יוצא־גרמניה, וגם הוא נפטר. אמי התגברה. אחר־כך נפטרה אחותי הבכורה. אמי התגברה. את הצלקות בנפשה לא הראתה לאיש.

נותרו לה בת ובן, יש לה נכדים ונכדות, נינים ונינות, וגם חימש אחד. כמעט כולם אשכרדים, כי בנות־המישפחה בדור השלישי נישאו כולן למיזרחיים. כל המישפחה מתאספת בחגים ובימי־הולדת, וההמולה איומה.

אמי חיתה במשך 92 שנותיה תחת שילטונם של קיסר ומלכים, רפובליקה ושילטון קולוניאלי ומדינת־ישראל העצמאית. היא עברה שתי מילחמות־עולם, שתי מהפכות, מילחמת־שיחרור אחת ושבע מילחמות ישראל. היא נולדה במאה ה־19, ומתקרבת עתה לסוף המאה ה־20.

כשנולדה נסעו בכירכרות. בימי חייה המציאו את המכונית, המטוס, הטנק, הרדיו, הטלוויזיה, הפניצילין, הטיל, הפצצה הגרעינית והחללית. האדם הגיע אל הירח.

עד מאה ועשרים.

אורי אבנרי
יומן אישי

היסטוריה

מחזה משעשע, ולא הכי מלהיב: שר־החוץ יצחק שמיר מעביר את מישרדו לשר־החוץ שימעון פרס.

נאומים טפלים. הרמת כוסות בידי מי שאינם שותים. שורות של פקידים, חתומי־פנים.

נזכרתי באנקדוטה היסטורית:

הדוכס טאליראן, אולי גדול שרי־החוץ של כל הזמנים, רב עם הבוס שלו, נפוליאון. זה הדיח אותו ומינה איזה מארקיז תחתיו.

טאליראן עבר עם מחליפו בין חדרי מישרד־החוץ, הציג לפניו את הפקידים, ובסוף אמר: „אדוני המארקיז, היכרת את הצוות שלנו. כולם אנשי־מיקצוע מעולים, מומחים לשיטחיהם. ובעיקר — איש מהם אינו מתלהב.”

אלי ויזל והסמים

אלכס מסיס שלח לי מניו־יורק חצי־עמוד של עיתון היורדים, ישראל שלנו, מיום ה־17 באוקטובר 1986.

חצי־עמוד זה הכיל חמש ידיעות, ואלה הן:

„אלי ויזל זכה בפרס־נובל לשלום.”

„ידידי דמיאניוק מגייסים עדי־שקר שיעידו למענו.”

„עוד חמישה סוחרי־סמים מישראל נלכדו בברוקלין.”

„שני ישראלים נעצרו בניו־יורק בחשד להברחת סמים לישראל.”

„שני נכי־צה"ל נשדדו במלון בניו־יורק.”

הידיעה האחרונה מעניינת במיוחד. היא מספרת כי בלובי של מלון טודור ברחוב מס' 42 בניו־יורק לקחו אלמונים את תיקיהם של שני הנכים, ובהם כסף, כרטיסי־אשראי ודרכונים. לכך מוסיף העיתון הפטריוטי של היורדים בניו־יורק: „במלון זה גרים גם ערבים רבים.”

נו, אז מה הפלא?

איך לנייש

פמיניסטית אחת אמרה לא מכבר בטלוויזיה שצריכים לאייש תפקידים בכירים בנשים.

מעניין. איך עושים — או איך עושות — את זה?

„לאייש” הוא חידוש לשוני, שנגזר מן המלה „איש”, תירגום מילולי של המושג האנגלי TO MAN. אבל הפמיניסטית רצתה להגיד את ההיפך: שצריכים לגרש את האיש ולשים במקומו את האשה.

אני מציע מילה חדשה: „לנייש”. מלשון „נשים”. והפירוש: לשים נשים במקום גברים בתפקידים המסויימים.

מי שרוגל בזה הוא, לדעתי, „נשן”, חסיד התורה ה„נשנית” — פמיניסטית, בלעז.

הקוביה נפלה

ועוד שיבוש אווילי: „ההחלטה נפלה.” אפשר לשמוע אותו בפי פוליטיקאים, עיתונאים, אנשי־שידור ועוד.

„בממשלה נפלה ההחלטה...” מה פירוש הדבר? פשוט מאוד: נערכה הצבעה, וההצעה נפלה. אין לה עוד תקומה.

אך לא לכך התכוונו הדוברים. להיפך: הם התכוונו לומר כי ההצעה דווקא התקבלה.

אז איך יכולה ההחלטה ליפול, אם הכוונה היא לומר כי היא, ההחלטה, עומדת בעינה?

מקור השיבוש הוא בשפה הגרמנית העממית. שם נאמר שההחלטה היא GEFALLEN. זה נוגד לחלוטין את רוח השפה העברית.

יוליוס קיסר המנוח עבר בשנת 49 לפני־הספירה את הנחל רוביקון, ובכך מרד בסינאט שאסר על מצביאים לעבור נחל זה, שמצפון לרומא, בראש צבאם. קיסר היסס תחילה, אך איש אחד תקע בחצוצרה ועבר את הנהר, והחיילים אחריו. אז אמר קיסר IACTA ALEA EST. רגילים לתרגם זאת „הקוביה נפלה”. אך התירגום הנכון הוא „הקוביה הוטלה”.

שבע נופל צדיק וקם — אך החלטה שנפלה, נפלה.

הרצח שלא היה

ראיתי את הסרט המצויין על מותה של מארילין מונרו, ותמהתי לגבי המסקנות.

הסרט רמז שוב ושוב שמארילין נרצחה. המניע מלמד על החשודים. היא ידעה יותר מדי על שני האחים קנדי, ג'ון ורוברט, שהתעלסו עימה שניהם.

לדעתי, לא הובאה בסרט כל הוכחה לרצח, מלבד כמה תמיהות קלושות לגבי הנתיחה שלאחר־המוות.

מה שנובע מן הסרט, לדעתי, הוא זה:

מארילין התאבדה, אחרי פגישה סוערת עם רוברט קנדי. רוברט, אז שר־המישפטים בממשלת אחיו הנשיא, חשש שמא יחסיו עם אלילת־המין ישמשו תחמושת נגדו במאבקו עם ראשי־המאפיה. ובעיקר עם מנהיג נהגי־המשאיות, ג'ימי הופה המושחת.

מונרו

רוברט בא להודיע למארילין, אולי אחרי התעלסות, שהיחסים ביניהם הס־תיימו לצמיתות, ושעליה לחדול מכל נסיון להטריד אותו. אולי גם השמיע איומים.

כבר לפני כן היתה מארילין במצב־רוח של התאבדות, מפני שחשה עצמה זנוחה ונטושה, והקריירה שלה היתה בסימן ירידה. אחרי שרוברט קנדי יצא מביתה, בלעה את כדורי־השינה.

מקורביה הודיעו על כך מייד לרוברט קנדי, וזה שלח אנשים „לנקות” את הבית. כלומר: לסלק כל זכר ליחסים שביניהם, להעלים את כל המיסמכים. רוברט עצמו הסתלק בדרך־האוויר למקום מרוחק. רק לאחר מכן נמסר לשילטונות על מותה של מארילין. כל המקורבים, השוטרים והרופאים שיתפו פעולה בטישטוש העקבות...

מארילין מתה. ג'ון קנדי נרצח. רוברט קנדי נרצח. ג'ימי הופה נרצח. בנו של רוברט, ג'וזף קנדי, נבחר השבוע לקונגרס.

יוסי קרמר:
"מוטב ללחוץ על כפתורים מאשר לזרוק אבנים!"

בתחילת השבוע פורסם בהבלטה בעיתונות, שמתחיל עידן חדש בתחום המיכשור הביתי: מעתה ואילך יוכל כל אחד להפיק בעצמו סרטי־וידיאו, בעזרת מערכת שמחירה שווה לכל נפש.

שוחחתי עם מי שעמל והמציא את החידוש הזה, הד"ר יוסי קרמר.

● **מה הבשורה במערכת שלך?**

הבשורה היא שהמערכת מאפשרת לעשות בבית דברים שעד היום לא היו אפשריים. עד היום זה היה תהליך יקר שבוצע במעבדות. כיום זה הפך לתהליך יומיומי וזול.

● **בתור צרכנית, מה ייצא לי מזה?**

עד היום הלכת לסיפריות־וידיאו והחלפת שם קלטות של

מכשירים

סרטים. כיום, בעזרת המחשב הביתי שלך, את יכולה לערוך בישולים, להוסיף צבעים, להוסיף פעלולים לסרטים שהפקת בעצמך. את יכולה ליצור יצירת־מופת ממסיבת הבר־מיצווה של הבן, או חגיגת יום־ההולדת של הסבתא. כל זה במחיר של כמה שקלים, עבור סרט שמישכו שלוש שעות.

את יכולה כמובן גם לשלב קטעים מסרטים מוכנים.

● **מה עם ההיבט החוקי? להפיק סירטי קולנוע זה לא בניגוד לחוק?**

זאת שאלה מישנית לגביי. ניתן להשתמש בכל כלי בצורה חוקית ובצורה בלתי־חוקית, זה כבר עניינך.

● **בעצם, יצרת שעשוע מודרני?**

חס ושלום! לגבי המיקצוענים, זהו לחם־חוקם. אני רק הפכתי את הטכניקה הזאת למשהו שהוא בהישג ידך. אולי יש בזה אלמנט של שעשוע.

קידמה זה כשאדם היושב בבית בין מערכות ומכשירים שונים, לוחץ על כפתורים. זה מעניין, זה נותן פורקן וגלומות בזה המון אפשרויות חדשות.

● **זה לא מפחיד אותך?**

מפחיד? להיפך! אני מעדיף פורקן כזה על פורקן של זריקת־אבנים או דרכי־ביטוי יותר תוקפניות. (דפנה ברק)

נועה:
"אפשר לנצח, אבל צריך גם לרצות!"

השבוע שוב התדפקו על דלת ביתנו שליחי האגודה למילחמה בסרטן, במיסגרת מיבצע הקש בדלת. בקשתם הצנועה היא לתרום לאגודה.

רבים משיבים את פניהם ריקם. המחלה רחוקה מהם. לא מודאגים.

בשנה האחרונה בלבד חלו 8000 אנשים במחלת־הסרטן בישראל. חולי־סרטן רבים נפטרים, אך לא מעטים מצ־ליחים לנצח את המחלה. אחת כזו היא נועה, אשה צעירה בשנות השלושים לחייה, שנאבקה במחלה ויכלה לה.

ביקשתי מנועה שתספר איך נודע לה שהיא חולת־סרטן.

הרגשתי לא־טוב במשך תקופה די ארוכה. החלטתי ללכת לבדיקה שיגרתית. רופא־המישפחה הפנה אותי לבדיקות יותר מעמיקות. תוך כדי הבדיקות, שארכו זמן והיו מורטות־עצבים, התגלה הגידול הממאיר.

צילצלו אליי למקום־עבודתי והודיעו לי לבוא מייד לבית־חולים. שם בישר לי הרופא שיש לי סרטן, ושאצטרך לעבור ניתוח וטיפול מיידי.

סרטן

● **לדעתך הרופאים צריכים לספר לחולים שהם חולי־סרטן?**

בהחלט כן! אני יודעת מנסיוני שהידיעה עוזרת להתגבר. אני שאלתי כל שאלה אפשרית כדי לקבל תשובות. בכלל, לדעתי הרופאים צריכים לספר לחולי־הסרטן יותר מאשר זה שהם חולים. צריך לספר לקראת מה הולכים, כמה יכאב, איפה יכאב, ועוד. צריך לקבל כמה שיותר מידע. אדם לא יכול לחוות כאב פיסי לפני שזה קורה. אבל כרגע שאתה מוכן לכאבים, קל יותר להתמודד איתם. הידיעה מראש עוזרת להתגבר על הכאב.

● **למה חשוב מיבצע "הקש בדלת"?**

המיבצע קשור לאגודה במילחמה בסרטן. עד שאתה לא עובר את המחלה, אין לך מושג כמה האגודה חיונית. האגודה אינה מטפלת רק בענייני־מחקר. היא דואגת באופן מאוד פיסי לחולים שנפגעו מהסרטן. עוזרת בציוד, בהדרכה. דואגת לעזרה במשק־בית ולמישפחה. ובעיקר: דואגת לארגן לחולים קבוצות־שיקום עם חולים נוספים.

● **נועה, אפשר לנצח את מחלת־הסרטן?**

אפשר: צריך לרצות. וכדאי שאנשים ידעו שאפשר להבריא ממחלת־הסרטן ולהמשיך לחיות ולהרגיש טוב. (רונית אנטלר)

בתיה שושני־אגסי:
"10 שנים לא הצלחנ... למצוא ממון לתוכניתי..."

תו השעה. שלאגר. מזה שלושה חודשים הכל מדברים ע... החידון המוסיקאלי של גלי צה"ל. בחידון משמיעים תו א... אקורד, מתחילת שיר או קטע מוסיקאלי. המאזיני... צריכים לנחש את השיר או הקטע. כל נסיון כושל מעלה או... סכום הפרס ב־25 שקלים.

תו השעה **מושמע במיסגרת התוכנית** נכון לעכשיו **בגל... צה"ל.**

ביקשתי מבתיה שושני־אגסי, שהביאה את הרעיו... לספר איפה שמעה אותו לראשונה.

לא שמעתי, אלא ראיתי. לפני 10 שנים, כשהייתי בסא... פרנסיסקו, ראיתי תוכנית כזו בטלוויזיה המקומית. שם זה הי... בנוי אחרת. המאזינים לא התקשרו לאולפן, אלא שלחו גלויות... התפעלתי מהרעיון והבאתי אותו לגלי צה"ל.

● **למה חיכיתם 10 שנים עד לשידור?**

עוד בתקופת צביקה שפירא העליתי את הרעיון, ואחר־כך ג...

חידונים

בתקופת רון בן־ישי. אבל לגלי צה"ל יש בעיה. אנחנו לא יכולי... לפנות לגופים שאינם קשורים למערכת־הביטחון ולבקש מימון... כך שכמעט 10 שנים לא הצלחנו למצוא ממון לתוכנית.

● **איך נמצא הממון עכשיו?**

לפני חצי שנה שוב העליתי את הרעיון, הפעם לפני נחמן שי... נחמן נדלק על העניין, והתחלנו לחפש גוף שיסכים לתרום כסף... עשיתי חשבון שאנחנו צריכים 5000 שקלים לחודשי הקיץ. בסו... פנינו לשקם, והם נידבו לנו את הכסף.

● **מה היה פרס השיא שאליו הגעתם?**

כ־2000 שקלים קיבל אחד המאזינים. פרס המינימום היה כ... 200 שקלים.

● **הקצבתם לתוכנית שלושה חודשים, ובכל זאת אתם ממשיכים.**

כן, מצאנו גוף חדש, שהסכים לתרום כסף. בנק אוצר החייל...

● **מי משתתף בתוכנית?**

כולם. מכל השכבות. מוסכניקים וקיבוצניקים. תלמידי... ועקרות־בית. צעירים ומבוגרים, וכמובן חיילים. אין שום מכנ... משותף בין המצלצלים. כולם נדלקו על העניין, וכולם רוצי... לזכות בפרס. לדעתי, זו התוכנית הכי IN היום. (רונית אנטלר)

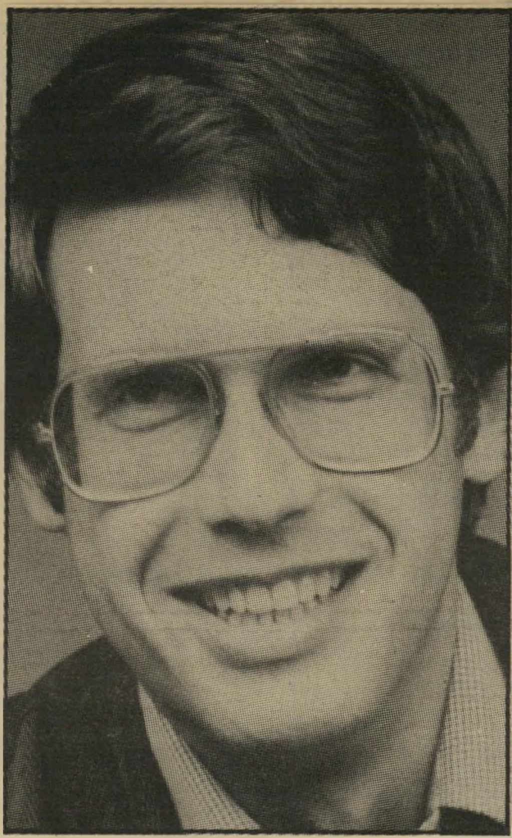

נחמן שי:
„אינני מאמין לפירסומים על נטישת עובדים!"

העיתונות היתה גדושה יום־יום בפרטים: כן עובר! לא עובר! מתי עובר!

המדובר, כמובן, בשדרן אלכס אנסקי, כוכב גלי־צה"ל, העובר לפי הפירסומים לקול־ישראל. בעיקבותיו, כך טופטף מדי יום בעיתונות, שוקלים עובדים נוספים בתחנה אפשרות של עזיבה.

שוחחתי על כך עם מפקד גלי־צה"ל, נחמן שי, שנכנס בתנופה לתפקידו, ודווקא החדיר תיקוות בתחנה־הצבאית.

● **עוזבים אותך?**

אין שום נטישה, ושום עזיבה של עיתונאים מגלי־צה"ל. אפילו אנסקי טרם החליט. כך, לפחות, הוא אמר לי, ולכן אינני רוצה להרחיב דיבור על הנושא.

רדיו

לי ידוע רק על עורכת־תוכניות אחת, שביקשה לעזוב את התחנה. בקשר לשאר השמות שפורסמו באחרונה, שאלתי את העובדים הנוגעים־בדבר, והם פשוט הכחישו את השמועות.

אני לא רוצה להישמע תמים, אבל זה מה שנאמר לי. בינתיים המצב הפוך: אני מקבל פניות מהעיתונות הכתובה והאלקטרונית. בכלל, מאז שהגעתי לתחנה עזבו שני עובדים בלבד: שאול סתו, שהוא מישפטן מבריק, וזאב חספר, שעבר לעיתונות הכתובה. תרומתם של השניים האלה לתחנה לא היתה מלאה. לעומת זאת, הצטרף אלינו דן שילון, המגיש חמש תכניות בשבוע.

● **אתה מרגיש שגל השמועות והפירסומים כבר גרם נזק לתחנה?**

אני מקווה שלא. אני מאמין בכוחה של התחנה. בינתיים נהנית התחנה מפופולאריות וביקוש של אנשים שרוצים לעבוד בה. אני מאמין שהידיעות שפורסמו לא־נכונות, ולכן אני לא כל־כך מודאג.

● **בדקת מהיכן נובעות השמועות?**

אין לי מושג. אולי לך יש מושג? אני מאמין שדווקא לאחרונה התחולל בתחנה הצבאית שינוי גדול. העובדים באמת ניסו להעלות את התחנה על בסיס של יצירה. האווירה השתפרה, נוספו שעות־שידור. אני מקווה שהפירסומים האחרונים לא יזיקו.

(דפנה ברק)

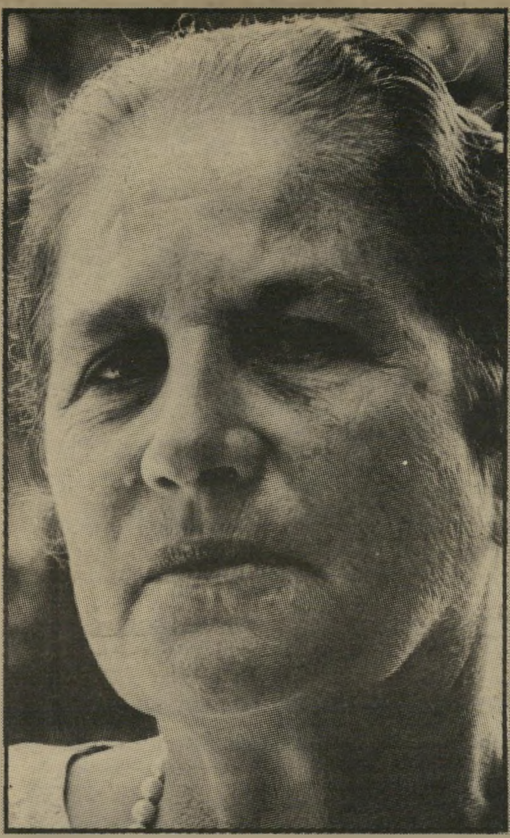

רינה דותן:
„הגברים שהיו בפלמ"ח נוטים לשכוח אותנו!"

בסוף חודש דצמבר יתקיים, מטעם אגודת דור הפלמ"ח, יום־עיון לבחינת מקומה, שיתופה ותיפקודה של החברה בפלמ"ח. יום העיון ייערך ביוזמתן של חברות מקרב לוחמות הפלמ"ח. אל אחת מהחברות הלוחמות האלה, רינה דורי, פניתי כדי לברר כמה עובדות.

● **לפי מיטב ידיעתי, עשו הנשים בפלמ"ח הכל כדי להיות כמו הגברים, לא לקבל פריווילגיות, להיות שוות. למה עכשיו צריך לעשות הפרדה בין לוחמות־פלמ"ח ללוחמי־פלמ"ח?**

אולי פשוט כדי שייזכר שמנו בהיסטוריה של הפלמ"ח. שמנו לב לכך שבכל פעם שהולכים לאסוף עובדות על הפלמ"ח, פונים לאנשים שהיו מפקדים, ומרבית המפקדים היו גברים. התחלנו להרגיש שבעדויות של הגברים נוטים לשכוח אותנו, וראינו שכך לא יבוא לידי ביטוי החלק שלנו. אנחנו היינו מג"דיות ומטה. היינו קשריות וחובשות ופקידות, והיו כמובן לוחמות. לא היו, אומנם, הרבה מאוד לוחמות, אבל הן היו בהחלט בבחינת מיעוט שעשה היסטוריה.

● **כמה נשים היו בפלמ"ח?**

בהתחלה היו כמה עשרות. אחר־כך התחילה תקופת ההכשרות, והמיספר גדל למאות אחרות, ובתחילת מילחמת־העצמאות כבר היו יותר מ־1000 נשים.

נשים

● **...מה נשארו מהן היום?**

קשה לדעת. יש לנו בעיה למצוא אותן. כולן נישאו והחליפו שמות־מי פחה. בינתיים הגענו למעט יותר מ־200 חברות, ואנחנו עושים נ. מאמץ להגיע ליותר. אולי את יכולה לפרסם כאן את הכתובת שלנו, למיקרה שפלמ"חניקיות־לשעבר תיקראנה ותירצינה להשתתף ביום העיון.

● **לאן לפנות?**

לאגודת דור הפלמ"ח, רחוב ארלוזורוב 150, תל־אביב. טלפון 03־228340.

● **נחזור למטרת יום־העיון.**

כמו שאמרתי, אנחנו רוצות לכתוב את העובדות ולהשאיר אותן אחרינו. הצעירות שבנו הן כיום בנות 55, והמבוגרות בנות יותר מ־70. אם אנחנו רוצות לעשות משהו, זה הזמן.

● **איפה אתן רוצות לכתוב את ההיסטוריה הזאת? תוציאו ספרים?**

קודם כל שתהיינה העובדות. יש אנשים רבים שעושים עבודות במיסגרת לימודי־ההיסטוריה על המחתרות. אנחנו רוצים שיהיה להם חומר גם עלינו. אולי אחר־כך מישהו ירצה גם לכתוב ספרים נוספים על התקופה, ותהיה לו האפשרות שלא לשכוח אותנו.

(דניאלה שמי)

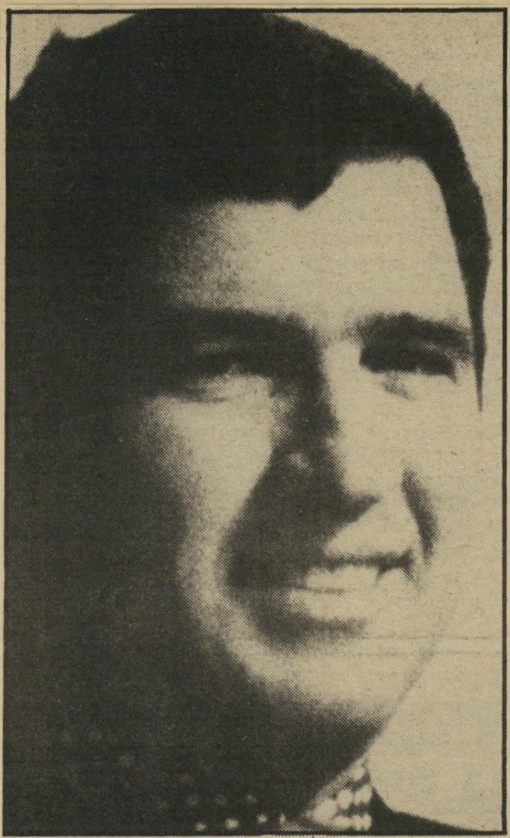

יוסי פרנקל:
„הקהל יילך למופעים פולניים גם בלי נוסטלגיה!"

לא זה בלבד שכמה מהידידים הטובים ביותר שלי הם פולנים (לשעבר), אלא שהם רצים כמו אחוזי־דיבוק לכל מופע תרבותי פולני המגיע ארצה. ובזמן האחרון יש יותר מטיפטוף קל מהסחורה הזאת.

במיסגרת התעניינותי בתיזמורת הקאמרית הפולנית, המופיעה בימים אלה בארץ, הגעתי אל יוסי פרנקל, העושה את הג'וב של נספח תרבותי פולני בארץ ולהפך.

● **מה לך ולתרבות פולנית?**

אני בא מהתרבות — אני משמש סמנכ"ל של אגודת בת־דור, ויש לי גם אמא פולניה. לפני חודש הושאלתי מבת־דור לחברת ארטיס, כדי לקדם יבוא תרבות מפולין, וייצוא תרבות מישראל לפולין.

● **למה דווקא פולין?**

בעשור האחרון קרו דברים חשובים בפולין בשטח המוסיקה. התיזמורת הקאמרית, זו שמופיעה כאן עכשיו, נחשבת כאחת התיזמורות הטובות בעולם מסוגה, והיא מופיעה בכל בירות העולם. מדוע שהקהל הישראלי שוחר־המוסיקה יפסיד אותה?

קרו שם דברים חשובים מאוד בכל שיטחי־האמנות, אבל בגלל ניתוק היחסים בינינו לבין הגוש הקומוניסטי, אנחנו לא יודעים

מוסיקה

עליהם. אם יש כעת הזדמנות לראות ולשמוע, זו הזדמנות שאסור להפסיד.

● **אני מבינה שקיבלת עידוד גדול מכך ש־„מזובשה" ושני המחזות הפולניים, שהוצגו כאן ב־שנה האחרונה, זכו בקהל־מבקרים גדול מאוד. אבל האם חשבתם על האפשרות שאנשים הלכו בגלל נוסטלגיה ובגלל החידוש?**

אני מניח שגם לנוסטלגיה יש קשר, אבל אם המופעים שנביא הנה יהיו טובים מספיק, יילך אליהם הקהל הישראלי גם בלי קשר לנוסטלגיה.

● **מאחר ואין לנו קשרים של ממש עם פולין ועם הגוש הקומוניסטי, האם אתם מקבלים איזו תמיכה מהממשלה או ממישרד־החוץ?**

אנחנו מקבלים עידוד, אבל לא תמיכה כספית. ליצחק שמיר היתה מעורבות. הוא נותן חסותו להופעות.

● **ואם הפולנים באים הנה בהמוניהם, אולי יש סיכוי שגם אמנים מארצות אחרות של הגוש הקומו־ניסטי יגיעו?**

אנחנו עובדים על זה, אבל עדיין מוקדם לדבר על דברים קונקרטיים. (דניאלה שמי)

קולנוע

דמעות של פריטה

הנבל הבורמזי (לב 1, תל־אביב, יפאן) – **קשה לשער מה בדיוק הניע את קון** (אש בשדות, המיש־חקים האולימפיים) **איצ׳יקאווה לחזור ולעשות שוב בעצמו סרט שכבר עשה לפני 30 שנה. אולי משום שהשיטה ממשיכה לפרוח והשוחט ממשיך לשחוט, בכל העולם כולו – ואולי משום שראה את דמעות של שתיקה, ורצה לעשות מחווה משלימה לבימאי רולאנד גופה, הצעיר ממנו בדור.**

אבל אין ספק, סירטו של איצ׳יקאווה (בשנית. הראשון היה אותו הסיפור באותו השם, אך בשחור־לבן) מספר על חייל יפאני בשם מיזושימה. מוסיקאי שאינו נפרד מן הנבל שלו, הנשלח על־ידי מפקדו להודיע ליחידת לוחמים כי המילחמה הסתיימה. אלה אינם משתכנעים, ונופלים קורבן לטבח שעורכים בהם הבריטים. מיזושימה, שהמוסיקה שלו איחדת מיזרח ומערב משני צידי הקווים, מחליט שהוא רוצה לרדת מן המילחמה, מחבריו לנשק, מן העולם כולו – והופך לנזיר בורמזי, בלבשו גלימתו של נזיר שהציל אותו ממות. במיכתב שכותב מיזושימה למפקד יחידתו הוא מסביר, שכל עוד תאדים אדמת ארץ־בורמה מדמם של חיילים, לא יוכל לחזור אל חבריו.

המסר ברור: כל דם, מבלי להתחשב בגזע, בדת, בלאום או במדינה, הוא אדום. כל אדם, בלי הבדלי מוצא, חינוך, תרבות

החייל מיזושימה כחייל בורמזי – שלום לדגל

או אידיאליזם עונה לאותו שיר עצמו. כל זמן שהציוויליזציה לא תכניס זאת לראשה, יגדל מיספר השדות שיצמיחו קברים. ואם להנחלת רעיון זה צריך אדם לרדת מדיגלו, מעדיף איצ׳יקאווה את ההתכחשות לדגל, אך לא את האלמת המנגינה. סרט עצוב, יפהפה מבחינה טכנית, קצת איטי, ובכל זאת חסר חצי שעה מן המקור, שנראה בפסטיבל־ונציה בשנה שעברה.

יריקה בפני המיפלגה

יומן נעורים (גורדון, תל־אביב, הונגריה) – **זהו אחד הסרטים ה־הונגרים שנגזר עליהם להתיישן קודם כל על המדף (במיקרה זה – כשבע עשרה שנים), כדי שעם הצגתם יתגאו ההונגרים במוצר ויגידו: נו, יין ישן יין טוב. אבל האמת היא קצת אחרת.**

בשעתו, כשעשתה מארתה מסארוש את יומן אינטימי (וזהו בדיוק שמו של הסרט בכל העולם, את עניין הנעורים אפשר להשאיר לפירסומאי), אף אחד בארץ קומוניסטית, שטרם השתחררה מעינו של האח־הדב הרוסי הגדול, לא היה מעלה בדעתו להציגו. אבל הגברת מסארוש, שהיתה אז אשתו של בכיר בימאי הונגריה, מיקלוש יאנצ׳ו, היתה אמיצה ועקשנית, והחליטה שהגיע הזמן להתחשבן עם הסטאליניזם ומורשתו. מה עוד שלגברת היה חשבון אישי נוקב וממשי ביותר עם הרוסים: אביה, פסל הונגרי, עבר עם מישפחתו לרוסיה בשנות השלושים. מאוחר יותר חוסל בציד האינטלקטואלים על־ידי סטאלין. אמה מתה גם היא ברוסיה. הנערה חזרה למולדתה בשנות החמישים, אומצה על־ידי דודתה, חברת המיפלגה הקומוניסטית בבודאפשט, וראתה כיצד מאגדה, דודתה, מתבשלת באמביציה המיפלגתית המגוחכת, שהמיטה אסון על הונגריה כולה.

בעיה שעיכבה בשעתו את הסרט היתה קיטעי יומנים רוסיים, שמסארוש השתמשה בהם. כשהרוסים גילו את תוכנו

ז׳וז׳ה צינקוצי – בוז לקומוניסטים

של הסרט, עצרו אותו, ומסארוש נאלצה להחליפם בקיטעי יומנים הונגריים מאותה התקופה. אך גם כך, ההונגרים, שטרם השלימו עם השפעת הדוגמות הקומוניסטיות הקיצוניות על החברה והחיים בהונגריה, ושרידיהם חיים וקיימים בה עד היום, לא התלהבו כלל להסתכל בראי. התבוננות זו של מסארוש הצעירה, בציניות חסרת־רחמים, בכל מיני פרות מקודשות, מרתקת בסיפור הקולנועי.

מחול בלי כבלי קסמים

אהבה מכושפת (גת, תל־אביב, ספרד) – **הבאלט של מנואל דה־פאיה,** אהבה בכבלי קסמים, **בדרכו לבד העברי, עבר קיצור קוסמטי. מישהו חשב שהכישוף יעזור לאהבה ו/או לסרט. אבל טעה. אם המוסיקה של דה־פאיה אכן מסעירה, באות כל התוספות המיותרות של קארלוס** (קריאת העורב, כרמן) **סאורה ומתירות את הכישוף. לא. הסרט הזה אינו מכשף.**

אולי משום שסאורה קושר את עצמו בעת האחרונה, מבחירה או מאילוץ, בכבלי קסמים – מצד אחד לכוריאוגרף־כוכב אנתוניו גאדס. מצד אחר לכוכבת לאורה דל־סול, שלבד מהיותה חברתו של בנו טרם הוכיחה את עצמה כשחקנית (בכרמן היתה מרעישה ומפתיעה, בלא מאוחר לאהוב, גם הוא של סאורה, היתה מגוחכת).

הצער למראה סירטי סאורה המאוחרים גדל ומכביד. בעיקר אם זוכרים את סרטיו המוקדמים, שהיו אלגוריה קולנועית משכנעת למצבה של ספרד בימיו של הגנרליסימו פרנסיסקו פרנקו. כשנגמר פרנקו – עבר הקסם. גאדס, שזה בשלישית מונצח ביצירותיו הכוריאוגרפיות על־ידי סאורה, אינו זוכה הפעם למימד נוסף בעזרת המצלמה. בעוד חתונת הדמים היה מעקב מרתק אחרי עבודתו של האמן והצצה למיטבח אמנותו, כרמן ניסה לשלב מציאות בדמיון וצלע בעניין המציאות, בא הסלט המעורב של אהבה בכבלי קסמים

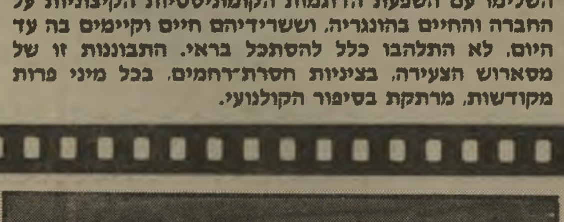

לאורה דל־סול – מעצבן ומיותר

ומייגע אפילו בקיטעי־המחול שלו. נסיונו הכושל של סאורה לערבב מין בשאינו מינו – מעצבן ומיותר. יש כאן עירבוב של המוסיקה המקורית של דה־פאיה עם שירי־עם, מחולות צוענים ומוסיקה ספרדית מודרנית, והכל סגור על בימה חונקת, כדי להדגיש שמתבוננים בסיפור מתוך ריחוק אמנותי. דל־סול מאבדת את ייחודה בתפקיד צדדי, וכריסטינה הויוס לא משכנעת כאהובה הסהרורית.

גם חצות

קולנוע חדש

בבית־ציוני אמריקה

אולם חדש ואינטימי יפתח את שעריו בסוף חודש זה לפעילות קולנועית — זהו „הקולנוע” בבית־ציוני־אמריקה בתל־אביב. המפיץ אלי גלפנד יפעיל אותו, אחרי שהכניס לתוכו 250 כורסאות מודרניות, מכונת הקרנה חדשה, דולבי־סטריאו ומיזוג־חימום אוויר, כיאה לאולם חדש.

את הקולנוע ינהל יורם קליינר, ולבד מהק־רנות מיסחריות שוטפות יתקיימו בו גם פעילויות הדרכה, כמו יום־קולנוע ארוך לבתי־ספר, הק־רנות מיוחדות לקהל דובר אנגלית במיסגרת „מועדון הסרט הטוב”, והקרנות־חצות לצעירים.

את הקולנוע תפתח הקרנתו של אהבה במחתרת על־פי היהודי האחרון בברלין, בבימויו של טוני פייג׳ ובכיכובה של ז׳קלין ביסה.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: סירטי וודי אלן בבית לסין; שואה; נשיקת אשת העכביש; לה טראוויטה; עוברת אורח.

ירושלים: נשיקת אשת העכביש.

חיפה: שואה; עוברת אורח.

תל־אביב:

★ ★ ★ **שתי אצבעות מצידון** (פאר, מוצג גם בהבירה בירושלים ובשביט בחיפה, ישראל) – הבימאי אלי כהן הצליח להעניק לסרט ההדרכה הצה״לי נשמה ואותנטיות של דוקודראמה אמיתית: השבועות האחרונים של חיילי צה״ל בלבנון, עם כל הפחדים, הסלידה, העייפות והערגה הביתה של בני־אדם שאינם רוצים את המילחמה הזאת. הישגי־משחק נאים של כל הצוות, בעיקר אלון אבוטבול, שאול מיזרחי, רוני פינקוביץ׳.

★ ★ ★ **זיכרונות אהבה מפירנצה** (צפון, מוצג גם באורלי חיפה ובבנייני־האומה בירושלים, ארצות־הברית) – ג׳יימס אייבורי מגיש גירסה מבריקה לספרו של אי־אם פוסטר, כשהחברה האנגלית הבורגנית משחקת בנרמה

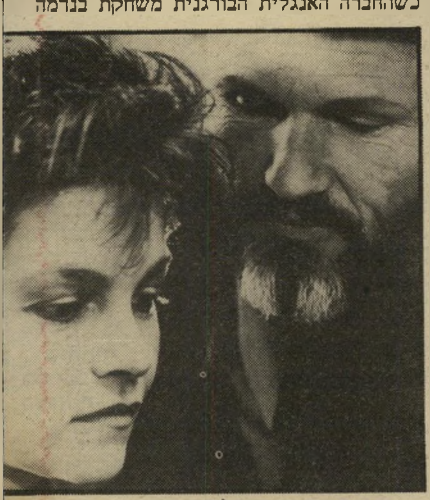

קריסטופרסון ובוז׳ולד ב„בעקבות הכרך”

אווירה מיוחדת במינה

לי. עוזרים לידו שחקנים נפלאים: מגי סמית, ג׳וליאן סנדס ואחרים.

★ ★ **קוקה קולה קיד** (סיוון, אוסטרליה): דושאן מאקאבייב מוכיח כיצד יהרוס הקאפי־טליזם כל חלקה טובה. הפעם באוסטרליה. אף על פי שאין זה הטוב בסרטיו, יש בו הרבה ניצוצות של גאוניות ורעיונות מטורפים.

★ ★ ★ **נשיקת אשת העכביש** (דיזנ־גוף 2, מוצג גם בסמדר בירושלים, בראזיל) – ידידותם המופלאה של מהפכן והומוסכסואל ב־כלא דמיוני מולידה רעיונות על חרותה של רוח־האדם ועל ערכי הומאניזם ואהבה מול חייתיות של מישטר עריצות. מישחק מופלא של ויליאם הרט (שחקן השנה של העולם הזה).

★ ★ ★ ★ **עוברת אורח** (פריז, מוצג גם בקרן־אור המחודש בחיפה, צרפת) – סרט אכזרי וחסר ויתורים על נערה המנתקת את עצמה מכל התחייבויות ריגשיות וחומריות לחברה, זוכה באותו יחס אדיש מן החברה, ומוצאת את מותה על רקע לא־איכפתיות קודרת זו. עם שחקנית־השנה של העולם הזה, סאנדרין בונר.

עדנה פיינרו

תוכנית טלוויזיה על גירושין

— שלום אדוני, מתי אתה התגרשת מאשתך? מה אתה יכול לספר לנו על התהליך?

— אני ואשתי החלטנו...

— טוב, יפה, אנחנו נחזור אליך בהמשך התוכנית. כן, את גברתי, מתי הבנת שהנישואין שלך נכשלו?

— זה תהליך ארוך, זה לא קורה בבת אחת...

— כן. כמובן, תודה רבה לך. רציתי לשאול אותך, ח"כ שולמית אלוני, מה דעתך...

— אני חושבת שאין מנוס מנישואין אזרחיים בארץ...

— כן. עמדתך ידועה, נחזור לזה בהמשך. אולי אתה אדוני, תגיד לי, כשהוריך התגרשו, לצד מי היית?

— אני לא יודע. תראה, שניהם צודקים ואני לא יכול...

— טוב, תודה לך, נחזור אליך בהמשך. כן גברתי, אני יודעת שאת רוצה להגיד כמה דברים. אבל הזמן אוזל ואנחנו מתקרבים לסוף התוכנית. אני נורא מצטער. אני באמת מאוד מצטער. אני מבקש סליחה. אני מאוד־מאוד מצטער.

מה שאני, כצופה, הבנתי מהתוכנית כניסה חופשית בעניין הגירושין, הוא שהטלוויזיה הישראלית היא נורא עסוקה ואין לה זמן לאנשים הרוצים לספר את הסיפורים הפרטיים שלהם. מצידי זה בסדר. בפעם הבאה הם יכולים להקרין איזה סרט־מתח טוב להנאת הצופים, ולא לעשות מאמצים של שעה וחצי בלסתום פיות של אנשים שהזמינו אותם כדי לדבר.

עשיתי לזה סוף: על מני ורבקה'לה

לא מכירה את ריבקה'לה, ברוגז עם מני

עד לפני כמה חודשים השתתפתי בתוכנית־רדיו, ביחד עם מני פאר ושלמה ניצן ויאיר גרבוז ומאיר שלו וטוביה צפיר ומנחם זילברמן. פעמיים בחודש היו אומרים את השמות שלנו ברדיו בחבילה אחת.

חלק מהמאזינים אהבו את התוכנית ונהנו ממנה. והחלק השני? מה שהוא הצליח להבין מכל התוכנית זה שאני מכירה את האדונים האלה והם מכירים אותי.

מה כל־כך נורא? כלום. בסך־הכל הם היו אומרים לי שמנחם השמין נורא, והשערות של גרבוז זו ממש בושה, ולמה שלמה ניצן לא מתחתן כבר, ואולי אני יכולה לברר אם האחות של אשתו של טוביה גרה פעם בקריית־ביאליק. מה אגיד לכם, לומדים לחיות עם זה. באמת לא נורא.

אבל זה רק עד שבוקר אחד בהיר, או לילה אחד כהה, קיבל מני פאר את התוכנית הדו־חודשית ממני מני. עד היום אני לא מבינה למה הוא עשה לי את זה. למה אני צריכה לקבל כל יום חמישה טלפונים המתחילים ב„תראי, את מכירה את מני פאר, תעשי טובה ותשאלי אותו אם זה מעניין אותו לראיין..."

וזה רק המישפט הפותח, כמובן. אחר־כך בא הסבר ארוך ומייגע על תכונותיו הנפלאות ועל ייחודו של האיש/האשה המועמדים לראיון טלוויזיוני, ולמה כדאי למני, ואיך זה יעזור לעם ישראל וכו'.

היום גמרתי עם העניין הזה. טילפנתי למני פאר ורבתי איתו. מהיום אני לא מדברת איתו והוא לא סובל אותי. עד כדי כך הוא לא סובל אותי, שאם אני אזכיר לפניו איזה שם לראיון בתוכנית שלו, הוא כבר ידאג שאת האיש/האשה הזה/ו לא ירצו לראיין באף אחת מתוכניות הטלוויזיה האחרות.

אגב, פגשתי את ריבקה'לה מיכאלי רק פעם אחת בחיים, ואנחנו לא במצב של לבקש ממנה טובה.

תודה רבה לכולכם.

עצות

החברה השוויצרית שלי (מחלקת־חיסכון) ביקשה ממני להודיע לכם, שאם טרחתם לסובב את הכפתור במקרר כדי להגביר את הקירור, בחודשי הקיץ, הגיע הזמן לסובב אותו בחזרה ולהוריד את רמת־הקירור. היא אומרת שזה חוסף שקלים נכבדים, ובעניין הזה של חיסכון בשקלים אני אף פעם לא מתווכחת איתה.

● ● ●

ועוד משהו. הימים האלה הם הימים בהם ילדים ואנשים אחרים נוהגים להצטנן. אפשר, כמובן, לחיות עם שיטת־הריפוי האומרת „עם תרופות זה יקח שיבעה ימים, ובלי תרופות שבוע", אבל יש אמהות יהודיות שגידול ילדים בלי תרופות נראה להן רשלנות פושעת וקיפוח מזעזע.

הרוקח שלי (אנחנו קונים אצלו סבונים, סיכות־ראש וסוכריות־מנטה) אמר לי שהלהיט האחרון נגד ילדים מצוננים הוא נומצין, שהוא שיקוי לשעות־הלילה, המקל על שיעול ושאר צרות נילוות. תוצרת הארץ, שכחתי לשאול כמה עולה, אבל מה זה כבר לעומת בריאות ילדינו.

אגב, מי שיש לו דחיה נפשית מכל תרופה באשר היא שם (כמוני, למשל), למה שלא ינסה לרפא את ההצטננות של ילדיו בגוגול־מוגל נפלא: בוחשים בספל חלמון (צהוב) אחד עם שלוש כפיות סוכר ומוסיפים לו חלב חם. לשניים שלי זה עוזר כבר שנים רבות, טפו טפו טפו.

שיחת־חולין

בטיול קצר בכיכר דיזנגוף בתל־אביב, למול הפלא המשפריץ אור, צבע ומוסיקה.

הילד: אמא, למה בנו את זה בכלל?

אני: כדי שתיירים יראו.

הילד: אז אולי יותר טוב שיעבירו את זה ללונדון. שם יראו את זה יותר תיירים.

עבודת־יד

אסף, ילד שלי מוצלח, ממש משתגע להכין שיעורי־בית כל יום. אלא מה? מפריעים לו. חד וחלק. הילד רוצה להכין את השיעורים, וכל העולם נגדו. יום אחד המורה כתבה את שיעורי־הבית על הלוח, אבל הוא לא הספיק להעתיק. יום אחר הוא אומנם העתיק, אבל שכח את הדף בכיתה. יום אחד בדיוק נשבר לו העיפרון ולשום ילד לא היה עיפרון נוסף. ביום אחר, כשהוא כבר התיישב בבית להכין את השיעורים, השכנים פתחו רדיו מאוד חזק וזה הפריע לו. פעם אחרת, לפני זמן הכנת השיעורים הוא רב עם אחיו הקטן וכבר לא היה לו ראש להכין שיעורים. פעם קר לו בחדר שלו וחם לו במיטבח, פעם כואב לו הראש ופעם יש לו יבלת ברגל, שמפריעה לו מאוד להתרכז בתנ"ך.

הילד הזה, מה שיש לו בחיים זה זוג הורים המוכנים לעשות הכל בעולם כדי שהילד המוצלח שלהם יעשה שיעורי־בית. אנחנו צועקים על השכנים שינמיכו את הרדיו, קונים לו 300 עפרונות כדי שאף פעם לא יהיה חסר, הולכים לטייל עם הילד הקטן כדי שלא יריב איתו, מחממים את החדר שלו ומקררים את המיטבח ונותנים לו נשיקה בראש כדי שיעבור לו הכאב, ואחרי כל זה הילד באמת, פה ושם, מכין שיעורי־בית, והמישפחה בהיסטריה של אושר.

אבל הילד, למרות שהוא לא תמיד מכין שיעורי־בית, הוא ילד חכם מאוד. הוא תפס מזמן ששני הפראיירים המבוגרים הגרים איתו בדירה מנגנים לפי החליל שלו, ואפשר להשיג מהם כל דבר.

נו, למה כל הסיפור הזה? כי אתמול בבוקר הואר הודיע למישפחה שהשולחן שלו מלא בספרים ובדיסקטים של מחשב ובמחשב עצמו, ואם לא יקנו לו, באופן דחוף ביותר (כלומר באותו היום ממש), שולחן מיוחד למחשב — הוא ייאלץ (למרות רצונו, כמובן) להפסיק להכין שיעורים לאלתר ולתמיד.

עוד באותו בוקר התפצלו הוריו של המיקרה הנ"ל (להלן הילד) לשני כוחות עיקריים, וכל אחד יצא לחפש שולחן־מחשב זול, מתוך מגמה להיפגש בצהריים ולהחליף חוויות ומחירים. במילים אחרות: תחרות. ואם תחרות, אז למה שאני לא אנצח פעם אחת? וכדי לנצח את הבעל, אני מוכנה אפילו לנסוע לדרום העיר.

כך עשיתי, והנה תוצאות מחקרי: ברחוב הפטיש, פינת רחוב הרצל, יש מה שנקרא „מחסן לנגר החובב." רהיטים מכל הסוגים והמינים נמכרים כאן בלתי־מורכבים, אבל עם הוראות שימוש וכל הברגים ושאר הברזלים נחוצים. אמרו לי גם את סוגי העצים המשובחים שהדברים עשויים מהם, אבל אחסוך מכם אינפורמציה זו, המסתכמת באותיות לטיניות. מה שחשוב הוא ששולחן־מחשב עולה 50 שקל, שולחן סלוני — 65 שקל, סיפריה גדולה לילד, הכוללת מגירות ושולחן־כתיבה — 180 שקל ומזנון בן שלושה חלקים — 220 שקל. אגב, מדפים גדולים לספרים או לחפצי־נוי אחרים עולים 9 שקל המדף.

נכון שצריך להביא את זה הביתה ולהרכיב לבד. אבל בשביל מה יש בעלים בעולם?

הכל ביחד: 220 שקל

פינת בן־יהודה

קצת מונחי קונדיטאות:

„עוּגַת־חוֹל"	פְּרוּרִית
petit-four	פַּת־פְּאֵר
Dragee	תַּרְגִּימִית
bienenstich	עוּגַת יַעֲרָה

זהירות! גם בשמות העבריים שלהם זה משמין.

דניאלה שמי

זמר־קאסטות מוכר במאה־שערים

★ נשיקות ליזהר כהן ★ מקום ניו־יורקי

כולם נראו קטנים במקום הענקי

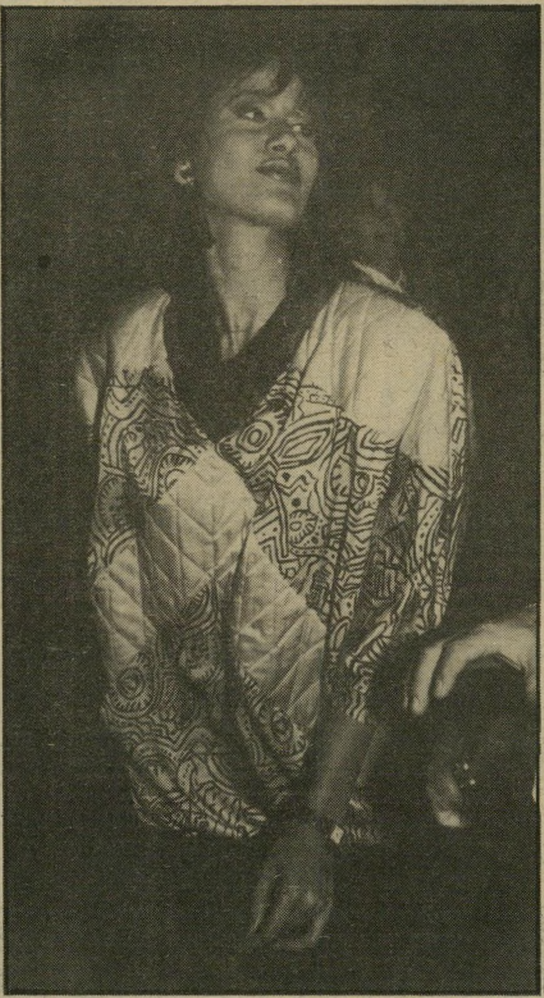

שרי חן הדוגמנית היפהפיה באה למקום עם בעלה, צביקה סמלר. למרות שההודעה על הפתיחה עברה רק בשעות הערב, הגיעו לשם אלפים.

אילנה סיבוני דוגמנית ומלכת־המים לשעבר, עמדה עם חבורה גדולה של מעריצים סביבה. החבורה לא רקדה.

במהירות הבזק עברה השמועה. ב־5 אחרי־הצהריים ניתן הרשיון המיוחל, והטלפונים ברחבי העיר עבדו שעות נוספות: הסינרמה נפתחת! סוף־סוף. גם מי שראה הרבה דיסקוטקים בעולם, ואפילו את הגדולים שבהם, שבניו־יורק, אמר שכזה מקום משתווה להם, אם לא עולה עליהם. בשעה 11 בלילה כבר היו במקום מאות אנשים, ולא נודע כי באו אל קירבו.

ב־2 אחר־חצות היו במקום אלפיים איש, ורק אז, הוא התחיל להתמלא.

המקום פשוט ענקי. הכניסה ענקית ומעוטרת שיש יקר, שוטרים מיוחדים ומנומסים בחליפות מפוארות קיבלו את הקהל, הסאונד המעולה עורר קינאה והתאורה, המתחלפת כל כמה שניות באפקטים שונים, היתה מדהימה ביופיה. וזה עוד לא הכל. לדברי **שלום פנסטר**, מבעלי המקום, עוד יהיו שינויים ותוספות. על רחבת הריקודים, משהו כמו מיגרש־כדורסל, השתוללו האלפים — לא צפוף ולא חם.

בחוץ, בין המיסעדות והבארים שבמקום, נראו כל מיני־החשובים והיפים שבאו לראות, וכמובן להיראות. אבל במקום הענקי הזה כולם נראו קטנים.

ציפור אייזן המשתתפת בתשדיר ה־שרות הטלוויזיוני קח עוד תפוז, העדיפה לקחת בירה ונסחפה לריקוד משגע.

שרה שלוש צעירה תל־אביבית בת 21 מושכה תשומת־לב כללית כשרקדה לה יחפה על רחבת־העץ הענקית בסינרמה.

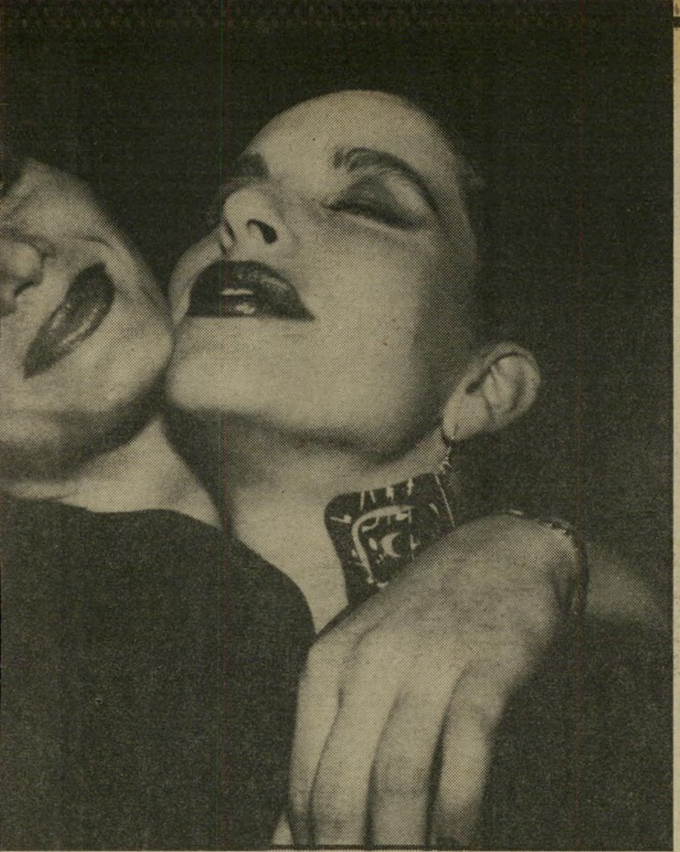

סמדר גנזי הדוגמנית בת ה־24 חזרה לאחרונה מלונדון, שם דיגמנה בהצלחה את דגמיה של האופנאית דורין פרנקפורט, ואף פלירטטה עם

מוסיקאי אנג...
משמאל: הדו...
מדגמנת מזה...

קלרה רון הדוגמנית גבוהת־הקומה, ביחד עם קמיל נייקרק, הדוגמן לשעבר והמנהל החדש של מועדון הרבי סמס. הזוג עומד להינשא בקרוב.

גודי ק...
כלהקת הריקו...

החברים הגבוהים של קמיל

הוא ממוצא הולנדי, מנהל מיסעדה צ...
תית וערך ערב בראזילי, כשהאורחים ר...
מאיטליה. מי זה? **קמיל נייקרק**, דוג...
צילום עד לזמן האחרון, שעשה הסבה לני...
המיסעדה והדיסקוטק (הרבי סמס) שבמ...
ימית.

כשקמיל הגיע למקום, החלו לנהור ל...
קום כל חבריו ומוקיריו, הדוגמנים והדוג...

שולה ניסני החיפאית הגיעה לתל־אביב והלהיבה במועדון שבכיכר־אתרים את כל באי המסיבה של מישל כהן. שולה, ששם־הבימה שלה הוא „לילה", זכתה בדולארים רבים.

מישל יגיע רחוק

יש לו קול טוב, הוא נראה לא פחות טוב מזמרים אחרים, ועכשיו ההצלחה תלויה בקהל. זהו **מישל כהן**, זמר בן 30 מיד־אליהו, שחגג השבוע את יציאת תקליט־השדרים החדש שלו.

יתכן ששמו עדיין לא מוכר לכולם, אבל 70 אלף איש כבר רכשו קלטות שלו בתחנה המרכזית. אולי כוכב חדש.

אם מסיבה — אז בגדול. המועדון ג'ימיס, שבעליו, **אריה מזרחי**, חגג בו ביום את יום־הולדתו ה־23, הזמין את מישל, חבריו ובני־מישפחתו לחגוג בו. גם **ניקולס**, הזמר היווני, חלק כבוד ונתן שני קטעים ביוונית. כוכב הערב, מישל, נקרא באיחור לבימה, עבר בין ענני עשן הסיגריות, עלה לבימה, ובליווי תיזמורת קטנה נתן את שני שירי התקליט החדש. רקדנית־הבטן החיפאית לילה — או, בעברית: **שולה ניסני** — עינטזה לפניו. היסטריה.

מישל, שקסטות־חזנות שלו מופצות גם במאה־שערים, הפגין, תוך כדי שירה, ריקודים חסידיים למהדרין עם לילה, ואילו הגברים בקהל שלפו דולארים ירוקים ודחפו לחזייתה. מה שאין לו עדיין, למישל, זה סיגנון בהחזקת המיקרופון. שלא כחיים משה או שימי תבורי, זקורי האצבעות על המיקרופון, הוא מחזיק אותו כמו שצריך.

הוא עוד ילמד את הסטייל.

מישל כהן שר לאורחיו את שירי התקליט החדש שהוציא לאחרונה. מישל, בן למישפחה „דתית, מקליט גם מוסיקה חסידית, הנמכרת במאה־שערים, וגם קלטות לתחנה המרכזית.

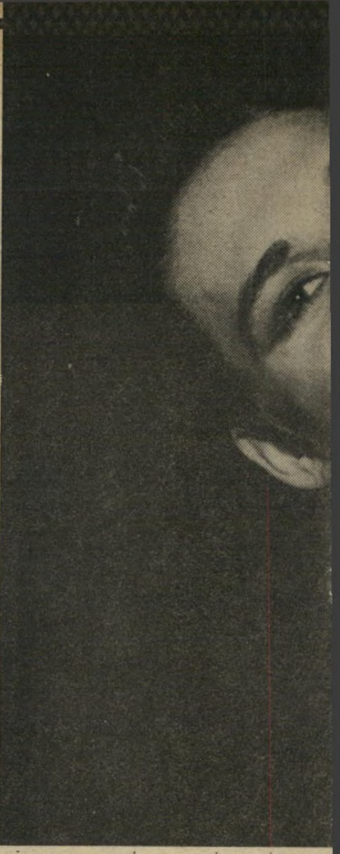

...מור, שיגיע כנראה בעיקבותיה לארץ. ...ענת טירן, בת ה־22. סמדר, חיפאית ...בלבד, וכבר טיפסה לצמרת מיקצועה.

אחת מקבוצת הרקדניות הצרפתיות שהגיעו למקום. החבורה, המופיעה בפסטיבל־הקסמים, הקסימה את כולם.

ניות ואחריהם, כמובן, כל מבלי העיר.

למיסעדה הצרפתית הוא הביא שף צרפתי אוריגינאל, ואילו את התפאורה הנאותה לדיסקוטק מספקים חבריו. פונץ' בראזילי חריף, שחולק בכניסה, רומם את מצב־הרוח, והזרימה של האנשים פנימה אל הדיסקוטק היתה בקפיצות ובריקוד.

יזהר כהן בא למקום וזכה למטחי נשיקות מכולם, ולברכות על הופעתו החושפנית והמרשימה בטלוויזיה, ואילו חבורת דוגמנים איטלקיים, המופיעה במלון הילטון, עברה כולה לרקוד בימית. מה שבלט אצלם הוא הגובה. אין אחד או אחת שהוא פחות ממטר ותישעים.

סמדר גנזי, כולה בשחור, סחפה לריקוד את כל חבריה, ורקדה ארוכות עם הקולגות שלה, **רונית ויגלר** ו**ענת טירן**. מי שהלהיבו במיוחד היו רקדניות צרפתיות, המופיעות כעת בקירקס־הקסמים, שהדגימו לכולם פרק בהילכות ריקוד.

יונה צדוק היא דמות חדשה בתל־אביב. יונה, תימניה בת 21 מחיפה, בלטה ביופיה גם בין עשרות הדוגמניות שהיו סביבה. בתצלום מימין: רונית ויגלר בת ה־17 והספר מואיש חן.

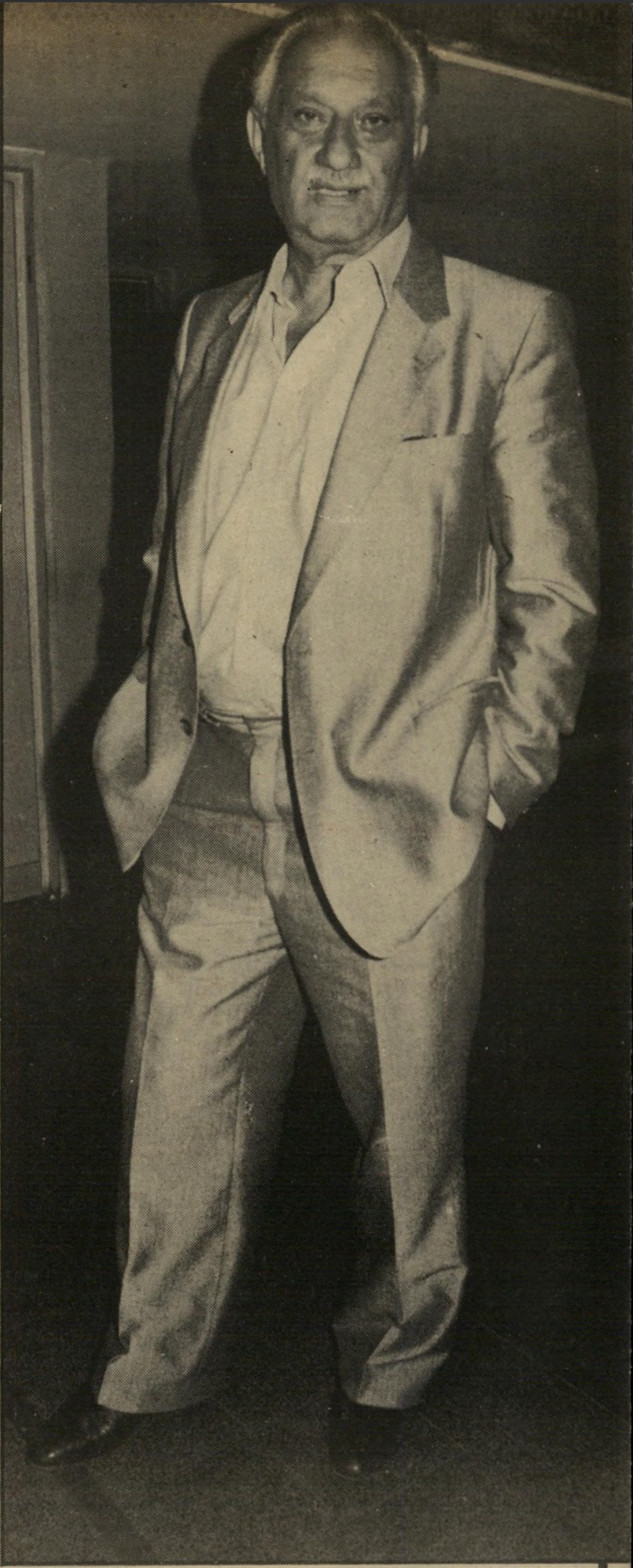

האסון של גוגה

לסיפור הזה עליי להקדים הקדמה אישית.

גוגה רג'ואן שונאת עיתונאים. יש לה סיבה טובה לכך, כפי שיתברר בהמשך.

לפני שנה ביקרתי באתר־הנופש מיצפה־הימים שליד ראש־פינה. גוגה שהתה שם כשבאתי. כשסיפרו לה שרחל המרחלת באה למקום, היא הודיעה שהיא אורזת את חפציה ועוזבת מייד.

„אני שונאת עיתונאים!" הכריזה, „ורכלניות על אחת כמה וכמה!"

אחרי שלושה ימים הפכנו ידידות. אי־אפשר לעמוד בפניה, כי היא אשה מרתקת. אז היא גם סיפרה לי מה מקור שינאתה לעיתונאים.

לכן יתכן שאיני אובייקטיבית לגמרי כשאני כותבת על גוגה רג'ואן.

■ ■ ■

ביום השבת, השבוע, ישבה גוגה רג'ואן, בעלת חברת־הנסיעות הגדולה בירושלים ואשתו של קבלן עיר־נכסים, במיסעדה סינית בבירה.

נראה על המסך משה דיין, ביומן החדשות.

ליד יגאל ישב בן השכנים, נער בן גילו. „אתה רואה אותו?" אמר ליגאל, כשהוא מצביע על דיין, „האמא שלך מתעסקת איתו!"

ההערה הלגלגנית פגעה קשה בנער, ששמע על עיסקי־הנשים של דיין, שהיו אז מפורסמים במדינה כולה.

כשנודעו הדברים להוריו של יגאל הם רצו להגיש תביעה נגד הילד והוריו. אולם הם היו כל־כך שבורים, שהחליטו כי אינם מסוגלים לעמוד במתח.

איכשהו נודע הדבר למשה דיין. משה וגוגה לא הכירו זה את זה כלל, ולא נפגשו עד אז מעולם. אולם דיין טילפן לגוגה והודיע לה שאם היא תגיש מישפט, הוא מוכן לבוא ולהעיד שלא הכיר אותה מעולם.

מאמינה בשקל

גוגה לא שכחה את המחווה. כעבור שנים, כאשר נישא משה דיין לרחל, הגיע לביתם זר־ענק של שושנים. השולחת היתה גוגה.

גוגה רג'ואן נדרה לעצמה שלא תיתן לאסון לשבור אותה. מאז ועד עכשיו היתה ידועה בציבור כאשה עליזה, שוקקת־חיים. בירושלים היתה שם־דבר, המלכה הבלתי־מוכתרת של חיי־החברה.

רק מי שהכיר אותה מקרוב ידע כי הסיוט של היום ההוא לא נטש אותה. היא גם לא שכחה שכמה עיתונים ציינו אז את הסיבה למות בנה.

יותר מכל מה שקרה בימים האח־

יחד עימה ישבו ידידים, וביניהם סוחר־העורות הגדול, נחום חבס ואשתו דליה.

„אני מצטערת שאיני יכולה להזמין אתכם לסיבוב ביאכטה שלי!" אמרה במרירות. היא רמזה על כך שאחרי מעצר בעלה נאמר בעיתונים שהוא אחד מ־400 עשירי העולם, משהו בדומה למישפחת אונאסיס ביוון.

רק מעטים ידעו כי הקשר בין הזוג חבס ובין גוגה רג'ואן הוא ישן, ושהוא חושל בנסיבות טראגיות מיוחדות במינן. „מה שקורה לי עכשיו אינו צל־צילו של הסבל שעברתי לפני 22 שנה!" התנחמה גוגה.

הזוג חבס ידע למה היא מתכוונת.

לפני 22 שנה חזר יגאל בנם הבכור של גוגה ומוריס רג'ואן מהצגת קולנוע, אחרי פעולה בתנועת־הצופים. גוגה ישבה בטרקלין ביתה, בחברת בני־הזוג חבס וילדיהם.

החברה הירושלמית הוכתה בתדהמה: מוריס רג'ואן נעצר. בשביל אשתו, גוגה, היתה זאת טרגדיה שניה

„גם מחר אלך לקולנוע!" התריס יגאל רג'ואן, שהיה אז בן 14, נער מוצלח ויפה־תואר.

„אתה לא תלך לקולנוע יום אחרי יום!" החליטה גוגה.

„אני אעשה מה שאני רוצה!" אמר הנער, יצא למיטבח והכין לעצמו סאנדוויץ'.

גוגה ראתה את הבן נוטל את הכריך ועובר לחדרו.

כעבור חמש דקות נשמעה חבטה חזקה. גוגה חששה שקרה משהו לבת הקטנה, ששיחקה בגינה, ויצאה אליה. אבל הילדה ציחקקה ושיחקה.

האם לא היתה שקטה, והלכה לראות מה שלום הבן. היא מצאה אותו בארון, כשדלתו פתוחה. מיפרקתו היתה שבורה. הוא היה תלוי בחגורה.

אחרי ההלוויה ניסו גוגה ומוריס לברר מה קרה. הסתבר כי בקולנוע

גוגה היא ממוצא פולני. הוריה התנגדו לנישואיה עם ספרדי. היא ברחה מהבית והתחתנה עם מוריס רג'ואן

גוגה בחתונת בתה (עם אפריים פורן)
„בעלך מת!"

רונים, עם מעצר בעלה, פגע בה קטע שהופיע במקומון הירושלמי כל העיר. שחזר על הסיפור הישן, כאילו אכן התאבד הילד בגלל היחסים שהיו בין גוגה ובין משה דיין. השבוע תבעה גוגה מהעיתון להתנצל ולשלם 200 אלף שקל לאגודה למילחמה בסרטן, שהיא היושבת־ראש שלה בירושלים. ולא, איימה, תגיש מישפט על סכום של מיליון ו־300 אלף שקל — אותו הסכום שבעלה נחשד בגניבתו מבנק ישראל־אמריקה.

„אני עוד מאמינה בשקל הישראלי," אמרה בחיוך סרקאסטי.

מישפחת רג'ואן אינה נובו־ריש. להיפך: זהו מה שנקרא „כסף ישן", התאלמנה ונותרה בחוסר־כל.

כנאה למישפחה אמידה ותיקה, אין מישפחת רג'ואן מנהלת חיי־עושר ראוותניים. הרג'ואנים גרים בבית של אף יותר מן המעצרים הסנסציוניים האחרונים, כגון מעצרו של הממונה על המחוז, רפי לוי (ראה עמוד 6), ושל זורח גהל, יצרן הסיגריות.

בית רג'ואן מוגן על־ידי טלוויזיה במעגל־סגור, ועל המסך ראתה גוגה ארבעה גברתנים, שהחזיקו בידיהם אקדחים שלופים. כששאלה מי הם, השיבו „מישטרה!" לפי דרישתה, הציגו על מסך־הטלוויזיה את תעודותיהם.

כשפתחה, התחילו הארבעה להתרוצץ בכל הבית. וטענו כי קיבלו הודעה על נסיון־פריצה. ואכן, על מירפסת ה־בית נמצאה לבנה גדולה, שנזרקה דרך

ארבעה גברים עם אקדחים שלופים, צילצלו בפראות בדלת. השעה היתה 4 לפנות בוקר. הם הציגו את עצמם כשוטרים

הזכוכית, הגובלת בפאטיו שבמרכז הבניין. גוגה עצמה חושדת כי המטרה האמיתית של המישטרה היתה לשתול בבית מכשירי־האזנה.

גם פרשת המטלפן המיסתורי, שהודיע לה כי בעלה מת (בדומה לפרשה במישפחת גהל — ראה עמוד 36), נראתה לה כפרובוקציה מכוונת. לפני כן היה הטלפון שלה מנותק במשך יומיים, והסתבר כי מישהו חתך את החוט.

צחוק הגורל: בחודשים האחרונים עמדה גוגה בראש פעולה ציבורית נרחבת, שנועדה לאסוף תרומות למען שיפור בתי־הכלא בארץ. היא עצמה ביקרה פעמים רבות בבתי־הסוהר, במיסגרת פעולה זו. עכשיו עשוי בעלה ליהנות מן השיפורים האלה.

גוגה (באמצע השורה השניה) בבית־המישפט
„לרדת מהארץ? מגוחך!"

✷ טבעת יהלומים

גוגה עצמה היא ממוצא פולני. הוריה התנגדו בשעתו לנשואיה עם ספרדי. היא ברחה מן הבית. אביו של מוריס התאהב בנערה היפהפיה. הוא הוריד מידו טבעת בעלת יהלום גדול, ושם אותה על ידה. מאז היא עונדת את הטבעת הזאת.

את מישרד־הנסיעות שלה ירשה גוגה מאביה. זהו מישרד בעל ארבעה עובדים בלבד, אך הוא אחד המשגשגים. גם העובדים בו הם מיוחדים: פקידה אחת איבדה את בנה, כמו גוגה. אחרת נלקחה לעבודה אחרי שאמה מישפחה של ס"טים („ספרדים טהורים"). מוריס רג'ואן ירש כסף רב מאביו, עבדאללה, והגדיל את ההון פי כמה מונים בעיסקי קבלנות.

ירושלים הישנה ברחביה, שאינו מרוהט בטעם בולט במיוחד.

הבת, אורית, התגרשה לפני ארבע שנים, אחרי נישואין לבן־כיתתה. הנישואין נערכו במלון הילטון בירושלים, והחברה הירושלמית כולה השתתפה בה. לפניה התחתן הבן, דן, במלון דיפלומט בירושלים. ביחד יש לרג'ואנים שלושה נכדים ונכדה אחת. הבית מלא ילדים תמיד.

גוגה היא מה שנקרא „נשמה טובה". למשל: במשך חודשים גרה בביתה צעירה, בת של ידידים, שהידרדרה לסמים. הצעירה נגמלה בעזרת גוגה, ונישאה מאז. גוגה עצמה מפורסמת בעיקר כמתרימה לענייני־צדקה שונים.

✷ אקדחים ב־4 בבוקר

מעצרו של מוריס רג'ואן היכה את החברה הירושלמית בתדהמה — בעיקר הדהימה את הציבור הידיעה כי, לדיברי המישטרה, התכוונו מוריס וגוגה להגר לקנדה, ואף הכינו את כל הניירות לכך. לדברי המישטרה, נמנעה ההגירה־הבריחה ברגע האחרון.

כשנשאלה על כך, פרצה גוגה בצחוק. לדבריה, יש לבעלה פרוייקט־בנייה במרכז ירושלים, טליתא־קומי. את הפרוייקט הזה התכוון למכור בקנדה. לפי חוקי קנדה, לא יכול היה לעשות זאת מבלי להשיג רשיון הכרוך בניירות כאלה. קשה היה להאמין כי הרג'ואנים אכן מתכוונים לרדת.

גוגה אינה מוכנה לדבר על הפרשה שהביאה את בעלה לכלא, ואף ביקשה ממני שלא לכתוב על הפרשה ועליה בכלל. אולם למאות הידידים והמכרים, המצלצלים לה בלי הרף, סיפרה סיפור מר על מה שנראה לה כהתעללות המישטרה בה, במטרה לשבור אותה ואת בעלה.

ביום השלישי, בשעה 4 בבוקר, נשמע בדירה צילצול פראי וממושך.

מוריס רג'ואן בחתונת הבת (עם אופירה נבון)
„לא פגשתי את דיין מעולם!"

מונולוג עם מיכאל דקל

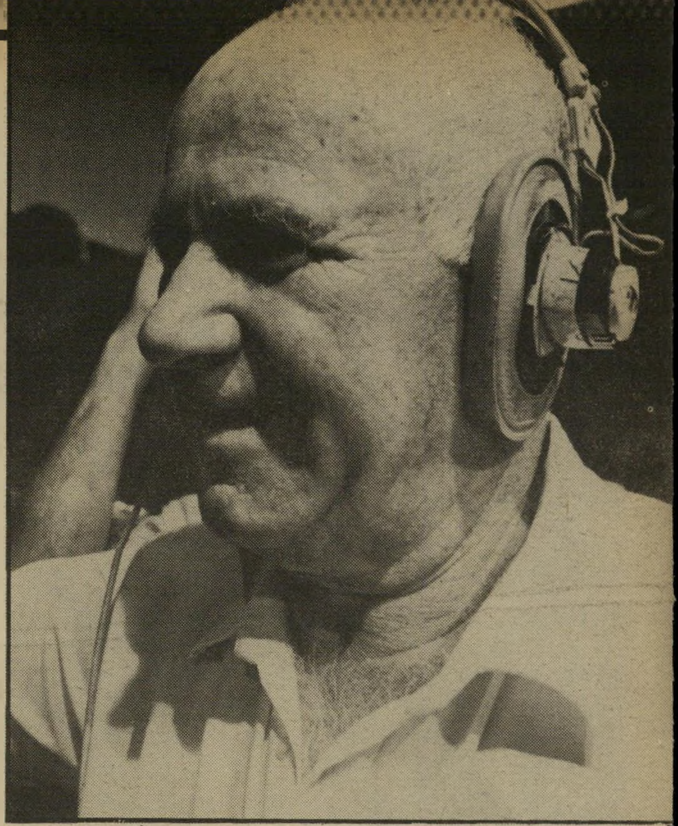

אותי לא חוקרים עוד. אני זוכר איך אחרי החקירה הראשונה באתי למרכז־חרות, במצודת־זאב. היתה התערבות של עיתונאים שלא אעז לבוא. העזתי.

נכנסתי לאולם, ואז כל חברי־המרכז קמו ומחאו לכבודי כפיים! מאוד התרגשתי. במיפלגת־העבודה זה לא היה קורה. ראי מה קרה לרפי סויסה! הוא הזמין אותי לחתונת־בנו. אז, כשהיה בשיא הצרות. לא הייתי אז בארץ, אבל כשחזרתי — כתבתי לו מיכתב כזה, שמסופקתני אם מישהו ממיפלגתו כתב לו.

לפעמים לחרשות.

יצאתי מבית־החולים, וכבר התכוונתי לשכוח מהכל ולזנק לעבודה כסגן שר־הביטחון, ואז תקפה אותי פיתאום דלקת־ריאות. זה לא פורסם ואני לא מעוניין לפרט אבל אחר־כך עוד משמיצים כאילו אינני עושה כלום במישרד־הביטחון, וסתם־ככה.

לוועידת־חרות המפורסמת הופעתי חולה. כשגסטון מלכה השתולל, רציתי לעלות לבימה ולהרגיע את הרוחות. נראיתי כנראה כל־כך לא טוב, שכמה בחורים, מושבניקים, תפסו אותי ואמ־

חשבון נפש
עם
דפנה ברק

„אני חי בין מחלות לחקירות!"

מתי אני עומד להעיד במישפט של שמואל עינב? אני לא זוכר בדיוק. נדמה לי — ב־20 בחודש, אולי ב־14.

אני לא נלהב להופיע בבית־המישפט. אני משער שגם יצחק שמיר לא. אבל ההגנה הזמינה אותנו להעיד, ואני מרגיש שאני חייב לעשות זאת. לא אוכל לגייס תמיכה וכספים במיפלגה, אם לא אחלץ לעזרת אנשים בשעת צרה. אני גם מודה שגייסתי כספים למיפלגה, וביקשתי מאנשים שיתמכו בנו. מה זאת אומרת? אני גא להודות בכך!

המטרה — ההתיישבויות — היא כל־כך חיונית לקיומנו ולהתפתחותנו! זוהי התקופה המכרעת ביותר, שתגבש את כיוון התפתחותנו ב־30־50 השנים הבאות, ואני רוצה להיות בפנים, להשפיע!

נכוויתי? ממה בדיוק נכוויתי? יש ישובים שכואב לי הלב על מה שקרה שם, ועל־כך שהם לא הוקמו! פשוט לא הסתדר! בעיקר כואב לי על אלקנה ד' ונופים. אבל אולי זה עוד יסתדר.

רחוב בשם ,דקל'

בשבועות האחרונים, מאז הפך שמיר לראש־ממשלה, גיבשנו כיוון מסויים — ישובים שניתן להקימם — ולא מדובר רק על הכרזה לשם הכרזה. אני צופה חצי שנה פעילה של התיישבות.

מה זאת אומרת, אם במערך יודעים? הרי זה לא נעשה במחתרת! אולי באמת הם ינסו להכשיל. אבל אני באמת מציין בגאווה שהתרומה המכרעת של הליכוד ב־1983 היא שפיתחנו את ההתעניינות ביהודה ושומרון. פיתאום זה הפסיק להיות איזור שכוח־אל. אז אם זה כרוך באי־נעימות, כמו לתת עדות במישפט — אני ארתע?

אצלנו זה אחרת. אפילו שאני מזוהה עם יצחק שמיר. דויד לוי? כן, הוא צילצל. צריך להודות — ממש שכחתי מזה.

יום אחד נסעתי במכונית, עצרתי ברמזור. לידי עצר שמואל תמיר. זה היה במהלך הפירסומים הרועשים. הוא פתח את חלון המכונית ואמר: „דקל, הם לא ישברו אותך!"

חיים קופמן, איש מחנה־לוי, התייצב בגלוי לימיני.

כל העניין נמשך כמה שבועות. במשך התקופה הזאת היה לי קשה להתרכז ולהתחיל לעבוד במישרד־הביטחון, בתפקידי החדש.

לא חשבתי אז על הקריירה בכלל. מי חושב על זה במצבים כאלה? היתה לי תחושה של עלבון זועק! ישבתי אז שעות על גבי שעות וקראתי כל מה שכתבו עליי — הכל! השורה הכי־מעליבה שנכתבה עליי היתה שמישהו כתב על נופים: „צריך עוד לחקור איפה הכסף שהלך לדקל..."

אני וכסף? חבר מושב־שיתופי וכסף?

וזה שפירסמו שיש רחוב בשם דקל בנופים — אז מה? יש שם רחוב בשם ברוש ושמות אחרים של עצים.

במשך התקופה הזאת אנשי מישרד־הביטחון, שלא הכירו אותי מקודם, התייחסו אליי בצורה נפלאה. גם יצחק רבין שוחח איתי על כך. גם הוא עבר הרי תקופה קשה. פעם אחת אפילו פיתחנו את הנושא מעל ומעבר.

רק נגמרה החקירה, הכניסו אותי לבית־חולים בעניין של הבלונים, בגלל ניתוח־הלב שעברתי בזמנו. זה היה מתוכנן עוד לפני החקירה.

מצבי הפיסי, בניגוד לרושם שנוצר, לא הידרדר בעיקבות החקירה. זאת טעות! גם קודם מצאו אצלי שלושה עורקים סתומים, ותיכננו את הניתוח.

נכון שהחקירה השפיעה. לצביה אשתי עולה לחץ־הדם, כשהיא מאזינה רו: „אתה — לאי" הם שמרו עליי.

בכלל, הציפו אותי בגילויים חבריים. אהוד אולמרט, שמאוד רצה להיות סגן־שר־הביטחון, ייעץ לי מישפטית בשבועות הקשים. העימות איתו לא היה ברמה האישית. הוא רצה את התפקיד באופן רציונאלי, ולא נטר לי כשלא זכה בו. אליהו בן־אלישר לקח את זה יותר אישית. הוא חש כי פגעו ביוקרתו.

טענות רק לטלוויזיה

אני לא מאמין לשמועות, שאמרו שהמחנה המפסיד בקרב על מישרת סגן־שר־הביטחון שתל את הידיעות שגרמו לחקירתי. לא שאני יודע בבירור שזה לא נכון, אבל מעולם לא היתה לי הרגשה כזאת.

אני לא חושב שחיפשו אותי בתוך המיפלגה — במחנות היריבים —

מיכאל אושפז לפני כמה שעות!

„מיכ'ל בבית־חולים!" הודיעה לי צביה דקל ביום החמישי בערב. „הוא אושפז לפני כמה שעות. הוא היה צריך להתאשפז עוד קודם לכן, אבל לא היה לו זמן. עכשיו כבר לא היתה לו ברירה!"

הגורל מתעתע במיכאל דקל, סגן שר־הביטחון. התואר הנכבד לא בא לו בקלות, אלא אחרי ציפיה ממושכת, בת חודשים, ללא שום תאריך־יעד. אחר־כך, כשכבר הגיע למחוז־חפצו, החלה פרשת הקרקעות המפורסמת.

יום אחרי מינויו, נורתה בטלוויזיה יריית־הפתיחה של הפרשיה, שאיימה לפוצץ בזמנו את ממשלת־האחדות. במהלך החקירות אושפז דקל בבית־חולים. האישפוז היה מתוכנן קודם לכן. החקירות והפרשה לא שיפרו את מצב־בריאותו. כשאסף כוחות והתכוון להסתער על העבודה — ההתנחלויות! — במישרד־הביטחון, תפסה אותו מחלה בלתי־נעימה — דלקת־ריאות.

דקל, שכבר פרש כנפיים וחזה בעיניו את המשך מיפעל־חייו, קורקע בשלישית תוך תקופה קצרה.

כעת, כשעלה מנהיגו לשילטון חש שרוח חדשה מנשבת, ושינס את מותניו ורגליו למען יישוב הקרקע. גבו לא עמד במשימה.

דקל לא נתן פירסום לקורות אותו בחודשים האחרונים. לעומת זאת נפוצו שמועות כי דקל אינו מתפקד כלל במישרד־הביטחון. התפתח גם אוסף בדיחות, שהמסר המשותף לכולן: „מה, יש לנו סגן־שר־ביטחון?" יש שמועות על בידודו במישרד ואי־שיתופו על־ידי הסובבים, על כך שאינו מופיע במישרד. מועלות תהיות מה הוא עושה שם בכלל.

דקל אינו מנסה לקשט את המציאות. הוא מודה שלא תרם מי־יודע־מה למישרד בחודשים האחרונים, ומתאר לראשונה בפרוטרוט, מה עבר עליו. אולי העובדה שבחר להסתגר בתקופה קשה־במיוחד עבורו עלתה לו בחוסר־אהדה ובכורח להתמודד עם שמועות בעלות תפוצה נרחבת.

מיכאל דקל הוא מושבניק (מהמושב־השיתופי הרוויזיוניסטי נורדיה), בעל חזות של איכר. הוא מחוספס, מדבר בלשון דוגרית. חזותו החיצונית מטעה קצת. הוא איש תרבותי, משכיל, איש־ספר. הספרים בביתו אינם מוצגים לראווה בסלון, והוא אינו מעודכן דווקא באופנה האחרונה בתחום זה.

את ההתנחלות — בתוך הקו־הירוק, מעבר לקו־הירוק, כמה שיותר רחוק! — הפך למטרת־חיים. הוא עצמו אינו נותן דוגמה: „ניסיתי לשכנע את צביה לעבור לאורנית, אבל היא טוענת שאנחנו כבר עשינו את ההתיישבות שלנו." שלוש בנותיו בת־שבע, טובה והראלה, לעומת זאת, בדרך להתנחל.

דקל, במכנסיים קצרים, הסובל מכאבי־תופת בגב, מתראיין בביתו. כשהוא משחזר את שעבר עליו בחודשים האחרונים — חקירות, פרשיות, בריאות — עוזרות לו אשתו ובתו. דקל התפרסם כשחשף לפני הציבור את העובדה שעבר ב־1983 ניתוח־לב־פתוח, התנהגות שאינה אופיינית עדיין לאנשי־ציבור ישראליים. „לא אפפתי את המחלה במיסתורין," הוא מסביר בפשטות, „זאת לא גאווה, אבל גם לא בושה. מה, זאת חרפה!" וממשיך: „כשבא אליי סגן־מנהל בית־החולים ואמר בדאגה — עיתונאים מתעניינים. מה לומר להם? — עניתי: את האמת! תגיד להם שעברתי ניתוח לב־פתוח!"

אולי בהשפעת הפירסומים אודותיו, נסגר דקל לפני העיתונות ואנשים שאינם קרובים, ושמר את מצב־בריאותו וריגשותיו לעצמו. במהלך שיחתנו הודיע: „אני לא מוגבל בשום פעילות. נכון שאני חי על תרופות, אבל חודש וחצי אחרי הניתוח כבר טיפסתי על הגבעות!"

החלטנו לטפס יחדיו על הגבעות שבהן הוא מתכנן להקים התנחלויות בעת שילטונו של שמיר. שיחת־הטלפון עם צביה אשתו קטעה את התוכניות האלה.

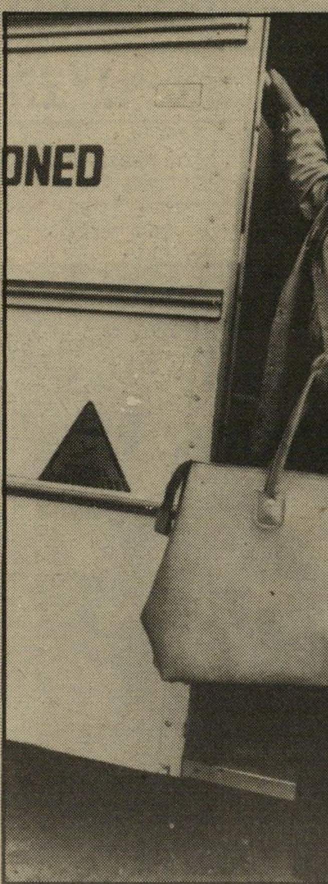

צביה דקל
לא רוצה להתנחל!

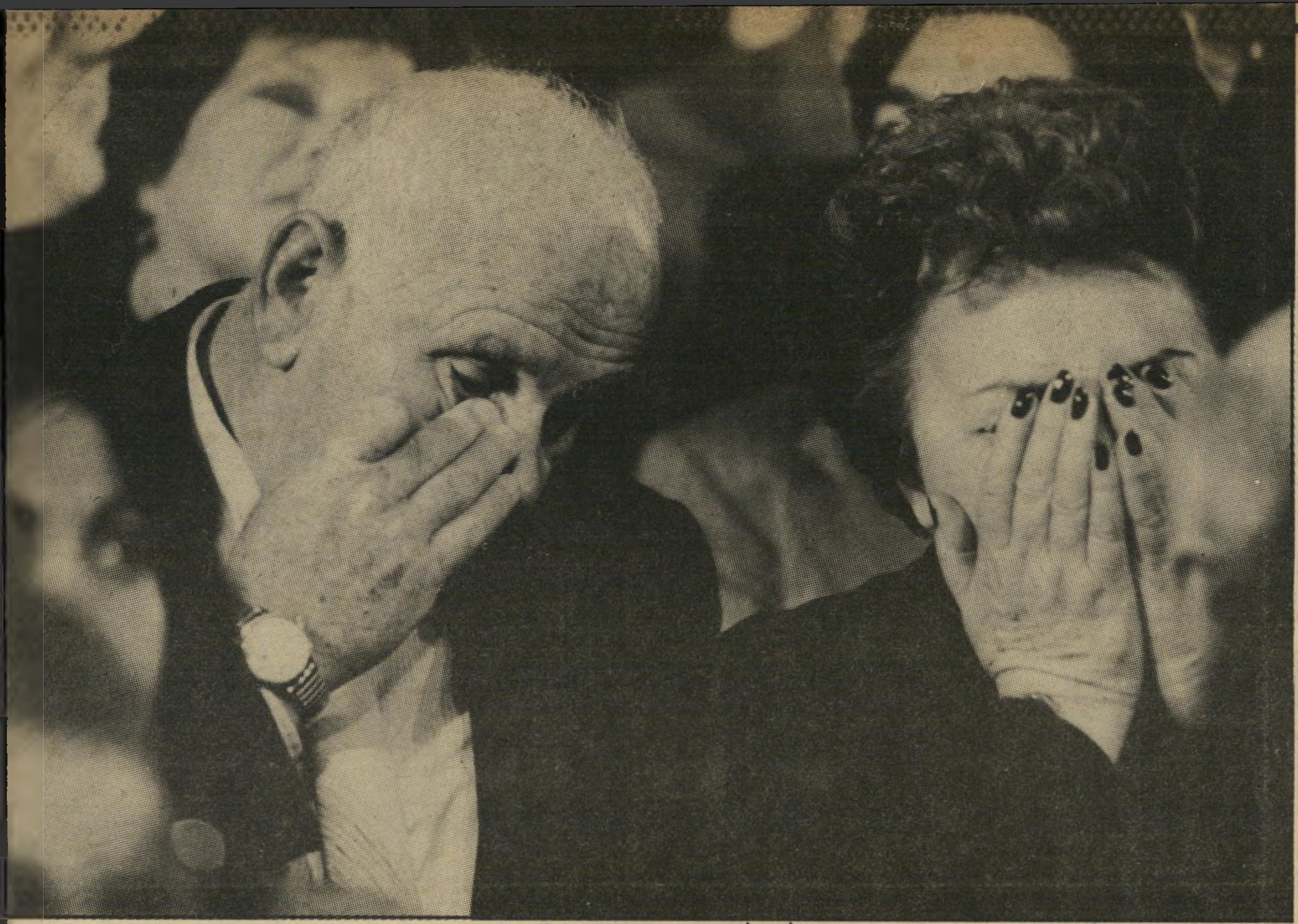

צביה ומיכאל דקל מנמנמים במושב הקונגרס הציוני
„אני גא במה שעשיתי למען המיפלגה!"

יותר מאשר חיפשו אותי במיפלגת־העבודה. לא הייתי אף פעם במוקד של שערוריה פנימית או סיכסוך נוראי. אני גם לא רוצה לחזור על המישפט הבנאלי, שאני לא בא לאיש בטענות, פרט לטלוויזיה.

אני זוכר את היום השלישי שבו קיבלתי את המינוי, וכולם בכנסת לחצו לי ידיים ובירכו. ביום הרביעי כבר היתה הידיעה בטלוויזיה: דקל הוזמן לחקירה כבר שלוש פעמים, ולא הגיע.

המישטרה הכחישה את הידיעה, אבל זה כבר עבד על הציבור.

יכול להיות שזה המחיר שאיש־ציבור צריך לשלם. אני לא בא בטענות לאיש, פרט לאנשים בטלוויזיה. אבל אין גם לבוא בטענות אליי. אין לי על מה להצטדק: לא על המעשים הטובים ולא על המעשים הרעים שעשיתי בגלל ההתיישבות ביהודה ושומרון. אני רואה בזה את אחת התקופות היפות ביותר בחיי, ועל היושר האישי שלי — ודאי אינני צריך להצטדק.

אילו יכולתי להחזיר את הגלגל אחורה? עדיין אני חושב שהייתי רץ על תפקיד סגן־שר־הביטחון. הרעיון נולד לפני כשנתיים, בזמן הרכבת הממשלה. דיברנו עם יצחק שמיר על־כך, שכל המישרדים הראשיים המטפלים בהתיישבות — מישרד־הביטחון, מישרד החקלאות — נמצאים בידי המערך. כך הוחלט שאני מועמדו של שמיר לתפקיד סגן־שר־הביטחון.

רציתי את התפקיד. עוד קודם לכן הצהרתי, שאם יציעו לי תפקיד ביצועי כלשהו, הקשור ביהודה ושומרון — אקבל אותו. לא זאת בלבד, אלא אילו הייתי צריך לבחור בין תפקיד שר־התיקשורת, למשל, לבין תפקיד סגן־שר־הביטחון — הייתי בוחר בתפקיד הנוכחי.

היחסים ביני לבין רבין — הם קורקטיים לגמרי, בסדר.

חברים? טוב, קשה להיעשות איתו חברים. לא לכל חברי מיפלגת־העבודה יש יחסים איתו כמו שלי! מתי שאני צריך — אני נכנס אליו, מתייעץ. הוא משתף אותי. נוח לעבוד איתו. גם בנושא ההתיישבות ביהודה־ושומרון, נוח לעבוד איתו.

„אני הכי קרוב!"

לא עשיתי לוביאינג בתוך המיפלגה כדי לזכות בתפקיד. הייתי מועמדו של ראש־הממשלה. גם מי שלא נבחר, ציפיתי שירים כוסית לכבודי. קוראים לזה „ההדר הבית"רי".

נכון, לא כולם נהגו כך. שנה ישבתי וחיכיתי בסבלנות. שמיר? הוא אדם שכאשר הוא מאמין שדבר צודק, הוא מוצא את פיתרונו הנכון במוקדם או במאוחר.

נכון שעד שהתמניתי עברו חודשים של מריטת־עצבים, אבל הייתי בקשר מתמיד עם שמיר. הוא לא ניסה לצפות מתי זה כבר יסתדר.

לקח הרבה זמן? נו, אלה העובדות. אי־אפשר לקשט אותן.

היחסים הקרובים שלי עם שמיר התחילו באופן מיקרי. כתבו פעם שהיחסים בינינו התפתחו מפני שאני איש לח"י. זה לא נכון. וקישקוש גמור — מעולם לא הייתי בלח"י! אני בכלל לא הייתי בארץ בתקופת המחתרות. הייתי אומנם באצ"ל, אבל בחו"ל.

שמיר ואני היכרנו בשנות ה־60 המאוחרות. בנורדיה הציגו אז הצגה רימון בין הלבבות, על מאיר פיינשטיין (אצ"ל) ויצחק ברזני (לח"י), שפוצצו את עצמם יום לפני שהיו אמורים להיות מוצאים להורג. הזמינו את שמיר, שהיה מוכר אז בתור מפקד הלח"י לשעבר. הוא לא היה אז איש פוליטי. לפני כן קראתי עליו המון. עשו לנו הכרה. מאוד התרשמתי.

הקשר בינינו לא נמשך. למעשה — נותק.

ב־1972 פגשתי אותו במצודת־זאב. הוא היה אז אחראי על נושא יהדות ברית־המועצות. שנינו לא היינו עוד בכנסת. שנה אחר־כך באתי לעזור במערכת־הבחירות. זאת היתה מסורת בנורדיה: כל מערכת־בחירות, הייתי יוצא לשלושה חודשים. הרוב במשק מצביעים עבור הליכוד או התחיה. המייסדים של המשק הם אנשי בית"ר ואצ"ל.

יותר מאוחר היתה פניה למשק, שישחררו אותי לשרות ציבורי. התמניתי כמזכיר־ההנהלה של התנועה. שמיר כבר כיהן כיושב־ראש אגף־האירגון.

לא היתה לי הרבה עבודה ואני חייב תמיד לעשות משהו, אז עזרתי לשמיר. התקרבנו מאוד זה לזה. היחסים מאוד אישיים.

ב־1975 מינה אותי שמיר, בהסכמתו של מנחם בגין, כמובן, כיושב־ראש אגף האירגון. ב־1977 נבחרתי לכנסת.

מתי התגבשנו כמחנה? אני יודע שמנסים לטעון שבעבר לא היו מחנות בתנועה. היו תמיד מחנות! קודם זה היה מחנה בגין, רק אחר־כך — מחנה שמיר.

מאז ששמיר חזר להיות ראש־ממשלה — ברור שנפתחו יוזמות, יש אווירה אחרת, תיקוות חדשות. ברור שנכנסתי לפעילות.

האדם הכי קרוב אל שמיר זה אני — פוליטית, תפיסתית, נוסטלגית. יש לנו שעות של שיחות על העבר. הוא מעלה זיכרונות על תקופת המחתרת.

תקופת המוסד? אולי לפעמים, חצי מישפט.

בתקופה הקצרה שהוא מכהן כראש־ממשלה עוד לא נעשו פעולות, אבל ישבנו וגיבשנו כיוון מוגדר להתנחלויות. תוך יום־יומיים, כשיעברו לי הכאבים, אקח אותך ואת צלם העולם הזה ואראה לכם לראשונה, בשטח, מה מתוכנן. (הדברים נאמרו שלושה ימים לפני שאושפז.)

„אני לא מאמין לשמועות שאמרו שהמחנה המפסיד בקרב על מישרת סגן־שר־הביטחון שתל את הידיעות שגרמו לחקירה במישטרה!"

דקל זוכה במחיאות־כפיים בהיכנסו לוועידת־חרות
„אתה – לא!"

דקל עם שמיר
„היכרתי אותו בהצגה..."

נדיר ברבוע: גם צינתור שהפך את הנבדק למשותק, וגם משפט שבו זכה הפאציינט בתביעה שהגיש נגד רופאיו

מיקרה נדיר

חיים אסא הוא מיקרה נדיר. גם מבחינה רפואית, גם מבחינה מישפטית. שני מאורעות יוצאי־דופן אירעו לו בחייו, שניהם שלובים זה בזה. אלמלא האחד, לא היה מתרחש השני. טוב היה אילולא היו קורים. זה וגם זה. אולם כשכבר קרו, חשוב ללמוד מהם, להפיק לקחים.

● **המיקרה הראשון, הרפואי:** לפני ארבע שנים עבר חיים אסא בדיקת צינתור בבית־החולים סורוקה בבאר־שבע. במהלך הבדיקה אירע לו דום־לב במשך 17 שניות. עקב דום־הלב נותר אסא משותק במחצית גופו השמאלית, והוא סובל ממאה אחוזי־נכות.

לא לכל מצונתר קורה דבר כזה. ליתר דיוק: זו הפעם הראשונה בתולדות ההיסטוריה הרפואית שבדיקת צינתור גרמה לשיתוק. „צירוף־מיקרים נדיר," טענו הרופאים.

● **המיקרה השני, המישפטי:** אחרי שלוש שנות סבל, משהבין כי לעולם לא יבריא עוד, שאבדה כל תיקווה, החליט חיים אסא להגיש תביעה מישפטית נגד הרופא שביצע את הצינתור, הד"ר נתליהו קרישטל, מנהל המחלקה לטיפול נמרץ בלב בבית־החולים סורוקה, ונגד הנהלת קופת־החולים. בכתב התביעה נטען כי הד"ר קרישטל לא הסביר לאסא את סיכוני־הבדיקה, גם לא ביקש ממנו את הסכמתו לביצועה. בהיעדר הסכמה, יש בביצוע הבדיקה משום תקיפה. עוד נטען כי הנזק נגרם כתוצאה מרשלנות רפואית.

נמלים בגוף

השבוע זכה חיים אסא במישפט. שופט בית־המישפט המחוזי בבאר־שבע, אליעזר ריבלין, קבע כי קרישטל והנהלת קופת־חולים אחראים לנזק שנגרם לאסא. הרופא אף הורשע בתקיפה. גובה הפיצוי הכספי ייקבע בחודשים הקרובים.

כך הפך אסא למיקרה נדיר כפול. לא בכל יום זוכה חולה במישפט נגד רופא. ליתר דיוק: במצב המישפטי הקיים במדינת־ישראל כמעט אי־אפשר להאשים רופא ברשלנות.

בביתו שבעיירה אופקים, כשהוא עטוף בשמיכה דקה, יושב חיים אסא (61) בכיסא נדנדה. ידו השמאלית, המשותקת, שמוטה ברפיון לצד הגוף. רגלו השמאלית מעוקמת. בכבדות הוא קם על רגליו, גורר את הרגל החולה, נצמד למקל־ההליכה כמו אל חבר טוב.

המישפט נמשך שנה. במהלכו ניסה הד"ר קרישטל להוכיח כי לא היה לדום־הלב ולשיתוק כל קשר לצינתור. הוא טען כי דום־הלב הוא רפלקס בלתי־רצוני, שיכול לקרות בכל רגע, לכל אחד. עוד טען, כי השיתוק התפתח רק אחרי שעתיים ממועד דום־הלב. ולראיה: מייד אחרי הצינתור אסא קם והלך לשרותים בכוחות עצמו.

חיים אסא מתנדנד בכורסת־העור השחורה. קולו אחיד, עיניו כבויות. הוא נראה כמי שוויתר על הכל, ולא כמי שזכה. החזרה אל ראשית אוגוסט 1982 מצמררת את עורו.

„היתה לי אז מסגריה ליצור אופניים וליטוש יהלומים," הוא אומר. „בבוקר הלכתי למסגריה. עבדתי קצת, אולי שעה. אחר־כך נסעתי לסורוקה במכוניתי לבדיקה שנקבעה מראש. בעצמי נהגתי. הד"ר קרישטל בדק אותי ואמר שאצטרך לעבור בדיקת־קצב, שנמשכת 24 שעות. אמרתי לו: ‚אני צריך לקנות דגים, אחזור עוד מעט.'

„קניתי דגים לאשתי, שעבדה כמנהלת מיטבח בבית־הספר האזורי מבועים. הבאתי לה 70 קילו של דגים, הודעתי לה שאחזור רק למחרת, ונסעתי לסורוקה.

„שם חיברו אותי למוניטור. לא הזכירו את המילה צינתור. הייתי עדיין בטוח שאני אמור לעבור בדיקת קצב, שהיא בדיקה לא חודרנית. פיתאום ראיתי את מכשירי הניתוח, והד"ר קרישטל אמר: ‚אתה לא תרגיש שום דבר.' אז הבנתי שזה צינתור, אבל היה מאוחר מדי. הרופא החדיר לי צינורית לתוך הווריד, ליד עצם הבריח. הצינורית הגיעה עד לחדר השמאלי של הלב.

„פיתאום הרגשתי הרגשה משונה, כאילו על כל הצד השמאלי של גופי זוחלות נמלים. אמרתי לו מה אני מרגיש. הוא אמר: ‚אין דבר, לא קורה לך כלום.' ואז הרגשתי שאני מאבד את ההכרה, והפסקתי לשמוע את פעימות־הדופק במוניטור.

„באותו רגע כולם נבהלו. הד"ר קרישטל שאל אם אני יכול להרים יד ורגל. לא יכולתי.

„שעתיים שכבתי בחדר הצינתורים. אחר־כך הועברתי למחלקה, וכבר ידעתי בוודאות שאני משותק. לא הצלחתי להזיז את הצד השמאלי של גופי. רציתי לרדת מהמיטה כדי ללכת לשרותים, והאחות לא הירשתה לי. ‚לא תוכל, אתה תיפול,' היא אמרה לי."

יעל אסא, אשתו של חיים, מחייכת במבוכה. „חיים הוא טיפוס מציאותי. מקבל את כל מה שקורה לו כעובדה גמורה וזהו," היא כמו מתנצלת על הקול האחיד, על המבט נטול־ההתרגשות.

„למחרת, כשראיתי שהוא לא חוזר הביתה, נסעתי עם בני לבית־החולים. כשראיתי את חיים, נבהלתי. הוא היה בן־אדם אחר. לא הבעל שממנו נפרדתי רק אתמול. הפה שלו היה נפול. העין השמאלית שמוטה.

„האחות לא הסכימה לשוחח איתנו. היא היפנתה אותנו לרופאה התורנית. הרופאה דיברה בקיצור. ‚היה לו דום לב. עכשיו הוא משותק.' אני הייתי מבולבלת. הבן שאל: ‚והשיתוק קשה?' הרופאה אמרה: ‚קשה.' אז לא הבנתי מה זה אומר. רק אחרי כמה זמן התחלתי להבין."

בן־אדם אחר

רק אחרי שלוש שנים התגבשה ההחלטה להגיש תביעה מישפטית. לתומם סברו כי הצדק המוחלט לצידם, וכי לא יתקשו למצוא רופאים־עדים שיתמכו בהם.

לא כך היה. עורך־הדין של אסא, משה קלדרון, לא הצליח למצוא ולוא גם רופא־לב אחד שיאות לסייע לו. כל הרופאים שאליהם פנה ענו לו בגסות, כולם סירבו להיפגש איתו. ביניהם: הפרופסור מרווין גוטסמן, רופאו של מנחם בגין, מנהל מכון־הלב בבית־החולים הדסה עין־כרם.

לצידו של הד"ר קרישטל ניצבה שורה ארוכה של רופאים. כולם תמכו בגירסתו. רק בחקירה הנגדית הודו, בלית ברירה, שהיתה רשלנות רפואית.

גם המיסמכים הרפואיים הוסתרו. כשביקש קלדרון את גליון סיכום־המחלה, המתייחס לכל שלבי הטיפול והכולל העתק של הרשומות הרפואיות כלשונן, קיבל מיכתב קצר מהד"ר ריטה מש, רופאה־מתמחה שנטלה חלק בצינתור. היא כתבה: „באותו ערב היתה עליה בלחץ הדם. בבדיקה נמצאה המיפלגיה (שיתוק) שמאלית."

המיסמך המקורי של תולדות ומהלך המחלה מגלה עובדות אחרות. רופא נוירולוג, שבדק את אסא ביום המיקרה, כתב: „שיתוק שמאלי כתוצאה, כנראה, על רקע המאורע שעבר היום."

הד"ר ריטה מש, בנסיון נוסף, החליטה לחפות על מנהל המחלקה שלה, כתבה: „ביום שיחרורו מצבו הכללי טוב."

כל־כך טוב היה מצבו הכללי של אסא, שנאלץ לנטוש את עבודתו, לוותר כליל על אורח־חייו הקודם.

„ארבע שנים עברו מאז, ואני כבר בן־אדם אחר, אנחנו מישפחה אחרת," אומר אסא.

יעל וחיים אסא, שניהם ילידי בולגריה, התחתנו בקיבוץ אורים. 11 שנים אחר־כך עברו לאופקים, שהיתה אז עיירה צעירה, כמעט תינוקת. חיים אסא הקים מסגריה. יעל אסא עבדה כטבחית בבתי־הספר המקומיים. שניים משלושת ילדיהם נולדו באופקים.

חיים ויעל אסא בנעוריהם (למעלה) וכיום

„בבוקר אני צריך לחכות עד שיעל תלביש אותי!"

סיכום המחלה

מס' בית החולים 29523
מחלקה יחידם לב
מנהל המחלקה דר' נ. קרישטל

המשפחה אסא השם חיים שם האב משה הגיל 1925 המין ז'
מכתובת אופקים הנשיא 24 סניף אופקים מחוז הנגב
המקצוע שם הרופא השולח
נתקבל ביום 2.8.82 יצא/הועבר ביום 4.8.82

ביום שחרורו מצבו הכללי טוב, ל.ד. 140/90, ימשיך בטיפול בקרדוקסין 75x3 מג' ואספירין 0.5x1 זקוק להמשך טיפול פיזיותרפי.

קטעים מ„סיכום המחלה" של בית־החולים סורוקה

„מצבו הכללי טוב..."

ההסתדרות

הקיסרות בסכנה

ישראל קיסר חושש כי האיגודים המיקצועיים יברחו מההסתדרות בשיטת אבני־הדומינו, בזה אחר זה.

האורות בלישכתו של אליהו נאווי דולקים עד השעות הקטנות של הלילה. בשבוע האחרון הוא שומע עתירות, מקשיב לעדויות, מאזין ל־עורכי־דין.

אין זאת שבוועד־הפועל של ה־הסתדרות פשתה לפתע אווירה של חריצות. העניין הוא שעל נאווי, יו"ר הרשות השיפוטית של ההסתדרות, להכריע מהר, עוד השבוע, בשורת עתירות על אי־סדרים באחד האיגודים המיקצועיים — הסתדרות האקדמאים במדעי החברה והרוח (בקיצור: המח"ר). המח"ר נערך לבחירות ביום השלישי הבא, ב־18 בנובמבר, ונאווי צריך להחליט אם להתיר את קיומן.

המח"ר, איגוד רדום בדרך־כלל, והמהומה המתחוללת בו בימים אלה, מעסיקים מאוד את צמרת ההסתדרות ומיפלגת העבודה. עשרות ישיבות כבר הוקדשו לעניין, ובהן הוגשו אינספור כוסות־קפה. נטישת התה המסורתי לטובת הקפה היא אולי השינוי המר־עיש ביותר שהתרחש באחרונה בהס־תדרות, מלבד פרישתן של האחיות.

באותן ישיבות — אצל ישראל קיסר, עוזי ברעם, אליהו שפייזר וחיים הברפלד — שיכנעו הכל את עצמם כי הם עומדים לפני קונספירציה רחבת־היקף: עריקה מאורגנת של שורת איגודים מיקצועיים מתוך ההסתדרות.

המרכז המזימה, כך סבורים בצמרת, עומד יצחק רז, מזכ"ל הסתרות המהנ־דסים. רז, שפרש ממיפלגת העבודה, מזה זמן רב אינו מקבל את מרות ההסתדרות. לפני שמונה חודשים הע־ליב בפומבי את קיסר ואת הברפלד, כשחשף את ההסכם הסודי שהיה לו איתם בענייני שכר, והציג אותם כשקרנים.

רז אינו מגלה ברבים את הטאק־טיקה שלו. אבל בצמרת ההסתדרות המבוהלת חושבים כי הצליחו לנחש את פרטיה:

● **האחיות** — פרשו מההסתד־רות בעידודו השקט ובעצתו של רז;

● **הטייסים** — עדיין בפנים, מקיימים קשרים הדוקים איתו;

● **איגוד עובדי צה"ל** — בב־חירות האחרונות בו התמודדה רשימה עצמאית בשם רותם, שנגסה מכוחם של המערך והליכוד. המזכ"ל, אריה יבין, דיווח בוועד־הפועל כי רותם מתואמת עם רז;

● **הסתדרות ההנדסאים והט־כנאים** — סיעה גדולה בה מתואמת עם רז;

● **הסתדרות עובדי המדינה** — יש בה סיעה חזקה השואפת לפרוש;

● **הסתדרות המח"ר** — המז־כ"ל שלה, יעקב אוניקובסקי, מקורב ביותר לרז, מקיים עימו התייעצויות שוטפות. אם הוא ייבחר מחדש, אי־אפשר יהיה למנוע את פרישת המח"ר מההסתדרות.

אירגון מיפלצתי. קיסמו של רעיון הפרישה הוא ברור: עובדים רבים מאסו בהסתדרות המסואבת, האירגון המיפלצתי המשמש בעת ובעונה אחת כמגן־העובדים וכאחד המעבידים הג־דולים במדינה. לאיגודים חזקים, שאי־נם חברים בהסתדרות ושאינם כפופים למישמעת שלה, יש סיכוי טוב בהרבה להשיג הישגים לחבריהם.

אך מהו סוד כוחו האישי של רז?

רז, שפרש השנה ממיפלגת העבודה, הקים בהסתדרות המהנדסים קואליציה עם פעילים מהליכוד, ומצליח לשלוט באירגון שלו ללא עירעור. הוא עומד בראשו של איגוד בעל משאבים כס־פיים אדירים. כעמותה, (אגודה עותו־מאנית), אין עליו חובה למסור דין־וחשבון כספי לוועד־הפועל, ובלישכת המזכ"ל אין מצליחים לנחש כמה קופות יש ברשותו ומה גודלן. דוגמה קטנה: כשפורקה חברת־התעופה מעוף, קנתה הסתדרות המהנדסים מידי המפרק את הזיכיון לשרותי־הקרקע של החברה.

בבחירות הקודמות של המח"ר, כשרז הטיל את מלוא כובד־מישקלו למען אוניקובסקי, דאגה יד נעלמה להסיע פעילים במוניות מיוחדות בכל רחבי הארץ, לשכן אותם בבתי־מלון, ואפילו לספק כרטיס־טיסה מאילת.

לרז יש גם מקור־כוח עצמאי מחוץ להסתדרות: הוא משמש כיו"ר־שותף של אגודת האינג׳ינרים והארכי־טקטים, עמותה המאגדת שכירים ו־עצמאיים.

כדי לחסום את רז ולשבש את תוכניותיו, החליטו ישראל קיסר ועוזי ברעם לסלק את מזכ"ל המח"ר, יעקב אוניקובסקי.

כדי להבטיח את שילטונו הקים אוניקובסקי קואליציה עם פעילים מהליכוד, מהתחיה, מהמפד"ל ואפילו עם אחד מ"כך" — עובד התעשיה האווירית בלוד.

מזכיר רז
במרכז הקשר

בנסיון של הרגע האחרון לקנות את נאמנותו של אוניקובסקי, החליט השנה חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מיקצועי בהסתדרות, לצרף את שמו של מזכ"ל המח"ר לרשימת 20 ראשי האיגודים, שנכללו, ללא התמודדות, במרכז מיפלגת־העבודה.

הנסיון לא עלה יפה: הברפלד, ברעם וגדעון בן־ישראל קראו לו לפני כמה שבועות לשיחה, דרשו ממנו התחייבות שלא יפרוש מההסתדרות הכללית. תשובתו היתה מגומגמת, והשלושה הבינו כי הוא לא יפר את בריתו עם יריבם, רז.

ההכרעה נתקבלה בצמרת מייד: על אוניקובסקי להסתלק. יש להכשילו בבחירות הקרובות.

צמרת העבודה בהסתדרות נזקקה בדחיפות לבעל־ברית בתוך המח"ר. היא מצאה אותו בדמותו של לוציאן טאובמן, האיש־החזק של האיגוד.

בחירות סודיות. טאובמן, שהיה מזכיר מחוז תל־אביב והמרכז של המח"ר במשך 11 שנה, החליט לחזור לאיגוד ולהתמודד על מישרת המזכ"ל. כמעט כל חברי מועצת־המחוז, שנבחרו לפני ארבע שנים, הם נאמניו. 170 אנשי מועצת־המחוז הם גם צירים בוועידה הארצית — המונה 300 צירים — ומהווים בה רוב. לכן, תיאורטית, יכול טאובמן להשתלט על המח"ר כבר מחר.

אולם מועצת־המחוז אינה מתכנסת. רוב חברי־המועצה חתמו כבר מזמן על עצומה, הדורשת מאריה גולדנברג, מזכיר־המחוז הנוכחי, לכנס את המו־עצה. על סדר היום: הדחת גולדנברג ובחירת טאובמן תחתיו. גולדנברג, איש־הליכוד ובעל בריתו של אוני־קובסקי, מתעלם מהעצומה.

(המשך בעמוד 32)

אסא בגינתו, לפני השיתוק
"שתלתי עצים ופרחים, ופיתאום הכל נגמר!"

"תמיד היינו אנשים פעלתנים וחרוצים, שרגילים לעשות כל דבר," אומר חיים. "אני בניתי אח, וכל הקיץ אספתי גיזורי־עץ, כדי שיהיה לנו מלאי מספיק לחורף. שתלתי עצים ופרחים, הקפתי את הבית בגן גדול. אהבתי לצלם. פיתאום הכל נגמר."

אסא עזב את המסגריה שלו. יעל אסא עזבה את עבודתה, כדי לטפל בבעלה. היום הם מתפרנסים מקיצבת הביטוח הלאומי ומהפנסיה של יעל.

הגן הגדול המקיף את הבית, עיקר גאוותו של אסא, נראה נטוש, ימיו עברו. עלים מנומרים בצהוב־כמוש, כפופים מטה, עלובים.

חיים אסא מתנדנד בכורסה. גבו מופנה אל הגן. "בבוקר אני צריך לחכות עד שיעל תלביש אותי. בערב היא חייבת לעזור לי להתעמל, כדי להרגיע את הגוף, העצבני מישיבה ממושכת. במשך כל היום אני יושב בכורסה, צופה בטלוויזיה, משקה את הגינה, משתעשע עם העציצים. אני לא יכול לשרת את עצמי. אפילו כוס־מים קשה לי לקחת. יד שמאל משותקת לגמרי. הרגל השמאלית נגררת איכ־שהו."

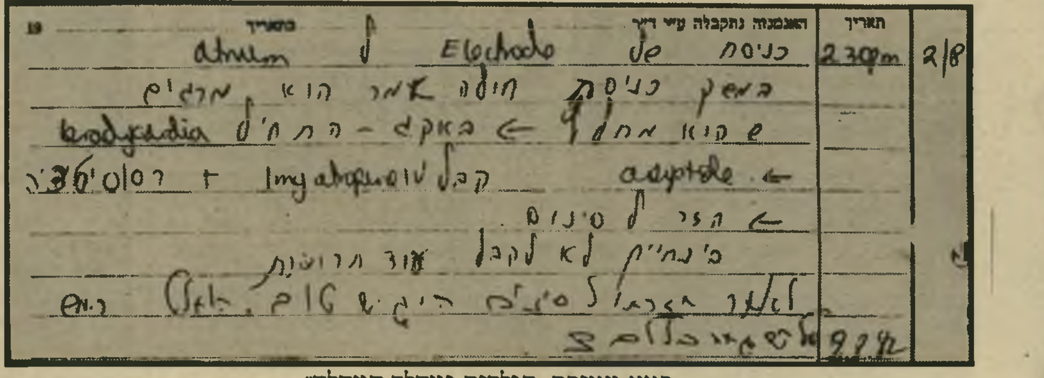

קטע מטופס "תולדות ומהלך המחלה"
"לא הזכירו את המילה צינתור!"

"שלא תעז!"

על אסא: "הגבר החסון שתמיד עזר לכולם, שהיה פעיל ומלא מרץ, שהיה מרכז של כל מסיבה, מוטל ככה בכורסה, בלי עתיד, בלי הווה."

בתנועות זועמות היא מדפדפת באלבומי התמונות. מאות תצלומים שוקקי חיים ואהבה: חיים ויעל רוקדים במסיבה, טיול בכינרת, כינוס חברים בגינה, חיים חולב נאקה, השניים משתוללים עם הנכדים, אינסוף פיק־ניקים.

"תמיד עשינו הכל ביחד. היו לנו הרבה חברים, אהבנו לבלות, לארח ולהתארח. בתחילה החברים עודדו אותנו, באו לבקר כל יום. לאט־לאט התרחקו מאיתנו. אף אחד לא אוהב לשקוע בצרותיהם של אחרים. נשארנו לבד. בלי שימחת־חיים ובלי הסיפוק הרב ששאבנו מהעבודה. מוגבלים, לא יכולים לזוז.

"זלילת גלידה בבאר־שבע היא דוגמה קטנה, אבל טובה, למה שקרה לנו. כל פעם שנסענו לבאר־שבע, נהגנו לשבת בגלידה באר־שבע, לשוחח, לצחוק, לאכול הרים של גלידה.

"היום אני משאירה את חיים במכונית, רצה לקנות גביע של גלידה וחוזרת למכונית. שם אנחנו יושבים, מלקקים מהר את כדורי הגלידה ונוסעים הלאה.

"כמו הגלידה, גם החיים שלנו איבדו את טעמם. בן־האדם לא שווה כלום אם הוא לא מסוגל לעשות את כל מה שהוא רוצה."

חיים אסא מתנמנם בכורסא. לפתע הוא מתעורר. "זה המצב," הוא ואמר. "העיקר שהד"ר קרישטל ילמד לקח, שלא יעשה יותר טעויות כאלה."

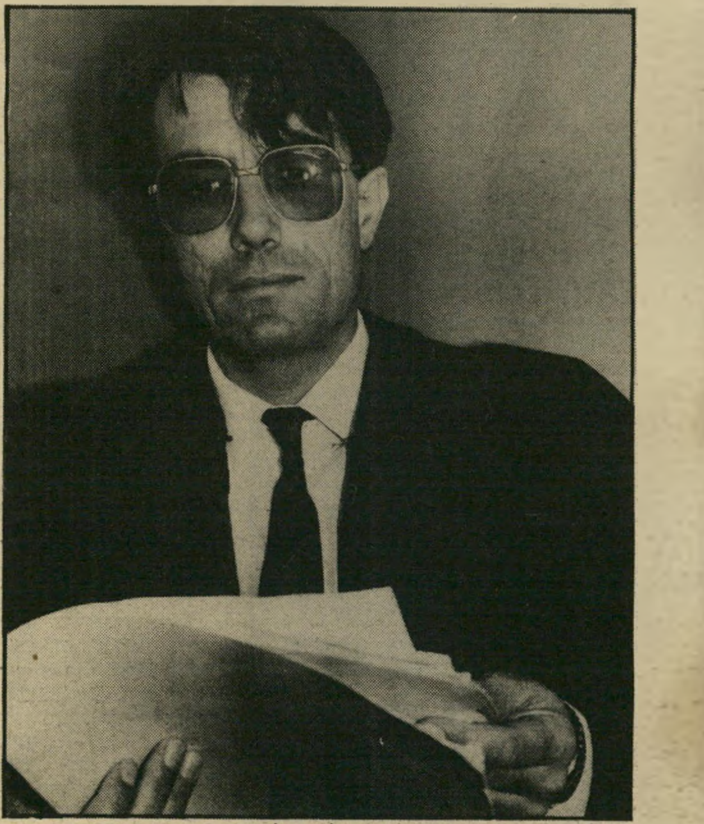

פרקליט קלדרון
"המיסמכים הרפואיים הוסתרו!"

הד"ר נתליהו קרישטל סיים את לימודי הרפואה בארגנטינה, לפני 24 שנים. שנה אחת אחר־כך עלה לארץ, ומייד התחיל לעבוד בבית־החולים סורוקה. הוא גלוי־לב, מדבר ברצון, אינו מתחמק מתשובות.

"אני מרבה לחשוב על חיים אסא. אני מרחם עליו. זה דבר נורא. כשהוא שכב בבית־החולים, ביקרתי אותו. אף פעם לא ביקרתי אותו בביתו, באר־פקים, מכיוון שאין זה נהוג שרופא פונה לחולה.

"ב־24 שנות עבודתי ביצעתי אלפי בדיקות צינתור, ומעולם לא קרה לי מיקרה כזה. למעשה, זהו מיקרה השיתוק הראשון בהיסטוריה הרפואית שנגרם כתוצאה מבדיקת צינתור.

"יכולתי, אומנם, לבצע בדיקת־קצב, שהיא בדיקה לא־חודרנית. אבל החלטתי על בדיקת צינתור דווקא, מכיוון שהיא מהימנה יותר. הסברתי את זה לאסא.

"השופט האשים אותי ברשלנות רפואית. כנראה שהוא צודק. עכשיו אני צריך לבדוק את עצמי, לחשוב על המיקרה, לשוב ולבדוק את אסא ולמצוא היכן היתה הרשלנות. עדיין אינני יודע במה בדיוק התרשלתי. אם אשתכנע, עמוק בתוכי, שאכן התר־שלתי — אסיק מסקנות.

"אני מתאר לעצמי שבקרוב אושעה מהעבודה. ייתכן שאאבד את פרנסתי ואת המיקצוע שלי. למרות זאת, המיקרה של אסא לא מעיק על מצפוני. רופא חייב להחליט החלטות ולבצע אותן. במיוחד חשובה ההחלטיות בתחום שלי — טיפול נמרץ. אם אהיה הססן, לעולם לא אוכל לטפל בחולים שלי."

יעל אסא, שבדרך־כלל היא אשה חייכנית, מתמלאת זעם כשנזכר שמו של הד"ר קרישטל. "כשאני רואה אותו בבית־החולים, אני עוברת לצד השני. לא מסוגלת לפגוש אותו.

"בבית־המישפט הוא פנה אל חיים ואמר לו שהוא תמיד יהיה מוכן לבדוק אותו, לעזור לו מבחינה רפואית. 'שלא תעז לגעת בו!' צעקתי. 'פעם אחת יותר מדי נגעת בו — ותראה מה שקרה!'"

כתבה: שרה ליבוביץ, צילם ציון צפריר

הבאנו

שלום עליכם

זה מתחיל בבדיקה הביטחונית. אחר־כך הבשר שטעמו טעם גומי־לעיסה, סרט הווידיאו המוקרן ובו מחוללים ומחוללות המחוללים מחולות עד אין קץ ושיעור. אם על המנגינה נאמר שלעולם אינה נגמרת, אין מילים לתאר את המחול הזה האינסופי, שבמהלכו מחליפים הישראלים שלנו תחפושות של תימנים במדי־חובה של קאובויס, מרי־חובה של קאובויס במה שנראה כשמלות בלקאניות או סקאנדינאביות, וכו' וכו'. הריקוד מסתיים, לקול מחיאות כפיים, בפינאלה הגדול שעה שהקברניט המנוסה מצליח שוב הפעם (כשלא יצליח לא אהיה זה אני המדווח על כך) להנחית את המטוס בשלום על המסלול של מה שנקרא בלשון ראשי־התיבות המאוסה של הביורוקראטיה נתב"ג.

הבאנו שלום ע ל י כ ם וחפצים מיועדים להברחה ע ל המכס.

בכל זאת. טוב להיות בחזרה. תוך שעה־וחצי מאקסימום (שעתיים מינימום) אפשר לעמוד רבע שעה תחת סילון אדיר של מי מיקלחת באין מפריע (במלון בפאריס כבר היו דופקים על הדלת בצרפתית). אבל במקום ליהנות מן המיקלחת הקרירה — מעולם עוד לא נולד אדם למד מנסיונו — אתה מנסה להשיג מיספר־טלפון, ועוד בגליל המערבי.

מתברר — וכי אפשר היה אחרת? — שכל האיזור מנותק. תקלה. המפקח מודיע באדיבות, שאין מה לעשות: אנשי שירות התיקונים (16) כבר הלכו הביתה. אחרי הכל, השעה כבר אחרי שבע, וכי מה ציפיתם, שיעבדו אחרי שבע?

משמע שכל הגליל העליון המערבי, או לפחות חלקו, יישאר מנותק טלפונים עד מחר בבוקר. לפחות? — כן, קובע המפקח האדיב בקול של בר־סמכא ושל קבלת־הדין כאחד.

האם שמענו שם ברקע איזה הד של אנחה יהודית?

מילא, נצלצל מחר. או מחרתיים. בוער משהו?

בעולם השלישי

בכך שישראל מתקדמת משנה לשנה לעבר העולם השלישי — כפי שטוענים המומחים לדירוג העולמות — בכך לא יכול כנראה להיות ספק. והעניין אינו בלהיט האחרון של ניסים סרוסי, ברמת השרותים (טלפון, בתי־חולים, דואר), או ברמה הממוצעת של הסטודנט הישראלי הכורע תחת הנטל (עובד או נאלץ לעבוד יותר משהוא לומד). „הרנסאנס," השיב לי תלמיד שנה א' (באוניברסיטה, כמובן), „הוא שמה של תנועה פוליטית צרפתית." „לא," תיקנה אותו שכנה יודעת־דבר, „הוא שמה של אוניה צרפתית." (ולעצמי אני לוחש: ועל תנועת החלוץ א ת ה כבר יורע הכל, סנוב?!).

אדם אינו אלא תבנית נוף מולדתו. והתבנית שבכאן הולכת ומתדמה לאיזו תבנית שאליה לא רצינו להתדמות, של מולדת שלא תמיד אנחנו בחרנו בה. אפילו יונתן רטוש, עליו השלום, לא היה שש למראה התפתחותה המהירה לאחור של ה„כנעניות" שלו. אילו לפחות היו פה הרבה עצים רעננים (בחצר ביתי התל־אביבי כרתו השכנים את האחרון שבהם: הוא הפריע להם לראות את הנוף, כלומר, את הנעשה בבתי שכניהם.)

לא, ידידי אריק איינשטיין, ששירך החדש (?) בוקע עכשיו מגלי האתר של רדיו מאחר בנשף, אדם שכל מבוקשו הוא „לטפטף קצת" — אין לו כל ביטחון וערובה שאכן יהיה לים גדול. טיפה אחר טיפה מצטרפות בדרך כלל לשלולית.

במיקרה גרוע יותר, הן מצטרפות לריר.

העולם הרביעי

אבל ככר הצירוף של דייל ישראלי דובר צרפתית רהוטה, נהג מונית שמחירה ההוגן (!!) נקבע כבר בשדה־התעופה (מה עשינו שזכינו לכך?!), שירו של איינשטיין על התשוקה לטפטף, והדאגה הכללית למשק המים (שוב שנת בצורת? בינתיים לא פסק הגשם בחיפה) מעידים כמאה־ואחד עדים שישראל אינה עולם שלישי.

עולם שלישי זה הפיליפינים, מוזאמביק, טיבט, ניקראגואה, חומייני, בקיצור כל מה שרחוק (יחסית). אבל אם כל אלה עולם שלישי — אנחנו עולם רביעי. או, מוטב, עולם לא ממוספר.

שהרי דבר אחד ברור: אין כמונו. בכך צדקו הצודקים. עם לבדד ישכון, הולך לישון בלילה וקם בבוקר (בדרך כלל על צד שמאל וברגל שמאל). דין לעצמו. אינו דומה לשום דין אחר, אין לו דין ואין לו דיין (יצחק שמיר בטלוויזיה).

לצאת את הארץ בימי מלוך הפרס ולחזור בעונת השמיר והשית. אדם קטן ונמרץ מנתר בצעדים דראמאתיים־עצבניים על מסך הטל־וויזיה לעבר הדוכן. האם הוא ישיר לנו סולו?

מה באמת שלומו של אריק שרון? בקו הבריאות, בעזרת השם?

באירופה הכל מבקשים לדעת: מה יהיה? ואני נהנה לשחק את תפקיד קוהלת: מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שייעשה ואין כל חדש תחת השמש.

זאת מחשבה לא פוליטית, אני יודע, אבל מרגיעה.

עיתונים

במטוס מחלקים — בצד ידיעות אחרונות ומעריב (אגב, מדוע לא גם העולם הזה וכותרת

עירום מלא (גרמני)

ראשית?) — גם את ניו־יורק הראלד טריביון (המהדורה הפאריסאית), לה מונד (לשעבר קאתולי שמאלי, כיום יותר ויותר ימני: מיטראן הצליח להרוס את סיכוייו של כל סוציאליזם צרפתי אותנטי למשך שנות דור לפחות — אולי באירופה כולה), לה פיגארו (המימסד הבורגני, אין כל קשר לספר), פראנקפורטר אלגמיינה הגרמני (עיתון טוב באמצע הליבראלי, סולידי, משעמם למדי).

למי שקרא זה חודשים רק עיתונות אירופית בולט עוד יותר ההבדל. קודם כל, ההבדלים שבין העיתונים האירופיים בינם לבין עצמם. אין ספק שהיומון הספרדי אל פאיז („הארץ", להבדיל מהארץ שלנו) הוא העיתון הטוב ביותר המופיע כיום באירופה. צוות צעיר ואידיאליסטי. לא קיצוני ולא פנאטי, עורך מחונן בן ארבעים. כדאי לראות מה שצוות של אנשים טובים מסוגל לחולל (להבדיל מן המחוללים במטוס שלנו) בשנים המעטות שמאז התמוטטות הדיקטטורה בספרד. אבל גם לה מונד חרף כל הטענות (ירידה, פניה ימינה וכו') — עודו מרשים. לקוראו יש עדיין הרגשה מחמיאה, שמתייחסים אליו — אולי שלא בצדק — כאל אדם אינטליגנטי. שוב אתה נוכח לדעת כמה חשוב לקבל את מירב המידע ללא הערות מתחכמות ובלא שיפוט מוקדם, להבדיל מהערכה ופרשנות מבהירה. ושוב אתה מתפלא לראות איזו מידה של אובייקטיביות היתה אפשרית, בכל זאת, בעיתונות „העולם הישן". כך, כשאתה קורא את הסיפור על שיבתו הדרמאטית של הקיסר האפריקאי בוקאסה מטירת גלותו הצרפתית לארצו המרכז־אפריקאית, אתה קורא לא רק סיפור־מתח בעל סממנים פסיכולוגיים מובהקים, כי אם גם הופך — ולוא לרגע — למומחה לענייניה של ארץ אפריקאית, ממש כאילו השתתפת ביום־עיון אקדמי מוצלח המוקדש לענייניה של אותה ארץ.

בגליון אחד: אסיה ואפריקה, המיזרח התיכון, אלג'יריה, מארוקו, תוכנית צנע חדשה בהולנד, הפיליפינים (התירת שר־ההגנה תחת שילטונה של הגברת אקינו), התערערות מעמדו של המישטר המארכסיסטי באתיופיה בעיקבות הימלטותם של כמה מאנשי צמרת השילטון אל מחוץ לגבולות המדינה, ישראל כמובן (מה יהיה?), איומו של מנהיג הסוציאליסטים הצרפתי מישל רוקאר „לרוץ" לנשיאות בבחירות הבאות שלא במיסגרת מיפלגתו (מסתבר שלמד מטדי קולק וצ'יץ'), ניתוח מעמיק ומעניין ביותר של יחסי הכוחות באיראן: כוחו העולה של בנו של חומייני, התערערות מעמדו של האיאתולה עלי מונטזרי, יורשו־המיועד־לשעבר של האימאם הישיש, ועוד ועוד.

פיתאום (מה פיתאום?) אתה מרגיש שאתה חי בעולם („לה מונד"), לא רק בארץ (אחת). אתה נעשה מודע לכך כיצד גורלה ועתידה של הארץ (ארצך), זו שבה אתה חי ועתיד לחיות — תלוי, מותנה, מושפע, מונע על־ידי תנודות הכספית של שאר ארצות הפלאנטה שהפכה בימינו לכדור (ארץ).

סוף־סוף רווח לך מעט מהספורט, המחלה של המאה (נפש משעממת בגוף בריא). זה נצטמק בפיתאום לממדים טיבעיים, ספורטיביים (עמוד או שניים, לא יותר). בדיוק כמו שצריך, כמו שהיה פעם, כמו שלא יהיה עוד לעולם — בעולם החדש, החירש. ואין גם חשיפות, חשפנות, השבח לאל. במדינה בת חמישים־שישים מיליון תושבים יש הרבה יותר מדי מועמדים לחשיפה מכדי שאפשר יהיה להפשיט לכל אחד מהם את המיכנסיים (השימלה) הפיגוראטיביים שלוש פעמים בשנה. בצרפת יש הרבה יותר מדי עופרה חזות, ריטות, מודעים, רפי נלסונים, יורם גאונים, מעשני סמים ונשים מוכות.

בהשוואה לעיתונות הטובה שם (אירופה), כמה פרובינציאלית (קרתנות גרועה: יש גם קרתנות טובה) העיתונות שלנו. כמה ברוטאלית, רוות נחת עצמית, נטפלת ל א נ ש י ם , לא לעניינים.

כן, וגם העניין הזה של חשיפת היתר, הכיוון השבועי של כל הזרקורים, כל עדשות המצלמות לנקודה אחת — בדרך כלל אדם אחד — סקאנדאל אחד (פרשיות בלאס, וענונו), פירסום אחד, סופר אחד (פרשת גרוסמן, פרשיית שירו של הרושובסקי) וכו' וכו'. יותר מדי תאורה מסנוורת, יותר מדי ווליום, רעש (מסוכן בעיקר באמנויות הדורשות מעט תשומת־לב מופנמת, רגישות לא־ציבורית). נסיונות העיתונות להציג כל עניין מ„זווית מקורית" (אין בעיתונות דבר כזה!).

מה פלא שכל הסיפורים הישראליים דומים כל־כך. אותה זווית־ראייה, אותה נדושות, אותו זדון קל־ערך, אותה תגובה צפויה של אנשי הרצון הטוב.

אופרה־בגרוש, מזה, ושורת המתנדבים, מזה. מורדי האור במישחק האינסופי נגד שומרי הגחלת.

לא שבאירופה הכל שפיר. חלילה. לעומת 111 העיתונים היוצאים לאור בתל־אביב (תקנו אותי אם אני טועה) ומשמידים זה את המודעות של חברו, מופיעים בברלין המערבית (יותר משני מיליון תושבים) רק שניים־וחצי עיתונים יומיים (ברלינר מורגנפוסט, ברלינר טאגסבלאט וטאגסצייטונג המכונה בקיצור: „טאץ"). האחרון, היחידי שהוא שמאלני, הוא למעשה רק חצי עיתון: חצי פורמאט, רבע מיספר עמודים ואלפית התפוצה. הכל קוראים מורגנפוסט.

אגון ארווין קיש, היכן היית מפרסם אילו חיית כיום בברלין — או בווינה?

בוודאי לא בברלין. שני המקומונים הנזכרים הם פרובינציאליים ללא תקנה (אבל קרתנות מסוג אחר מזו שלנו: קרתנות הרצון הטוב): קיתונות של שמאלץ, בעל־ביתיות טובת־עין שאין פירושה לב וכיס פתוחים, קריאות הפ־הפ הורא לאנשים הנכונים, כולל לכמה מהמתו־עבים ביותר; בקיצור, כל מה שמוכר בשם Gemütlichkeit שהוראתו: חיה ותן לחיות, בתנאי שאינך פועל־דחק תורכי, ושבמיטבח שלך מתבשלים אותו זאוארקראוט (כרוב חמוץ) ואותה אייסביין או האקסה (עצם חזיר שבה היה שימשון שלנו מסוגל להרוג שני פלישתים, מצופה מעט בשר רזה והרבה שומן כולסטרולי).

אבל מינהג יפה יש בכל זאת בכל געמיט־ליכקייט בורגנית. קצת נדיבות, ואפילו חיצונית־נימוסית בלבד. וכך, מלאו לך חמישים שנה — אם אתה מישהו, כמובן — העיתון מברך אותך בעמודו הראשון, כותב עליך רשימה קצרה, יפה, עושים לך יום טוב. זכית בטורניר (בוריס בקר) או התפטרת סוף־סוף לאחר שירות של שלושים שנה בהג"א — כנ"ל. כולם, דומה, שמחים בשימחתך, כולם ידידיך ליום אחד. כל העיר כולה. לך זה נעים — ולמי זה בעצם מפריע?

איך אומרים האנגלים: הפי ברת'דיי טו יו. ואיך אנחנו אומרים: מזל כזה על ראש כל שונאיי.

הבדל של אופי, של טמפראמנט. אבל אולי גם של תרבות.

בעולם הרביעי שלנו לא מפרגנים כל־כך. כאן צודק אריק איינשטיין, בעיקר במה שלא אמר: טיפת ארס אחת מצטרפת לשניה, עד שנוצרת שלולית גדולה.

ולהשומע (הקורא) ינעם.

ובכל זאת וחרף הכל ואף על פי: אל תשכח את אשר עשה לך עמלק המנומס, התרבותי הזה.

כן, גם זה. וגם את ולדהיים.

אשמה

ועוד הירהור (מחשבה שניה) — סליחה! — באותו הקשר: באיזו מידה ניתן, באמת ובתמים ובמידה של צדק, להאשים גם את העיתונות שלנו (בנוסף למערכת החינוך, למיפלגות וכו') בשות־פות־לאחריות לנברוזה הלאומית הבולטת ביותר שלנו: מצדה, גטו, גוש־אמונים, „זהות יהודית" העומדת בניגוד לאנושיות.

נדמה לי שאפשר. וכי מניין להם לעורכים שלנו שקוראיהם באמת „אינסולאריים" (מבו־דדים מהעולם, בעלי מנטאליות המיוחסת לתו־שבי אי: אני מצטט מה שאמר לי עורך בישראל) כל־כך?

אולי, אולי הקוראים „אינסולאריים" מפני שהעורכים החליטו בשבילם שהם „אינסולא־ריים", ושהעולם הגדול מעניין אותם כקליפת השום. ושיש להם די בעיות משל עצמם, ושלכל היותר מותר לספר להם על מחלת האיידס של רוק הארסון, על התיסרוקת החדשה של מארונה וכמובן על מעלליה של מישפחת המלוכה

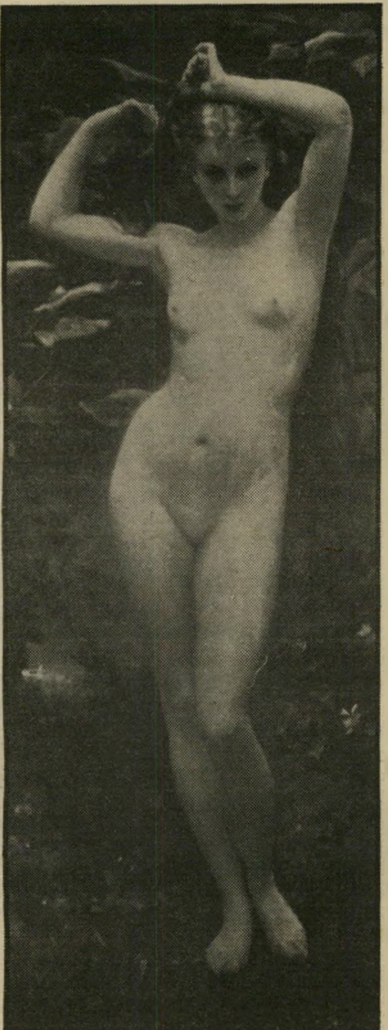

עירום מלא (צרפתי)

האנגלית, המישפחה המשעממת שבכל העולם כולו?

כשהעיתונות שלנו — גם הנאורה, המתוח־כמת, הפתוחה יותר — מתייחסת כך אל קוראיה, מי ירשיע מתוך תחושת חפות־מפשע את השוטה החוזר על הביטוי הנורא אותו קלט מאחרים: ה־טוב שבגויים הרוג. הוא פשוט מצטט את המסקנה הבלתי־נמנעת של המוטו של הגטו: עם לבדד ישכון.

רק למוצרי האופנה והבידור, לבוטיקים ולמיסעדות שלנו יש כנראה רקע בינלאומי אותנטי. אני חוזר ושוב מתרשם: הפאמפאס, לה פאמפאלונה, צ'או מינג, ג'אסט לוקינג (בחיפה), מייפייר ליידי, מיס לוסי, הקאונטרי (כך!!!) קלאב, הפאב, מודול בטון, אלסינט, רבלון, הצ'רצ'ילים.

עיקר שכחתי: העיתון העברי השלישי אותו חילקו במטוס נקרא בשם גלוב'ס או גלובוס והוא ידיעון הבורסה או עולם הפינאנסים, אם אינני טועה (לא זכיתי לקבל עותק. הוא נחטף מייד).

כל ישראל אגודה (עותומנית) אחת.

בשורות איוב

אחד מן הפחדים העיקריים המלווים אותי בנסיעות לחו"ל נובע מן הידיעה שבשובי מצפות לי, בצד האיומים הצפויים של מס־ההכנסה והטלוויזיה, ההחמרה העונתית של המצב בגבול סוריה והודעת ועד הבית על התפוצצות נוספת של צינור הביוב, רק בשורות איוב.

לאחר שאלות השיגרה החפוזות — מצוות אנשים מלומדה — נוסח „מה שלומך"? ו„איך היה?", הן מתחילות, בשורות האיוב. לשם מה יש לאדם ידידים.

— מה, לא ידעת?

— אתם בטוחים שבאמת כך?

— מה שייך בטוחים?! אתה הרי לא היית כאן!

— אבל עד כדי כך???

— עד כדי כך והרבה יותר גרוע.

הבשורה האחרונה הפעם: אליאב כהן התפטר מהנהלת בית ההוצאה כתר. אני מצלצל כדי לוודא. אכן, נכון, אמת ויציב.

אני זוכר מה היתה כתר כשאליאב כהן קיבל אותה לידיו. אני יכול גם לתאר לעצמי מה תחזור להיות — בקצת מזל רע. ומזל רע הלא יש תמיד בשפע, זה דרכו של עולם.

כל זאת — מבלי כל כוונה לפגוע במנהל החדש, שאותו אינני מכיר. אני משוכנע בכך שהוא איש מצויין, מוכשר מאין כמוהו, וכו'. ורק שהמזל, המזל...

אין לנו מזל עם המזל בשנים האחרונות.

— אליאב, מדוע התפטרת? התקנאת בסנד (אלכסנדר)?

— רוטציה.

רוטציה. אילו את פי שאלו, הייתי עורך להם רשימה של המועמדים ש ל י לרוטציה — עד שאוזניהם היו מצלצלות. הצרה: א ל ה לעולם לא ייפרדו מכיסאותיהם.

שלום, אליאב — איך אומרים בגרמניה — חבל שאתה הולך. הרבה הצלחה גם בתפקידך הבא. אם יתנו לך. ועם קצת מזל.

כדי להירגע מעט אני מצלצל לזיסי סתוי, לוודא שלפחות הוא עדיין לא נפל קורבן לרוטציה.

מי ראה? מי שמע?

במסיבת פרידה שערך ידידי־כאח־לי, המשורר־הימאי יוהאנס שנק, בברלין, נכח גם פרידריך מקזפר (Meckseper). גבר רזה, שברירי, בן חמישים (יליד 1936), ידידו־כאח־לו של בעל־הבית.

ייחודו: הוא אחד מאמני התחריט הנודעים ביותר של גרמניה החדשה.

מארחנו עומד על כך שנתוודע איש לאחיו (גם אני אינני נלהב ביותר לאירועים סוציאליים).

עכשיו מתקיים הדיאלוג הבא:

— שלום. (בגרמנית).

— נעים לי מאוד.

— המ.המ. (בגרמנית).

שתיקה.

— ראיתי הרבה עבודות שלך (שקר חלקי. לא ה ר ב ה). בין השאר גם אצלנו במוסיאון (שקר גמור).

— המ.

— אתה גר עכשיו בברלין?

— המ.. המ.. כן. עכשיו.

— אתה מיוצג באיזו גלריה? איפה אפשר לראות עבודות שלך?

— לא. אני לא מציג בשנים האחרונות.

— ובכל זאת...

— בשנים האחרונות אני לא מציג. תודה.

— גם לך. שלום (בגרמנית).

— הימהום שלא נקלט.

— מה יש לדבר: י ש ר א ל י ה ו א ל א!

סעו לחו"ל — אפילו בעיסקת חבילה

בכל זאת מוכרחים לקרוא עיתון ערב מקומי, לפחות בשביל לוח המישדרים בטלוויזיה. אני קורא ומצטט:

„קרינגטון נמצא אשם בדין, ומשחררים אותו לתקופת ניסיון של שנתיים. קלאודיה בלייזדל עדיין מחלימה בבית־החולים מפצעיה ונחושה בדעתה למצוא את בתה. היא מגלה, כי את הוצאות האישפוז שלה שילם בלייק קרינגטון. קרינגטון דוחה את ניסיונות ההתקרבות של סטיבן אליו. קריסטל מחליטה לשוב סופית אל חיק בעלה. קרינגטון מתרה בבתו, שאם לא תתנהג כיאות, תורחק מן הבית. הוא מפטר את מייקל, נהג המישפחה ומאהבה של פאלון לעת מצוא, ולבנו הוא מודיע, כי יפסיק לתמוך בו תמיכה כספית. מאוכזב מילדיו, קרינגטון אומר לקריסטל, כי לא ירצה ילד נוסף. קריסטל אינה חשה בטוב ומבשרת לבעלה, כי היא סבורה שהיא הרה. אלכסיס, גרושתו של קרינגטון, מודיעה לו."

ואחרי כל זה הם עוד רוצים שקריסטל תחוש בטוב?

שימעו לי: סעו ללהאסה, אומרים ששם עוד לא מקרינים סדרות טלוויזיה אמריקאיות.

חדשות

אבל לא אלמן ישראל. יש גם חדשות מקומיות. וכך אני קורא בכותרת של ידיעות

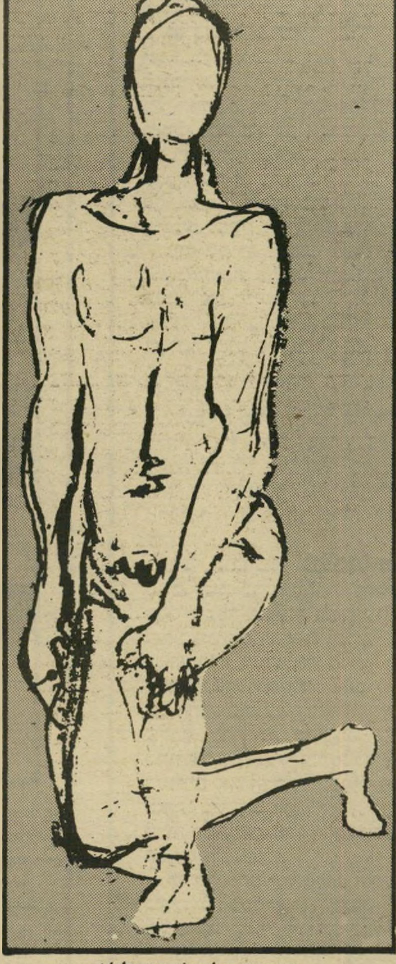

עירום מלא (ישראלי)*

אחרונות: „בת 18: שוטרים היכו אותי והוליכו אותי חצי עירומה." המישטרה, לעומת זאת, הגיבה: „היא תקפה אותנו."

תקיפה חצי עירומה.

ראה למעלה, לשם השוואה: תקיפה בעירום מלא (גרמני) ועירום צרפתי (מלא).

נתן זך ■

* לפי **ידיעות אחרונות:** מרדכי ואנונו, כפי שצוייר בקורס לציור בבאר־שבע.

תיאטרון

הצגות יחיד ותיאטרון

„האופסימיסט" בתיאטרון חיפה

מאת אמיל חביבי
עיבוד לבימה: מאזן גטאס, מוחמד בכרי
תרגום: רמי ליבנה
בימוי: מאזן גטאס, אילן תורן

סיפור ניתן לספר בכמה צורות. אפשר לכתוב ספר, אפשר למסור בעל־פה ואפשר להציג לפני קהל. אבל להפוך סיפור לדרמה תיאטרונית של ממש זהו עניין אחר. האופסימיסט (צירוף של אופטימיסט ופסימיסט) של תיאטרון חיפה חסר את המרכיב המרכזי ההופך סיפור לתיאטרון. דראמה היא בראש וראשונה התרחשות. משהו שנרקם לעיני הקהל, משהו שעובר על הדמויות בזמן הקצוב, משהו שמשפיע עליהן ואולי משנה אותן. על סעיד אבו־אל־נחס לא עובר מאומה. הוא איננו דמות של אדם שעובר חוויות, אלא מספר־שחקן שמדווח זיכרונות.

לאורך הזמן כולו מוסר סעיד את סיפור תולדות מישפחתו כשהוא עסוק אך ורק בהדגמות והמחשות מסוגננות של פרטים מן העבר. כשהוא מזכיר ישיבה הוא מתיישב, כשהוא מספר על שינה הוא מתכרבל במיטתו, כשהוא מדווח על שיחה הוא פונה אל מטאטא עטוף במיטפחת לבנה, וכך לכל אורך הדרך. מעין שיח בשני מישורים, בלשון המדוברת ובתרגום סימולטני לשפת התנועות. מוחמד בכרי הוא ללא ספק שחקן מוכשר והוא מדגים וממחיש את דבריו בשפת תנועות עשירה ורבת גוונים, אבל מכאן ועד דראמה המרחק רב.

לאופסימיסט אין הווה. רושם הפרטים המסופרים אינו ניכר בדמות המספרת, ואין שום סימן לאפקט מצטבר שיכול להיגרם על־ידי שפע זיכרונות בעייתיים מן הסוג שהוא מעלה.

עניין זה לעצמו אינו פסול, שהרי ניתן ואפשר להציג סיפור, אלא שהבימאים ומעבדי הספר ביקשו להראות דראמה, ולשם כך כפו מיסגרת חיצונית כוללת של כעין שינוי והתפתחות. עם הפתיחה נראה האופסימיסט כספק תמהוני, שהתגלגל בעיקבות הנסיבות לבית־משוגעים. הוא פונה אל הקהל באורח אירוני ומפוכח, כשהוא מתבונן מלמעלה על הסיטואציה הקפקאית לכאורה שאליה נקלע. בסצינת הסיום, לעומת זה, הוא רוכב־מרחף בגבהים, כשזרועותיו הפרושות ככנפיים מעוטרות בכותונת־משוגעים. אלא שלתהליך או להתפתחות אין כל צידוק. פרטי הזיכרונות באים מפי האופסימיסט בסדר הגיוני ומאורגנים על־פי מפתח המצביע על כישרונו של אמיל חביבי הסופר, אבל סדר אירגוני כזה אינו יכול להוליד התמוטטות דראמטית בסיום.

האופסימיסט של תיאטרון חיפה איננו דראמה ותיאטרון. זוהי סיפרות מוצגת על בימה. וכמו שכבר נאמר, אין כל רע בהצגת סיפרות על־ידי שחקן מוכשר, אך יש ויש רע באי היכולת להבחין בין זה לזה.

„פנויה להצעות"

בתיאטרון חיפה
כתיבה, עריכה ובימוי: אריה יאס
עיבוד לבימה: אריה יאס ורות סגל

לעומת האופסימיסט מהווה הצגת־היחיד של רות סגל תיאטרון של ממש. הדמות המבקשת את זהותה נאבקת לעיני הקהל בנסיונות חוזרים, לעיתים נואשים, לעמוד על זהותה, לבנות לעצמה ישות מוגדרת מן הפרטים המקוטעים העולים בזיכרונה. היא מגיבה ומשתנה על־פי אופי קיטעי הזיכרונות, היא מתייחסת אל הסביבה הפיסית בה היא מצויה ואף יוצרת מערכת יחסים עם צופים בקהל. רות סגל חולפת ברגישות ובמיומנות על פני קשת רחבה של דמויות מתוך מחזות ידועים של סטרינדברג, צ'כוב, אולבי, חנוך לוין ועוד. בכישרון מישחק עשיר ושפע אביזרים היא מודדת לעצמה את הזהויות המזדמנות ומעמידה תיאטרון מהנה.

חולשתו של המחזה היא נקודת המיפנה שבסיום. אז מסתבר כי הדמות המורכבת חסרת הזהות היא שחקנית המשחקת דמות מורכבת חסרת זהות. זה אומנם מפתיע, אך פוגם ומיותר. בעיקבות הסיום מסתבר כי נושא ההצגה אינו בעיית הזהות, אלא כוחם של שעשועי מישחק. האמירה שמשתמעת היא משהו כמו „איך סידרנו אתכם" או „איך לא ניחשתם". ובכל זאת, לא גרעו ריגעי הסיום מן האיכויות התיאטרוניות בהצגת היחיד של רות סגל.

עדנה אלוני ■

סיפור

ידידי שבין העולמות

הוא התהלך בגן הנה ושוב, כמחפש משהו. עוד לא ידעתי מי הוא, אך חשתי כי ארע. באופן פיתאומי התכופף, כרע על בירכיו כמו להביט במשהו על פני משטח הדשא הירוק־זהוב. שם לא היה שום דבר, רק עוד עלי עשב. מתבוננים היו בו במבוכה, כשאת צילו העבה הוא מטיל עליהם.

כששקעה השמש היבטנו אל הרחוב הכלה באור. אתה יודע, הוא אומר לי, ידעתי שאכיר אותך, הסתכלת עליי שם בגן ומבטך היה מרצד על גבי כמבקש ממני משהו. זה נכון, אמרתי לו, מי אתה? אני צייר, אמר האיש ולא הביט בי, תראה, הוא אומר, בוא, אראה לך את הפעמונים שלי, אלו הם פעמוני השמיים המצלצלים, אלו הם הפעמונים אותם אולי שמע גם מוצארט, בוא... אראה לך...

הם היו פעמונים של סתיו. אפרוריים ו־מודאגים, כמו שלוחי־רסן אל הרקיע הגולמי המטויית, קולם נשמע כציוץ גלמוד של עורב המשחר לבת זוגו. הם מצלצלים, אמרתי לו, כן, ענה לי, אלו הקולות שאני שומע. הייתי מוכרח לצייר את הפעמונים כדי שכולם יוכלו לשמוע מה שאני שומע, אינני יכול להחביא את הדברים בתוכי, אני נאלץ לצייר את הקולות, אתה מבין?

בעמידה היה עובד, בציבעי פחם היה מגלף על הדף, מוציא מתוכו, תוך הירהור על משהו אחר, את החזון שעלה בו בלילה הקודם. חלומות על הרמוניה שבין אדמה לשמיים, אוויר ומים, מזיגה שבין אירוס היקום וחיותו, לבין דעיכתו ושיממונו. פניו אדומים מהתלהבות ואני מקנא בו ברגעים אלו של התעלות. פחדתי פן יקרה לו משהו ברגעים אלו, חשתי את המתח העצום בו נתון האיש כשהוא תובע מן הדף פשרות, מעצמו — התקיימות.

למד אותי לצייר כמוך, אמרתי לו לאחר שנים, כשהיינו מסיירים בסטודיו הגדול שלו בחיפה. הוא ניסה, אך אני יצאתי מתוסכל. לעולם לא אוכל להשתוות אליו. זכרתי את אופן עמידתו, את האופי הפולחני של המעמד. ידעתי כי לדרגת ריכוז כזאת לא אוכל להגיע. הרישום שעשיתי היה אומנם חיקוי לדרך ציורו של ידידי הצייר. הוא חלק לי הרבה מחמאות ואמר כי בקרוב אצייר כמוהו, אך אני ידעתי בעליל כי הדבר לא יקרה לעולם.

פגישתנו האחרונה היתה לפני חמש שנים בביתו. שם היה שונה. נראה כי מסור הוא לילדיו ולאשתו, וכמו נשכח ממני דבר היותו צייר. נעלי־הבית החמימות ודרך הילוכו, אפילו סיגנון דיבורו השתנה והיה מתון יותר ומיושב. לאחר ארוחת־

רות סגל: פנויה להצעות

ערב הראה לי כמה מעבודותיו המוקדמות. היו אלו נופי ארץ־ישראל שנהג לחזור ולציירם פעמים רבות בכל חלקי הארץ. רובם צויירו בציבעי־מים וניחנו בשקיפות, באיזון ובהרמוניה. קשה היה להאמין כי צויירו בידי הצייר שאותו היכרתי. פניתי מן החלון והיבטתי אל פנים הבית. הוא היה ריק פיתאום. שום קול לא נשמע, כאילו נעלמו הכל ואינם. הצייר ירד לסטודיו שלו. פיתאום שמעתי את אישתו אומרת מן המטבח: הוא מחכה לך שם.

לפני זמן קצר הודיעו לי כי צבי נפטר, בגיל צעיר למדי. סיבת מותו נראה שאינה ידועה. מפעם לפעם אני נזכר בפעמונים התלויים על קיר ריק, אי־שם, וכן ברוח מנשבת בקולות רבים הקוראים עכשיו ביתמות נכספת לאחדות.

ראובן דותן ■

תשבץ העולם הזה 2567

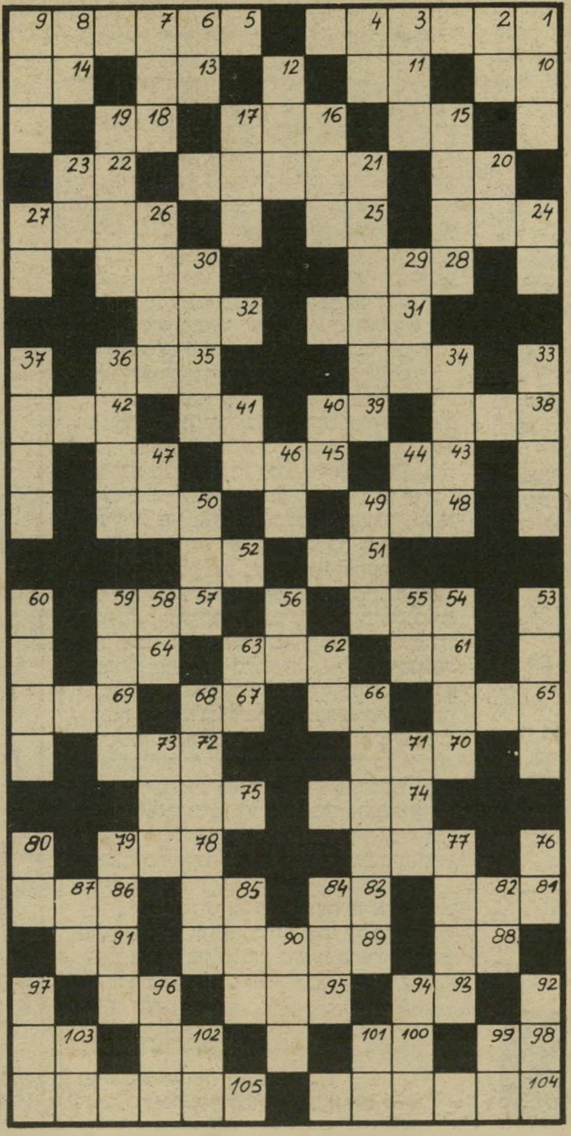

מאוזן:

1) גא יהיר (3,3); 2) פירסם את כוחה הגרעיני של ישראל; 10) רוח רעה; 11) תל; 13) כסף יהודי; 14) מגיד עתידות; 15) לא קודש; 16) עצר, עיכב; 18) סוד; 20) פרא; 21) ספר־שנה; 22) מכשף; 24) רשת־דייגים גדולה; 25) ספרדי טהור; 26) ילד קטן; 28) דג; 40) אחד המזלות; 31) אם כל חי; 32) יין; 34) מס'; 35) מכשיר חשמלי הפותח או סוגר את המעגל החשמלי; 38) מקום פתוח; 39) איש הצמרת הנאצית; 41) מילת־רמז; 42) תשתית; 43) לחם מדברי; 45) מן הנחשים; 47) ממהר; 48) ציר; 50) גיבורה של אמיל זולא; 51) מסולם התווים; 52) פרפר לילי; 54) שני זוזים; 57) צעד; 61) מורה; 62) אבי אהוד; 64) בינה; 65) נקיק, נקרה, סדק; 66) מלכודת; 67) נרגז ועצוב; 69) שוט, מצליף בפר־למנט הבריטי; 70) ראוי, מתאים; 72) משורר עברי בראשי תבות; 74) לא בשל; 75) קוסם; 77) מעשה שלילי; 78) חלקי בשר עבה ושמן; 81) הצבי ישראל; 83) אות־ניצחון; 85) שן; 86) שלוש רגליים. מידת אורך אנג־לית; 88) חס וחלילה, בקיצור; 89) מיכל לסודה; 91) עוף טרף; 93) קליפת פירות; 95) חמסין; 96) כהן־צדק; 98) מצבת־זכרון; 100) ענף; 102) שגיאה; 103) איבר בראש; 104) משורר עיר היונה; 105) רוצה להישאר נשוי (2,4).

מאונך:

1) מעברה על־פני נהר; 2) עושים ממנו בגדים; 3) מידת־אורך אנגלית, 12 אינטש; 4) נהר באפריקה; 6) בשטח העליון; 7) ציפור; 8) לא מבושל היטב; 9) צו־איסור; 12) ללא תמורה; 15) כלי־קצירה; 16) לתת; 17) עיר הלוויים בנחלת מנשה; 19) בן סלוא; 20) בן; 21) שיטה; בית־מידרש; 23) בן יעקב; 24) בן נח; 26) חולי; 27) בית הנמלה; 29) תפקיד צבאי; 30) קבר שאול; 33) מרקוריוס היווני; 36) מעטפת לכיסוי הרגל מעל הנעליים; 37) אבן שיש אדומה; 40) מיפתן; 41) בן סוג; 44) אבי אבנר; 46) תווית; 47) חיל־נשים; 49) מהר־משים; 50) ערב; 53) יהי כך; 54) חוט נעל; 5) צר; 58) גוי; 59) מראה את השעה בשעון; 60) יוצא; 63) קלף בכיר; 66) מציל אנדרומדה; 68) חסר־מעוף (3,3); 71) מחודשי השנה; 73) עיר גלילית; 76) רשע; 77) מקישוטי השירה; 79) עשיית־דין לא חו־קית; 80) עמוד; 82) תנור; 84) משקה חריף; 85) דבר שיש להח־זירו; 87) מפלגה בארץ; 90) שר־הפנים; 92) עמק; 94) איש; 96) בעל־חיים החי במחיצת האדם; 97) עני; 101) נוזל הגוף; 102) ערוד; 103) קודם זמנו.

ג׳ודי דגן

„קטל ברפואה — עדות אישית״

מאת ד״ר יולי נודלמן

הספר הראשון מסוגו בארץ שנכתב על־ידי רופא, המתאר את המצב העגום במערכת הבריאות בישראל. כתב אישום נגד הממסד הרפואי והפוליטי.

את הספר ניתן להשיג בחנויות, או לפי הזמנה טלפונית 057/32245, או בכתב

לת.ד. 5349, הוצאת הנגב, באר־שבע.

איתן עמיחי בע״מ
הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג׳וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת־גן רח׳ מודיעין 18, ת.ד. 2272 · טל. 790114-5-6

בשמירה על בריאותך ורכושך

במדינה

(המשך מעמוד 29)

טאובמן לא נשאר חייב. הוא וכמה עשרות מאנשיו פנו בעתירה לאליהו נאווי, באמצעות עורכת־הדין שיפרה גליק. דרישתם: לדחות את הבחירות הכלליות, שנועדו להתקיים בשבוע הבא, בגלל אי־סדרים חמורים.

בין השאר:

● **ג׳רימנדרינג** — שבירת מחוזות־ההצבעה ועיצובם מחדש באופן שיכשיל את המועמדים תומכי טאובמן, ויקדם את סיכויי אנשיו של אוניקבוסקי.

● **חשאיות** — נסיון חסר־תקדים לשמור את הבחירות בסוד ולהסתיר את דבר קיומן מהבוחרים;

● **נעלם פינקס־הבוחרים** — ועדת־הבחירות לא מצאה את פינקס־הבוחרים, ולכן היא משתמשת ברשימות המחשב של קרן־ההשתלמות. בכך קיבלו זכות בחירה אקדמאים שאינם מח״רניקים, ולעומתם נשמטו ונעלמו אלפי חברים. ברשימת הקרן יש 11 אלף שמות, בעוד שבפינקס־הבוחרים צריכים להיות בערך 30 אלף.

עוד עתירה הוגשה לנאווי על־ידי סיעת הליכוד בהסתדרות. הם דורשים לבטל את שיטת הבחירות האישית, הנהוגה רק בהמח״ר, ומסתמכים על החלטה ישנה של ישראל קיסר, שהתיר ב־1982 עריכת בחירות כאלה „בפעם האחרונה״.

בינתיים מצפים הכל בוועד־הפועל לראות איך יפול דבר אצל נאווי, מתגודדים ליד דלת חדרו בקומה השישית בוועד־הפועל. גם ישראל קיסר, מהקומה החמישית, שולח לשם את שליחיו.

רק שלושה מצביעים. בינתיים, תוך כדי המאבק, נחשפות בהמח״ר כמה תופעות האופייניות לנעשה באיגודים ההסתדרותיים.

העובדה המדהימה ביותר בהסתדרות המח״ר היא חוסר העניין הגמור של החברים בנעשה באיגוד המיקצועי שלהם. בבחירות הקודמות, ב־1982, מתוך 24 אלף בעלי זכות־הבחירה שהיו רשומים אז, הצביעו בפועל רק כמה מאות. בעיקר: 300 המועמדים למועצות המחוזיות ולוועידה הארצית. כל המועמדים נבחרו.

● לרשותם של 4000 האקדמאים, העובדים במקומות עבודה קטנים, הוצבה אז קלפי מיוחדת בבית־ברנר שבתל־אביב. הטריחו עצמם לבוא ולהצביע בה רק שלושה!

● בהתעשיה האווירית היו 500 בעלי זכות־בחירה. באו להצביע: 18. מיספר המועמדים: תישעה.

● בעיריית תל־אביב, מתוך 500 בעלי זכות־הבחירה, הצביעו 50.

● במישרד־הביטחון, מתוך 400 בעלי זכות־הבחירה, הצביעו 12. הם לא הכשילו איש מבין שמונת המועמדים.

על רקע אדישות זו, לא קשה להבין כיצד אפשר להטות בקלות את תוצאות הבחירות. די לצרף כמה אזורי־בחירה לאיזור אחד ולפצל אחרים, כדי לחסל את סיכוייו של מועמד. לדוגמה:

השנה גדלה פלאים יחידת ההצבעה של מישרד־הביטחון. מיספר האקדמאים שם גדל כיפליים ויותר, ל־900. כיצד התרחש הפלא הזה, מבלי שהוכפל במקביל תקציב־הביטחון? פשוט מאוד: ועדת־הבחירות של המח״ר, בסתירה גמורה לתקנון, ניתקה מאיזור־הבחירה של מישרד־ראש־הממשלה שתי יחידות גדולות —

— והעבירה אותן למישרד־הביטחון.

מדוע כדאי להיות פעיל? באווירה זו, מסתבר, כל מי שרוצה להיבחר כציר בוועידה — מצליח. אבל מדוע בכלל זה כדאי? מה שאין חברי המח״ר יודעים הוא, שהנבחרים נהנים על חשבונם. אחת הפעילויות העניפות והתוססות באיגוד המיקצועי היא עריכת ימי־כיף, המכונים משום־מה „ימי־עיון־והשתלמות״. כמעט בכל חודש מצלצל מישהו למקורבים־לצלחת, מזמין אותם לבלות סוף־שבוע ארוך ונהדר בבית־מלון.

אשתו התאבדה, עסקיו נחקרים. המיליונר משה חכמי הציע נישואין לכוכבת הסקס הגרמנית

הבלונדית היפהפיה עוררה תשומת־לב רבה בנמל־התעופה נתב״ג. חלק מהנוסעים זיהה אותה, והיו כאלה שניגשו אליה כדי לקבל אוטוגרף.

סיביל ראוך, שחקנית הקולנוע הגרמנית, הגיעה לישראל לביקור של ימים אחדים, כדי לפגוש את ידידה, משה חכמי.

את משה הכירה סיביל בחודש יוני השנה, כאשר שהתה בישראל והשתתפה בסרט חדש מסידרת אסקימו לימון. מאז אותה היכרות ממשיכים השניים לשמור על קשר, והפעם הוזמנה סיביל על־ידי משה, ששכר למענה סוויטה במלון מפואר בתל־אביב.

משה חכמי הוא צאצא לאחת המישפחות הידועות והמיוחסות של העדה הספרדית בישראל. מישפחתו שולטת בחברת הביטוח הפניקס, הוא קשור בקישרי מישפחה ועסקים עם מישפחת קרסו (בני משה קרסו) ומישפחת רקנטי מבנק דיסקונט.

משה חכמי הוא אלמן. אשתו, לאה, היתה יפהפיה ועשירה מבית אביה, משה ליבר, שהיה תעשיין עתיר נכסים, והיה מחלוצי תעשיית־השוקלד בארץ.

חכמי ולאה חיו בהרמוניה. נולדו להם שני בנים, היום בני 9 ו־14.

בשנים האחרונות רזתה לאה מאוד, אנשים ריכלו כי הרזון בא בעיקבות דיאטה חמורה. לאה נראתה פחות ופחות באירועים חברתיים. אבל כשטרחה ובאה נראתה תמיד יפה ומטופחת.

באחד מימי ספטמבר 1985 פורסמה תמונתה של לאה במהדורת החדשות בטלוויזיה. נאמר כי לאה נעלמה, והציבור התבקש לעזור למישטרה לאתרה.

פקידת קבלה ממלון אסטוריה זיהתה את תמונתה, כאורחת שהגיעה למלון בערב הקודם. היא הזעיקה את קצין הביטחון, שמצא את לאה בחדרה ללא רוח־חיים, כשלידה חפיסת כדורי־שינה.

במותה היתה לאה בת 36. אחרי מותה הסתבר כי היא סבלה ממחלה ממארת, ולא יכלה לשאת את הייסורים הממושכים.

מותה של לאה זיעזע את משה חכמי. הוא הסתגר תקופה ממושכת בביתו, ותיפקד כאב וכאם לשני בניו. יותר מאוחר שכר מטפלת לילדים והמשיך בעסקיו. משה הוא עורך־דין, ומנהל חלק מעיסקי המישפחה. מישרדו נמצא ברחוב נחלת־בנימין בתל־אביב. הוא ממשיך לגור עם בניו בדירה שבה התגורר תמיד, ברח׳ אורי.

אחרי תקופה ממושכת יצא משה לבלות בבר של מלון הילטון. הוא היה עם חבר, ויחד פגשו את סיביל ראוך, שגרה באותו מלון. מאותו ערב שמרו השניים על קשר, ובתום ימי ההסרטה האריכה סיביל את שהותה בישראל ועברה להתגורר עם משה במלון ימית.

על ידידותה עם משה סיפרה סיביל לאלון צעירי, סטודנט לצילום, שאותו הכירה לפני שלוש שנים. היא ביקשה מאלון לפגוש את משה ולהתרשם ממנו.

שלושתם נפגשו בבוננזה, ומשה ביקש מאלון לצלם את סיביל בשפת־ימה של תל־אביב. משה רצה תמונות טיבעיות, אחרות מאותן המופיעות בפליי־בוי ובעתוני גברים אחרים.

אלון צילם, וסיביל שלחה את התמונות למשה. כמה מהתמונות אף הופיעו בעיתונים הגרמניים.

מיום חזרתה לגרמניה משוחחים

משה וסיביל שיחות ארוכות בטלפון, סיביל הבטיחה למשה כי תגיע אליו מיד עם תום הסרטת הסרט שבו הופיעה.

הצעה טלפונית

פגשתי את סיביל לפני ימים אחדים. היא באה לבקר אותי. היכרתי אותה והתיידדנו לפני שנים.

השבוע היא היתה די מדוכדכת ומודאגת. כששאלתי אותה לסיבת מצב־רוחה, ספרה לי כי אינה רואה די את משה, וכי הוא שקוע בצרות, בחקירות, ושאלה אותי מה כתוב כאן בעיתונים באותו עניין.

הבנתי שבעיותיו של משה קשורות לחברת־הביטוח פניקס, שבבעלות מישפחת חכמי. מנכ"ל החברה הוא יוסי חכמי, בן־דודו של משה.

הפניקס היתה שותפה בחברת הברוקרים פ.י.ט של חגי בליך ויורי סלנט. חברת פ.י.ט התמוטטה לפני יותר מחצי שנה, ובעליה ברחו לחו"ל. התברר שהבריחו מיליוני דולארים ונשארו חייבים מיליונים.

היום חוקרים את חכמי. בשבוע שעבר פשטו חוקרי הרשות לניירות־ערך על מישרדי חברת הפניקס והחרימו מיסמכים שונים. כמו כן חוקרים את חכמי מדוע פורקה השותפות ולמה לא גילה חכמי סימנים מוקדמים. גם הבורסה הכינה דו"ח סודי על פ.י.ט,

סיביל ראוך בשבועון־מין גרמני
שיער בצבע הדבש, מישקפי־ראייה וגשר המורכב על השיניים

האלמן ומלכת המין

וכונסי הכנסים של פ.י.ט בודקים אפשרות לתבוע את חכמי והפניקס על נזקים שנגרמו לפ.י.ט, כשהמגמה להגיש כתב אישום נגד מנהלי פ.י.ט והפניקס. פ.י.ט, בתקופת השותפות עם הפניקס, ניהלה מערכת חשבונאות כפולה.

עוד עובדה תמוהה: בנק דיסקונט יצא מהשותפות בהפניקס, ולא ברור על איזה רקע.

הפניקס ופ.י.ט היו שותפות בחברת אפיק (מחשבים) ובדיסקוטק קולוסיאום. הפניקס היתה נאמנה של קרן הנאמנות אביב, שהוקמה על־ידי פ.י.ט.

החשדות התחילו כבר לפני שנתיים וחצי, באפריל־מאי 1984, כשהפניקס רשמה במאזן הפסדים בגלל פעולות פ.י.ט. אחר כך מכרה בהפסד את חלקה לבליך וסלנט.

לפי החשד, הם דיווחו ללקוחות שעשו פעולות במניות שלא נעשו למעשה. וכאשר הלקוחות ביקשו את הכסף, שיכנעו אותם לקחת רק חלק, ולהמתין לעליה של היתר.

בקרן הנאמנות אביב רשמו אותן מניות גם כנכס של הקרן, וגם בחשבונות פרטיים של הלקוחות.

כשלא הצלחתי להסביר לסיביל במה מדובר, היא שאלה אותי אם ייתכן שמשה חכמי יפשוט את הרגל עקב כל הבעיות הללו. היא פרצה בבכי ושאלה למה כל זה קורה למשה, שסבל מספיק, ועכשיו הוא נמצא במתח ואין לו זמן ללכת איתה כדי למצוא דירה בתל־אביב.

ביקשתי מסיביל לספר על תוכניותיה עם משה. היא סיפרה: „משה הציע לי נישואין לפני כמה שבועות. זה היה בשיחת־טלפון. הוא הציע לי לבוא ארצה כדי שנחליט על הדברים ביחד.

„משה היתנה את עניין הנשואין בכך שאבוא לגור כאן, בארץ. לכן גם רציתי לחפש דירה מתאימה בתל־אביב. זו החלטה קשה מאוד עבורי, ואמרתי לו שאני מוכנה להתפשר על חצי שנה כאן וחצי שנה במינכן. אחרי הכל, אני כוכבת בגרמניה ועובדת שם הרבה. השנה נבחרתי כשחקנית וידיאו מס' 1 בגרמניה.

„אני מצטלמת הרבה, בייחוד לעתוני גברים. ומרוויחה יפה. אני אוהבת להיות עצמאית ולא תלויה. את משה אני אוהבת, ורוצה להיות איתו. אך יש גם הבעיה של הדת, שעליה צריך לחשוב.

„משה דאג לי מהרגע שהיכרתי אותו בהילטון. אני הייתי אחרי יום של בילוי בשמש. והיתה לי מכת־שמש. משה הציע למרוח לי יוגורט על הגוף, והפטנט עזר. הוא גם טיפל בי כשהייתי חולה כמה ימים כאן בארץ. הוא נדיב וקונה לי מתנות יפות. הפעם גם קנה לי פרווה יקרה וכמה חליפות מעור. ג'נטלמן אמיתי.

„אני גם מתלהבת מההופעה של משה. הוא נאה ומושך. במשך שהותי בארץ הכיר לי כמה מקרוביו. ביניהם בן־דודו יוסי ואשתו. שמאוד מצאה חן בעיניי.

„עכשיו אחזור לגרמניה בלב כבד, ובלי שהגעתי להחלטה. הבעיות של משה מדאיגות אותי, ואני מקווה שהכל יסתדר בקרוב. אז אגיע הנה שוב, ואני מקווה שנוכל להיות יחד."

מבית־המישפט ל„פלייבוי"

מעניין יהיה לראות אם מישפחת חכמי תקבל בשימחה את סיביל, שבאה מרקע כה שונה. היא נולדה במינכן. הוריה התגרשו והיא גדלה אצל אביה, מומחה למחשבים בחברת סימנס. אחרי הבגרות עבדה כמתלמדת אצל עורך־דין ידוע, הד"ר מיכאל שילה.

היא התגלתה על־ידי פטר וייסברוך, צלם אופנה ועירום, שעיקר עבודתו מתפרסמת בפלייבוי.

וייסברוך פגש אותה לראשונה בבית־המישפט, כאשר באה להחתים מיסמכים עבור הד"ר שילה. הצלם התלהב מגופה של סיביל, אך הציע לשנות את פניה ותדמיתה.

באותה תקופה היה לה שיער בצבע דבש, היא הרכיבה מישקפי־ראייה, ועל שיניה היה מורכב גשר. סיביל הצטלמה לפלייבוי, המשיכה לעבוד אצל הפרקליט והתחילה ללמוד מישפטים.

את צילומי־הנסיון הראתה לאביה, וביקשה ממנו אישור לפרסם בעיתון. סיביל היתה קטינה לפי החוק הגרמני, בת פחות מ־21. אביה הסכים וחתם.

מרגע הופעת התמונות בפלייבוי, פנו אליה צלמים רבים וידועים. והיא הפכה לכוכבת של שבועוני־גברים.

בזמנו חיפש הבימאי בועז דוידזון שחקנית בלונדית בעלת חזה שופע לסירטו אסקימו לימון. הוא ראה את תמונתה בפלייבוי, והזמינה להופיע בסרט מבלי לפגוש אותה.

סיביל חתמה על חוזה עם סם ויינברג, נשיא חברת סקוטיה, שהיא חברת הסרטים הגדולה בגרמניה. בביקורה במישרדי החברה הכירה סיביל את גונטרם פוגל, סגנו של ויינברג. הוא התאהב בסיביל ונפרד מאשתו, איתה התגורר בפראנקפורט, ועבר לחיות עם סיביל, עד שנפרדו לפני חודשים אחדים.

מאז ביקורה הראשון בישראל, לפני שש שנים, כששיחקה באסקימו לימון, היתה כאן סיביל עוד כמה פעמים, ותמיד לצורך המשך הסרטת אותה סידרה, הזוכה בהצלחה מרובה בגרמניה וביפאן.

אם אכן ייצאו נשואיה של סיביל ראוך עם משה חכמי אל הפועל, וסיביל תעבור לגור כאן, אזי תזכה ישראל לכוכבת־סקס משלה.

חכמי וראוך ביציאתם מהמלון בתל־אביב
„הוא הציע למרוח לי יוגורט על הגוף"

מרים בנימיני

מזל החודש: עקרב כשוונוס ומרקורי נסוגים

התקופה שבה חוגגים בני מזל עקרב את יום הולדתם השנה אינה קלה. הקשיים הם במישורים שונים, ואינם נחלת העקרבים בלבד. מעט מאוד אנשים מצליחים לעבור את חודש נובמבר ללא בעיות. וכמו תמיד, גם הפעם יש להתחשב במפה האישית של כל אחד. הרגישים יותר, אלה שמפת לידתם מראה על סיבוכים, סובלים יותר. האחרים, המחוסנים יותר, עוברים זאת מבלי שהדבר ישפיע על כל מהלך החיים. מה בעצם קורה? המשתתפים העיקריים הפעם הם הכוכבים הקרובים אלינו, מרקורי וונוס. בעקיפין חייבים להכניס לתמונה לפחות את הכוכבים מרס ופלוטו.

מרקורי וונוס נמצאים בימים אלה בנסיגה. כלומר, מכדור־הארץ נראה כאילו הם הולכים לכיוון הפוך מאיתנו, למרות העובדה שכלפי השמש מהלכם נורמאלי לחלוטין. אבל כלפי כדור־הארץ הם אכן בנסיגה, והדבר משפיע על תחומים חשובים מאוד בחיינו. מרקורי מסמל תיקשורת, תחבורה וחשיבה. ונוס קשורה ביחסים שבינו לבינה, בשותפויות ובהתייחסותנו לאנשים בכלל. שלוש פעמים בשנה נמצא מרקורי בנסיגה, לתקופה של 24 יום. השפעתו מורגשת כבר חמישה ימים לפני וחמישה ימים אחרי. אז הוא נמצא בהילוך איטי, ולעיתים דווקא ימים אלה הם היותר קשים מכל התקופה כולה.

מאוד חשוב באיזה מזל כל זה קורה ומי הם הכוכבים הנופלים הקשורים לכוכב באותה תקופה. הפעם, בחודש נובמבר, זה קורה במזל עקרב. וכפי שזה נשמע, כך זה במציאות – כל מה שקשור למזל עקרב קורה בצורה קיצונית וקשה. זה לא מזל שמבטא רוך ופינוק, לכן ככוכב המסמל את התיקשורת, מרקורי גורם לצרות בשטח זה, וזאת כמעט עד סוף חודש נובמבר. אי־הבנות, טעויות בשיפוט, נטיה לשכוח ולאבד – כל זה אופייני למצב זה. מרקורי, שהוא אל־הגנבים במיתולוגיה, משפיע גם לטובתם: בתקופה זו הפורצים, הגנבים והכייסים עושים חיל. יש לתת את הדעת על התופעה הזו, ולנעול היטב את הדירה, המכונית או העסק. גם לא רצוי לשאת כסף מזומן בסכום גבוה, ויש להשגיח בשבע עיניים על תעודות ומיסמכים, שלא ייעלמו.

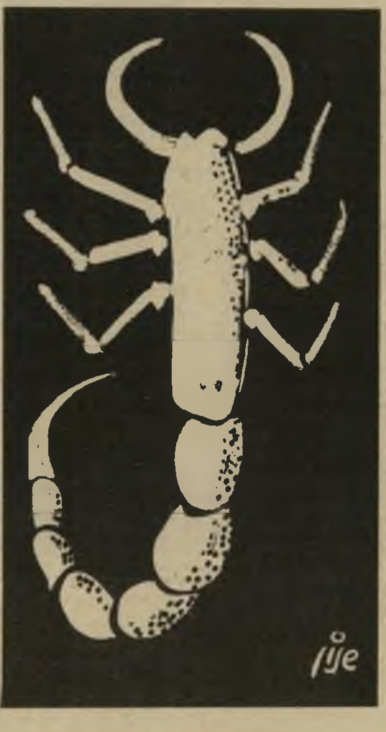

חתימה על חוזים אינה רצויה החודש, כשחותמים, לא יכולים לראות את החסרונות. לאחר תום התקופה הזו יזדמן משהו טוב יותר, והחרטה תהיה גדולה. קניית מכונית כעת אינה כדאית, קרוב לוודאי שרק מאוחר יותר יתגלו הפגמים.

מרקורי אחראי לאביזרים ביתיים, לכן עכשיו סובלים מכך שמכשירים חיוניים בבית מתקלקלים. מכיוון שכל זה קורה במזל עקרב, ועקרב קשור בין השאר לאינסטלציה, אז אין ספק שזוהי נקודה מאוד רגישה. ונאלצים להוציא כספים על תיקונים יקרים.

יש להיזהר מתאונות־דרכים, מאיבוד חפצים, מפתחות ומיסמכים, אסור לקנות מכונית ובעיקר – להיזהר מפריצות ומגניבות

ונוס נמצאת בנסיגה כל 18 חודש, לתקופה של חודש וחצי בערך. בתקופה זו אנשים מרגישים את ההשפעה במישור הריגשי. ונוס בעקרב יוצרת צמידות לכוכב פלוטו, הנמצא שם, וזה כשלעצמו כבר קשה. הנסיגה מצביעה על אי־הבנות. מריבות שתחילתן עניין חסר־חשיבות וקטן. אפילו במישפחות הרמוניות גוברים החיכוכים, ההאשמות והכעס. קשרים שנמשכו שנים מתערערים, לפתע מעריכים את הקשיים האישיים בצורה בלתי־אובייקטיבית והיחסים הם מתוחים. הזמן אינו מתאים לפגישות עיסקיות, לראיונות ראשונים ולהיכרויות חדשות. קשרים שמתחילים בימים אלה דינם נחרץ מראש, והניתוק לא יאחר להגיע.

לכוכב פלוטו יש השפעה על ניתוקים, וכאשר הוא יוצר צמידות לונוס – תופעה זו מתגברת. התופעה הבולטת היא התנהגות תוקפנית וחסרת פשרות. הצמידות של שני הכוכבים (פלוטו וונוס) תמיד גורמת לכעס, התמרמרות ואפילו לתיגרות אלימות, היכולות להגיע במיקרים קיצוניים לרצח. הפעם יותר מבכל פעם אחרת זוגות יפרדו והניתוק יהיה סופי. פלוטו אינו נותן הזדמנות נוספת, כך שמי שמחליט על סיום קשר כדאי שיחשוב פעמיים, או לפחות ימתין עד שהתקופה תסתיים. הכוונה היא להימנע מלעשות צעד דראסטי בנובמבר – אולי הדברים יראו אחרת כבר בדצמבר.

כוכב מרס נמצא בהיבטים קשים – קודם עם ונוס ועכשיו עם מרקורי – זה מחריף את הבעיות שכוכבים אלה מסמלים. אולם כשמרקורי שייך לעניין, יש לזכור את ההרס החומרי הנגרם בקרינות קשות, ואת קשריו של מרקורי לתחבורה. המסקנה: התגברות התאונות בדרכים. המעשים נעשים מסוכנים כשפועלים מתוך כעס ולא שולטים ברוגז המתפרץ.

בעיות כספים ממשיכות להטריד אתכם גם השבוע, הוצאות פיתאומיות יכולות להיגרם בגלל בעיה בריאותית של מישהו מבני המישפחה. שבת וראשון אינם מתאימים לנסיעות למי שאינו מוכרח. נראית נטיה להפגע בתאונות ולסבול מאובדן של רכוש יקר. פגישות, ישיבות או שיחות חשובות שנקבעו להשבוע כדאי לבצע ב־12, ב־13 או ב־18 בחודש. שאר הימים מבטיחים כמעט 100 אחוז כישלונות וחוסר הצלחה.

* * *

ה־13 וה־14 בחודש יהיו מעייפים ודי קשים, יתכן ששוב חוזרת להציק לכם בעיה בריאותית. על כל פנים, כדאי הפעם לגשת לרופא ולטפל בעניין. היחסים עם בני הזוג שוב יהיו מתוחים, יש נטיה להתפרץ, להאשים ואפילו לנתק את הקשרים. בני מזל שור אינם ממהרים להתפרץ אך כשזה קורה, הם מאבדים שליטה ועושים מעשים שאחר כך גורמים לצער וחרטה. כך שכאן ידיעה מראש יכולה לעזור. הימנעו מבזבוז כספים.

* * *

ושוב ממתין לכם שבוע של עבודה קשה. אין מה לעשות, בכל פעם קורה משהו המאלץ אתכם להוסיף שעות על מה שאתם כבר נותנים. עכשיו מתברר שדבר לא זז מבלי שאתם עושים את רוב העבודה, ובכל זאת מוכרחים לשים לב לבריאות, שאינה טובה בימים אלה. ב־15 עד ה־17 בחודש לא תרגישו טוב, ובנוסף לכך תצטרכו לעזור להורים קשישים, שגם הם אינם בריאים. במקום העבודה – מתפתח קשר רומאנטי.

השבוע תועמדו בפני מצבים לא נעימים עם בני הזוג. התנהגותם אינה מובנת לכם, ולכם קצת נמאס מהקפריזות שלהם. יתכן שהגיע הזמן לסיים את הקשרים, או לפחות להעמיד אולטימטום. הפחד שלכם להישאר לבד אינו מוצדק, מכיוון שבתקופה זו אתם יכולים להיפגע, אפילו פיסית, ממעשיו של הפרטנר. ובעבודה ההתפתחויות משביעות רצון, השינויים שעוברים עליכם חיוביים. ה־17 עד ה־19 מעייפים – מתנו את הקצב.

* * *

היחסים עם בני המישפחה והסביבה הקרובה מאוד מתוחים. באים אליכם בתביעות וסומכים עליכם שתקחו על עצמכם את האחריות לבעיות קשות ביותר. נכון שניחנתם בכושר אירגון מעולה, אך הפעם אפילו לכם קשה להסתדר בתוך אי־הסדר שנוצר. ב־13 או ב־14 תגיע שיחת טלפון או מיכתב מחו"ל, זה יעורר תיקווה בקשר להמשך הפעילות שבה אתם עוסקים כעת. היחסים עם בן הזוג – עדיין מתוחים.

* * *

מצב־הרוח הכבד שבו אתם שרויים כמעט שאינו מוצדק. זה נכון שבכל מקום אתם מוצאים את עצמכם מתווכחים על עניינים עקרוניים וצודקים. אך זהו מעגל שאין לו סוף, ומוכרחים להודות שהכוחות שאתם משקיעים מחלישים אתכם. הפיתרון הטוב ביותר הוא לקחת חופשה קצרה ולשהות במקום אחר. טוב להתארח אצל קרובים, הם יקבלו אתכם בשימחה, והעצבים קצת יירגעו. היו זהירים בהיכרויות חדשות.

במקום העבודה מצפה לכם שבוע רגיש, אל תמהרו להצהיר הצהרות ולהכריז על תוכניות שתיכננתם לעתיד. יש מי שמחפש משהו נגדכם, וכדאי לשמור על סודיות בכל מה שקשור לעתיד. בעיות כספיות שוב מדאיגות אתכם, וזה לא הזמן לבצע עסקות מכל סוג שהוא. ב־12 עד ה־14 בחודש צפויות פגישות משמחות עם אנשים שעימם לא התראיתם מזמן, אבל ההחלטות שהחלטתם בקשר אליהם – לא ישתנו.

* * *

ה־13 וה־14 יהיו עמוסים מאוד, במקום העבודה תצטרכו למלא תפקיד של מישהו שנעדר מהעבודה. אתם נוטים לשכוח את העיקר, דבר שמאוד לא אופייני לכם בדרך כלל. הקפידו לעבוד לאט, שגיאות שתבצעו יכולות לגרום נזק רב ואכילה עצמית קשה. ביחדים עם בן הזוג המצב אינו ברור, מדי יום אתם מגיעים להחלטה שונה, ולמעשה אי אפשר לדעת מהן כוונותיו, מאחר שהוא עצמו מושפע ממצבי־רוח.

* * *

ה־13 וה־14 יהיו נעימים יחסית לתקופה העוברת עליכם עכשיו. פגישות רומאנטיות יגרמו להתרגשות, אך לא כדאי לתלות תיקוות בכל הקשור לעתיד. האמנים והיוצרים שביניכם יוכלו להינות מתוצאות יפות. העבודות שלהם זוכות לשבחים ובצדק. הבריאות אינה טובה עכשיו, ובמיוחד בין ה־15 ל־17 בחודש. ובכל זאת, הימים היותר קשים השבוע הם ה־17 עד ה־19 בחודש. אתם מתוחים וממהרים לריב עם הסביבה.

ידידים שהיו חשובים בעבר חוזרים ותופסים מקום חשוב בחייכם. זה נוח, אך מאוד לא רצוי, כדאי לזכור היטב את הגורם להתרחקות או לסיום היחסים. שוב מתחילים לבחוש בחייכם, מה שעלול להכניס אתכם למתח מיותר. ב־13 וב־16 משהו יכול להתקלקל בתוך הבית, מה שאומר להקפיד על ההוראות בעת טיפול במכשירים שיכולים להתקלקל או לפגוע בכם. בשטח הרומאנטי קורה משהו מעניין ב־15 או ב־16 בחודש.

* * *

השבוע אתם נוטים להסתבך בעת נסיעה, וביחוד הנהגים שביניכם. לפני הנסיעה כדאי לוודא שהכל תקין. את סוף השבוע כדאי לבלות מחוץ לבית, כדי שלא להסתבך במריבה עם בני המישפחה. ובמקום העבודה, ימים אלה מזמינים ויכוחים עם הבוס, וזה אינו רצוי הפעם, בימים אלה הוא חושב להעביר אתכם לתפקיד חדש, וחבל שתגרמו לו לשנות את דעתו. בשטח הרומאנטי תיהנו מחוויות בלתי שיגרתיות.

* * *

בשורה משמחת בענייני כספים תגיע לאוזניכם ב־13 או ב־14 בחודש. יתכן שהגיע הזמן לתבוע את המגיע לכם. תחום לימודים חדש מעסיק אתכם עכשיו, אל תתביישו לפעול בעניין, יש סיכוי טוב להצלית. ה־16 בחודש יכול לגרום לאכזבה, ביחוד בעת שיחה בענייני עבודה. פגישות שנקבעו לאותו יום יכולות להתבטל ברגע האחרון. בקשרים רומאנטיים כדאי לבדוק את אמיתות הדברים הנשמעים מפי בן הזוג.

(המשך מעמוד 15)

מאוד. לפני ארבעה חודשים, כשהנ־סיעה רק היתה בגדר רעיון, הסתכלתי יום אחד על איתמר, כשהוא ישב וצפה בטלוויזיה ועקב אחרי תוכנית, ופית־אום עברה לי מחשבה בראש לא לנסוע. מצד שני חשבתי: אם לא עכשיו, אחר־כך זה יהיה יותר קשה. אחר־כך אני אצטרך לעקור אותו ואת עצמנו. כמה שצומחים יותר לגובה, השורשים עמוקים יותר.

נוסף לזה, העסקים שלי תמיד היו זמניים כאלה.

● אתה לוקח את הדברים מאוד בקלות.

אני סופר־קל. אני לא מתכונן לשקוע לשום דיכדוך. אם תהיה סיבה לשמוח מצמיחה שלי, אז מה טוב.

● למה הכי תתגעגע בארץ?

לסבתא של איתמר. כנראה גם לחדשות הרעות ולמצבי־הרוח המש־תנים. לחופש באילת פעם בכמה זמן. אבל אני מתכוון למצוא תחליפים לכל הדברים האלה — אני אמצא מקום על האוקינוס שיתן את השימחה במקום אילת.

● הפיסגה בין פרס למור־בראכ עוררה בך זיכרונות לגבי שארם?

כשסאדאת בא לארץ, ב־19 בנובמבר — שזה, אגב, תאריך יום־ההולדת שלי — הייתי בשוודיה וראיתי את כל האירוע בטלוויזיה שם, בשוודית. אז הבנתי לאט־לאט ש־מתחיל תהליך היסטורי שאני הופך להיות חלק ממנו, מעבר לחדשות בעיתונות.

לפגישה הזאת בין פרס לבין מובארכ אין אותה העוצמה לגביי כמו לפגישת בגין־סאדאת. לא נראה לי שלהשלכות המעשיות מן הפגישה הנוכחית יהיה הד גדול כמו לפגישה הראשונה.

● נעלת לגבי עצמך את הפרק בחייך שקשור לשארם? אתה לא חושב על זה, לא מתגעגע?

זה קצת כמו להתגעגע למת, יש בזה משהו מזוכיסטי. זה רחוק.

● אתה חושב שהעובדה שהיום אתה יורד מהארץ היא תוצאה של מה שקרה בשארם?

עד כמה שאפשר להוליך גלגל אחורה, אני מאמין שהחשיפה שלי לדברים חיצוניים השתנתה. בשארם לא הייתי חשוף כל־כך לכסף. היתה מיסעדת־הדגים, היו הים והצלילה. בעיר הגדולה חשופים יותר, ואני כבר נגוע באנרגיה של ניו־יורק.

● נעשית עשיר מהפינוי ו־מהפיצויים?

לא, בכלל לא.

● קיבלת המון כסף?

חצי דירה ועוד כמה עשרות אלפי דולארים, שבמושגים של אז ובמושגים של היום זה לא עשיר. אבל אין ספק שזה היה ריפוד לנחיתה רכה מכל הסיפור.

● אחרים שעזבו את שארם לא הסתדרו כל־כך טוב כמוך.

לא, כמעט אף אחד. לי לא היתה שום שקיעה מבחינה פינאנסית או אחרת — לא היתה לי שום נפילה.

● אתה נמצא בקשר עם אנשים משארם?

כן. הקשר החברתי איתם הוא אחר מכל שאר הקשרים עם עירוניים. כשנפגשים, כולם נזרקים כמו שטיח על הריצפה, יש אווירה מיוחדת. אלה שגרים באילת, למשל, שומרים על קשרים הדוקים ביניהם. שם לא צריך לדפוק על הדלת כשבאים לבקר מישהו.

● אתה נוסע הרבה לאילת?

די הרבה.

● מה הדבר הראשון ש־תעשה כשתגיע לאמריקה?

אני אקח את חגית לסיבוב ראשון במנהטן, ניו־יורק, אחר־כך נעשה טיול לאמריקה היותר שקטה, כל זה לפני שאני מתחיל לעבוד. אני גם רוצה להכין בית מסודר. ואז אני מתחיל ב־מירוץ של העבודה. יש לי כבר לקוחות שממתינים שאסדר להם מכוניות שם.

ועננו והפרקליט

אחת הפעמים שבהם ביקר עו־רך־הדין אמנון זכרוני את מרדכי ועננו במיתקן הכליאה, אי־שם בארץ, ביקש ועננו מפרקליטו להביא לו ספר תנ"ך מלא (כולל הברית החדשה).

מרדכי ועננו כלוא בישראל. כך הודיעה ביום הראשון בצהריים ממשלת ישראל באופן רישמי, ובכך נסגר מעגל השמועות שסבב את כדור־הארץ ביחס למקום הימצאו. התחיל מעגל שמועות חדש, לא פחות רוחש, ביחס לפרטים אחרים הנוגעים לאיש, החשוד כי גילה לעולם את סודות־הגרעין הכמוסים ביותר של מדינת־ישראל.

מיספר הגירסות סביב איות שמו של ועננו רב. חלק מן העיתונים כותבים את שמו ואנונו, חלקם ועננו וברדיו התחילו בימים האחרונים לומר ונונו. האיש עצמו מספר כי כשהגיע לארץ, כתב פקיד אשכנזי במישרד־הפנים את שמו באות אלף — ואנונו — אך הוא עצמו חושב שצריך לכתוב את שמו באות עין — ועננו.

בימים האחרונים התחיל ועננו לגדל זקן. מצב־רוחו, לפי עדות פרקליטו, סביר, הוא אינו נמצא בדיכאון. הוא לבוש במיכנסי ג'ינס ובחולצת פלנל ציבעונית. יש לו, כנראה, כמה חליפות בגדים, ובכל פעם שזיכרוני בא לבקרו — וזה קורה הרבה — הוא לבוש בבגדים נקיים.

הוא צימחוני וממעט לאכול. זיכרוני דואג להביא עימו כמות גדולה של פירות בכל פעם שהוא בא לבקרו. הוא גם ביקש מזיכרוני שיביא לו ספרים, בעיקר בשפה האנגלית.

זיכרוני קנה לו כמות גדולה של ספרים, בהם בלשים, רומאנים. הוא גם נתן לו את סיפרו החדש של אורי אבנרי, ידידי האוייב, שבו מספר אבנרי על פגישותיו עם אנשי אש"ף במשך השנים, ואת סיפרו שלו, של זיכרוני — אחד מול 119 — המספר על פעולות סיעת העולם הזה – כוח חדש בכנסת.

חוקריו של ועננו אינם מרשים לו לקרוא עיתונים יומיים, ואת המידע הוא מקבל מעורך־דינו. לעומת זאת מותר לו לקרוא עיתונים ישנים, והוא קיבל מלאי של יותר מעשרים גיל־יונות ישנים של העולם הזה.

השתקפות בראי

רק **עם** הפירסום הרישמי בדבר מעצרו של ועננו בישראל הותר לעורך־הדין זיכרוני לומר כי הוא מייצג את ועננו ולהתייחס באופן גלוי ללקוחו. למרות זאת, קשה לדלות ממ־נו פרטים כלשהם על הלקוח המפורסם. זיכרוני כבול בכבלי צנזורה חמורים, והוא אינו מפר אותם. "כל מה שהותר לי לומר הוא שאני מייצג אותו, שזה לא מהיום, שהוא פנה וביקש שאייצגו, והתאפשר לי לעשות כן אחרי שהת־קבל האישור הביטחוני לגביי."

על יפוי־הכוח המצוי בידי זיכרוני חתם ועננו בשמו הפרטי: מרדכי.

עורך־דין זקוק לסיווג ביטחוני ולאישור משילטונות־הביטחון כדי לייצג לקוח המואשם בעבירות נגד ביטחון־המדינה, עבירות הנדונות בדלתיים סגורות. זיכרוני הוא בעל אישור כזה.

זיכרוני מדגיש, שחוקריו של ועננו אינם מגבילים אותו והוא רשאי לראותו בכל עת. הוא אכן נוסע אליו לעיתים מזומנות. הוא אינו מוכן לומר מתי התחיל לייצג את ועננו, או מתי ראה אותו בפעם הראשונה. לשאלות ישירות הוא עונה בצורה עקיפה, אם בכלל.

● מפריע לך לייצג לקוח כזה, החשוד בבגידה?

ההתייחסות שלי ללקוחות היא עניינית, ואני חושב שלכל אדם מגיעה הגנה מישפטית.

● גאולה כהן התקיפה אותך

עצור ועננו
ספרים באנגלית

בטלוויזיה, ביום הראשון בער־ב.

גאולה כהן הופכת להיות לחלק של המימסד. הגיע הזמן שמיפלגת־העבו־דה תסתכל על עצמה בראי, ותראה שגאולה כהן הופכת לחלק מן המימסד, לו שותפה גם מיפלגת־העבודה.

אתמול היא דרשה אישור של גאולה כהן לאנשים המשרתים בשרות־הביט־חון, מחר היא תציע שעובדי־הוראה יקבלו אישור של גאולה כהן. פעם, תנאי להעסקה היה פינקס ארום של מפא"י, היום זה הופך לפינקס חום.

● לא מפריע לך שמזהים אותך עם בוגד?

ההתייחסות שלי לכל תיק היא עניינית. אני תופס את המיקצוע כמי שעוסק בתרגום. מישפטים זו שפה, נאשמים לא יודעים את השפה, וזקו־קים למישהו שיעביר את המסר.

ההתייחסות של אנשים אחרים לעי־סוקיי מעניינת אותי כשלג דאשתקד. מעניינת אותי רק ההשתקפות של עצמי כשאני מביט בראי.

● כשוועננו פנה אליך וביק־ש שתייצג אותו, היה לך היסוס?

אחרי שנמסר לי שביקש שאייצגו נפגשתי איתו ואחר־כך קיבלתי על עצמי לייצג אותו.

● יש לך מושג מתי יוגש כתב־האישום נגדו?

לא.

● ועננו היה עצור באיזש־הו שלב בתוקף מעצר מינהלי?

אני לא יכול להתייחס לכך.

● פורסם ששוטר בדרגת קצין חתום על פקודת־המעצר שלו.

לפי חוק־העונשין, יש סמכות לשו־טר בדרגת קצין להוציא את פקודת־המעצר הראשונה, בעבירות מסויימות, עד 15 יום.

● ואחר־כך היו הליכים מישפטיים, אתה השתתפת ב־הם?

כפי שנובע מהודעת הממשלה ביום הראשון, השתתפתי בכל הליך מיש־פטי.

● קיבלת לעיון חלק מחומר החקירה של ועננו?

אני לא יכול להתייחס לכך.

● אתה נמצא בקשר עם העיתון הבריטי "סאנדיי־טיימס"?

לפני 10 ימים נשלחה אליי נציגה של סאנדיי־טיימס, אשה בשם רואינה ובסטר, ומאז הגיעה ארצה היא יושבת יום־יום במישרדי. סאנדי־טיימס הגיע אליי בלי שידעו שאני מייצג את מרדכי. הם ביקשו לברר איפה הוא נמצא, ואף שקלו לפתוח בשמם בהליך מישפטי הנקרא הביאס־קורפוס ("הבי־או את הגוף" — הליך מישפטי, לפיו המדינה נדרשת להציג אדם שנעלם, אם הוא נמצא בידיה).

הודעתי לגורמים המישפטיים שב־קשה כזאת עומדת להיות מוגשת לבית־מישפט.

● אתה חושב שזה גרם לפירסום?

אני מניח שהלחץ שלי היה אחד הגורמים לפירסום.

(חוץ מאנשי סאנדיי־טיימס פנה גם הכומר האוסטרלי ג'ון מקנייט לזיכרוני וביקש ממנו לנסות ולברר אם ועננו נמצא בישראל. זיכרוני היה מנוע מלמסור לכומר שהוא כבר מייצג את השה התועה, וכי ידוע לו שהוא בארץ. גם ג'ודי, חברתו של ועננו, המתגוררת בארצות־הברית, ומאיר, אחיו, פנו לזיכרוני, כל אחד לחוד, מבלי לדעת שהוא כבר נמצא בקשר הדוק עם יקירם.)

● אתה חושב שהאיש ש־פוי?

אני חושב שהוא מאוזן, למרות מה שאיסר הראל אמר בטלוויזיה.

● הוא נמצא בבידוד?

אני לא יכול לדבר על תנאי מעצרו.

● הוא יושב בחדר עם עוד אנשים?

אני לא יכול לדבר על זה.

● בעיתונים טענו כאילו וע־ננו ויתר על האזרחות הישרא־לית שלו.

אם הוא אמר את זה בחקירה ומישהו הדליף את זה החוצה — זה דבר פסול להדליף משהו מחקירתו. ואם הוא לא אמר את זה, ומישהו הדליף את זה כביכול בשמו — ודאי שזה פסול.

לי לא ידוע על אזרחות אחרת שיש לוענונו, מלבד האזרחות הישראלית.

פרקליט זיכרוני
מנוע מלדבר

חתימות ועננו (משמאל) וזיכרוני (מימין) על יפוי־הכוח
שם פרטי בלבד

הנשיא כעס

ההודעה **על** הימצאו של ועננו בישראל פורסמה ביום הראשון ב־צהריים בגלי־צה"ל, ב"טלפון האדום". אנשי גל"ץ גם היו אלה שטילפנו לבני מישפחתו של ועננו בארץ ובארצות־הברית, וסיפרו להם על ההודעה הרישמית של ממשלת־ישראל. הם גם הודיעו לכומר האוסטרלי מקנייט על הידיעה.

באותו זמן שבו פורסמה ההודעה, התקשר למערכת גל"ץ גם ניצן הורו־ביץ, כתב גל"ץ המסקר את ביקורו של נשיא־המדינה באוסטרליה ובמיזרח אסיה, ואז נודע לו על פירסום מעצרו של ועננו.

הורוביץ היה האיש שבישר את הדבר לנשיא. הנשיא הרצוג, שהיה באותה עת בטיסה מאוסטרליה לניו־זילנד, רתח מזעם. הוא כעס שאיש לא התייעץ עימו, וכך שמו אותו לצחוק בעיני העיתונאים הרבים, שהתעניינו בגורלו של ועננו בעת ביקורו באוסט־רליה, ושלהם נאלץ להשיב כי אינו יודע דבר על גורלו של האיש, וכי ממשלת־ישראל אינה מגיבה בנושא.

זורח גהל, מנהל „דובק", מחבק את אשתו בעת הארכת־המעצר: האם יש הפליה?

חצי לב בכלא

האשה הצמוקה, שישבה על אדן־החלון במיסדרון בית־המישפט, לא נראתה יוצאת־דופן. היא היתה לבושה חליפת־מיכנסיים צנועה, ושיערה, שהיה אסוף בקוקו, לא ראה מיספרה כבר זמן רב. משני צידיה היו שקיות־ניילון גדולות, מלאות בגדים וכלי־רחצה. עיניה האדומות מחוסר־שינה והבעת הדאגה שעל פניה הבהירו, כי היא מחכה לסוף הדיון במעצרו של בן־מישפחה.

איש לא היה מאמין כי זוהי עדנה גהל, אשתו של המיליונר, מנהל־דובק, זורח גהל (מתרחז עם צל), שנעצר לפני שבועיים לחקירה.

באולם המישפטים הסמוך דן השופט, יצחק ברא"ז, בבקשת המישטרה להעביר את העציר מהקומה החמישית בבית־המלון פלאזה, שם שהה אחרי התקף־לב, לבית־המעצר ברמלה. נציגי המישטרה טענו בתוקף כי דין אחד לעשיר ולעני, וכולם צריכים להיות עצורים בבית־מעצר אחד.

„אני מבינה שצריך לחקור, ואין לי התנגדות שיעשו את הצדק כפי שהוא מתבקש," אמרה עדנה גהל, „אבל אני לא מבינה למה צריך לסכן את חייו של בעלי?"

היא הציגה לפניי תעודת־רופא, המאשרת את מחלתו הקשה של בעלה, מחלה שהחלה לפני שנתיים וחצי, ואשר בעיקבותיה פועל לבו של גהל רק ב־35 אחוזים.

„התחילו לחקור את זורח בחודש ספטמבר, ואחרי זמן קצר הוא נתקף בכאבים, והתברר שעבר התקף־לב נוסף," המשיכה עדנה. „הוא הועבר לבית־החולים הדסה בירושלים, ושם בדקו אותו וטיפלו בו. המישטרה רצתה לעצור אותו כבר אז, אבל בהסכמת סניגורו, עורך־הדין אמנון גולדנברג, הוחלט שהוא יישאר בחדר בודד בבית־החולים, ושוטר יעמוד ליד הדלת. ואומנם, החל מ־14 לספטמבר, לא נפגשתי עם בעלי.

„ערב ראש־השנה רצה הבן שלנו, בן ה־14, להיכנס ולברך את אביו בשנה־טובה, אבל השוטרים לא נתנו לו להיכנס! אחר־כך הוחלט שיש להעבירו לבית־החולים בתל־השומר, כדי לעשות לו צינתור, לבדוק אם במשך השנתיים שעברו מאז ההתקף הקודם לא נסתם לו עורק.

„אז בדיוק היו שביתות של האחיות,

לעניים בלבד?

יעקב כהן נאסר ל־18 שנה באשמת שוד מזויין. הוא ישב בכלא שנים אחדות עד שחלה במחלת כליות קשה שהצריכה טיפול דיאליזה. משך זמן מה היה יעקב כהן מובל על־ידי שוטר לבית־החולים אסף־הרופא, ומקבל שם את הטיפול שנזקק לו מדי שבוע. במשך הזמן החליטה נציבות בתי־הסוהר לרכוש מכונת־דיאליזה עבור בית־החולים שבכלא רמלה, במיוחד עבור יעקב כהן ועוד אסיר נוסף. אולם כאשר עמדה המכונה בבית־הכלא, וחובש־סוהר התמחה בטיפול דיאליזה, סירב כהן ללכת לטיפול כזה בבית־הכלא. הוא טען כי איננו סומך על ציוד בית־הכלא וגם לא על החובש, שהוכשר לטיפול. כהן הכריז על שביתה, עד שלא ישלחו אותו שוב לבית־החולים האזרחי.

שרות בתי־הסוהר היה במילכוד. מצד אחד הוא המופקד על חייו ובריאותו של האסיר, אבל מצד אחר חשש מנהל הכלא לשלוח את כהן לטיפול דיאליזה בכוח, נגד רצונו. הפיתרון היה חנינה. כהן קיבל חנינה מנשיא־המדינה בגלל מחלתו הקשה, והוא יצא חופשי.

ההשוואה המתבקשת היא זו: האם בריאותו של אסיר אחד חשובה מזו של עציר אחר? האם מותר לסכן את חייו של עציר חולה־לב על־ידי טיפול רפואי בבית־החולים של הכלא, בעוד שאסיר אחר שוחרר בחנינה, בגלל חשש שינזק בטיפול רפואי באותו בית־חולים עצמו?

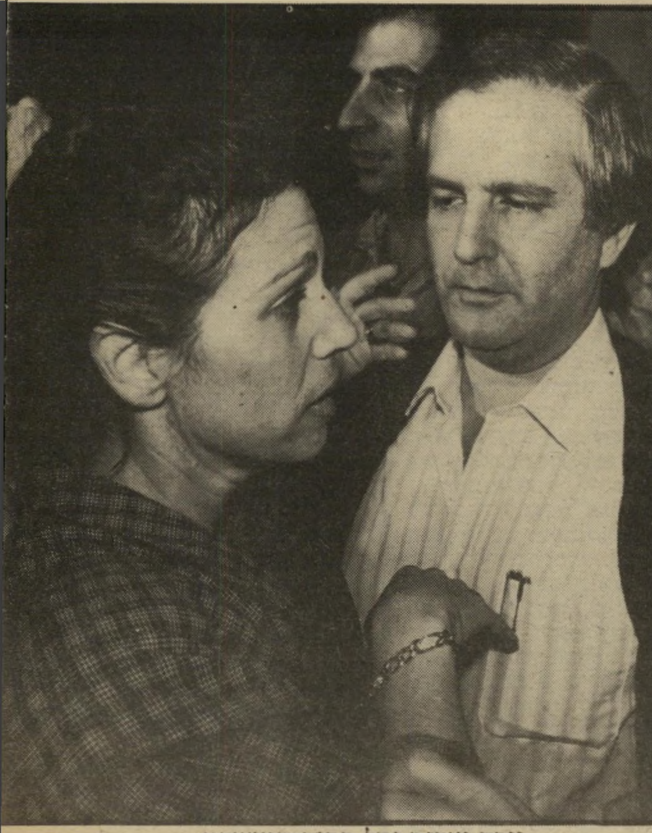

זורח ועדנה גהל בבית־המישפט
„גם לעשירים מגיע צדק!"

ואחרי הצינתור הוא הוחזר הביתה. המישטרה הגיעה ולקחה אותו מהבית על אלונקה, כאשר העורק במיפשעתו עדיין פתוח מהצינתור. הוא מקבל תרופות לדילול הדם, וזה מונע החלמה מהירה של העורק הפתוח.

פסק־דין מוות

„בדיון הראשון בפני השופט בנימין קוהלת," מספרת עדנה, „עצר אותו השופט לתישעה ימים, אבל הסכים — אחרי שראה את המיסמכים הרפואיים — שהוא ישהה בחדר מיוחד בבית־החולים.

„חיפשנו עבורו חדר בבית־החולים אסותא או בבית־חולים פרטי אחר, אבל בגלל שביתת־האחיות לא היה כל חדר פנוי.

„בסוף קופת־החולים מכבי סידרה שהוא יועבר למלון פלאזה, שם יש מחלקה מיוחדת לאנשים אחרי התקף־לב.

„זה בכלל לא ענין של עושר. כל חבר קופת־חולים מכבי שעובר התקף־לב, וזקוק להמשך טיפול ומעקב, נשלח על חשבון הקופה לאותו מקום. וכעת הם מבקשים להעביר אותו לאבו־כביר! את מתארת לעצמך מה יקרה אם יקבל התקף נוסף באבו־כביר? הרי זה כאילו הוציאו נגדו פסק־דין מוות!"

עיניה של עדנה החלו דומעות.

לפני 15 שנה הכיר זורח, שהיה אז איש שמן מאוד ונראה מבוגר בהרבה מכפי גילו, את עדנה, צעירה נאה, ונשא אותה לאשה.

„לא התחתנתי איתו בגלל הכסף שלו," אמרה עדנה, „התחתנתי איתו מפני שאהבתי אותו.

„כבר מההתחלה ידעתי שדובק אצלו במקום הראשון. כל בעיות החיים שלנו היו מפני שאני רציתי שיעזוב את דובק ויעבור לעבוד בעסקים אחרים. הוא בחור מוכשר, והוא יכול לעבוד בכל מיני דברים ולהצליח. הוא יכול לעבוד עם אבי, והוא יכול לחיות כמו אחיו חיים, שחי על הדיווידנדים מהמניות שלו.

„המריבות היחידות בחיי־הנישואין שלנו היו בגלל זה. לא היה לו יום, לא היה לו לילה. הכל היה דובק. הוא לא הלך עם הילדים לים או לכדורגל, ולא יצא איתנו לחופשות. תמיד דובק! העבודה שלו היתה במקום הראשון.

„כאשר רציתי שישבע לי במשהו שיקר לו, לא הייתי משביעה אותו בילדים, אלא בדובק, ואם פעם אמרתי מילה רעה על דובק, הוא היה ברוגז

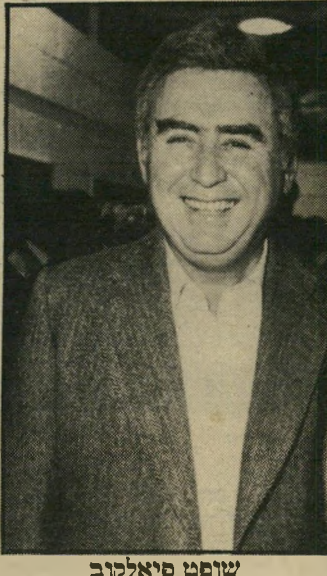

שופט סיאלקוב
ניתוח־לב פתוח

איתי שבוע שלם. אבל ככה זה אצלו.

„הוא לא בחור מפונק. כתבו בעיתון שהפריע לו להיות בתא־מעצר עם צעירים ששיחקו שש־בש. זה לא נכון. מה שהיה שם זה שהצעירים שאלו אותו אם מפריע לו שהם משחקים שש־בש, והוא אמר להם שהוא הולך לישון וזה לא מפריע לו. אבל מישהו אמר לו שכאשר יירדם הם יחנקו אותו בשרשרת־הזהב שעל צווארו — וזה מה שהפחיד אותו!

„אין לי כל תלונות על החוקרים, הם עושים את העבודה שלהם בסדר גמור. אבל השוטרים ששומרים על חדרו התנהגו אליי בקשיחות נוראה. ביום שישי באתי והבאתי נרות ועוגה, וביקשתי להיכנס רק לרגע, להדליק נרות ולא לומר מילה. אבל הם דחפו אותי, זרקו את העוגה לפח ולא נתנו לי להדליק נרות.

„איך הם מבקשים להעבירו לבית־המעצר במצבו? איך הם יכולים לקחת על עצמם את הסיכון שיקרה לו שם משהו, ולא יהיה מי שיוכל לעזור לו? הרי עוד לא מצאו אותו אשם, אפילו לא הגישו כתב־אישום נגדו. איך אפשר לסכן כך את חייו?"

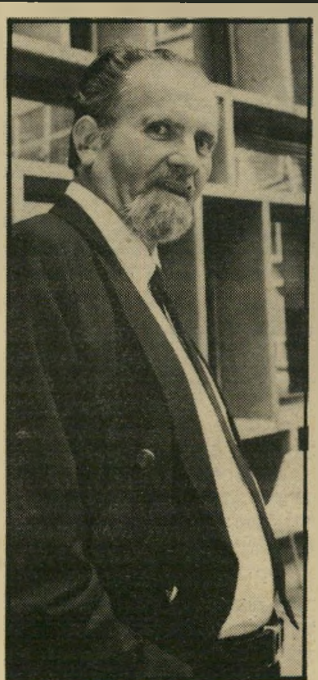

שופט ברא"ז
איש בריא

שיגעון של פילים

באותו רגע הסתיים הדיון לפני השופט יצחק ברא"ז, ועורכי־הדין הודיעו לעדנה כי השופט החליט לשנות את תנאי מעצרו של בעלה, ולהעבירו לבית־החולים שבבית־הסוהר רמלה, עד שיתחדש הדיון בעניינו, כאשר יחזור עורך־הדין גולדנברג מחוץ־לארץ.

השופט הבטיח כי ילך בעצמו לכלא ויבדוק את תנאי־מעצרו של גהל, כדי לראות אם הם מתאימים למצבו.

הדיון במעצר היה צריך להתקיים לפני השופט עמירם פיאלקוב, שופט שעבר ניתוח־לב־פתוח לפני זמן לא רב. משום מה הועבר הדיון באופן מיסתורי אל השופט ברא"ז. „המישטרה לא רצתה שופט שמכיר מחלות־לב," אמרה עדנה. היא הרימה את שתי שקיות־הניילון הכבדות והלכה לבקש מהחוקרים למסור לבעלה את הבגדים שהביאה לו. היא קבעה איתי ראיון למחרת בצהריים, בביתה.

ביום החמישי, בשעה 3 אחרי־הצהריים, הגעתי לבית גהל בהרצליה־פיתוח. עדנה, לבושה באימונית אדומה, קיבלה אותי כמישרדו של בעלה — חדר מרוהט ברהיטי־עור ומלא במאות פסלונים של פילים עשויים עץ, אבן וזכוכית. פילים בכל גודל ובכל צורה. הם מילאו את ארונות הספרים וכל מישטח אחר בחדר.

„זה השיגעון של בעלי," אמרה לי עדנה, כאשר הצבעתי על הפילים. היא הציעה לי קפה והחלה לספר את סיפורה. היא הסבירה לי במונחים רפואיים את פשר מחלתו של בעלה.

„לפני שנתיים וחצי, כאשר היה זורח רק בן 38, נתקף יום אחד בכאבים עזים, וכאשר הגיע לבית־החולים גילו כי ליבו עבר עווית קשה, ששיתקה 65 אחוז ממנו. אחרי עווית כזו לא חוזרים השרירים לפעול, הם משותקים ואי־אפשר להפעילם עוד. לכן לא עשו לו ניתוח, כי לא היה מה לנתח.

„הרופאים קבעו לו דיאטה חריפה, נתנו לו תרופות שונות, וארבעה חודשים הוא לא עבד כלל. הוא הוריד יותר מ־20 קילו, והחל מאז לשמור דיאטה, וללכת ברגל בכל יום כמה קילומטרים.

כל החיים שלנו מאז הם בצילה של מחלת־הלב של בעלי. הרופאים אמרו כי עוויתות כאלה נגרמות בעיקר מחרדה ומדאגות, ויעצו לו להימנע מדברים כאלה."

השעה היתה 3 ו־20 כאשר צילצל הטלפון, ועדנה הרימה אותו: ראיתי אותה קופאת לרגע ואחר־כך צועקת: „זה לא יכול להיות! הוא לא מת! הוא לא מת! מי זה מדבר? מי זה?"

היא שמטה את השפופרת וביקשה ממני להמשיך את השיחה. היא עצמה נפלה על הכורסה והחלה מתייפחת ביבבה דקה. הרמתי את השפופרת שהיתה על הריצפה ושאלתי: „מי מדבר?"

„מדבר הד"ר סילפן מכלא־רמלה, רציתי להודיע כי זורח גהל מת לפני 25 דקות מדום־לב," אמר לי קול סמכותי (ראה מיסגרת).

כתבת „העולם הזה" הקשיבה במו אוזניה לדבריו של מטורף־הטלפון

שיחה עם המטלפן האלמוני

כאשר שמעתי את המילים „מדבר הד"ר סילפן" בשפופרת־הטלפון, ידעתי מייד מי המטלפן.

בתחילת ספטמבר השנה כתבתי בהעולם־הזה על המטלפן האלמוני, אדם המציג עצמו כד"ר סילפן, ומוסר בדרך־כלל ידיעה על מותו של אדם קרוב.

אחד המיקרים הראשונים עליהם נודע היה כאשר התקשר לביתו של אהוד יערי ומסר לו שאשתו, חווה, התאבדה בכלא נווה־תירצה, וכי עליו לבוא לבית־החולים. אהוד מיהר לבית־החולים, ושם התברר לו כי אשתו חיה וקיימת, ולא ניסתה כלל להתאבד.

אותו גבר הודיע את אותה הידיעה עצמה לעורך־הדין דרור מקרין, אחד מסניגוריה של חווה יערי. אולם מקרין מכיר את קולו של הד"ר סילפן, והוא חשד שזוהי מתיחה. הוא טילפן לכלא נווה־תירצה, ובירר שאומנם חווה בסדר.

שעשוע חולני. המטלפן נהג במשך תקופה ארוכה להתקשר לשופטים שונים מכל הארץ ולהזמינם להלוויות של עמיתיהם, מבתי־מישפט אחרים בארץ. הוא הצליח להשיג מיספרי־טלפון חסויים, של שופטים ועורכי־דין. אחד התעלולים האחרונים שלו קרה זמן קצר לפני שפורסמה הכתבה עליו בהעולם־הזה.

בשעה 2 בלילה העיר צילצול־הטלפון את השופט בדימוס חיים דבורין, וגבר בעל קול סמכותי הציג את עצמו בפניו כרופא. הוא מסר כי בתו של השופט נפגעה בתאונת־דרכים, וכי היא מאושפזת במצב קשה בבית־החולים.

המטלפן הוסיף, כי אם השופט רוצה לראות את בתו בחיים, עליו למהר לבית־החולים. הוא גם ביקש מהשופט את מיספר־הטלפון בביתה של בתו, מכיוון שהוא רוצה להודיע על כך לבעלה. השופט, שלא חשד במאומה, והיה המום מהבשורה הנוראה, מסר לו את מיספר־הטלפון של בתו, ליאורה.

בעוד השופט ממהר לבית־החולים, יחד עם בנו הבכור, טילפן האלמוני לביתה של הבת, ומסר לה כי אביה נפטר מהתקף־לב, וכי עליה לבוא לבית־החולים. במשך שעות חיפשו האב והבת זה את זה בבתי־החולים השונים באיזור תל־אביב, כשהם מודאגים יותר ויותר. רק במיקרה התברר להם שכל אחד מחפש את מישנהו, וכי כל המישפחה בריאה ושלמה.

טלפון גם לגוגה. כאשר אמר לי הקול הסמכותי: „מדבר הד"ר סילפן," נזכרתי מייד בכל המקרים הללו, וידעתי שאני מדברת עם האלמוני המצליח להפחיד ולהדאיג אנשים לשם שעשוע חולני.

לוא היה זה סרט הוליוודי, הייתי בוודאי מתקשרת מייד למיספר הסודי של המישטרה, מקו־הטלפון השני וממשיכה לשוחח עם האלמוני עד שהמישטרה היתה מאתרת אותו.

אולם במציאות הדברים אינם קלים כל־כך. אומנם היה לפניי קו־טלפון נוסף, ואף חשבתי לרגע לבקש מעדנה גהל להשתמש בו, אבל היא לא היתה במצב של שיחות־חולין. היא היתה שכובה על הכורסה במצב של תחילת עילפון. אמה, שבאה לקול הצעקות, התחלקה על הריצפה וכמעוט נפלה, היא ליטפה את ראשה של בתה ושפכה עליה מים. ביקשתי מהאלמוני את מיספר־הטלפון שלו, כדי להתקשר אליו בחזרה. קולו לא רעד והוא לא היסס כלל, ונתן לי את המיספר: „838937". רשמתי אותו בעיפרון על פיסת־נייר שהיתה על השולחן.

מיהרתי אל עדנה כדי לנסות להרגיעה. סיפרתי לה שהכל שקר, כי בעלה חי, אני יודעת מי המטלפן וכי הוא אדם חולה המשתמש בשיטה זו כדי להטריד ולענות אנשים שונים הקשורים בעולם־המישפט.

היא אומנם לא האמינה לי, אבל רצתה להיאחז בכל קש, וביקשה ממני לטלפן ליחידה החוקרת את בעלה ולברר מה מצבו.

כאשר ענתה לי הקצינה עתליה ממדרור־הונאות, סיפרתי לה על השיחה, הצגתי את עצמי, אמרתי לה כי אני בטוחה שמדובר במטלפן האלמוני, וביקשתי ממנה להודיע על השיחה ליחידה החוקרת את העניין. היא נדהמה ואמרה לי כי יש להם עוד עציר ביחידה, וגם למישפחתו הגיעה שיחה דומה אמש.

מקריאת עיתוני יום המחר התברר לי כי המטלפן האלמוני צילצל גם לגוגה רג'ואן שבעלה, מוריס, עצור גם הוא, ופרשת מעצרו התפרסמה בעיתונות בימים האחרונים.

כאשר טילפנתי, על־פי בקשתה של עדנה גהל, למישטרת־הרצליה, כדי למסור תלונה על הודעת־המוות, ענה לי שוטר חביב כי לשם כך יש לבוא לתחנה, וכי הוא אינו יכול לקבל תלונות בטלפון, ואף לא לשלוח שוטר לבית המתלונן. „אפילו במיקרה של רצח יש לבוא לתחנה!" אמר לי השוטר בקול מחנך.

אחרי שהתברר כי זורח גהל בריא ושלם, וכי בדיוק באותו הזמן נמצאים אצלו סניגורו והשופט ברא"ז, נרגעה אשתו קצת ואמרה לי: „אבל איך השיגו את מיספר הטלפון שלי? המיספר איננו מופיע בספר־הטלפונים והוא חסוי, גם מודיעין 14 איננו מוסר אותו!" היא היתה בטוחה כי זוהי עוד אחת משיטות המישטרה כדי לשבור את מישפחתה.

איש מישטרה? לא השתכנעתי כי היתה זו מזימה מרושעת של המישטרה, אבל דבריה עוררו אצלי את הרעיון כי הסאדיסט הטלפוני הוא איש־מישטרה, היכול להשתמש במחשב המישטרתי או בתיקי־חקירה סודיים, ולהוציא מתוכם את הפרטים הדרושים לו.

התברר אחר כך, כי דקות ספורות לפני כן טילפן האלמוני לחיים גהל, אחיו של זורח, ומסר לו אותה הידיעה. כיצד השיג את מיספר־הטלפון של האח, המתגורר בדירה שכורה והטלפון שם אינו רשום על שמו?

גם הטלפון של מישפחת גהל וגם הטלפון של מישפחת רג'ואן מצותתים בוודאי על־ידי המישטרה. האם יכלו המצותתים לאתר את המטלפן? האם יש להם ציוד מתאים לכך?

רק אחרי שראיתי במו עיניי את הסבל הנורא הנגרם משיחות־מתיחה אלה, הבנתי את הרשע הטמון בהן.

כתבת „העולם הזה" 3.9.86
בעלך מת!

השערוריה שבמרכזה עומד הפרופסור בן־סירא אופיינית לשיטה כולה. היא קוראת לגניבה. התירוצים שהושמעו להצדקת הגניבות גרועים אף מן הגניבות עצמן. הם מעידים על ריקבון

מנקרי העיניים

דמיין לעצמנו את התסריט הבא: אחרי שהוכחה אשמתו, קם שודד בנק מספסל־הנאשמים ומבקש לזכותו בטיעון שהוא הלך לשדוד בנק כי הוא אחד ממעוטי־היכולת, ועליו לפרנס את מישפחתו. אחריו מביאים לבית־המישפט נאשם שרצח קשיש, בגלל רצונו לצפות בטלוויזיה ציב־עונית הנמצאת אצל הקשיש, והחסרה לו. („הקשיש כבר ממילא לא רואה טוב", אומר הרוצח, „ולי המכשיר נחוץ יותר"). אחריו מביאים בחור צעיר שאנס כמה צעירות, וגם הוא מבקש זיכוי בטענה שהוא מכוער ונשים אינן נענות לחיזוריו.

מעצרו של הפרופסור יצחק בן־סירא, מנהל מחלקת־העיניים בבית־החולים של קופת־החולים הכללית בילינסון בפתח־תיקווה וההסברים שהוא נותן למעשיו מזכירים את אותן שלוש הדמויות הדמיוניות.

הפרופסור יצחק בן־סירא חשוד ב־גניבת קרניות־עיניים שנועדו לחולים בבילינסון ובהשתלתם לחולים פר־טיים בבית־החולים הפרטי מדיקל סנטר בהרצליה.

הפרופסור בן ה־49, בוגר הפקולטה לרפואה באוניברסיטה העברית בירוש־לים, התמחה בבית־החולים הדסה ברפואת־עיניים. בכל הופעותיו בכלי־התיקשורת — במבט בליל־שבת בטלוויזיה, ובראיונות שהעניק לעי־תונות — לא הודה בן־סירא באשמה אלא „רק בעוברות", ולמעשה הצדיק את עצמו בטענה ש„נכון שהרווחתי כסף — אבל גם היצלתי ראייה של חולים!" חוץ מזה אין הוא רואה את עצמו כחריג.

התקדמות בפשע

לפני מעצרו הנוכחי נעצר בן סירא על־ידי שילטונות „מס־ה־הכנסה, באשמת הונאות וקבלת שוחד תמורת העדפת חולים פרטיים על־פני חולים ציבוריים, וזאת בבית־חולים ציבורי. הכריז הפרופסור: „לגבי העד־פת החולים הפרטיים — אם זה נכון אז כל הרופאים במדינה לוקים במחלה זו." אין הוא רואה בזה עבירה, אף לא פגם אתי או מוסרי.

מבקר־המדינה העביר לפני שלושה חודשים לקופת החולים הכללית דוח־ביניים ובו קביעות חמורות על בן־סירא ומחלקתו. בדוח נאמר כי חלק מהליקויים הם, כנראה, תוצאה של פרקטיקה פרטית, שלה מקדיש בן־סירא חלק ניכר מזמנו.

בשנה האחרונה הוגשו תלונות נגד מחלקתו של בן־סירא, שכללו בין היתר האשמות של תשלומים מתחת לשול־חן. בעיקבות התלונות האלה ומעצרו הראשון של בן־סירא לא נקטה הנהלת קופת־החולים הכללית את הצעדים המתבקשים: הפרופסור לא הושעה מעבודתו, לא נשלל ממנו אף לתקופה קצרה רשיונו לעסוק ברפואה, לא הוק־מה כל ועדה, לא של מישרד־הבריאות ולא של קופת־החולים כדי לחקור את מעשיו, למרות שהיו סימנים ברורים של נוהלים פגומים בין כותלי בילינ־סון, ולא רק בתוך בית־חולים זה.

איני מתפלא על כך שרופא מכובד, המשמש כמעט סמל לחברה הישר־אלית כרופא מצליחן ומתקדם, הגיע למה שהגיע: גנב מבית־חולים ציבורי קרניות־עיניים, רכוש ציבורי, מכר או־תן ושילשל לכיסו עשרות אלפי שקלים. זוהי פשוט „התקדמות" בפשע המתרחש בין כותלי בתי־החולים, פשעים שעבורם אין נענשים.

לפני כשנה נגנבו בבית־החולים שיבא בתל־השומר כליות, כפי שגילה אז העולם הזה, והוועדה שהוקמה לבדוק את הפשע הזה חיפתה על הרופא הבכיר שהיה מעורב במעשה. הרופא לא הושעה מעבודתו, לא נשלל ממנו רשיון־העבודה.

בשנתיים האחרונות בלבד הואשמו בבתי־חולים בארץ ונקנסו על־ידי שילטונות מס־ההכנסה והמישטרה מספר רופאים בכירים, על עבירות קשות:

- בבית־החולים רמב"ם בחיפה — רופא־עיניים בכיר, רופא אונקולוג בכיר, רופא כירורג בכיר.
- בבית־חולים רוטשילד בחיפה — אורתופד בכיר.
- בבית־החולים איכילוב בתל־אביב — קרדיולוג בכיר.
- בבית־החולים ברזילי באשקלון — אורתופד בכיר.
- רופא־עיניים בכיר ברחובות.
- בבית־החולים וולפסון בתל־גיבורים הסתבך רופא עם שילטונות מס־ההכנסה.
- בבית־החולים הדסה עין־כרם בירושלים — רופא אונקולוג בכיר.

ספר עבה לא היה מספיק כדי לפרסם את כל שמותיהם של הרופאים שלקחו שוחד עבור העדפת חולים בבית־חולים, ושלא שילמו מס־הכנסה עבור עבודתם בקליניקות פרטיות. אך מה שמדאיג במיוחד הוא שלמרות שכל את „תורתם" לתלמידיהם. דור חדש של רופאים מקבל ממוריו „שיעורים" טובים במוסר־עבודה.

נוצר מצב שבו החברה כולה כאילו מצדיקה את המעשים הפליליים, המתרחשים בתוך מערכת־הבריאות. הרושם הוא שיש חזית מאוחדת של פוליטיקאים שונים ובין רופאים בכירים, המנסים לחנך את העם לחשוב שמותר לאצולת־הרופאים לעבור על החוק, וכי החוק אינו קיים לגביהם.

הנה כמה דוגמות המוכיחות כיצד נוצר רושם זה:

- פוליטיקאים אחדים מציגים את בעיית הרפואה השחורה כאילו מי שמדבר על „רפואה שחורה" ומתריע על השחיתות ברפואה — פועל נגד הקידמה ברפואה, ואינו מאפשר לרופ־אים ה„מוכשרים" להתפרנס היטב.
- נציג ההסתדרות הרפואית, הד"ר שמואל פרידמן, הכריז בתגובה על החלטתה של שרת־הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, להילחם ב„רפואה השחורה": „מי שיכול לשלם — שי־שלם באופן גלוי, ולא מתחת לשולחן. הכסף הזה ישמש בחלקו גם לשיפור השרות."
- בתוכנית האחרונה של מוקד בטלוויזיה ניסו רופאים בכירים להגן למעשה על הרפואה השחורה ולהצ־דיקה — כל אחד בדרך שלו. יו"ר אירגון הרופאים עובדי־המדינה, הד"ר אריה אורנשטיין, הראה לעם ישראל תלוש־משכורת, שהסכום הזעום הנקוב בו היה אמור להצדיק את קבלת ה־תשלום הנוסף, הפרטי, לרופאים העוב־דים בבתי־חולים ציבוריים. גם מי שלא הסכים במלואו עם עמיתיו, הד"ר יהושע וייסבורט, הצדיק בסופו של דבר את זכותו של רופא לעסוק ברפואה ציבורית וברפואה פרטית בעת ובעונה אחת.
- יו"ר ההסתדרות הרפואית, הד"ר רם ישי, תמך בהופעותיו האחרונות בפרקטיקה פרטית בתוך בתי־החולים הציבוריים, ובזכותם של הרופאים לאשפז חולים פרטיים במיטות בתי־החולים הציבוריים. הוא טען ש„כיום יש בין כה וכה מחלקות שבהן כ־80% מהחולים הם פרטיים, אז למה לתת לרופאים להרגיש כעבריינים?"
- באותו נימוק השתמש גם המנכ"ל הקודם של מישרד־הבריאות, הפרופסור ברוך מודן, באמרו ש„בכל בתי־החולים יש פרקטיקה שחורה, ויש להלבינה על־ידי מתן זכות לרופאים לקבל חולים פרטיים בבית־חולים ציבורי."

זכויות יתר

בין הנימוקים המצדיקים מתן זכות לרופאים בכירים לגזול כסף בגלוי מן הנזקקים לטיפול והמבוטחים בקופות־חולים, מופיע הנימוק ש„רופ־אים אלה היו מקבלים הרבה יותר כסף בחו"ל עבור עבודתם".

מי שיכול — שישלם!

אחד משני התנאים לקבלת רשיון לעסוק ברפואה הוא שעל המקבל להיות אדם הגון. כל הרופאים הללו, שהואשמו ונקנסו על־ידי שילטונות מס־ההכנסה — אינם בני־אדם הגונים. אין הם עונים לדרישה הראשונה של חוק הרופאים, אך הם ממשיכים בעיסוקם, ורובם ממשיכים גם לנהל מחלקות ולהיות מחנכים בבתי־ספר לרפואה. כך שהם מעבירים העבריינים הללו ידועים למישרד־הבריאות ולהנהלות קופות־החולים, אין הם נענשים.

הווילה של בן־סירא בפתח־תיקווה
גם לאנס של נשים יש תירוץ טוב!

איני בטוח כלל שזה נכון. רוב הרופאים המספרים לציבור על הזמנות רבות שהם מקבלים מחו"ל, שבהן מובטחת להם משכורות־עתק, אינם דוברים אמת. איני מכיר אף רופא אחד שקיבל הזמנה מפתה מחו"ל ושלא נענה לה. השימוש בנימוק זה נראה לי כסחיטה.

בין הסיבות המביאות את הרופאים הבכירים לעבריינות יש למנות את זכויות־היתר שהם מקבלים בתוקף תפקידם:

- מנהל־מחלקה מתייחס אל מחלקתו, שעליה הוא ממונה, כלאחוזה פרטית. הוא מתייחס לעוזריו כאל ווסלים שלו.
- הוא מאשפז חולים, משחררם, הכל לפי ראות־עיניו, ולעיתים לא לפי אינדיקציה רפואית, ואף אחד מעוזריו אינו מעז לערער על החלטותיו.
- הרופאים הצעירים, המקבלים משכורתם מבית־החולים הציבורי, מנוצלים לעיתים קרובות על־ידי ה„בוסים" כעוזרים בבתי־חולים פרטיים, על־חשבון זמן־עבודתם בבית החולים הציבורי.
- מנהל־המחלקה מקבל את תפקידו לנצח — אי־אפשר להחליפו או להדיחו, בהשוואה למרינות מערביות, שבהן תפקיד זה מוגבל למספר שנים, וקיימת רוטציה.

כל זכויות־היתר הללו נותנות לבעליהן הרגשה של שילטון בלתי־מעורער, ומביאות אותם למעשי־עבירה.

מעצרו של הפרופ' בן־סירא ומעשיו הן תוצאה של המצב החברתי במדינת־ישראל. במידה מסויימת צודק בן־סירא, החשוד בגניבת קרניות־עיניים — שהוא אומר שאינו יוצא־מן־הכלל, ושהוא תוצר של המצב הקיים במערכת־הבריאות ובחברה כולה.

הוא הודה בעובדה של גניבת הקרניות ואמר שבדיעבד הוא חושב שהיה כדאי להעביר את הכסף שקיבל עבורן לקופת־החולים. באווירה הקיימת בחברה, המצדיקה כמעט את מעשיו, לא העלה כלל על דעתו דבר פשוט ביותר: להחזיר את הכסף עכשיו. מה מפריע לו לעשות זאת כעת?

אחיזת עיניים

לסיכום: מעשיו של הפרופסור יצחק בן־סירא, שהביאו למעצרו, הם תוצאה של המצב הקיים בתוך החברה, ובמיוחד בחברה הרפואית.

- אווירת סלחנות, הצדקה, אוזלת־יד הממונים על מערכת־הבריאות, שטיפת־מוח על הרמה הגבוהה של הרפואה בארץ, ירידה בנורמות חברתיות ומוסריות — מביאים לשחיתות, לשוחד, לעבריינות, עד לגניבות גלויות גם בחברת לובשי החלוק הירוק.
- כדי להתגבר על ההידרדרות החברתית, יש להילחם ראשית נגד העבריינות בחברה הגבוהה. החברה הרפואית תמיד נחשבה כחברה אידיאליסטית, והנורמות שהיו קיימות בחברה זאת היו משפיעות על החברה בכלל ועל העם כולו. מסיבה זאת חשוב מאוד לעצור את ההידרדרות של החברה הרפואית במדינת־ישראל, ולהעלות על נס את הרופאים הרבים השומרים על טוהר המיקצוע.
- כל הדיבורים על הכנסת פרקטיקה פרטית לתוך בתי־החולים, בצורה ישירה ולא־ישירה, על הפרדה חלקית בצורה זו או אחרת של קליניקות פרטיות מבתי־החולים הציבוריים, על שינויים בתקנון ובאישורים — הם אחיזת־עיניים והסטת תשומת־הלב מהדרך הישירה והאפשרית לטיפול בבעיה זו.

יש להפריד בצורה מוחלטת רפואה פרטית מרפואה ציבורית. יש לאסור על כל רופא, העובד ברפואה ציבורית, לעבוד בבתי־חולים פרטיים ולהחזיק בקליניקה פרטית.

כל רופא העובד בבית־חולים פרטי, ושיש לו קליניקה פרטית, יש לאסור עליו לעבוד בבית־חולים ציבורי. רק בדרך זאת אפשר למנוע פיתוי מרופא לנצל את מעמדו בבית־החולים הציבורי ולהשתמש בו להתעשרות אישית.

- יש לתת לרופאים, העובדים במוסדות ציבוריים, משכורת הולמת, ובמקביל להגדיל את שעות־עבודתם.
- יש להעניש עבריינים למיניהם ברפואה, ובשום פנים לא לנסות להצדיק עבריינות זאת בנימוק של שכר נמוך.
- יש להקים חזית מאוחדת של קברניטי־הרפואה — מישרד־הבריאות, הנהלת קופת־החולים הכללית וההסתדרות הכללית — שתילחם ברפואה „השחורה", ברפואה „האפורה", בשוחד, בגניבות, בסחיטות ברפואה.

אילו היתה קיימת אצל כל הרופאים בארץ התחושה שמיקצוע־הרופא הוא עבודת־שליחות — לא היו הדברים מגיעים עד למעצר הפרופסור יצחק בן־סירא — תוצר וקורבן המצב החברתי במערכת־הרפואה כיום.

אשה. ידידה. שתי מישפחות. אופי מתנשא. אווירה עכורה במחלקה. ולבסוף: מיכתב של הלשנה

גנב העיניים

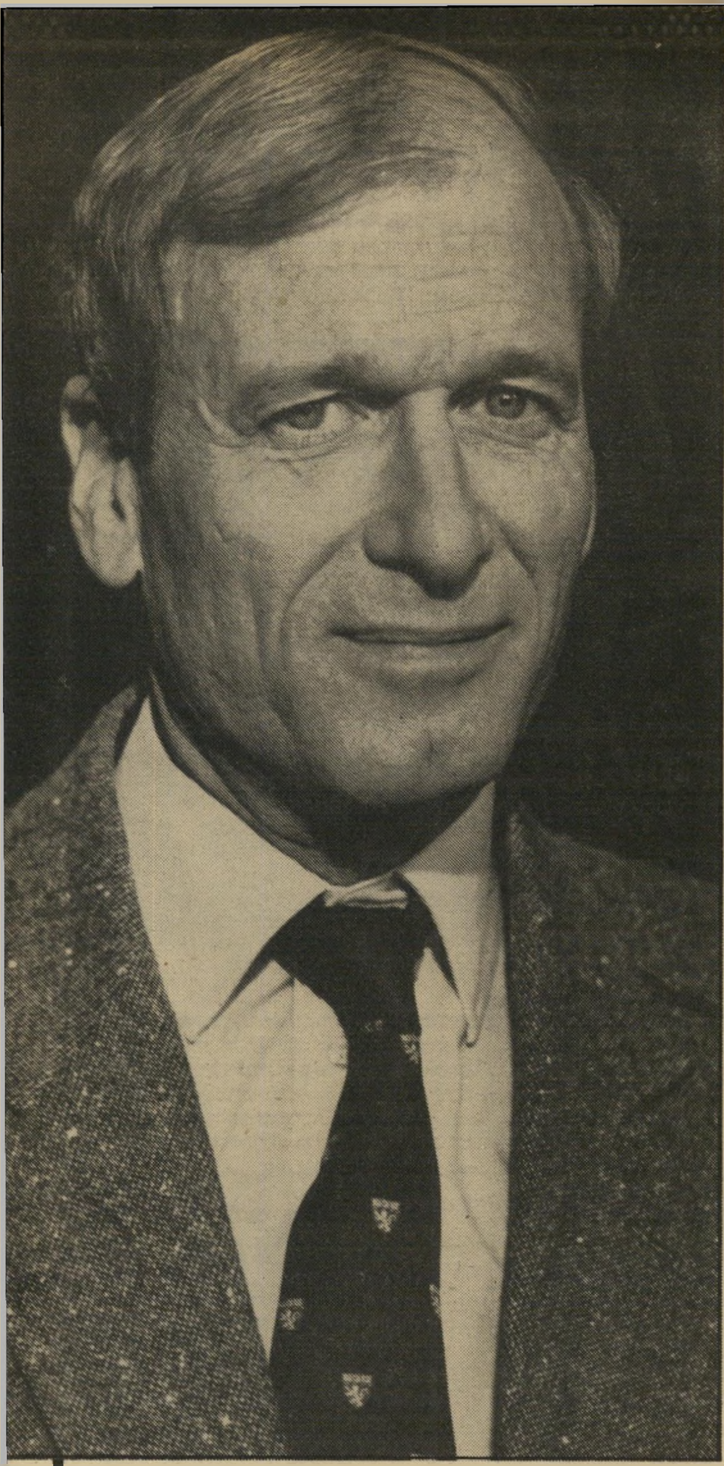

פרופסור בן־סירא
אוי לעיניים שכך רואות!

אם מרדכי ועננו הוא גיבורו הקלאסי של ג'ון לה־קארה, הרי הפרופסור יצחק בן־סירא הוא הגיבור הבלתי־נמנע של רומאן רפואי זול, מלא תככים ונוכלויות.

בן־סירא, מנהל מחלקת־עיניים בבית־החולים בילינסון, נטש את אשתו, את שלושת ילדיהם ואת ביתם המפואר בפתח־תיקווה. הוא עבר להתגורר בבית חברתו, גבי רוזנבלום, גרושתו של עורך־דין, אם לילדיו, כתכנית ל' בתל־אביב.

אשתו עבדה לצידו במירפאה עד לפירוד, עכשיו היא ניצבת לימינו ועוזרת לו, למרות שאינם חיים ביחד. הם עדיין לא התגרשו, בגלל מחלוקות כספיות.

שני הבתים, שלל הילדים, שתי הנשים, עולים כסף רב. משכורתו של בן־סירא כמנהל־מחלקה נמוכה למדי: 800 דולר לחודש.

כמו כולם, רופאים או לא, גם בן־סירא מוצא עבודה נוספת. הוא פועל כמנתח במרכז הרפואי בהרצליה. העבודה הזאת משתלמת יותר. בן־סירא הוא עובד חרוץ, מנתח זריז.

בחודש אוגוסט היו לו שני מנותחים בהרצליה, אבל לא היו לו קרניות עיניים. באחד הלילות הגיעו שתי קרניות מבית־חולים השרון לבילינסון. בבוקר לקח בן־סירא את הקרניות ומייד השתילן אצל חוליו הפרטיים בהרצליה. עבור כל ניתוח קיבל 7,500 דולארים.

זמן קצר לפני־כן התפרסם דוח מבקר־המדינה, שקבע כי במחלקתו של בן־סירא יש „אי סדרים בקשר לתורים לניתוח", וכי הפרופסור בן־סירא וסגנו, הד"ר שימעון כהן, ניתחו בחדר־הניתוחים של בית־החולים בעיקר את חוליהם הפרטיים.

הנהלת קופת־החולים העבירה את הדוח לטיפולה של המישטרה, וביקשה מבן־סירא להתפטר. הוא סירב. נפתחה חקירה. במהלכה קיבלה החוקרת, רב־פקד פרנקל, מיכתב אנונימי, שגילה את פרשת הקרניות.

בן־סירא נחקר, נעצר ושוחרר בערבות. עוד באותו הערב הופיע בטלוויזיה והודיע בקול נחרץ כי עשה את מה שעשה כדי להציל את עיניהם של חוליו הפרטיים. לבן־סירא יש מראה מכובד ואמין. הוא השתדל להישמע כאוהב־אדם, מציל עיניים וקרניות. „הברירה היתה לזרוק או להשתמש," אמר. „חייה של הקרנית קצרים. אלמלא הייתי משתילה במהירות בעין חולה, ומציל אגב כך את העין, הייתי נאלץ להשליכה לפח." ועוד אמר: „יש לי קבלות. דיווחתי למס־הכנסה על הכנסותי מהניתוחים."

בשלב זה משתנה עלילת הרומאן הרפואי למשרתות. כעת היא נוטה לכיוון האנושי. הרופא התוודה, הפך למלאך־גואל. החוקרת המישטרתית, שאמורה להיות קשוחה, כמעט ונפלה בעצמה אל תוך הרשת הדביקה, המתקתקה. „כמה קשה לי לחקור כאן," אמרה באחת ההזדמנויות, בעת הפסקת־חקירה קצרה. „תוך כמה ימים אני הופכת בן־אדם חשוב ומכובד לשבר־כלי," והיא כמעט פרצה בבכי.

תחת לפרוץ בבכי של רחמים והזדהות, כדאי היה לעבור למחלקת העיניים בבית־החולים בילינסון, מחלקתו של הפרופסור בן־סירא.

מזה שישה שבועות גועשת המחלקה. בתחילה דיברו על החקירה. אחד־אחד נחקרו הרופאים, נשאלו אם ידעו משהו על „אי־הסדרים בקשר לתורים לניתוח." כבר כמעט והוכן כתב־אישום. חסרו רק כמה עדויות של חולים. ברגע האחרון סירבו החולים לחתום. החקירה כמעט ומתה.

ואז הגיע המיכתב האנונימי. במחלקה כל־כך ישראלית, כל־כך קרתנית, שבה הכל בוחשים בענייניהם של כולם, קשה להישאר אנונימי. החשד נפל על שלושה רופאים. הם שקיבלו בחודש אוגוסט את הקרניות, והם שראו את הפרופסור בן־סירא לוקח אותן איתו למחרת.

„הוא לקח את הקרניות בגלוי, בלי להסתיר, בלי לפחד," אומר אחד הרופאים. „הוא לא פחד מאף אחד, משום דבר. רק דבר אחד הטריד אותו: מס־ההכנסה. 'אם יש לי קבלות, אני נקי ומסודר,' היה אומר. גם במיקרה הזה נהג כך. גנב את הקרניות אבל הוציא קבלות למס־הכנסה אחרי הניתוחים.

„כזו מין מחשבה מעוותת היתה לו, כאילו שהערך היחיד בעולם הוא היושר כלפי מס־ההכנסה. הגניבה, לדבריו, איבדה ממשמעותה הקשה, ברגע שסופחה אליה קבלה מתאימה."

„מלבד הפחד ממס־ההכנסה הוא לא ידע פחד מהו," אומר אחד הרופאים האחרים במחלקה. „אינטליגנטי, חדור ביטחון עצמי, לעתים מופרז מדי, רופא טוב," כך מתארים את בר־סירא בבילינסון.

בן־סירא (49) למד רפואה כעתודאי באוניברסיטה העברית, היה רופא בקומנדו הימי, אחר־כך ניהל במשך שלוש שנים את מחלקת־העיניים בבית־חולים במלאווי, באפריקה. מאז 1975 הוא מנהל את מחלקת־העיניים בבילינסון. הוא נחשב כמומחה עולמי בתחום מחלות־עיניים בפגים.

„ב־11 שנות עבודתו במחלקה הוא הצליח להפוך אותה ליער־פרא," אומרים בבילינסון. „הוא לא פירגן לאף אחד. כולם פחדו ממנו. הוא תמיד אמר את מה שהוא חשב, גם לרופאים שעבדו איתו, גם להנהלת קופת־חולים.

„הוא הסתכסך עם כולם, עם מנהלי־מחלקות אחרות ועם הנהלת קופת־החולים, במיוחד עם יו"ר ההנהלה. היה שנוא במיוחד על רופאים צעירים, שטענו כי הוא לא נתן להם להיכנס לחדר־הניתוחים.

„יש לו סיגנון מיוחד בהשפלת אנשים אחרים. הוא לעולם לא רב, אינו מרים את קולו. הוא מביט באיש־שיחו במבט קר, וזורק מישפט אכזרי, הרומז לאדם שעומד מולו כי הוא, בן־סירא, חכם יותר, יודע יותר, ובכלל, מוצלח יותר. מאחרים התעלם בכלל."

„כמה פעמים שוחחתי איתו, ביקשתי ממנו שיתייחס יפה יותר לרופאים האחרים, ולוא רק כדי לטהר את האווירה," מספר רופא ממקורביו. „אבל הוא לא הצליח, ואולי גם לא רצה, לשנות את התנהגותו.

„רופא כזה, חזק, מפגין ביטחון עצמי רב, אינו מהסס לפגוע באחרים, מאבד בסופו של דבר את הקשר עם המציאות, חושב שהוא האל הכל־יכול, שמותר לו לעשות כל דבר. ובן־סירא אכן הגיע למצב הזה. הוא חשב שהוא יודע הכל, שלו מותר לעשות הכל."

למרות זאת מדגישים כל הרופאים כי גניבות מכל סוג שהוא, אם כי לא גניבת קרניות, מקובלות בבילינסון. דווקא הפרופסור בן־סירא נחשף מפני שאינו אהוד ואף לא הסתיר את מעשיו. ממעשיהם של אחרים, אהודים יותר, מתעלמת הסביבה.

שרה ליבוביץ ■

ניצחון התיקווה על הניסיון

חבר חכם אחד שלי הסביר לי פעם שנישואין שניים הם ניצחון התיקווה על הנסיון. עכשיו, אחרי ששמעתי כי עורכת־הדין **לאה לוי** נישאה בשנית, אני רואה שהחבר שלי ממש צודק.

לאה לוי
גירושין לא אלגנטיים

לאה התפרסמה ב־1980, כששימשה כסגנית־פרקליט־המחוז והתגרשה מבעלה, המישפטן **ארנון לוי**. הגירושין לא היו מה שקוראים גירושין אלגאנטיים, אבל לעומת מה שבא אחריהם, הם עוד היו בחסד.

במשך תקופה ארוכה, אחרי הגירושין, הגיש ארנון לוי תלונות נגד אשתו והאשים אותה בניפוח חשבונות־סופרמרקט וקיום יחסים עם גברים הנוגעים לעבודתה.

לאה לא נשארה חייבת, ונלחמה בבעלה־לשעבר.

אבל כל זה כבר היסטוריה. זמן קצר אחרי הגירושין הכירה לאה את **אלי הלחמי**, בן למישפחה מוותיקות פתח־תיקווה, קצין בכיר בצה"ל, שחי בנפרד מאשתו.

הרומאן בין לאה לאלי הלך והתהדק, אבל היה ברור לגמרי שבין שני אלה אין מדברים על חתונות. הם עברו לגור ביחד, ניהלו חיי־מישפחה, כשלכל אחד מהם יש כבר ילדים משלו — לה ארבעה, לו שניים. כלום לא בער להם. להיפך, חתונה די הפחידה אותם.

אבל גם קצין בכיר מיחידת־צנחנים ועורכת־דין בכירה נשברים בסוף. לפני חודש נערכה החתונה בווילה שלהם בגיבעת־שמואל, בחוג המישפחה המצומצמת. החברים, ותיקי־הצנחנים, באו לבקר את בני־הזוג דווקא בירח־הדבש הקצר, שהם בילו בכפר־הנופש אכזיב.

אלי הלחמי
נישואין שניים הרבה יותר טובים

מתוך הנסיון אני אומרת לכם, שנישואין שניים הרבה יותר טובים מהראשונים, ובעצם כך הלאה וכך הלאה וכך הלאה.

אנשים ספורטיביים

זה התחיל לפני הרבה שנים, בקיבוץ אפיקים.

נועה, נערה יפה בת 16, התאהבה במורה שלה. המורה היה נשוי ואב לשלושה ילדים קטנים, אבל זה לא הפריע לאהבה.

תוך זמן קצר עזב המורה את מישפחתו, את אשתו ואת ילדיו, ועבר לחיות עם נועה.

הקיבוץ לא ראה בעין יפה את הרס המישפחה, ורמז להם ברמז מאוד עבה שהכי טוב בשבילם זה לעזוב את המשק. הם עזבו את אפיקים, נישאו ועברו העירה.

בין לידה ללידה למדה נועה והיתה למורה לחינוך מיוחד. כשהתחילה לעבוד במכון וינגייט, כבר היתה אם לשלושה ילדים. כולם חיבבו אותה, ורק איש אחד חרג מהחיבה והלך כמה צעדים קדימה. זה היה **שלמה הלר**, אחד ממנהלי מכון וינגייט, שכמובן היה נשוי ואב ל...שלושה ילדים.

בימים אלה התגרשה נועה מבעלה, ושלמה הלר נפרד מאשתו. שוב נהרסו שתי מישפחות. מעניין אם גם במכון וינגייט ירמזו להם מה שרמזו בקיבוץ אפיקים.

מי יעוף, אם בכלל

יורם לנדאו, בנו של **ראש־עיריה** אחד בישראל, נסע עם כיתתו לטיול באילת. שם בילו ילדי כל הכיתה על החוף ו...בעצם, איפה מבלים באילת, חוץ מאשר על החוף?

אחר־כך נתנו לכל הילדים חופש, ואמרו להם שבשעה 11.30 בדיוק כולם צריכים להיפגש בנקודת־מיפגש קבועה מראש.

כל ילדי הכיתה הגיעו, מלבד בנו של ראש־העיריה של העיר המסויימת. אבל הילד היה בכל זאת אחראי, ושלח שליח כדי להודיע לחברי־לכיתה שלא בראש שלו בדיוק עכשיו להגיע, ושיואילו לחכות לו, בבקשה.

מנהלת־הטיול חטפה עצבים, גם מהחום של אילת וגם מהחוצפה של הילד, ושלחה שליח בחזרה לבנו של ראש־העיריה להגיד לו שיבוא מייד. אבל בנו של ראש העירייה, שישב עם ארבעה ילדים נוספים במיסעדה סינית, היה באמצעי הספיירדיבס, ולא יכול היה להפסיק ללקק אותן.

בסוף הוא גמר לאכול, והגיע למקום־המיפגש, שעתיים אחרי המועד שנקבע. מנהלת־הטיול התייעצה מייד עם מנהל בית־הספר, והוחלט לסלק אותו מהטיול ולשלוח אותו מייד באוטובוס מאילת לביתו, אשר בעיר המסויימת.

הילד חזר הביתה וסיפר לאמא ולאבא למה הוא חזר. עכשיו מחכים הכל, בעיר המסויימת, לראות אם תעוף סטירה מראש־העיריה ללחי של הילד שלו, או אולי תעוף מנהלת־הטיול, ואולי יעוף אפילו המנהל. מי יודע?

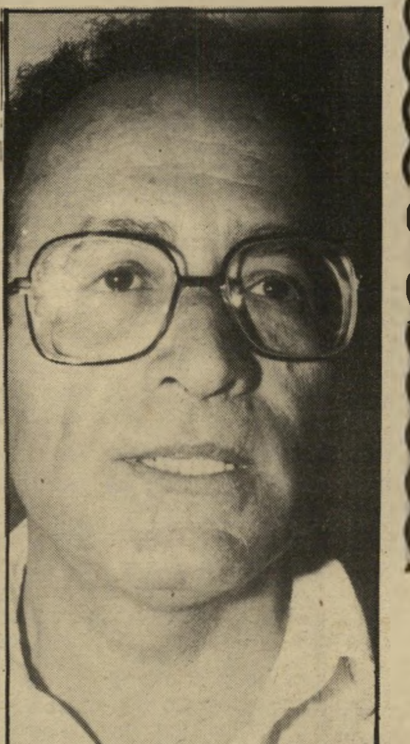

שיע יריב
ברוגז של שנים

אמנות התחת

יגאל תומרקין
לא נשיקות ולא השלמות

הסיפור הכי חם בשוק־האמנות בארץ הוא נסיון הסולחה בין **יגאל תומרקין** לבין **שיע יריב**, בעל גלריה גודרון.

שני האדונים האלה, שהם ברוגז כבר שנים רבות, מבקרים שלוש פעמים בשבוע בבוננזה, מועדון ההמבורגר והזמר הישראלי.

פה ושם מישהו אומר בקול רם שצריך להשלים בין שניהם, אבל כל האחרים רק מנידים בראשם, כי הם יודעים שזה אבוד.

בשבוע שעבר שמעתי סיפור, שלפיו הציע יגאל תומרקין **לשי שטיין**, בעל בוננזה, שאם הוא יצליח לעשות את השולם בין תומרקין ליריב, מתחייב תומרקין לנשק את ישבנו של שי. שי מאוד התלהב מההצעה, ומייד פנה אל יריב וסיפר לו על העניין. יריב חשב רגע ונתן את הצעת־הנגד שלו. אם תומרקין יפרסם באחד העיתונים שאכן הוא מוכן לנשק בתחת של שי, כדי להשלים עם יריב, הוא מוכן לחשוב על העניין באופן חיובי.

תומרקין מצידו החזיר הצעה נגדית: הוא מוכן לפרסם מודעה כזאת בעיתון, בתנאי שיריב יתחייב להשלים איתו מייד לאחר פירסום המודעה.

אני הייתי צריכה ללכת הביתה, ולא יכולתי להישאר ולשמוע איך תיגמר העיסקה. לכן טילפנתי למחרת ליגאל תומרקין, ושאלתי אם היו נישוקים בתחת ואם היו השלמות.

„היו באמת אי־אלו הצעות לסולחה ביני לבין יריב, אבל אני לא זוכר שמישהו הציעה נשיקות בתחת. חוץ מזה, שניניו בריב כבר 16 שנה, השנים הכי טובות שלנו, ונראה שזה מפריע לשנינו כמו השלג דאשתקד." סוף ציטוט.

רומאן עם ישראל

ג'ק צימרמן שוב הגיע ארצה, וכל מיני עיתונאיות מייד ביקשו לקבל אצלו ראיון בנוגע לספורט ולכדורים ולקריירה.

אני ויתרתי מראש על הראיון איתו, כי הכדורים היחידים שאני מבינה בהם זה אספירין ועל כאלה, כך שמעתי, לצימרמן אין מה להגיד. מה שעניין אותי זה חיי־האהבה שלו, כמובן. אז עשיתי דרינג־דרינג **לרונית ברודי**, שהיא כבר הרבה מאוד זמן חלק מחיי־האהבה של צימרמן.

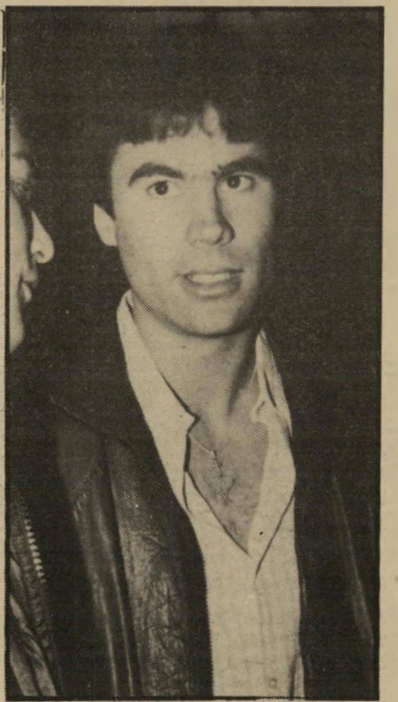

ג'ק צימרמן
– גם עם בני־זוג אחרים"

רונית ברודי
„כל אחד מאיתנו יוצא –

„נו, מתחתנים, סוף־סוף?"

„אני מבטיחה לך שאין חתונות בינתיים."

„אבל רומאן יש לכם?"

„אנחנו יוצאים ביחד הרבה פעמים, אבל לכל אחד מאיתנו יש גם בני־זוג אחרים, וכל אחד מאיתנו יוצא לפעמים עם בן/בת זוג אחרים."

„פעם היה מדובר על כך שהוא יתגייר למענך."

„הוא לא התגייר, בינתיים."

„אז אם אין גיור, ואין חתונה, למה הוא הגיע ארצה?"

„אם אגיד לך שהוא הגיע ארצה כי הוא מת על הארץ, תאמיני לי?"

„כן. ומה הוא עושה עם האהבה הזאת לארץ?"

בבוקר הוא לומד באולפן, אחרי־הצהריים הוא מאמן קבוצות־ילדים בכדורסל, ובערב הוא יוצא איתי, הרבה פעמים. וחוץ מזה הוא נוסע עכשיו לחופשה של חודש בארצות־הברית."

מאת שולמית יר"ב

בני בכורי, התנינים והדוגמניות

אתם יודעים מה הסיוט של העיתונאים, מה הפחד הכי גדול שלהם, מה גורם להם לנדודי־שינה: שעיתונאי אחר יגנוב להם סיפור ויפרסם אותו קודם. אוף, כשאני חושבת על זה כולי מתמלאת כעס!

בחיי שלא התכוונתי לכתוב לכם על הסיפור של הבן שלי אלון, שהולך להתחתן עם דוגמנית יפהפיה בקיץ הקרוב. לא חשבתי שרחל המרחלת צריכה להכניס את המישפחה שלה למדור של עצמה. אבל הפחד הנורא שמא מישהו אחר יגלה את הסיפור ויכתוב אותו לעיתון שלו גרם לי פחד־אימים ודפיקות־לב וכאב ברקות, ולכן החלטתי גם הפעם, כמו תמיד, להיות הראשונה.

בסיפור הזה אני יכולה להתחיל מצירי־הלידה ממש, שהיו לי לפני 28 שנה, אבל החלטתי להתרכז רק בחדשות.

אלון תבור, בני הנחמד, הוא חבר קיבוץ גן־שמואל כבר זה כמה שנים. יום אחד קצת נמאס לו מהחיים הקולקטיביים, והוא ביקש שנת־חופשה מהמשק. נתנו לו. בדיוק באותו הזמן חיפשו יזמים כמה חברה צעירים, שיסעו לאפריקה ויצודו קצת תנינים. אלון קיבל על עצמו את הג'וב ונסע. שם, על גדות נהר שורץ חיות מפחידות, הוא פגש בישראלי נוסף, **צביקה סבו** (שלימים נעשה בעלה של **חני פרי** ומנהל הקומקום), ושני הגברים הפכו חברים בלב ובנפש. הם ישבו לילות שלמים, דיברו על החיים וקשרו מלכודות לתנינים. בבוקר הם היו באים, שולפים את המיפלצות מן המים, מזריקים להם זריקות הרדמה ו...

בעצם, את כל זה ראיתם בטלוויזיה ביום השישי.

אחר־כך חזר בני־יקירי אלון לקיבוץ גן־שמואל, ובהצבעה דרמאתית ומלאת־צעקות שיכנע את חברי־המשק שהתנינים יכולים להיות ענף חשוב מאוד במשק. הם קיבלו את דעתו, ומאז שורץ הקיבוץ תנינים בכל גודל ומין. פיחס.

אבל אז קרה משהו מאד משמעותי בחייו של צייד־התנינים שלי. ידידו צביקה נשא לאשה את חני פרי היפהפיה, ובגללה הכיר את כל היפות של תל־אביב. האיש לקח את אלון והראה לו איך נראית בחורה יפה (למיקרה שהוא שכח, בגלל המיפלצות). אלון מייד התאהב **ברינת אלדר**, ובעזרת הטריקים שהוא למד על שפת האגם של התנינים הוא צד גם אותה.

מאז הם ביחד. אלון חשב שהוא ימשיך בעבודתו, ופה ושם הוא יחזור הביתה אל נערתו היפה. אבל אחרי כמה חודשים של אהבה לקחה אותו רונית ואמרה לו את המישפט הידוע: „או אני או התנינים." אלון הסתכל רגע ברינת, הסתכל רגע בתנין, והחליט לבחור ברינת.

הוא עזב את המשק, עזב את התנינים ועכשיו הוא מתעניין בעבודה ביהלומים (לזה רינת נתנה אישור). הם שכרו דירה קטנה בהרצליה, קנו כמה סירים והתחילו לתרגל את הנישואין.

אם הכל יהיה בסדר, בקיץ תהיה חתונה אמיתית. מי יודע, אם החתונה תהיה די מפוארת, אולי גם האבא של אלון, **אלי תבור**, יגיע.

אלון תבור ורינת אלדר
היא אמרה לו את המישפט הידוע: „או אני, או התנינים!"

אלבין, רביד ושתי פיצות

סוף־סוף הבנתי שאסור לי לעזוב את הארץ. ברגע שאני עולה למטוס כדי לנסוע לחו"ל, מתחילים הקליינטים שלי להשתולל, כי הם רואים שאין עליהם פיקוח צמוד. אחד מתחתן, השני מתגרש, גברת אחת בוגדת בבעלה, נערה אחת בורחת מהבית. ממש בלגאן.

אחר־כך, כשאני חוזרת מחו"ל ושומעת את כל הצרות, אני נתקפת במוסר־כליות ומחליטה לעשות את החופשות הבאות שלי בעפולה. אבל אחר־כך זה עובר לי, ואני נוסעת לחו"ל, ושוב יש צרות וחוזר חלילה.

הנה הפעם, למשל, ממש לפני נסיעתי, דיברתי עם **גליה אלבין**, שסיפרה לי על הרומאן היפה שיש לה עם הפרופסור **מוטי רביד**, ועל איך שהם מספרים האחד לשני את הצרות שלהם ואיך שהם מרגישים קירבה. שבוע אחרי זה נסעתי לחו"ל, כי חשבתי שהכל במצב סטאטי, אבל הסתבר שאי־אפשר לסמוך על הדיאגנוזות של האנשים עצמם. איך שנסעתי מכאן, נפרדו גליה ומוטי, אחרי הרבה מאוד חודשים ביחד.

גליה מייד קראה לאמא שלה מחיפה וביקשה ממנה לשמור על הילדים, והיא עצמה נסעה לה לאיזה מועדון־ים־תיכון באמריקה, כדי לאוורר קצת את הראש מהזיכרונות.

ומה עושה הפרופסור? כמה וכמה אנשים סיפרו לי שהפעם הוא ממש הגזים. מאז שנפרד מגליה, רואים אותו הרבה מאוד פעמים עם שתי נשים צעירות מאוד, בלונדיות מאוד ויפות מאוד. טובי־הלב כבר התחילו להגיד שהוא ממש יוצא מדעתו כדי להרשים, וכי שתי הצעירות יכולות להיות בנותיו, ואיך הוא לא מתבייש עם כל־כך צעירות.

נכנסתי מייד לאמביציה לברר מי הן שתי הגברות הצעירות, שלקחו את מקומה של גליה במהירות כזאת. ובכן, מסתבר שלא רק שהן יכולות להיות בנותיו, אלא שהן באמת בנותיו. הצעירה, **טלי**, היא חיילת, והמבוגרת יותר, **דורית**, בת ה־20, היא סטודנטית־לרפואה. הוא לא אשם שיצאו לו שתי בנות־פצצות המושכות כל עין.

אגב, לגליה אלבין אין מה לדאוג עוד. בחתונתם של **אייבי נתן** וקלריטה, היא תפסה את זר הכלה, ואתם בטח יודעים מה זה אומר.

גליה אלבין, זר הכלה של קלריטה נתן והצלם אבי הזאב
יצאה להתאוורר באמריקה

אחת על הקרקע אחת בשמים

לפני כמה חודשים סיפרתי לכם על עיסקה מאוד גדולה, שהאופנאית **רחל ברזין** עומדת לחתום עם אנשי־עסקים בארצות־הברית. זה כשלעצמו לא סיפור מי־יודע מה, אלא שהפר־אנטה בסיפור היתה שסוף־סוף, אחרי אלפיים שנות גלות, החליטה רחל בכל זאת לעלות למטוס. זה נכון שכבר כמה פעמים בעבר היא החליטה לעשות זאת, אבל בכל פעם, יומיים לפני הטיסה היא היתה מתחרטת ובורחת למקום רחוק, שבו אין נמל־תעופה, ואפילו לא מינחת.

בפעם האחרונה, התאספו כל חבריה של רחל והחליטו שאי־אפשר להרשות לה להפסיד עיסקה כל־כך גדולה, והם פשוט יתנו לה זריקת־הרדמה ויסחבו אותה בכוח למטוס. הכל היה כבר מוכן, המיזוודות של רחל, חומר־ההרדמה, החברים, המכונית שתוביל את רוחלה לנמל־התעופה ואז... כשהגיעה השעה, ושני חברים קרובים הגיעו לבית של רחל כדי להתחיל במיבצע, הם לא מצאו אותה בבית. היא פשוט ברחה. רק אחרי שהמטוס היה כבר בגובה של 30 אלף רגל מעל להרי־האלפים, יצאה רוחלה ממחבואה.

רחל ברזין
זריקת הרדמה כמו ב„צוות־לעניין"

החברים התייאשו. ברזין ראתה מה שעשתה, והבטיחה לכולם שאו־טו־טו היא בכל זאת תטוס, אבל אף אחד כבר לא האמין לה.

בצר לה חשבה רחל מה לעשות, והגיעה למסקנה שמה שהיא צריכה בחיים זה חברה־שותפה שתטוס במקומה. היא לקחה את **נילי גליק** בתור שותפה־טסה, ומאז הכל בא על מקומו בשלום. רחל כל הזמן כאן, על קרקע מוצקה, ונילי בשמיים.

אילו היו משלמים לי בכל פעם כדי לנסוע לשלושה־ארבעה ימים לארצות־הברית, גם אני הייתי בשמיים.

יוסף מולר, ידידה של גיתית איזראילוב, ששוחרר השבוע ממעצרו, מספר על יחסיו עימה:

„היא נתנה לי — מה שאשה נותנת!"

„הכרתי את גיתית במקרה, בנסיבות חברתיות," אמר לי יוסף מולר, במיזנון בית־המישפט לאחר שיחרורו. הוא היה חבוש כובע ספורטיבי, ונראה נבוך מעט בחברת העיתונאים ועורכי־הדין שהקיפוהו. „זו פעם ראשונה שאני מתראיין," אמר, והתחמק מלגלות היכן בדיוק הכיר את גיתית.

„היא עוד היתה נשואה אז לרוזנר. זה היה בשנת 1982 בערך. היא היתה נחמדה והיינו ידידים. לא יצאנו יחד אף פעם לסרט או ליציאה בערב, היינו נפגשים לכוס קפה ב־5 ואחר כך היא היתה נותנת לי מה שאשה נותנת."

שאלתי את מולר על יחסיהם אחרי שגיתית התגרשה, והוא אמר: „היא תמיד היתה אלגאנטית, אני הייתי לבד, והייתי צריך אותה בעיקר בשביל פורקן, אם תסלחי לי על הביטוי."

שאלתי אותו אם לא חשבו מעולם להתחתן, והוא צחק: „מה פיתאום! לא היינו בכלל בכיוון הזה. גם בגלל הפרש הגילים הגדול שהיה בינינו. ובכלל, זה לא היה הכיוון של היחסים שלנו."

מולר תיאר את עצמו כאדם האוהב מאוד לעזור לאנשים: „עליתי מרוסיה לארץ כשהייתי ילד קטן, ומאז נלחמתי בארבע מילחמות כאן, ואף פעם לא היה לי בעיות כאלה. אני תמיד עוזר לחברים."

הוא סיפר כי המישטרה הפגישה אותו עם גיתית ביום השישי בערב, אבל הם לא החליפו ביניהם מילה. גיתית אמרה לחוקרים כי מולר אינו אשם במאומה, כי הוא לא ידע על מה הוא חותם כאשר חתם על הצוואה בשם בעלה המנוח, יוסף איזראילוב. „וזו האמת, ולכן הם שיחררו אותי," סיים מולר.

סניגוריו, עורכי־הדין משה רום ויוסף ויור, אמרו כי הם משערים שהשיחרור בא עקב סירובו של היועץ המישפטי לחתום על הסכמה להארכת מעצרו של מולר, מעבר ל־30 הימים שכבר ישב במעצר.

אפשרות אחרת שהופרחה באוויר היתה, כי מאחר שגיתית עדיין עצורה למשך 10 ימים, העדיפה המישטרה כי מולר ישוחרר כעת, ולא יוגש נגדו כתב־אישום כרגע. לוא הוגש כתב־אישום כעת, ונתבקש מעצרו עד תום־ההליכים, היתה התביעה חייבת לגלות לסניגורים את חומר־החקירה הקיים בתיק, ואז היתה גם גיתית יכולה לברר מה החומר הקיים נגדה. חומר זה, כידוע, נשמר בינתיים בסוד.

אפשרות אחרת, שמולר הכחיש בתוקף, היתה כי הוא שוחרר כדי שישמש עד מדינה נגד גיתית.

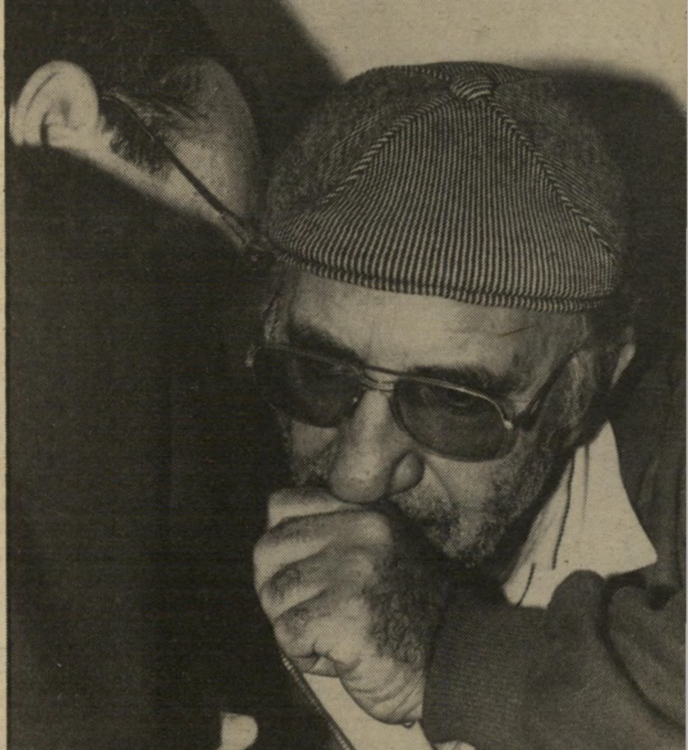

ידיד מולר בבית־המישפט
„חתונה! מה פיתאום!"

כתבה: אילנה אלון. צילם: ציון צפריר

לרומניה ובחזרה

(המשך מעמוד 10)

כלשהו, אך התוצאה היתה שאנשים בולטים, שבמיקרה אחר היו משתתפים במישלחת, הוצאו ממנה מראש.

עוד „החלטה" היתה להעמיד בראש המישלחת את לטיף דורי, מי שהיה בעבר ראש המחלקה הערבית של מפ"ם, המייצג לכל היותר קבוצה קטנה אחת מבין היוזמים האפשריים. דורי, יליד עיראק, יזם קבוצה בשם הוועד לדיאלוג ישראלי־פלסטיני מיסודם של בני עדות המיזרח, שצמחה מתוך עצומה למען השלום, שעליה חתמו מאה אישים מיזרחים. כפי שהתברר לאחר מכן, אף לא אחד מכל המאה יצא לרומניה.

אולם המינוי הזה, שבא מרומניה, ושלא הוחלט עליו בשום התכנסות בישראל, מסר לדורי את הזכות הבלעדית להחליט מי יסע ומי לא. הוא שלט על מכשיר המפתח: כרטיסי־הטיסה, שבאו מרומניה, לפי החלטת השילטונות הרומנים — וכפי שהסתבר לאחר מכן, היתה לרק"ח השפעה מכרעת עליהם.

דמות־המפתח המיסתורית

דמות־המפתח בכל המגעים ב־שלב זה נשארה גם היא אפופת מסיתורין. היה זה אמנון קפליוק, עיתונאי שאינו שייך לשום גוף פו־ליטי, שביקר בארצות ערביות ונפגש עם אנשי אש"ף ואחרים, כשהוא נושא דרכון צרפתי ומופיע בשם העיתון הצרפתי רב־היוקרה לה־מונד.

באוניברסיטה, כולם מהשורה הראשו־נה בתחומם, שיבטיחו תהודה מירבית בארץ ובעולם. שתי המטרות לא הושגו (ראה הנדון), בגלל שורה של התפוצצויות.

מלכתחילה היה ברור שיש שתי קבוצות הפועלות בשטח — אחת של כוכבי שמש, יוסף שילוח, חיים הנגבי ואחרים, רובם מיזרחיים, והק־בוצה שאורגנה על־ידי יעל לוטן, לטיף דורי ואחרים.

ההתפוצצות הראשונה באה כשצץ פיתאום עוזי בורשטיין. היה זה אחרי שתופיק טובי חזר מאירופה, והביא עימו את ההחלטה להעלות באופן דרמאתי את הפרופיל של רק"ח ביוזמה. עד אז הופיעו רק שני אנשי רק"ח בלתי־ידועים ברשימות המוז־מנים. לפתע פנה בורשטיין אל שני המתחרים, כוכבי שמש ולטיף דורי, הציע לתווך ביניהם והציג אולטימטום: לסלק מן המישלחת את שני פעילי הרשימה המתקדמת אדם קלר וחיים הנגבי. אם יסע הנגבי, הודיע, יצטרף גם הוא למישלחת. הנגבי הודיע מייד שהוא מוותר על הנסיעה. אך הדבר לא הרתיע את בורשטיין. הוא הודיע שיסע בכל מיקרה. בשלב זה כבר הסתלקו רבים מן המועמדים לנסיעה, מחשש שהמישלחת קיבלה ציביון קומוניסטי מובהק.

„ריח גיזעני"

הפיצוץ השני בא בשורה של פגישות בין הקבוצות. לטיף דורי הודיע שהוא יו"ר המישלחת, והוא לבדו יקבע מי יסע. הוא סמך על הקשר שלו עם הרומנים, באמצעות אמנון קפליוק, שישב בבוקרשט.

תחילה הושגה פשרה, שלפיה אכן תהיה מישלחת אחת, אך בה שתי קבוצות והנהלה משותפת. אך גם פשרה זו התפוצצה כאשר הצד של שילוח־שמש סירב להסכים לכך שלטיף דורי יקבע בלעדית מי יסע מטעמה. נאמר כי הרומנים (קרי: רק"ח) פסלו, למשל, את יוסף שילוח, שהת־גלה בשלב זה כדמות המיזרחית הבו־לטת ביותר. בכל המגעים האלה צץ איכשהו עוזי בורשטיין. בורשטיין הצליח להביא בסופו של דבר לסילוק כל הגורמים שהפריעו לו, ותוך כדי כך ירדה המישלחת ממיספר שיא של 120 ל־21, וביניהם שיבעה אנשי רק"ח ומקורביה. התוצאה המגוחכת היתה שבורשטיין עצמו נטש את המישלחת, משראה את מימדיה הקטנים, במטוס לבוקרשט, ולא היה עוד מעוניין להציג אותה לרומנים ולאש"ף כבת־חסותה של רק"ח. אף שעלה למטוס עם המיש־לחת, לא עשה ברומניה שום נסיון להגיע למיפגש — דבר שהיה קל בשבילו, כחבר הלישכה המדינית של המיפלגה הקומוניסטית הישראלית. כמו אמנון קפליוק, גם הוא נעלם.

התוצאה העגומה ביותר של הפרשה היא המישקע העמוק שהשאירה בלב מי שלא נסעו. בחוגים המיזרחים שהש־תתפו ביוזמה נותרה ההרגשה שקופחו על רקע עדתי. צותתו פסוקים שונים שנאמרו על־ידי כמה מן השותפים ליוזמה, ושנדף מהם ריח גיזעני, לדעת המיזרחים שלא נסעו.

עכשיו נמשכים המאמצים של חוגים אלה לארגן מיפגש נוסף, והפעם בלי האפוטרופסות של מי שהשתלטו על המישלחת הקודמת — וגם לא ברפובליקה העממית הרומנית.

דורי בשובו (מימין: ח"כ מוחמד ותד)
עוזי בורשטיין נעלם. וגם קפליוק

השבוע לא היה לטיף דורי מוכן לומר מילה על תפקידו של קפליוק בפרשה, אך היה זה הוא שקשר את הקצוות ברומניה. כל ההחלטות הממ־שיות התקבלו שם.

במקביל פעלה קבוצה יהודית מיזרחית קטנה בפאריס, בשם פרספק־טיבות יהודיות ערביות, שהתקשרה עם כמה קבוצות ישראליות מיזרחיות, ובעיקר עם החזית המיזרחית וה־מיזרח אל השלום, שהתגלו במהרה כמתחרות על היוזמה עם לטיף דורי וחבריו.

במקביל נערכה התרוצצות דומה בקרב אש"ף. תחילה פנה מקסים גילן, המייצג קבוצה אחרת, ליאסר ערפאת עצמו. זה הסכים בהתלהבות למיפגש, והודיע שהוא עצמו יבוא אליו. לפתע הסתבר כי ברומניה יש יוזמה אחרת, וכי שם הוחלט שלא ערפאת יבוא, אלא איש מן הדרג השני, המקורב לשמאל. רובר אז בעיקר על מחמוד עבאס, המכונה אבו־מאזן, האיש החזק בקבוצה העליונה של אש"ף ופת"ח, המרכז בידיו את ענייני האירגון והמימון. הוא מעין פינחס ספיר של האירגון.

היוזמה הפאריסאית היתה קשורה באנשים אחרים באש"ף, וכך התחרו בשני הצדדים קבוצות שונות על הזכות להיות אפוטרופסי המיפגש שעוד לא התקיים.

שורת התפוצצויות

לכל המעורבים היה ברור כי בצד הישראלי חשובים שני מרכי־בים: קודם כל נציגות מרשימה של יהודי המיזרח, שזו נועדה להיות ההזדמנות הגדולה הראשונה להופעתם בזירת־השלום, ונציגות מרשימה של אנשי־רוח, סיפרות ואמנות, פרופסורים

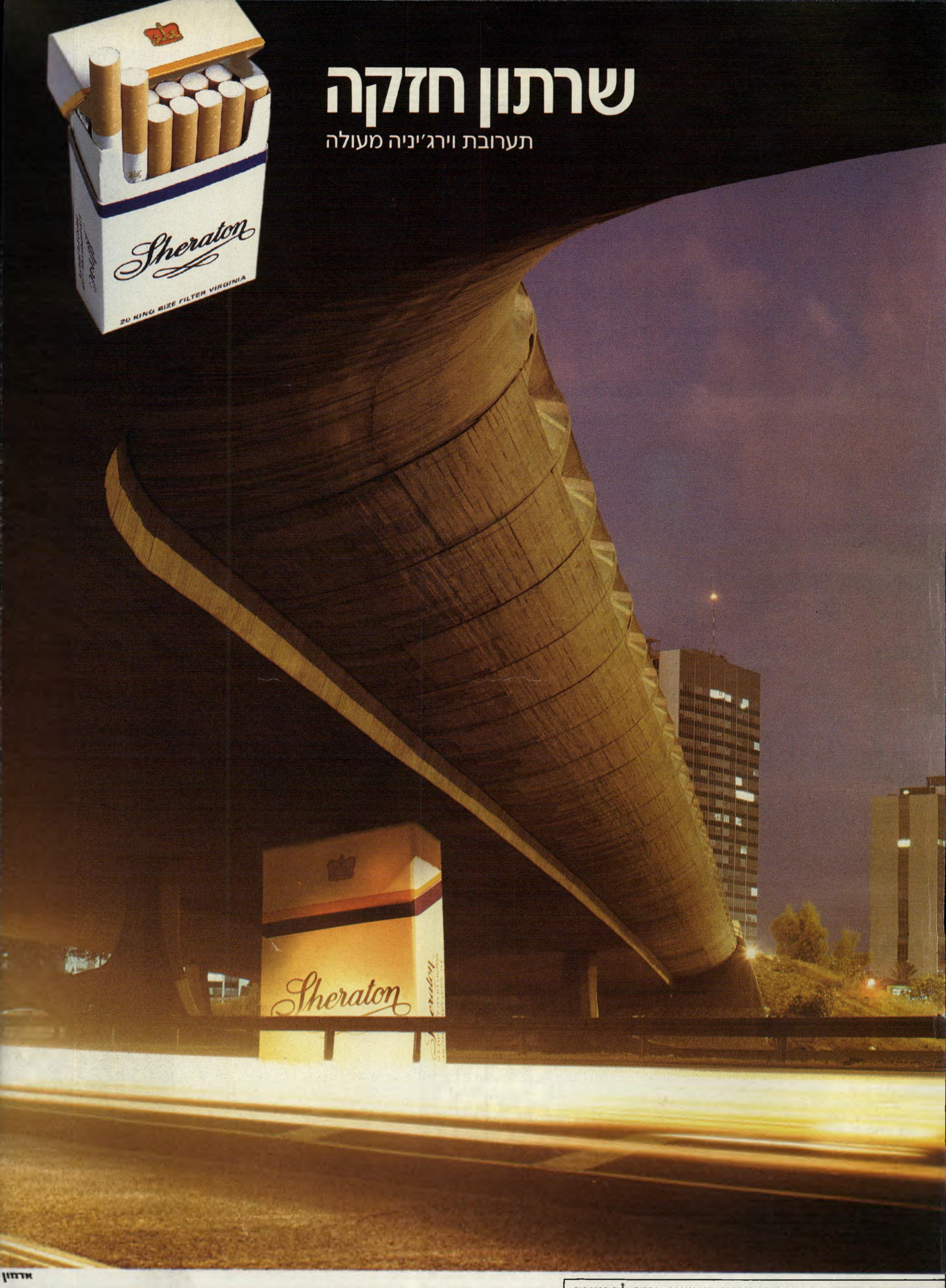

אזהרה — משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

י׳ חשון תשמ״ז 12.11.1986 מיספר 2567 המחיר 3.00 שקל חדש (כולל מע״מ) שנה 51

העולם הזה

הטרגדיה של גוגה

גוגה רג׳ואן